

Ronneby 2035

Förslag till översiktsplan för Ronneby kommun
Antagandehandling April 2018

Politisk styrgrupp

Kommunstyrelsens arbetsutskott utökat med representanter från de partier som inte är representerade.

Roger Fredriksson (M) ordförande
Kenneth Michaelsson (C) 1:e vice ordförande
Malin Norfall (S) 2:e vice ordförande
Roger Gardell (L) ledamot
Anna Carlbrant (RP) ledamot
Nicolas Westrup (SD) ledamot
Tommy Andersson (S) ledamot
Peter Bowin (V) ledamot
Lova Necksten (MP) ledamot
Willy Persson (KD) ledamot

Projektledning och medverkande

Arbetet har tagits fram av miljö- och byggnadsförvaltningen med hjälp av representanter från samtliga förvaltningar och bolag i Ronneby kommun.

Konsekvensbeskrivning

Ronneby kommun genom representanter från kommunledningskontoret och Cefur (Center för forskning och utveckling i Ronneby).

Kartor och illustrationer

Miljö- och byggnadsförvaltningen Ronneby kommun

Samråd

2017-04-24 till 2017-06-25

Utställning

2017-12-27 till 2018-02-28

Godkännande i kommunstyrelsen

2018-06-05

Antagande i Kommunfullmäktige

2018-06-20

Laga kraft

2018-07-23

Förord

Ronneby kommun håller på att växa – fler väljer att flytta till oss och nya företag etablerar sina verksamheter i vår kommun.

Så ser det ut idag och jag med många andra hoppas på att tillväxten fortsätter. Jag ser tillväxten som något väldigt positivt och den för med sig många fler positiva effekter när det gäller till exempel arbetstillfällena och fler valmöjligheter för oss invånare.

Tillväxten kräver även en del av oss som kommun, som markägare, arbetsgivare och inte minst beslutsfattare. Vilken väg ska vi gå?

I dokumentet du håller i din hand Ronneby 2035 – översiktsplan för Ronneby kommuns presenteras flera strategiska ställningstaganden om till exempel var vi ska växa och hur vi ska utvecklas. Det är kommunens mest centrala och långsiktiga planeringsverktyg när det gäller hållbar användning av mark- och vattenområden. Det är här vi kan visa vägen!

Tänk dig Ronneby år 2035. Jag har hunnit fylla 60 år och våra i år nyfödda Ronnebybor tar snart studenten. Det är ett långt tidsperspektiv där mycket kan hända som vi inte vet idag. Ändå är det viktigt att vi vågar välja vägen nu. Översiktsplanen uttrycker kommunens ambitioner för en hållbar samhällsutveckling och en god livs- och näringslivsmiljö. Så vad betyder en hållbar samhällsutveckling och en god livsmiljö för oss som bor och verkar i Ronneby?

Du som invånare har fått svara på frågan redan under hösten och vintern 2015/2016. Nästan 3000 svar har kommit in till oss och vi har läst alla! Utifrån dina svar har tre framtidsbilder om boende, kommunikation och näringsliv arbetats fram – beskrivningar av hur vi vill att Ronneby kommun ska utvecklas fram till 2035.

Dokumentet i dina händer har bearbetats ordentligt. Många har tyckt till och alla synpunkter har besvarats. Men ibland har vi behövt göra prioriteringar och väga olika intressen mot varandra. Allt för att Ronneby kommun ska kunna växa på ett hållbart sätt. Arbetet är inte färdigt med presentationen av översiktsplanen.

Det är nu allting börjar.

Tillsammans kan vi bygga Ronneby 2035.

Roger Fredriksson

Kommunstyrelsens ordförande

Innehåll

Inledning

Vad är en översiktsplan?	7
Översiktsplanering i Ronneby kommun	7
Mål och styrdokument	8
Process	8
Vision och framtidsbilder	9
Ronneby och omvärlden	11

Vad utgår vi ifrån?

Mosaik av attraktiva livsmiljöer	15
• Attraktivt boende i unika miljöer	15
• Arkitektur, formgivning och design	16
• Blandade boendeformer och social hållbarhet	16
• Offentlig och kommersiell service	18
• Hållbart byggande med goda inomhusmiljöer	19
Hållbar bebyggelsestruktur i hela kommunen	20
• Stärkta bebyggelsekärnor nära befintlig infrastruktur	20
• Stråk för attraktiv utveckling	20
• Boende på en levande landsbygd	20
• LIS-områden för landsbygdsutveckling	21
• Kustbebyggelse	21
Innovativt näringsliv med hög sysselsättning	22
• Rätt verksamhet på rätt plats	22
• Detaljhandel	22
• Besöksnäringen	23
• Lantbruk	24
• Företagande utifrån cirkulär ekonomi och naturliga resurser	24
• Kompetensutvecklingen för verksamheter	25

Hållbara kommunikationer

 26

• Infrastruktur i regionen och kommunen	26
• Ett miljöanpassat transportsystem	26
• Kollektivtrafik	26
• Gång- och cykeltrafik	27
• Vägnät	28
• Järnväg	28
• Flygtrafik	29
• Sjöfart	29
• Utveckla transportsambanden till noder i omvärlden	30

Rik grönstruktur med höga naturvärden

 30

• Natur- och kulturmiljö i planeringen	30
• Stärkt biologisk mångfald	31
• Ekosystemtjänster vid planering och bebyggelse	32
• Ett rikt och tillgängligt friluftsliv	32

Robust samhälle i ett förändrat klimat

 34

• Rekommendationer för fysisk planering och befintlig bebyggelse	34
• Förändrade temperaturer	34
• Ökad nederbörd	34
• Stigande havsnivåer	35
• Topografiska och geologiska förhållanden	36
• Översvämning, ras, skred och erosion	36

Teknisk infrastruktur och energi

 38

• En väl utbyggd IT-infrastruktur i hela kommunen	38
• Effektiv förnyelsebar energi	38
• Områden för vindkraft	39
• Dagvatten	39
• Avlopp	40
• Säker dricksvattenförsörjning	41
• Avfall som resurs	42
• Kraftledningar	42
• Eldistribution	42

Så planerar vi!

Utvecklingsstrategier 44

Användning 47

- Ronneby tätort 49
- Kallinge 54
- Bräkne-Hoby 57
- Saxemara 60
- Listerby 62
- Johannishus 64
- Backaryd 66
- Hallabro 68
- Eringsboda 70
- Utvecklingsområde - Järnavik 72
- Landsbygden 74
- Havet 75

Planeringsunderlag och Riksintressen

Hänsyn 76

Vad är ett riksintresse? 76

- Riksintresse för Naturvård 77
- Riksintresse skyddade vattendrag: Bräkneån 78
- Riksintresse geografiska bestämmelser: Kustzonen 78
- Natura 2000-områden, habitat-/fågelområden 78
- Riksintresse för Kulturmiljövård 79
- Riksintresse för Friluftslivet 80
- Riksintresse för Kommunikationer 81
- Riksintresse för Yrkesfiske 82
- Riksintresse för Vattenförsörjning 82
- Riksintresse för Totalförsvaret 83

Risker och säkerhet 84

- Farligt gods 84
- Förorenade områden och deponier 85
- Markradon 86
- Magnetfält 86
- Buller 86
- Djurhållning 87

Miljökvalitetsnormer 87

- Omgivningsbuller 87
- Utomhusluft 88
- Vatten 88

Andra allmänna intressen 90

- Jord- och skogsbruk 90
- Stora opåverkade områden 91
- Bostadsförsörjning 92
- Strandskydd 92

Mellankommunala och regionala intressen 93

- Ronneby en integrerad del i regionen 93
- Kommunikationer 93
- Havet och kusten 93
- Grönstruktur 93
- Vattenfrågor 94
- Utbildning och kompetensförsörjning 94
- Teknisk försörjning 94
- Handel och näringsliv 94
- Friluftsliv och turism 94

Fortsatt arbete

Pågående processer 95

Framtida processer 95

Miljökonsekvensbeskrivning

- Sammanfattning 96
- Nollalternativ 97
- Metod och avgränsning av relevanta frågor 97
- Konsekvenser av föreslagna planeringsstrategier av mark- och vattenanvändningen 98
- Kommunens framtidsbilder 104
- Folkhälsomål 105
- Betydande social påverkan 107
- Miljökvalitetsmålen 109
- Betydande miljöpåverkan 111
- Uppföljning 115

Läsanvisning

Del 1 Inledning

I del 1 beskrivs vad en översiktsplan är och processen för att ta fram den. Här beskrivs också kommunens nuläge och omvärld, liksom kommunens vision och de framtidsbilder som översiktsplanen syftar till att uppnå.

Del 2 Vad utgår vi ifrån?

I del 2 presenteras planeringsstrategier och temaområden. Temaområdena ger en fördjupad bakgrund till planeringsstrategierna som syftar till att främja en utveckling mot kommunens framtidsbilder.

Del 3 Så planerar vi!

I del 3 visas geografiskt på kartan hur mark- och vattenområden i kommunen föreslås användas, utvecklas och bevaras.

Del 4 Planeringsunderlag och riksintressen

I del 4 beskrivs planeringsunderlag, hänsynsområden och riksintressen för Ronneby kommun.

Del 5 Fortsatt arbete

I del 5 nämns viktiga åtgärder som har identifierats i arbetet och som kräver fortsatt arbete.

Miljökonsekvensbeskrivning av översiktsplanen

Här bedöms sociala, ekonomiska och ekologiska konsekvenser av planförslaget

Inledning

Vad är en översiktsplan?

En översiktsplan (ÖP) anger kommunens intention för användningen av mark- och vattenområden i kommunen. Här beskrivs hur den byggda miljön ska användas, bevaras och utvecklas utifrån de allmänna intressen som ska tas hänsyn till i den fysiska planeringen.

Översiktsplanen är inte juridiskt bindande men den är ett viktigt strategiskt verktyg. Bland annat är den vägledande för tillståndsprövningar och detaljplaner, områdesbestämmelser och bygglov. Den innehåller information om framtida utvecklings- och utbyggnadsområden och ger stöd och vägledning för beslut som rör användningen av mark- och vattenområden. I översiktsplanen uttrycks kommunens ambitioner för en hållbar samhällsutveckling och en god livs- och näringslivsmiljö. Att bidra till att nationella, regionala och lokala miljömål uppnås är en viktig del av översiktsplanen.

Översiktsplanen regleras av Plan- och bygglagen (PBL) och miljöbalken (MB). Översiktsplaneringen är en ständigt pågående process, då förutsättningar förändras och nytt underlagsmaterial kan leda till nya prioriteringar. PBL kräver därför att kommunfullmäktige minst en gång per mandatperiod tar ställning till översiktsplanens aktualitet.

Översiktsplanering i Ronneby kommun

Kommunens nu gällande översiktsplan antogs av kommunfullmäktige den 30 november 2006. Sedan dess har kommunen upprättat tre tematiska tillägg till översiktsplanen gällande *Vindkraft* (2012), *LIS - Landsbygdsutveckling i strandnära lägen* (2013) och *Grönstrukturplan för Ronneby kommun* (2018). Dessa planer har lyfts in i det nu framarbetade förslaget till översiktsplanen. Avsikten är dock att planerna ska fortsätta att gälla som tematiska tillägg även efter den nya översiktsplanens antagande.

Utöver detta pågår arbete med att upprätta en interkommunal havsplan som en fördjupning av översiktsplanen i samarbete med Blekinges övriga kustkommuner.

Mål och Styrdokument

Arbetet med översiktlig planering styrs, förutom av Plan- och Bygglagen samt Miljöbalken, även av lokala regionala, nationella och internationella mål och strategier. Dessa utgör ett viktigt redskap för att nå en hållbar utveckling. Här beskrivs ett urval med särskilt stor betydelse:

- Den regionala utvecklingsstrategin ”Attraktiva Blekinge, Blekingestrategin 2014-2020”, anger den gemensamma färdriktningen med en hållbar utveckling grundat i de styrkor och utmaningar som finns just här. Utvecklingsstrategin har belysts genom projektet ”Strukturbild Blekinge” där viktiga funktionella samband utifrån prioriterade områden presenterats i regionala kartor.
- Det övergripande nationella målet för folkhälsopolitiken är ”att skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen” vilket ska genomföras inom ramen för de elva nationella målområdena. I Ronneby kommun har de nationella målen omsatts i en folkhälsopolicy för att uppnå målen.
- Det övergripande målet för miljöpolitik, det så kallade generationsmålet, som innebär att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. Ronneby kommun arbetar utifrån ett lokalt miljöprogram med fem utvalda fokusområden.
- De globala målen - Agenda 2030 syftar till att utrota fattigdom och hunger, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och egenmakt för alla kvinnor och flickor samt säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser. De globala målen är integrerade och odelbara och balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.

Övriga nationella mål med störst koppling till översiktsplaneringen är Europeiska landskapskonventionen, transportpolitiska mål, jämställdhetsmål, bostadspolitiska mål, mänskliga rättigheter, FN:s konvention om barns rättigheter och FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Process

Medborgardialog

En viktig grund för arbetet med översiktsplanen har varit en inledande medborgardialog. De som bor och verkar i kommunen är en mycket viktig källa till kunskap och de verkliga experterna på hur det är att leva i Ronneby kommun. För att nå många har flera steg och olika kommunikationsmetoder använts, bland annat vykort med frågor, möten och webbenkät.

Synpunkterna har varit en utgångspunkt för de tre framtidsbilderna om boende, kommunikationer och näringsliv som ligger till grund för utarbetandet av planeringsstrategier i översiktsplanen.

Vykort med frågor skickades ut till kommunens alla hushåll som en del av medborgardialogen. Till höger ser du svaren på frågan ”Vad är Ronneby kommuns styrkor för framtiden”.

Samråd

Med framtidsbilderna, synpunkterna från allmänheten och viktiga styrdokument som grund har tjänstemän och politiker på Ronneby kommun tagit fram ett förslag till översiktsplan. Samråd genomfördes under våren 2017 för att medborgare, myndigheter, föreningar och andra intressenter skulle kunna lämna synpunkter på planförslaget. Under samrådstiden fanns planförslaget tillgängligt i stadshuset och på biblioteken samt på kommunens hemsida. Samrådsmöten hölls på sex olika platser i kommunen. Inkomna synpunkter och kommentarer om hur dessa beaktats har sammanställts i en samrådsredogörelse.

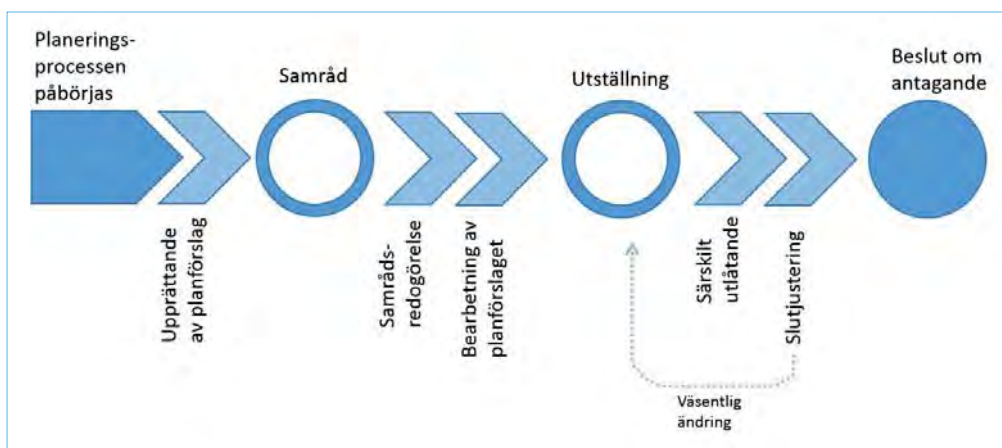
Utställning

Efter samrådet reviderades och bearbetades planförslaget. Det reviderade förslaget ställdes ut under drygt två månader vid årsskiftet 2017/2018. Medborgare, myndigheter, föreningar och andra intressenter kunde då ta del av förslaget och lämna synpunkter. De synpunkter som kom in under utställningen har sammanställs i ett särskilt utlåtande som även redogör för de eventuella förändringar som synpunkterna lett till. Planen har därefter slutjusterats. Enligt PBL ska planförslaget ställas ut på nytt om det ändras väsentligt efter utställningen. I det aktuella förslaget har inga principiella ändringar gjorts efter utställningen vilket skulle föranleda behov av en ny utställning.

Antagande

När planförslaget slutligen är utställt och reviderat är det klar för antagande. Det är kommunfullmäktige som antar översiktsplanen.

Översiktsplanens planeringsprocess

Vision och framtidsbilder

Ledstjärna för kommunens arbete är Vision Ronneby, antagen 2013. Vision Ronneby har också varit utgångspunkt för arbetet med kommunens nya översiktsplan.

Utifrån Vision Ronneby har tre framtidsbilder arbetats fram. Framtidsbilderna beskriver kommunens ambitioner för utvecklingen fram till år 2035. De bygger på ett brett arbete baserat på medborgardialog, politiskt arbete och kommunens befintliga styrdokument.

Framtidsbilderna har fördjupats inom sju tematiska områden som resulterat i planeringsstrategier för kommunens framtida utveckling. De beskrivs i del 2. Planeringsstrategier ligger till grund för de geografiska förslagen som presenteras i del 3.

Vision Ronneby

Ronneby skall vara en framgångskommun där befolkningen och antalet arbetstillfällen ökar. Kommunen ska präglas av ett tillåtande, lyssnande och ansvarstagande ledarskap där omsorg om invånarna, näringslivet och miljön står i fokus.

Alla människor ska ha samma rättigheter och lika värde och varje enskild individ skall bemötas med respekt och erbjudas god kommunal service, en attraktiv livsmiljö, ett levande kulturliv och en rik fritid.

Den kommunala servicen skall kännetecknas av valfrihet för den enskilde. Det ska finnas en trygg förskola och

skola som förbereder våra barn för framtiden samt individanpassad omsorg i livets alla faser.

Näringslivet ska uppmärksammas som grunden för allas vår ekonomi och genom nära dialog ges möjlighet att vara delaktiga i samhällsutvecklingen.

Naturen och vår miljö skall förvaltas med ett långsiktigt perspektiv så att vi bevarar dess värden till efterkommande generationer.

Ronneby behöver ett tydligt ledarskap och tydliga mål för att utvecklas till en jämställd och trygg framgångskommun.

NÄRA TILL VARANDRA

År 2035 finns i Ronneby kommun en väl utbyggd infrastruktur för lokala, regionala, nationella och internationella resor.

Det finns en bra samordning av olika trafikslag för hela kommunen och infrastrukturen för förnyelsebara drivmedel är väl utbyggd.

Det digitala samhället är väl utbyggt och ger goda förutsättningar för ett attraktivt boende och ett livskraftigt näringsliv.

LIVSKVALITET I STAD OCH PÅ LANDSBYGD

År 2035 finns en mångfald av attraktiva boendemiljöer i hela kommunen. De präglas av god service, bra kommunikationer och en blandad bebyggelse.

Boendemiljön utmärks av ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet där alla har tillgång till en rik natur, underbara vatten och en bredd av fritidsaktiviteter.

Vårt kulturarv värnas som en resurs och kulturlivet är tillgängligt för alla.

GULDLÄGE FÖR UTVECKLING MITT I BLEKINGE

År 2035 är Ronneby med sitt strategiska läge vid Östersjön och närheten till Europa ett av Sveriges mest attraktiva innovationsnav.

Ett utbyggt samarbete för högre studier och attraktiva boendemöjligheter gör Ronneby till en bra plats att starta och driva företag inom alla branscher och kommunen karaktäriseras av närhet och tillgänglighet.

De goda förutsättningarna för en rik besöksnäring tas tillvara och utvecklas.

Ronneby och omvärlden

Omvärlden

Det blir allt svårare att skilja lokala förutsättningar från globala. Ett oroligt politiska läget i världen påverkar allt mer kommunens förutsättningar. Förmågan att kunna anpassa kommunens verksamheter till nya omständigheter och att kunna se möjligheter i utmaningarna blir därför allt viktigare och förstärker kommunens behov av god regional, nationell och internationell samverkan.

Regionen

Blekinge är en del av den expansiva Östersjöregionen. Vid sidan om storstadsområdena är Blekinge ett av landets mest tätbefolkade län. Huvuddelen av Blekinges befolkning på drygt 156 000 invånare är koncentrerad till kustzonen. Blekinge har en stor inflyttning från utlandet och den har ökat under de senaste 15 åren.

Regionförbundet Region Blekinge svarar för den regionala utvecklingen i länet. Den finns en regional utvecklingsstrategi, Blekingestrategin, där hela länet samlats kring fyra prioriterade områden; Bilden av attraktiva Blekinge, Livskvalitet, Arbetsliv samt Tillgänglighet.

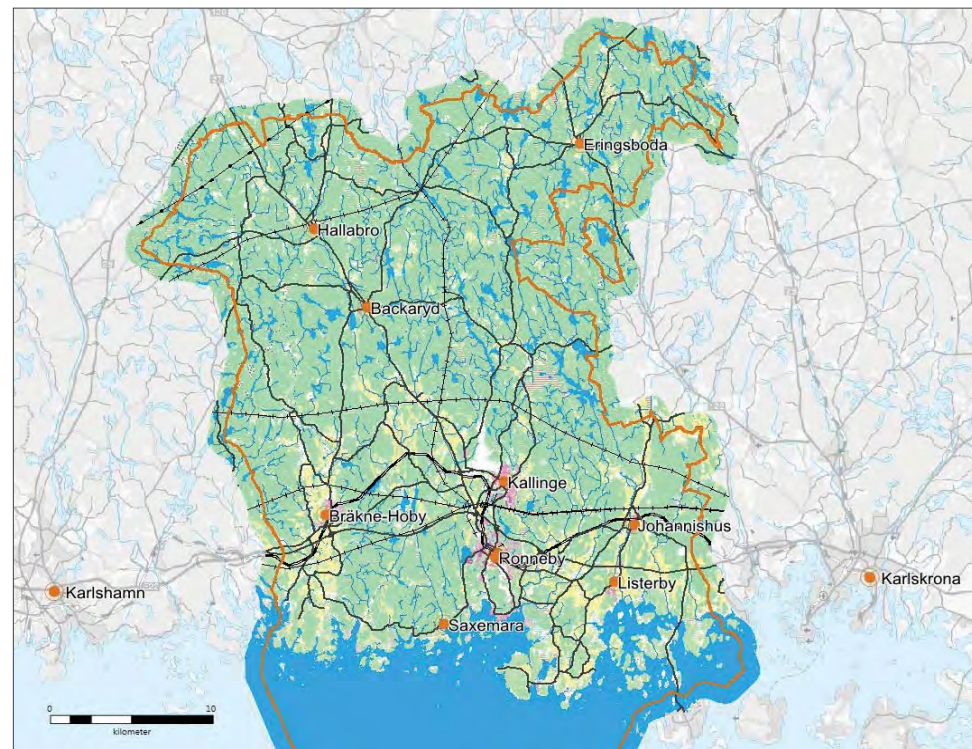
Ronneby i regionen.

Blekinges övärld är Östersjöns sydligaste skärgård. 2011 blev skärgården och kustzonen i Karlskrona, Ronneby och Karlshamns kommuner utnämnd till biosfärområde av UNESCO. Biosfärområdet har fått namnet Blekinge Arkipelag.

Kommunen

Ronneby kommun är belägen i den centrala delen av Blekinge län och gränsar till Östersjön i söder, till Kronobergs län och kommunerna Tingsryd och Emmaboda i norr samt Karlshamn och Karlskrona kommuner i väst och i öst. Landskapet är omväxlande och karaktäriseras av de tre landskapstyperna skogsbygd, mellanbygd och kustbygd.

Ronneby har de senaste åren haft ett haft en ökande befolkning och invånarantalet har passerat 29 200 invånare. Ronneby tätort är, med sina drygt 12 500 invånare, den största tätorten i kommunen. Staden ligger intill Ronnebyån och är belägen 3 km från havet. I kommunen finns flera mindre tätorter. De största efter Ronneby tätort är Kallinge och Bräkne-Hoby.

Ronneby kommun.

Regional infrastruktur

Ronneby kommun har goda förbindelser till knutpunkter både regionalt, nationellt och internationellt. Länets flygplats finns i Ronneby kommun och fyller en viktig funktion genom sin snabba förbindelsen till Stockholm. Det finns goda buss- och tågförbindelser genom Blekinge och till Skåne samt bussförbindelser från Ronneby till Tingsryd och Växjö. Blekinge kustbana innebär en direktförbindelse med tåg till Malmö och Köpenhamn. I kommunen finns tågstationer både i Ronneby tätort och i Bräkne-Hoby.

Väg E22 är kommunens viktigaste transportled för fordonstrafik. Den knyter samman centralorterna i Blekinges kustzon med Skåne och Kalmar län. Riksväg 27 (RV 27) är en viktig länk mellan sydöstra Sverige och västkusten.

Utbildning

För att säkerställa tillväxten är rätt kompetens en viktig fråga. En bra grundskola och gymnasium är viktigt för att skapa en gedigen grund för högre studier. I Ronneby kommun görs satsningar på hög kvalitet för pedagogiska miljöer i förskolor och grundskolor vilka lägger en viktig grund för fortsatta studier.

Ronneby har flera högskolor inom pendlingsavstånd. Det innebär att det finns goda möjligheter att studera vidare efter grundskolan och även att bygga på sin utbildning efter behov. Ronneby Kunskapskälla är ett lärocenter som i huvudsak är inriktat på distansstudier på eftergymnasial nivå, men som också arbetar med kompetenshöjande utbildningar för företag och andra organisationer.

Ronneby växer

Sedan 2006, då kommunens nuvarande översiktsplan antogs, har förutsättningarna för kommunens utveckling förändrats. Efter några års befolkningsminskning visar kommunen sedan 2013 växande befolkningsciffror. Detta beror främst på inflyttning från utlandet. Prognosen pekar på en fortsatt stadig befolkningsökning fram till mitten av 2020-talet med en förväntad befolkning på 31 000 invånare 2035, som är den tidshorisont översiktsplanen sträcker sig till.

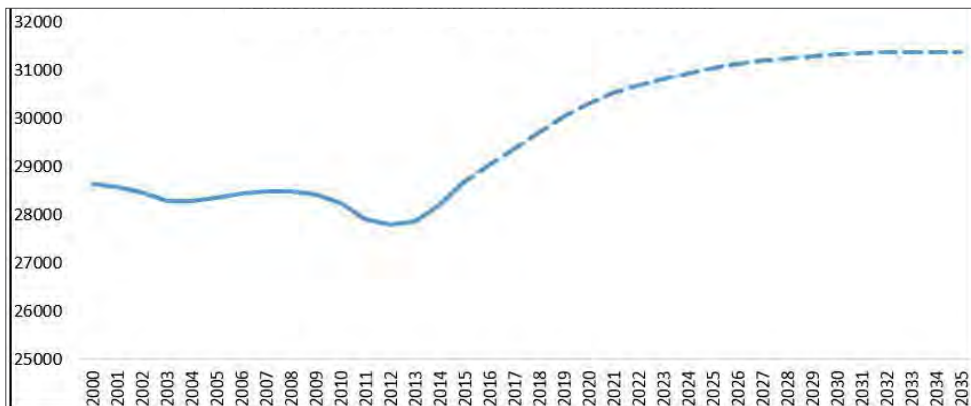
Kommunen står nu inför en utmaning att kunna erbjuda bostäder till alla som vill bosätta sig i kommunen. Även befolkningsstrukturen håller på att förändra sig. Andelen barn och ungdomar samt äldre kommer att öka mest. Bland de äldre är det framför allt gruppen invånare som är 80 år och äldre som ökar. Detta ställer nya krav på boende med hög tillgänglighet. Kommunen måste även ha god beredskap för en utbyggnad av skolor och förskolor.

Fler väljer att flytta till andra kommuner i Blekinge och till andra platser i Sverige än tvärtom. En trend är att många ungdomar i åldern 18–24 år väljer att flytta från kommunen, särskilt kvinnor. Inom kommunen är trenden att flytta från landsbygden in till tätorterna. För att främja en god utveckling i hela kommunen är det viktigt att utveckla de attraktiva boendemiljöerna och säkerställa ett basutbud av samhälls service även i kommunens mindre orter.

Kommunikationsstråk och platser för högre utbildning i regionen.

Befolkningsutveckling 2000 - 2015 och befolkningsprognos 2016 - 2035 för Ronneby kommun.
Augusti 2016 Källa: SCB

Näringslivet växer

I Ronneby kommun förvärvsarbetar drygt 11 000 personer och det finns ca 2 600 företag. Ronneby kommun har en bred arbetsmarknadsprofil med många företag i tillverkningsindustrin, men också många högteknologiska serviceföretag samt företag inom marknadsundersökningar och telefonservice. Försvarsmakten är en stor arbetsgivare i kommunen. Bredden ger möjlighet för personer inom många olika kompetensområden att arbeta i kommunen. En knapp tredjedel av befolkningen i åldern 20–64 år har eftergymnasial utbildning. Utbildningsnivån är generellt högre i den södra delen av kommunen.

I framtiden ses en stor utvecklingspotential inom besöksnäringen, främst genom samverkan med Region Blekinge. Också i nyföretagande och nyetablering finns möjlighet till ekonomisk tillväxt som kan driva på efterfrågan på arbetskraft men den största potentialen för tillväxt och utveckling finns i de befintliga små och medelstora företagen. Efterfrågan på mark i handels- och verksamhetsområden växer. Inom en snar framtid är det nödvändigt att kunna erbjuda nya ytor till företag som vill etablera sig eller utöka sin verksamhet i kommunen.

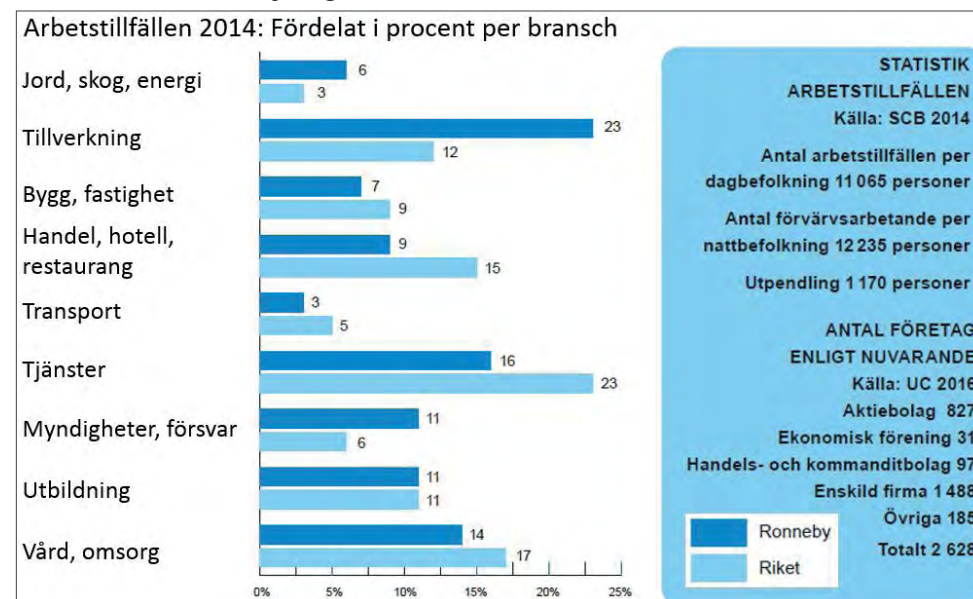
Business Blekinge är ett samarbete mellan Blekinges fem kommuner, Länsstyrelsen och Region Blekinge. På Ronneby Business Center bedrivs verksamhet inom ett av Blekinges styrkeområden, shaping. Vid Swedish Waterjet Lab bedrivs forskning och utvecklingsprojekt tillsammans med industrin och forskningsaktörer inom bearbetning av lättviktsmaterial med vattenskränningsteknik. Verksamheten ingår i en större satsning på Ronneby Business Center inriktad mot Smart Industri.

Arbetsmarknaden

Ronneby kommun tillhör samma arbetsmarknadsregion som Karlskrona kommun och angränsar till LA-regionerna Karlshamn/Olofström, Kalmar och Växjö. Utvecklingen och förutsättningarna i arbetsmarknadsregionen påverkar möjligheterna till jobb och bosättning i kommunen. Det är också möjligt att pendla till kringliggande regioner, med Ronneby kommun som boendeort.

I Ronneby kommun är det fler som pendlar ut för att arbeta än som pendlar in till kommunen. Totalt har kommunen en nettoutpendling på omkring 1100 personer. Största pendling sker till Karlskrona, följt av Karlshamns och Tingsryds kommuner. Framförallt från Karlshamn och Karlskrona sker inpendling till Ronneby. Ronneby tätort och Kallinge är de största orterna för inpendling av arbetskraft. Dagspendlingen är starkt koncentrerad till den befolkningstäta kusten.

Arbetspendlingen över länsgränsen har ökat och kan med fördel stimuleras att öka ytterligare efterhand som den regionala kollektivtrafiken byggs ut. Med anledning av detta är det angeläget att verka för förbättrade kommunikationer samt att planera nya bostäder och arbetsplatser med god kollektivtrafikförsörjning.

Vad utgår vi ifrån?

I detta kapitel beskrivs temaområden och planeringsstrategier. De tre framtidsbilderna för näringsliv, boende och kommunikationer beskriver hur kommunen vill utvecklas nu och på lång sikt.

Utifrån de tre framtidsbilderna har sju tematiska områden beskrivits. De tematiska områdena ger en fördjupad bild av kommunens förutsättningar i frågor som rör den fysiska planeringen och kommunens utveckling.

För att nå framtidsbilderna har 19 planeringsstrategier arbetats fram. Planeringsstrategierna syftar till att främja en utveckling som leder till att uppnå framtidsbilder och Vision Ronneby. I dokumentets del 3 omsätts planeringsstrategierna i geografiska utvecklingsförslag för kommunen.

PLANERINGSSTRATEGIER

1. Förtäta och planera för ny bebyggelse i anslutning till ny och befintlig infrastruktur och kollektivtrafik.
2. Komplettera bostadsutbudet i kommunens olika delar så att variationen av bostadstyper och upplåtelseformer ökar.
3. Utgå från landskapets grundmönster och bygdens kulturvärden vid bebyggelseutveckling.
4. Stärk kärnorna för service, bebyggelseutveckling och utveckla sociala mötesplatser.
5. Säkerställ tillgänglighet till bostadsnära natur och främja en sammanhängande grönstruktur i tätorterna.
6. Utforma kommunala lokaler flexibelt så att de kan användas på olika sätt över tid.
7. Utveckla områden för verksamheter i strategiska lägen.
8. Främja ekosystemtjänster och grönytor som kan ha många funktioner.
9. Utveckla attraktiva och säkra gång- och cykelstråk till målpunkter.
10. Stöd flygplatsens utveckling och anknötning till kollektivtrafik.
11. Stärk noder för kollektivtrafik och gör det möjligt att byta mellan olika färsätt.
12. Verka för förbättrad standard på järnvägen med möjlighet till tätare turer.
13. Minimera effekterna av klimatförändringar genom anpassad bebyggd miljö.
14. Stimulera utvecklingsstråken för boendemiljöer, turism, friluftsliv och kultur.
15. Utveckla Brunnsparken och Brunnsskogen som center för aktiviteter och evenemang i kommunen.
16. Stärk viktiga platser för besöksnäringen.
17. Stärk skärgården både för fritids- och näringsverksamhet.
18. Införliva grundprinciper och tankesätt från cirkulär ekonomi i planering och utförande.
19. Säkerställ tillgången på dricksvatten.

MOSAIK AV ATTRAKTIVA LIVSMILJÖER

Vad människor ser som attraktiv livsmiljö skiljer sig åt. Ronneby kommun sträcker sig från de sjörika skogarna i norr till de brusande kusterna i söder och erbjuder ett omväxlande mosaiklandskap i såväl stad som på landsbygden. Kommunen ska fortsätta utvecklas som en bostadskommun både för permanentboende och fritidsboende.

Attraktivt boende i unika miljöer

Platsernas identitet

Historiskt har landskapens olika element varit grunden för bosättningarnas uppkomst. Därför finns det många orter av olika storlek och slag som alla finner förklaring till sin utveckling i sitt läge i landskapet. Den anrika handelsplatsen och kurorten Ronneby växte upp kring en krök i Ronnebyån, som bär spår av mänskliga bosättningar sedan 700-talet. Bruksorten Kallinge växte upp kring vattenfallet högre upp i Ronnebyån där möjligheten fanns att använda vattnets energi till industrierna. Kyrkbyn Bräkne-Hoby har sin platsidentitet knuten till Bräkneån och dess breda, bördiga dalgång. De mindre orterna, liksom fristående hus och gårdar på landsbygden finner också en förklaring till sitt läge i landskapet. Vattnet är viktigt. Flera av samhällena ligger längs med någon av kommunens större åar eller har vuxit fram som fiskelägen längs kusten.

Även för framtiden ska landskapets grundmönster och orternas specifika platsidentitet vara utgångspunkt för bostadsbebyggelsens utveckling. Då skapas fler attraktiva bostäder och natur- och kulturvärden bevaras och stärks.

Kulturarvet som resurs

Begreppet "kulturarv" är brett och omfattar alla materiella och immateriella uttryck för mänsklig påverkan. Det inkluderar bland annat slott, industrier, fornlämningar och skogs- och lantbruk, men också de olika hantverksteknikerna som utvecklades inom respektive verksamhet. Det gör kulturarvet till en resurs för stads- och bebyggelseutveckling, rekreation, friluftsliv och näringsliv.

Att nyttja och bevara kulturmiljöer genom att tillgängliggöra och informera om dem skapar möjlighet att använda dem som platser för nya verksamheter, som mål för guidade turer och som kunskapskällor.

Kulturarvet kan stärka den sociala sammanhållningen. Samtalet om en plats och varför den är ett kulturarv ger möjlighet att berätta om tidigare generationers sätt att leva. Detta lyfter fram det unika som hände på en plats, men berör också allmänmänskliga frågor. Så kan människor med olika bakgrund och erfarenheter börja relatera till platsen de bor på eller besöker. Delas positiva berättelser av många skapas en grund för en gemensam identitet vilket skapar stolthet över platsen.

Ronneby Brunnsspark är länets första kulturresevat och bildades för att skydda helheten av natur- och kulturvärden kring den anrika brunnsmiljön. Ronneby Brunn var under en period en av Sveriges främsta turistattraktioner och är unik i hur det äldre odlingslandskapet här integreras med park, skog och hav. Brunnsparken är en resurs för hela kommunen och ska kontinuerligt utvecklas för att fungera som ett center för aktiviteter och evenemang.

Det pågår också diskussioner med bland annat Blekinge Museum om att anlägga ett nytt museum i Ronneby. Museet skulle ge möjlighet att

Ronnebyån sträcker sig genom staden. Foto:Calluva

Ronneby kommuns historia berättas och i det sammanhanget skulle också de senaste årens anmärkningsvärda fynd från utgrävningarna i Västra Vång och skeppet Gribshunden som förläste vid Ekön kunna exponeras.

Arkitektur, formgivning och design

När kommunen växer måste det ställas krav på bebyggelsen för att inte tappa det som är unikt med Ronneby. Samtidigt måste bebyggelsen utvecklas på ett klokt, samtida och innovativt sätt. Ofta finns årsringar i bebyggelsen. Nya årsringar kan tillföra spännande och attraktiva miljöer där kontrasten bidrar till en levande stadsbygd. Det vi bygger i dag utgör morgondagens kulturarv.

I den byggda miljön är god arkitektur och estetiska kvalitéer viktigt. Byggnader som utformas med omsorg för både de människor som ska använda husen och de som vistas utanför. Det bidrar till att skapa miljöer där människor vill vistas vilket i sin tur ger trygga, tillgängliga och vackra platser. För Ronneby stadskärna finns ett gestaltungsprogram med råd och riktlinjer för utemiljöer som antogs av kommunfullmäktige 2012-09-27.

Blandade boendeformer och social hållbarhet

Bostadsbeståndet

Bostadsbehovet förändras under livet. Olika storlekar, upplåtelseformer och förekomsten av både en- och flerbostadshus gör det möjligt att bo kvar i ett område under skiftande sociala eller ekonomiska förhållanden eller med en funktionsnedsättning. Därför är det viktigt att det finns olika typer av bostäder inom samma område.

I kommunen finns idag nästan 14 000 bostäder (2016). Cirka 60 % av dessa är småhus. Hyresrätter finns i nästan alla större tätorter, medan utbudet av bostadsrätter är begränsat till Ronneby och Kallinge. Kommunens invånare efterfrågar framför allt ett bredare utbud av hyres- och bostadsrätter, vård- och seniorboenden, småhus i tätorterna och goda kommunikationer.

Kommunen ska planera för nybyggnation som möter efterfrågan både vad gäller läge, upplåtelseform och storlek, men även sträva efter bostäder för olika ekonomiska förutsättningar. Översiktsplanen pekar ut mark för nya bostäder i kommunens kärnor och utvecklingsområden.

Social sammanhållning och en trygg miljö

En trend i kommunen är att allt fler invånare är födda utomlands. År 2015 var andelen 14 % jämfört med 8 % år 2006. För att motverka segregation är det viktigt att den fysiska miljön främjar möten mellan olika grupper. För att främja social sammanhållning är det också viktigt att det finns en blandning av bostadsformer inom ett bostadsområde. Det skapar en grund för att människor med olika bakgrund ska träffas och utveckla sociala relationer som bygger tillit och skapar trygghet.

Ett väl fungerande socialt nätverk är en viktig faktor för hälsa och detta kan stödjas genom att verka för att skapa mötesplatser. Offentliga miljöer så som bibliotek, platser för kultur, fritidsgårdar och idrottsanläggningar möjliggör för människor att träffas. Även utemiljöer så som torg, gator, parker och grönområden som utformas med hög tillgänglighet främjar möten både över generationsgränser och kulturella gränser. Genom att utforma utemiljöer som binder samman platser och överbryggar barriärer skapas stråk av mötesplatser som stärker de sociala samband.

Utemiljö och tillgänglig bostadsnära natur

Bostadsområdets utformning och avstånd till naturområden påverkar människors fysiska aktivitet. Forskning visar att ett avstånd på 300 m är ett gränsvärde för hur långt man är beredd att gå för att nå ett grönområde.

Begreppet natur är brett och omfattar såväl natur- och kulturlandskap, anlagda och skötta grönområden som bostadsgårdar och parker. Även om naturen så gott som alltid är nära hemmet i Ronneby kommun finns det delvis brister i tillgängligheten och kvaliteten. Vattendrag, större vägar och järnväg utgör barriärer. Om området exempelvis är kuperat eller om gångvägar saknas minskar också möjligheten att utnyttja området för rekreation. Förbättrad tillgänglighet till grönområden och till utemiljöer i bostadsområden är till nytta för alla. Det är också ett sätt att minska skillnader i hälsoläget mellan olika sociala grupper. Speciellt i socioekonomiskt utsatta områden kan en attraktiv gestaltning av närmiljön ha stor betydelse för hälsa och välbefinnande. Vid planering av goda utemiljöer är behovet av skugga viktigt att beakta i utemiljöer, framför allt där barn och äldre vistas.

Områden med äldre flerbostadshus kännetecknas ofta av enkla utemiljöer med exempelvis stora gräsytor utan speciell funktion. I dessa områden finns det en stor potential att höja områdets attraktivitet och möjligheten till en rik närmiljö. Med fördel kan olika funktioner samlokaliseras till en plats eller ett stråk.

Ett levande kulturliv

Ronneby kommun utmärker sig genom ett rikt kulturliv med ett särskilt fokus på bildkonst, teater, musik, hemslöjd och film. Genom kulturen skapas sociala mötesplatser.

I de mindre tätorterna och på landsbygden erbjuder bibliotek, församlingar, konstnärligt aktiva och många samhällsföreningar möjlighet att ta del av kulturupplevelser och att uttrycka sig konstnärligt. För att utveckla kulturlivet och göra det mer tillgängligt är det viktigt att bevara och skapa fler scener, utställningslokaler, verkstäder och replokaler i samarbete med aktiva inom kulturområdet.

I kulturkvarteren Bergslagen i Ronneby tätort finns flera av Ronnebys kultur- och aktivitetshus, bland annat Kulturcentrum med en av södra Sveriges största konsthallar, som också fungerar som scen för musik och andra kulturarrangemang. Området har potential att utvecklas till ett kulturellt centrum. Region Blekinge har tillsammans med Ronneby kommun påbörjat planering av att utveckla Kulturcentrum till ett regionalt centrum för samtida konst.

En rik fritid

I Ronneby finns goda förutsättningar för en innehållsrik och aktiv fritid. Kommunens många föreningar erbjuder ett brett utbud av aktiviteter. Många av kommunens idrottsanläggningar byggdes under 1960- och 1970-talet. Inför framtiden behöver en del av de äldre anläggningarna renoveras eller ersättas. Nya anläggningar kan med fördel samlokaliseras för att öka möjligheten att samutnyttja lokaler, cafeteria och omklädningsrum med mera samtidigt som personal kan sköta åtaganden för flera anläggningar. Detta ökar möjligheten att utnyttja kommunala investeringar maximalt. Samlokalisering mellan fritidslokaler och kulturlokaler skapar dessutom möjligheter till fysiska mötesplatser. Det skapar också bättre underlag för att förse platsen med kollektivtrafik och cykelvägar.

På många platser i kommunen har spontanidrottsplatser byggts. För att tillfredsställa olika typer av önskemål kan exempelvis hinderbana, utegym eller skatepark komplettera spontanidrottsplatser för bollsport. I framtiden ses ett ökat behov av lokaler för icke föreningsbundna aktiviteter, ex. lokaler som kan bokas av privatpersoner för offentliga evenemang, t.ex. konserter, disco eller uppvisningar.

Fritidsgårdarna är viktiga mötesplatser för barn och unga. De kan ses som ett komplement till föreningsverksamheten. I Ronneby kommun finns fritidsgårdar i Kallinge och på Bruket i Ronneby tätort. På Hjorthöjden finns Hjortens mötesplats. Dessutom finns det samhällsföreningar i Backaryd, Eringboda, Johannishus och Öljuhult som driver fritidsgårdar.

Kulturcentrum finns i Kockums gamla emaljverk. Där finns bland annat konsthallar, scener för musik och andra kulturevenemang.

Offentlig och kommersiell service

Behovet av service hänger ihop med befolkningens utveckling och sammansättning, exempelvis familjestrukturer och demografi. För många är skola, vård och omsorg en viktig del av vardagslivet. Anläggningar som förskolor, skolor och vårdcentraler bör kunna nå trafiksäkert till fots, på cykel och med kollektivtrafik. Därför är de bästa lägena för dessa etableringar ofta i kärnornas centrum eller nära en kollektivtrafiknod.

Offentlig och kommersiell service kan stärkas genom att ligga nära varandra. Detta minskar transportbehov och stödjer underlaget för den befintliga servicen. Service på landsbygden är viktigt för både boende och besökare. I samarbete med kommunbygderådet och samhällsföreningar pågår en förstudie för att etablera lokala servicepunkter i Eringsboda och Hallabro. Kommersiell och offentlig service samt information ska kunna samlas i samma lokal. Servicepunkterna ska utgöra nav för orten och även fungera som mötesplatser.

Förskola och skola

De senaste årens befolkningsökning har även avspeglats i ökad efterfrågan på förskoleplatser och skolplatser i kommunen. I kommunen är många av förskolorna äldre och i behov av översyn och upprustning. Ett

Förskolor och skolor ska placeras så att det finns möjlighet att utnyttja utemiljön i undervisningen.

framtida behov av ett 40-tal nya avdelningar förutspås i kommunen. Då gäller det både ersätta äldre och bygga nya. Behovet är störst i Ronneby tätort och Kallinge.

Strategiskt placerade förskolor intill kommunikationsstråk och med goda naturmiljöer är att föredra. Förskolor med mellan 6–8 avdelningar och utrymme för att tillfälligtvis placera moduler/paviljonger inom området för hastigt uppkomna behov efterfrågas. Även grundskolan har ett stort utbyggnadsbehov i Ronneby tätort. Vid planering av nya bostadsområden ska behovet av kommunal service beaktas tidigt i processen. Ytor för servicefunktioner så som förskola, skola och äldreomsorg ska säkerställas tidigt i planeringen med utgångspunkt i kommunens demografi.

Bostäder för äldre

Med en ökande andel äldre kan nya boendeformer krävas i kommunen. Ofta lyfts trygghetsboende eller seniorboende fram som ett attraktivt bostadsalternativ för friska äldre som vill ha möjlighet till mer social samvaro än vad en vanlig bostad generellt erbjuder.

Trygghetsbostäder finns idag i Ronneby tätort, Eringsboda och Backaryd. Befolkningsprognoser pekar mot ett ökat behov av bostäder för äldre framförallt i Ronneby tätort men även i Kallinge, Bräkne-Hoby och

Förskolor och skolor bör kunna nå trafiksäkert till fots, på cykel eller med kollektivtrafik.

Listerby. En förändring av Backens vård- och omsorgsboende i Backaryd till trygghetsboende medför behov av ett vård- och omsorgsboende i Hallabro. Äldre personer kan även välja att flytta till en annan än den närmsta tätorten. Detta kan medföra ett ytterligare ökat behov av trygghetsboenden i Ronneby tätort eftersom tillgången på service är större i där.

Hållbart byggande med goda inomhusmiljöer

Valet av material i byggnader har stor betydelse både för miljön och för människors hälsa och välbefinnande. Byggnadsmaterial kan påverka miljö och hälsa vid tillverkning, användning och efter byggnadens användningstid. Ett kretsloppsperspektiv på byggnadsmaterial är därför nödvändigt. Detta inkluderar hur och på vilket sätt materialen antingen kan återanvändas för nya produkter eller brytas ned i en biologisk process efter användning. Det ställer krav på en design som underlättar för att byggnaden ska kunna demonteras och att de olika komponenterna ska kunna tas isär. Ronneby kommun använder sig av en materialdatabas för att säkerställa att alla byggmaterial i kommunala nybyggen är kända och så giftfria som möjligt.

Vid byggnation skall positiva effekter eftersträvas, exempelvis genom att byggnaden bidrar till en ökad biologisk mångfald, renar vatten eller producerar mer förnybar energi än den förbrukar. Ett hållbart byggande förutsätter också att en byggnad ska kunna användas eller anpassas för olika användningar, allt eftersom behoven förändras över tiden. Lokaler ska passa personer i olika åldersgrupper och personer med olika funktionsförmåga.

Kommunala lokaler skall därför utformas flexibelt, så att de kan omvandlas i takt med den demografiska utvecklingen. En förskola ska till exempel enkelt kunna byggas om till en skola. Allmänna ytor så som matsalar och samlingslokaler kan utformas så att de även kan användas av föreningar och privatpersoner under kvällar och helger.

Trygghetsbostäder ger äldre mer social samvaro.

Planeringsstrategier för att uppnå en mosaik av attraktiva livsmiljöer

1. Förtäta och planera för ny bebyggelse i anslutning till ny och befintlig infrastruktur och kollektivtrafik.
2. Komplettera bostadsutbudet i kommunens olika delar så att variationen av bostadstyper och upplåtelseformer ökar.
3. Utgå från landskapets grundmönster och bygdens kulturvärden vid bebyggelseutveckling.
4. Stärk kärnorna för service, bebyggelseutveckling och utveckla sociala mötesplatser.
5. Säkerställ tillgänglighet till bostadsnära natur och främja en sammanhängande grönstruktur i tätorterna.
6. Utforma kommunala lokaler flexibelt så att de kan användas på olika sätt över tid.

HÅLLBAR BEBYGGELSESTRUKTUR I HELA KOMMUNEN

Livskraftiga kärnor utgör grunden för en hållbar bebyggelsestruktur i hela kommunen. I kärnorna bör det finnas offentlig och kommersiell service samt möjlighet till kollektivt resande. Produktiva arealer för jord- och skogsbruk och en sammanhängande grönstruktur ska i möjligaste mån bevaras. Detta ger goda förutsättningar för en effektiv användning av mark och infrastruktur.

Stärkta bebyggelsekärnor nära befintlig infrastruktur

Ronneby är en tätbefolkad kommun men med en relativt utspridd bebyggelsestruktur. Det finns många mindre orter och samhällen i kommunen. Genom att förtäta bebyggelsen och bygga vidare på den infrastruktur som finns kan resurseffektivt byggande skapas.

För en effektiv försörjning av hela kommunen bör servicen koncentreras till orter som kan fungera som kärnor för större omland. Kommunala satsningar i form av förskola och skola sker i kärnorna. Även särskilda boenden, trygghetsboenden och hyresrätter bör förekomma. Livsmedelshandel och drivmedelsförsörjning är andra viktiga funktioner i kärnorna. Genom att försörja kärnorna med kollektivtrafik är det möjligt att resa till det utbud av service och aktiviteter som finns på andra platser. En bevarad och förbättrad service i kärnorna kan även stärka de mindre orter i närheten och den omgivande landsbygden.

Skogs- och jordbruk är viktiga branscher på landsbygden.

Stråk för attraktiv utveckling

För att stärka kärnorna och för att utveckla attraktiva boendemiljöer ska förtätning och utvecklingsstråk främjas. Utveckling i stråk skapar förutsättning att skapa sammanhängande miljöer samt förbättrar förutsättningarna för tex kollektivtrafik. I stråken skapas möjlighet att komplettera befintlig struktur med utveckling av t.ex. näringsliv, friluftsliv och kulturmiljöer.

Boende på en levande landsbygd

Det är viktigt att förutsättningar finns för en levande landsbygd i hela kommunen. Översiktsplanen föreslår nya bostadsområden främst i de orter som är utpekade som kärnor och längs utvecklingsstråken, men det finns också goda förutsättningar för att skapa vackra boendemiljöer på landsbygden. På många platser kan glimtar av sjöar och vattendrag erbjudas från bostaden. Nya bostäder på landsbygden bidrar till ett ökat kundunderlag i den närliggande kärnan och understödjer utbudet av både service och kollektivtrafik.

För landsbygdens attraktivitet som bostadsort och besöksmål är det viktigt att bevara kulturella värden och den biologiska mångfalden, bland annat genom att hålla landskapet öppet genom bete och slätter. Många som vill bo på landsbygden har också önskemål om att kunna ha tex småskalig djurhållning och odling.

En viktig förutsättning för en levande landsbygd är möjligheten till försörjning. Viktiga branscher på landsbygden är skogs- och jordbruk, tillverkningsindustrin samt besöksnäringen. Orterna på landsbygden

Båtvarvet i Saxemara.

i Ronneby kommun utmärker sig ofta genom en stark gemenskap. Samhällsföreningar och företagsnätverk bidrar aktivt till landsbygdens utveckling. En viktig satsning för att kunna bo och verka på landsbygden är utbyggnaden av digital infrastruktur. Den spridda bebyggelsen i kommunen gör det till en utmaning att ansluta samtliga hushåll till bredband inom de närmsta åren. Det kommer dock att vara nödvändigt att utveckla lösningar

som fungerar tillfredsställande. Inom tätorterna efterfrågas även trådlösa nätverk i det offentliga rummet.

LIS-områden för landsbygdsutveckling

Ronneby kommun har ett tematiskt tillägg till översiktsplanen, Ronneby LIS – Landsbygdsutveckling i strandnära lägen, som antogs 2013. I den har kommunen pekat ut 28 avgränsade områden för LIS. Dessa områden befinner sig i strandzoner vid sjöar eller åar. Läs mer om strandskyddet på sida 92.

När ett område är utpekade som LIS-område ger detta ytterligare ett skäl till att få dispens från strandskyddet om byggnationen bidrar till en utveckling av landsbygden. Målet är att attraktiva boendemiljöer och verksamheter i strandnära lägen ska leda till positiva effekter, bland annat i form av ökat serviceunderlag för landsbygdsorterna. Ett av urvalskriterierna vid upprättandet av LIS-planen var avståndet till tätort.

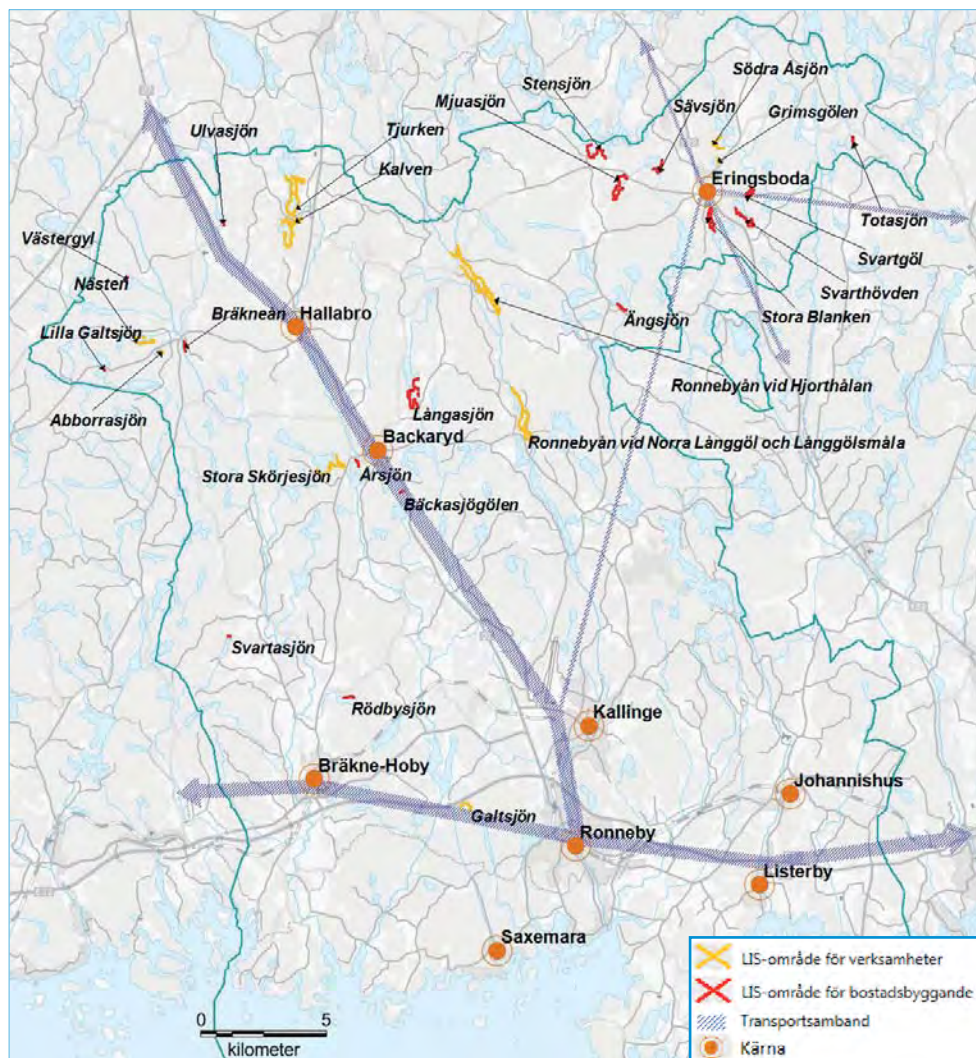
Många av LIS-områdena är intressanta för bostadsbebyggelse, dessa är markerade med rött i kartan. Vissa LIS-områden i kommunen är utpekade som intressanta för friluftslivsverksamheter eller andra anläggningar eller åtgärder som bidrar till utvecklingen av landsbygden. Dessa områden är markerade med gult i kartan.

I LIS-områdena är det viktigt att beakta långsiktigt hållbara lösningar för dag- och spillvattenhantering så att inte bebyggelsen påverkar vattenkvaliteten negativt.

Kustbebyggelse

Kommunens varierade kuststräcka är mycket attraktiv för boende. Bebyggelsen i kustzonen har en lång tradition av småskalig bebyggelse tillhörande fiskare, bönder och stenhuggare. Flera av kustens byar har med tiden kommit att rymma även fritidshus och många områden har detaljplaner för fritidsbebyggelse. Områden som ursprungligen planerades för fritidsboende har sedan ett par decennier tillbaka kommit att ändra karaktär i takt med att människor bosätter sig permanent.

När fritidsboendet övergår till att bli ett permanentboende ökar inte bara kraven på själva bostaden. Det uppkommer också ökade behov på kommunal service såsom vatten, avlopp, sophantering och vägskötsel.

De utpekade LIS-områdena i Ronneby LIS – Landsbygdsutveckling i strandnära lägen. Tematiskt tillägg till Ronneby kommuns översiktsplan från 2013.

För kommunen kan det innebära merkostnader för exempelvis skolskjuts och hemtjänst. Även pendlingen ökar och eftersom kollektivtrafiken sällan är utbyggt innebär det fler bilresor vilket ställer krav på bättre vägstandard. Många av kustvägarna är smala och ringlar sig fram genom landskapet. Vissa vägsträckor riskerar också översvämning vid högre vattenstånd.

I områden som ligger nära kärnor eller i utvecklingsstråk bör generellt större exploatering kunna tillåtas medan övriga områden bör behandlas restriktivt vid framtida ändringar av detaljplaner. Det är viktigt att så långt som möjligt styra bebyggelse till redan ianspråktagna områden. För framtiden är det angeläget att de helt oexploaterade områdena i kustzonen förblir platser där man kan uppleva stillhet, lugn och ro.

INNOVATIVT NÄRINGS LIV MED HÖG SYSSLESÄTTNING

I Ronneby är näringslivet i ständig utveckling. Den dominerande branschen i kommunen är tillverkningsindustrin och Ronnebys vattenskärningsföretag är ledande i världen. I framtiden ses en stor utvecklingspotential för besöksnäringen. På landsbygden dominerar lant- och skogsbruk, träindustrier och turistnäringen sysselsättningen.

Rätt verksamhet på rätt plats

Ronneby kommun ska uppfattas som ett attraktivt val för att etablera och driva företag och verksamheter. Detta innebär krav på varierade verksamhetstomter för att tillgodose varierade behov. Företagshotell och inkubatorer är viktiga för att i framtiden erbjuda flexibla, småskaliga och kreativa miljöer som kan anpassas efter de växande företagens behov.

Tätorternas centrum utgör goda lägen för kontor och tjänsteföretag. Verksamheter och företag med mycket personal eller många kunder ska lokaliseras nära kollektivtrafik och gång- och cykelstråk. Transportintensiva företag lokaliseras med fördel utmed kommunikationsstråken E22 och RV 27.

Befintliga verksamhetsområden kan förtätas för att gynna samverkan, konkurrens och utveckling. Vid förtätning utnyttjas dessutom befintlig infrastruktur. I knutpunkten mellan RV 27, flygplatsen och järnvägen vid Kallinge föreslås ett logistikcenter för bland annat omlastning och lager.

Detaljhandel

Stadens centrum

Potentialen för en levande stadskärna i Ronneby ligger i den mysiga småstadsmiljön med många kulturhistoriska byggnader. Kommunen samarbetar med de lokala handlarna och fastighetsägarna för att utveckla dessa kvalitéer. I stadskärnan efterfrågas mötesplatser som även ska fungera vintertid. Fler platser för lek och evenemang bidrar dessutom till fler tillfällen för möten och upplevelser.

Planeringsstrategier för att uppnå en hållbar bebyggelsestruktur i hela kommunen

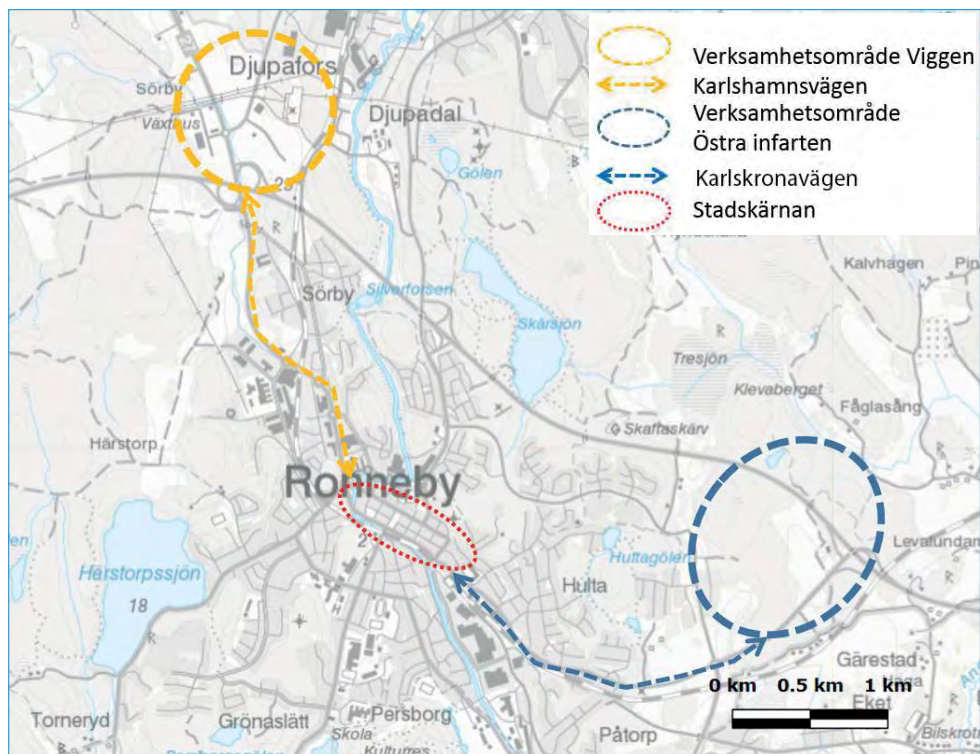
1. Förtäta och planera för ny bebyggelse i anslutning till ny och befintlig infrastruktur och kollektivtrafik.
3. Utgå från landskapets grundmönster och bygdens kulturvärden vid bebyggelseutveckling.
4. Stärk kärnorna för service, bebyggelseutveckling och utveckla sociala mötesplatser.
14. Stimulera utvecklingsstråken för boendemiljöer, turism, friluftsliv och kultur.
18. Införliva grundprinciper och tankesätt från cirkulär ekonomi i planering och utförande.
19. Säkerställ tillgången på dricksvatten.

De senaste åren har detaljhandelns struktur förändrats radikalt, då allt fler produkter handlas via internet. Tjänster som inte kan digitaliseras förutspås istället ta mer plats i städernas centrum, t.ex. frisörer, caféer eller reparatörer. För att stärka den lokala handeln och skapa mer liv och rörelse i centrum är det också viktigt att stadens centrum innehåller fler bostäder.

Externhandel

I Ronneby finns ett externt handelsområde, Vigenområdet. Inom området ryms handelsföretag av varierande karaktär. I översiktsplanen ges möjlighet för området att expandera ytterligare med mer mark för verksamheter och företag. Området utsätts för flygbuller, vilket bör beaktas i kommande planering. Karlshamnsvägen utgör en länk mellan stadskärnan och Vigenområdet. Området utmed Karlshamnsvägen är planerat att delvis omvandlas med mer bostäder och handel. Vägen utgör en entré till staden och bör utformas med stadsmässig karaktär. Denna gata är dessutom trafikerad med kollektivtrafik, vilket gör att området har hög tillgänglighet även för personer utan bil.

Utveckling av Ronneby tätorts verksamhetsområden.

Vid den östra infarten till staden planeras ett nytt område för främst verksamheter, lätt industri, lagerverksamhet, service och handel. Längs sträckan från stadskärnan ut till östra infarten finns utrymme för ytterligare verksamheter.

Besöksnäringen

Besöksnäringen är en tillväxtbransch i regionen. I Ronneby kommun finns stor potential att utveckla utbudet för att dra nytta av det växande antalet turister i länet. Ronneby Brunn och Brunnsparken är välkända turistmål sedan sekler tillbaka. Den traditionen följs upp i kommunens varumärke "den moderna kurorten" som ställer välbefinnandet för både invånare, företag och besökare i centrum. Idag används brunnsområdet även för olika typer av evenemang, allt från musikkonserter till stora utställningar.

Ronnebys natur är en attraktion både för de som bor i kommunen och de som kommer på besök. Intresset för naturen har visat sig öka och inte minst ökar intresset för att se natur som ligger längre från bostadsorten, så kallad naturturism. Naturturismen understöds genom att öka tillgängligheten till naturområden, ex genom fysiska åtgärder, nya organisationsformer och satsningar på information och marknadsföring.

Genom föreningen Blekinge Arkipelag och Region Blekinge utvecklas en ny båtlinje mellan gästhamnarna längs hela kusten från Karlshamn till Karlskrona. Den så kallade arkipelagrutten står som modell för hur kommunen ska stärka turismen. I projektet ingår även nya leder för att cykla, vandra, paddla kajak, segla eller rida längs Blekinges kust.

I Ronneby är Ekenäs och Järnavik knutpunkter för så gott som samtliga skärgårdsleder. För att utveckla dessa punkter krävs ett ökat serviceutbud och förbättrade kommunikationer. Även skärgårdens öar bör ses som ett besöksmål och tillgängligheten till dessa bör öka genom t.ex. fler bryggor.

Sportfiske är relativt omfattande i kommunen och viktigt för besöksnäringen och ekoturismen. I många sjöar och vattendrag är det möjligt att lösa fiskekort, bland annat Bräkneån, Listersjön, Sannen och ca tio sjöar söder om Eringsboda.

Camping är den övernattningsform flest besökare väljer och antalet gästnätter ökar stadigt. Fler övernattningsmöjligheter genom campingar

Cykelturismen ökar i kommunen. Foto: Jeanette Rosander

och ställplatser för husbilar är önskvärda i kommunen. Att campingar och stugbyar har infrastruktur som klarar vattenförsörjningen vintertid samt tillgång till internet, är en förutsättning för utökad verksamhet. För företag inom turistnäringen och friluftslivet pekar översiktsplanen ut många möjligheter för etablering bland annat inom LIS-områden och i anslutning till utvecklingsstråken för turism och friluftsliv.

Cykelturismen upplever nu ett uppsving i Europa. Den drivs bland annat av ett ökat intresse för hälsa och välbefinnande och ett fokus på upplevelser. Med det varierade landskapet, många småvägar och många samhällen även utanför tätorterna erbjuder Ronneby kommun goda förutsättningar för den kultur- och naturintresserade cykelturisten.

För att cykelturismen ska öka krävs ett väl fungerande cykelnät mellan målpunkter inom kommunen och ett attraktivt utbud av cykelleder och slingor i natursköna områden. Bräkneleden kring Bräkne-Hoby är ett bra exempel.

Region Blekinge har avslutat en förstudie för en kustnära turistcykelled genom Blekinge. Avsikten är att leden ska få nationell status och vara en viktig länk i ett sammanhängande nationellt cykelstråk som binder samman Sydostleden med en kustnära turistcykelleden genom Blekinge och vidare utmed Mörekusten till Ölandsleden.

Lantbruk

Landsbygdens företagande bygger till stor del på jord- och skogsbruk. Med 4 % är andelen sysselsatta inom jord- och skogsbruk eller fiske i kommunen dubbelt så hög som i resten av landet. Förutom att producera livsmedel, energi och virke bidrar jord- och skogsbruket även till turistnäringen. Ett uppsving för närodlat och ekologiskt odlad mat kan innebära nya möjligheter till försörjning genom gårdsbutiker med mera.

Jordbruket i kommunen är främst koncentrerat till kust och mellanbygd där dalgångarna utgör produktiv jordbruksmark, medan de storskaliga skogsområdena präglar kommunens norra del. För såväl jord- som skogsbruk är det viktigt med sammanhållna markområden för en rationell drift. Jordbruksmark är även viktig för det levande kulturlandskapet och bidrar med arbetstillfällen, energiproduktion, värdefulla biotoper och rekreativvärden.

Jordbruksmarken är en ändlig resurs som måste värderas på lång sikt och ställas i förhållande till framtida livsmedelsförsörjning. I miljöbalkens hushållningsbestämmelser 3 kap 4 § regleras att jordbruksmarken endast får tas i anspråk för att tillgodose väsentliga samhällsintressen som inte kan tillgodoses på annat sätt.

En starkt växande verksamhet är hästnäringen. För att stimulera hästnäringen i kommunen bör hästtäta områden förses med anpassade ridvägar. En kombination av gång-, cykel- och ridvägar med åtskilda banor underlättar ridningen samtidigt som konflikter mellan trafikanter undviks.

Företagande utifrån cirkulär ekonomi och naturliga resurser

Dagens förbrukning av ändliga resurser skapar avfall på ett sätt som inte är hållbart. Kommunen vill sträva mot en förbättring för samhället vi lever i lokalt. Under senare år har cirkulär ekonomi förts fram som ett realistiskt sätt att uppnå en hållbar utveckling. En fungerande ekonomi bygger på idéer som tar tillvara resurser i flöden. Såväl World Economic Forum som Europakommissionen och många stora och medelstora företag delar den uppfattningen och har inlemmat cirkulär ekonomi i sina strategier och planer.

Ronneby Kommun ser cirkulär ekonomi som en del av en önskvärd framtid. Kommunen har utgått från designstrategin Cradle to Cradle® (C2C®) som metod för att komma dit. Tillsammans ger strategierna ett ramverk som kan användas både av kommunens verksamheter och det privata näringslivet. Ramverket består av tre grundprinciper:

- Förvalta resurserna – Biologiska material ska kunna gå tillbaka till naturen som näring och tekniska material ska kunna återvinnas som råvaror för industrin.
- Använd förnybar energi för att driva de nödvändiga processerna.
- Uppnå motståndskraft genom mångfald – Biologisk, kulturell och ekonomisk mångfald bidrar alla till motståndskraft mot olika hot.

Kompetensutvecklingen för verksamheter i Ronneby kommun

I Ronneby finns en lång tradition av samarbete mellan företag, kommunen och högskolor och universitet. Under 1980- och 1990-talen var företag inom kommunen drivande inom software-utvecklingen. Kommunens Centrum för forskning och utveckling (Cefur) stärker idag företagets konkurrenskraft genom att ge stöd för att ställa om till den cirkulära ekonomin. Ronneby har flera högskolor inom pendlingsavstånd. Effektiva kommunikationer till dessa orter är viktigt.

Ronneby kommun ser positivt på samarbeten och utvecklingsprojekt i företagsnätverk. Kommunen stödjer kompetensutvecklingen i det lokala näringslivet. Kommunens lärcenter *Ronneby Kunskapskälla* är ett lärcenter som i huvudsak inriktar sig på distansstudier på eftergymnasial nivå, men arbetar också med kompetenshöjande utbildningar för företag och andra organisationer.

All utbildning sker i samverkan med högskolor/universitet, yrkeshögskola och andra utbildningssamordnare. Ronneby kunskapskälla ska långsiktigt bland annat bidra till ökad företagsamhet i kommunen och en hög kompetens i det lokala näringslivet.

Förskolan Backsippan i Ronneby har byggts enligt principerna för Cradle to Cradle® med hållbara material.

Planeringsstrategier för att stärka ett innovativt näringsliv med hög sysselsättning

1. Förtäta och planera för ny bebyggelse i anslutning till ny och befintlig infrastruktur och kollektivtrafik.
7. Utveckla områden för verksamheter i strategiska lägen.
9. Utveckla attraktiva och säkra gång- och cykelstråk till målpunkter.
14. Stimulera utvecklingsstråken för boendemiljöer, turism, friluftsliv och kultur.
15. Utveckla Brunnsparken och Brunnskogen som center för aktiviteter och evenemang i kommunen.
16. Stärk viktiga platser för besöksnäringen.
17. Stärk skärgården både för fritids- och näringsverksamhet.
18. Införliva grundprinciper och tankesätt från cirkulär ekonomi i planering och utförande.

HÅLLBARA KOMMUNIKATIONER

Utvecklingen i samhället går mot ett allt större behov av snabba transporter av personer och varor mellan olika platser. Med hjälp av integrerade transportsätt kan mobilitet uppnås där resenär och gods kommer fram snabbt och effektivt. Stora krav ställs på effektiva bytespunkter mellan transportmedel, fungerande informationsflöden, smidiga betalsystem och fysisk bekvämlighet.

Infrastruktur i regionen och kommunen

All infrastruktur i Ronneby kommun ingår som en del i ett större regionalt, nationellt och internationellt system. Till de större och viktigare delarna inom kommunen hör flygplatsen, Blekinge kustbana, E22, RV 27 och hamnen samt huvudstråken med fiber. För Ronnebys del är också Kust till kust-banan som går mellan Kalmar och Göteborg viktig, liksom hamnarna i Karlshamn och Karlskrona.

Ett miljöanpassat transportsystem

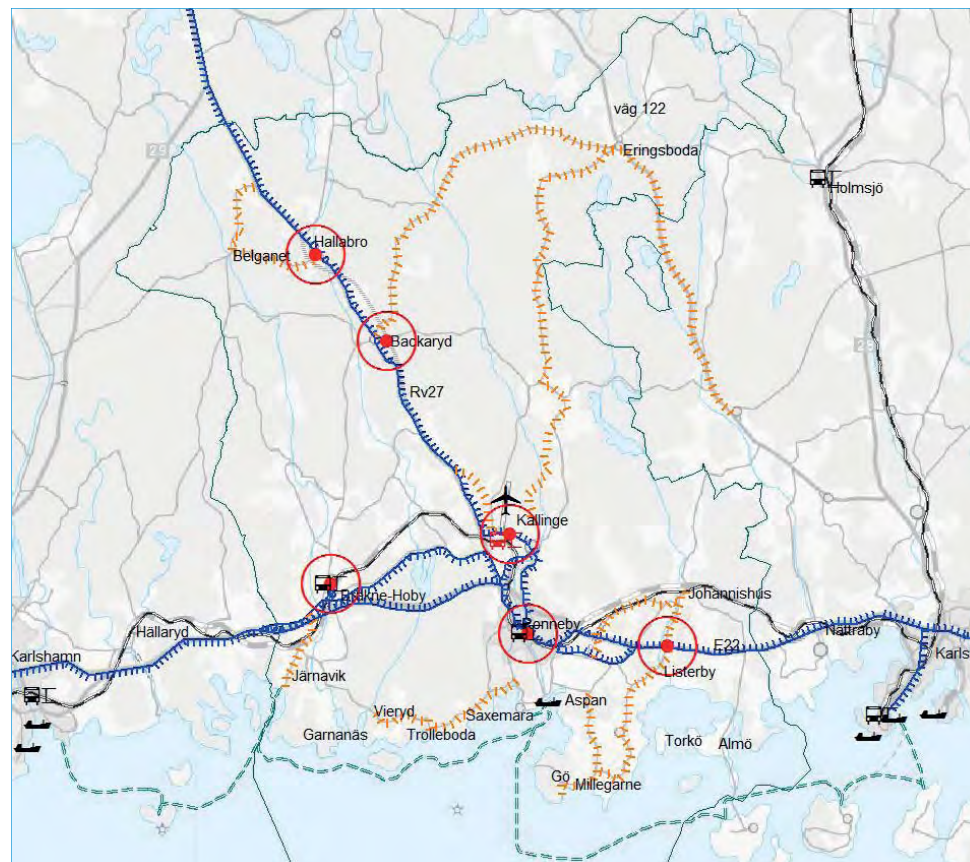
För ett mer effektivt och klimatsmart transportarbete ska gång-, cykel- och kollektivtrafiken vara normgivande i tätorter. Detta kräver en stor omställning i Ronneby kommun. Förutom utsläpp av koldioxid och andra luftföroreningar leder den omfattande biltrafiken till olycksrisker för oskyddade trafikanter, barriärer i form av svårpasserade gator genom samhällena samt bullerproblem.

Kommunen arbetar för en övergång till energieffektivare fordon och en ökad användning av biobränsle och elmotorer. Det är också viktigt att arbeta aktivt för ett mer transportsnålt samhälle. Minskad biltrafik öppnar stora möjligheter för mer attraktiva stadsrum och boendemiljöer samt säkrare trafikmiljö.

Kollektivtrafik

Järnvägen tillsammans med kustbussen är stommen för kollektivtrafiken inom regionen. Regionbussarna utgör en förbindelse mellan Ronneby tätort

och kommunens mindre tätorter. Trafiken på landsbygden kompletteras med skolbusslinjer som är öppna för allmänheten samt behovsstyrd öppen närtrafik. Kollektivtrafik gynnas av befolkningskoncentration. För att stimulera detta ska nya bebyggelseområden planeras för att stärka underlaget till kollektivtrafiken. Genom att planera nya områden med genomfartstrafik ökar möjligheten ytterligare att försörja dessa med kollektivtrafik.

Kartbilden beskriver befintliga och utvecklade kommunikationsstråk i kommunen.

TECKENFÖRKLARING	
	Kommunikationsnod
	Övergripande vägnät
	Större vägar
	Järnväg
	Järnvägsstation
	Hamn
	Flygplats
	Planerad färjetrafik
	Planerad järnvägsstation

Vid nyetableringar är det önskvärt med max 400 meter till kollektivtrafik. Extra viktigt med korta och attraktiva avstånd till kollektivtrafik är det vid flerfamiljshus och bostäder för äldre, medan nyetableringar av enbart villor kan ett något längre avstånd accepteras.

Kollektivtrafikens användarvänlighet är beroende av att hela transportkedjan fungerar. För att stödja möjligheten för fler att använda sig av kollektivtrafiken ska noder för kollektivtrafik stärkas där effektiva byten mellan olika färdssätt ska underlättas. Högre turtäthet och fler turer på helger och kvällar behövs för att kollektivtrafiken ska kunna vara ett alternativ till bilresor på landsbygden. Det ska också vara möjligt att nå flygplatsen med kollektivtrafik.

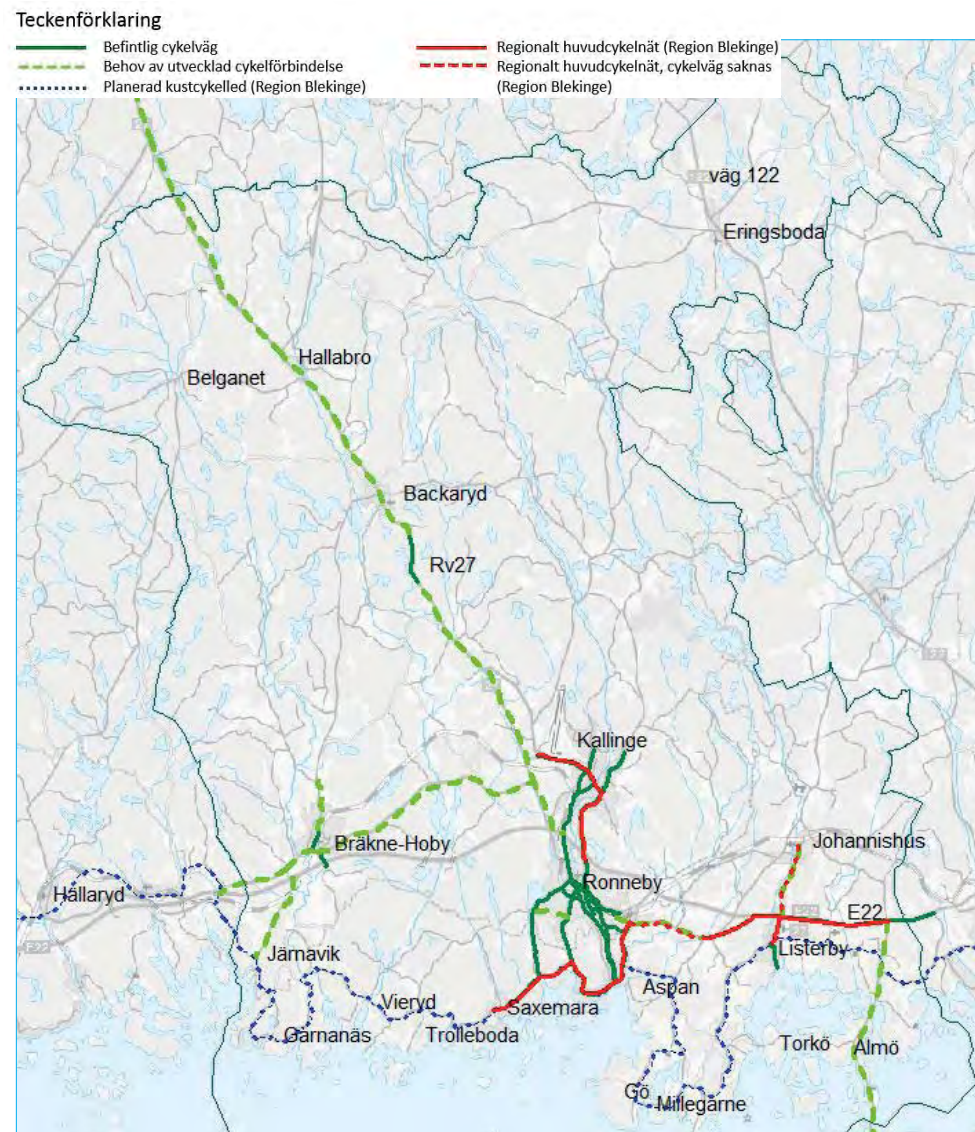
Gång- och cykeltrafik

Det ska vara lätt och attraktivt att välja att gå eller cykla i Ronneby kommun. Gång- och cykeltrafiken samt kollektivtrafiken ska prioriteras inom tätorterna och till målpunkter. Särskilt viktiga är de miljöer där många barn och ungdomar rör sig, såsom vid skolor och fritidsanläggningar. Stöd för andra transportmedel än bil ger valfrihet och oberoende för dem som inte kan eller vill köra bil och är därmed en tillgänglighets- och jämställdhetsfråga. Prioritering av gång- och cykeltrafik bidrar även till mer fysisk aktivitet vilket bäddar för en förbättrad folkhälsa.

Ett sammanhängande, lättöverskådligt och säkert cykelnät ökar benägenheten att cykla. På marknaden finns allt större variation av cykeltyper som exempelvis lastcyklar och elcyklar. Det är viktigt att infrastrukturen stödjer mångfalden av cyklister. För att främja cyklingen i länet har Region Blekinge pekat ut ett regionalt huvudcykelnät. Detta nät kommer att ligga till grund för var cykelvägar utmed det statliga vägnätet i första hand ska byggas ut.

Ronneby kommun ser det även angeläget att vidareutveckla kontakten till grannkommunerna genom cykelvägar främst utmed E22 och RV 27, men även utmed väg 673 som förbinder Hasslö med fastlandet. Detta gäller både för att stärka pendlingsmöjligheten och för att stödja besöksnäringen i regionen. Utmed Rv 27 finns cykelmöjlighet längs en stor del av sträckan till Backaryd från Ronneby. Detta stråk upplevs dock som mindre attraktivt då cyklisterna bland annat behöver korsa riksvägen på flera ställen.

Säkerheten för oskyddade trafikanter på landsbygden upplevs bitvis som bristfällig då tung trafik ofta går genom byarna. Det kan vara svårt att nå de kringliggande samhällena och andra målpunkter till fots eller på cykel på ett säkert sätt. För att säkerställa landsbygdens attraktivitet är det viktigt att det finns möjlighet att röra sig inom och mellan samhällena och målpunkter på säkra vägar.

Kartan visar befintliga cykelstråk samt de stråk där kommunen ser behov av att utveckla möjligheten att cykla. Kartan visar även regionalt huvudcykelnät där cykelväg finns samt där cykelväg i huvudsak saknas. Dessutom illustreras Region Blekinges förslag till kustcykelled.

Vägnät

Inom kommunen finns vägar av särskild vikt för nationell och regional tillgänglighet. Dessa är E22 som är en nationellt och internationellt viktig väg, riksväg 27 som är en regionalt viktig väg samt delar av väg 669 (Gärestadsvägen) och del av Karlskronavägen som är kompletterande regionalt viktiga vägar för kollektivtrafiken.

E22 och RV 27 fungerar som ryggrader för vägtrafiken i kommunen. E22 ingår i det europeiska transportnätverket TEN-T och har stor betydelse för anknypningen till Blekinges hamnar. E22 knyter ihop de största tätorterna i kommunen med centralorterna i Blekinges kustzon samt i Skåne och Kalmar län. Den, tillsammans med järnvägen och buss- och flygtrafiken, möjliggör arbetspendlingen i regionen.

Den tunga trafiken på E22 förväntas öka i och med ökad trafik till och från Polen och Litauen via hamnarna i Karlskrona och Karlshamn. Det finns därav behov av att ytterligare förbättra standarden på E22. Trafikverket genomför nu en åtgärdsvalsstudie för att bygga om E22 till motorvägsstandard. Detta innebär en ökad trafiksäkerhet och framkomlighet med planskilda korsningar. Inom kommunen är det framför allt sträckan mellan Ronneby öst och kommungränsen i öst som berörs.

RV 27 är en viktig länk mellan sydöstra Sverige och västkusten och trafikeras av tung internationell trafik till och från Blekinges hamnar. Vägen är livsådern för de nordvästra kommundelarna och utgör länken för den regionala pendlingen till Tingsryd och Växjö.

I översiktsplanen pekas områden ut för nya verksamheter som sannolikt innebär ökade trafikflöden på främst E22 och RV 27. Trafiksituationens utveckling bör studeras och utredas i samband med detaljplanering eller likande av områdena. Åtgärdsvalsstudie med berörda aktörer för att utreda lämpliga åtgärder utifrån planerad utveckling kan vara ett lämpligt tillvägagångssätt. I kommande planeringsprocesser ska rådande säkerhetsavstånd och byggnadsfria avstånd för statliga vägar beaktas.

Under de närmaste åren ska förbifarter byggas kring Backaryd och Hallabro. Detta kommer att höja trafiksäkerheten och minska bullerstörningarna i tätorterna. Utmaningarna består i att utforma ombyggnaden så att underlaget för servicen i orterna inte minskar. Det är

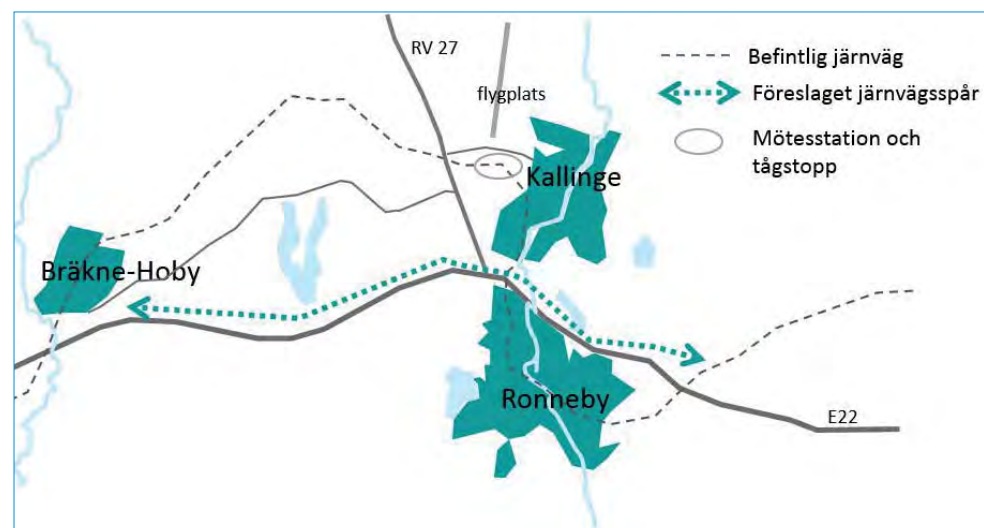
viktigt att kollektivtrafiken även fortsättningsvis trafikerar orternas centrum men som även kompletteras med en motorväghållplats för snabbare resor.

Ronneby kommun har också ett omfattande enskilt vägnät med stor betydelse för landsbygdens möjlighet till verksamhet och boende. Några mindre vägar längs kusten som försörjer ett flertal samhällen, fritidshusområden, campingplatser och badplatser har sommartid en så hög belastning att trafikmiljön upplevs osäker för oskyddade trafikanter.

Järnväg

Blekinge kustbana är en enkelspårig järnväg som sträcker sig mellan Kristianstad och Karlskrona. Kustbanan förbinder Ronneby och Bräkne-Hoby med de större orterna längs Blekinges kust. För pendling till arbete och studier i och utanför länet spelar kustbanan en viktig roll.

Trafikverket har genomfört en åtgärdsvalsstudie (ÅVS) för kustbanan som visar vilka investeringar i infrastrukturen som ska prioriteras i kommande nationell plan 2018–2029. Det primära målet är att korta resetider, medan ökad turtäthet har prioriterats lägre. Den föreslagna förändringen innebär bland annat en ny mötesstation i Kallinge. Kommunen ser positivt på en ny mötesstation i Kallinge, vilket på sikt kan leda till en ny station. Ett

Järnvägen kan i framtiden få en förändrad sträckning genom kommunen.

tågstopp vid flygplatsen skapar en bättre anknytning till Ronneby Airport från en stor del av regionen. Området utsätts dock för flygbuller från den verksamhet som bedrivs på Ronneby flottiljflygplats och hänsynstagande till detta krävs vid kommande planering.

Det befintliga stationsläget vid Resecentrum i Ronneby stad bedöms vara bra ur resande- och stadsutvecklingssynpunkt och bör kvarstå i framtiden. Underlaget för stationen i Bräkne-Hoby stärks genom översiktsplanens förslag med förtätning av bebyggelsen intill järnvägsstationen och ny stadsbygd i västra Bräkne-Hoby.

En eventuell rätning av järnvägen finns inte med i nuvarande eller närmast kommande nationella plan för transporter. Sträckningen går genom område där både ny stadsbygd och verksamhetsområden planeras i översiktsplanen. Det är av vikt att inte de olika förslagen utesluter varandra. Utgångspunkten är att järnvägen syftar till att tillgodose persontrafik i första hand, men att banan även ska vara tillgänglig för godstrafik. I kommande planeringsprocesser ska rådande säkerhetsavstånd och byggnadsfria avstånd till järnvägen beaktas.

Ronneby järnvägsstation.

Flygtrafik

Blekinge Flygflottilj F17 (Ronneby Flottiljflygplats) är en militär flygplats som drivs av Försvarsmakten. Flygplatsen är upplåten för civil Flygtrafik reglerat genom avtal mellan Försvarsmakten och Swedavia. Ronneby Airport är den största flygplatsen i Sydostsverige och är genom sitt strategiska läge en tillgång för näringslivet i hela Blekinge. Swedavia driver verksamheter som är inrymd på Ronneby Flottiljflygplats F17.

Ronneby Airport trafikerar framför allt inrikestrafik till Stockholm. Passagerarantal har legat stabilt på runt 220 000 per år. Fram till 2035 förväntas denna siffra öka till ca 250 000 resenärer. Utrikestrafik i form av charter- eller linjetrafik till Europa har förekommit periodvis. I framtiden eftersträvas åter utrikestrafik för att stödja näringslivets internationella kontakter.

I dagsläget finns kollektivtrafik till flygplatsen i form av taxi och flygbussar från Karlskrona. Utökad kollektivtrafik med lokalbuss skulle innebära bättre tillgänglighet för fler. Ett tågstopp vid flygplatsen skulle ytterligare öka flygplatsens upptagningsområde och konkurrenskraft.

Sjöfart (avvakta omformulering enligt beslut 2018-06-20 § 142)

Ur transportsynpunkt finns de viktigaste hamnarna för Ronneby kommun i Karlskrona och Karlshamn. En utveckling av trafiken över Karlshamns och Karlskronas hamnar påverkar Ronneby när det gäller transittrafiken på de större vägarna. Hamnarna är betydelsefulla för kommunens näringsliv och kontakten med det kontinentala transport- och vägnätet. För att hamnarna ska kunna utvecklas krävs att de planerade förbättringarna av E22 och RV 27 genomförs och att anslutningarna till hamnarna håller hög standard. Ronnebys hamn fungerar som komplement till dessa hamnar.

Ronneby hamn är en allmän hamn och dess farled 265 in till Ronneby är en allmän farled, enligt SJÖFS 2013:4. Hamnen är utpekad som en potentiell hamn för sjöfart. Den västra kajen i Ronneby hamn utgör industrihamn. För tillfället planeras ingen utvecklad verksamhet fram till 2035.

Den östra piren föreslås utvecklas med kommersiella verksamheter som anknyter till båtar, hamnverksamhet, fiske och turism. Inriktningen är ett besöksmål med en attraktiv miljö och ställplatser för husbilar med tillhörande service. Östra piren ska även bli en hållplats för skärgårdstrafiken vilket medför ett behov av pareringsplatser inom området. 29

Utveckla transportsambanden till noder i omvärlden

För Ronneby kommun gäller det att utnyttja det strategiska läget vid Östersjön med närhet till de stora tillväxtmarknaderna. Karlshamns och Karlskronas hamnar är utpekade noder i det transeuropeiska övergripande transportnätverket TEN-T och förväntas öka sin verksamhet framöver.

Den fortsatta globaliseringstrenden spås leda till ett än större behov av internationella näringslivskontakter samt kraftigt ökande godstransporter. För Ronneby är det av yttersta vikt att restiderna till de nationella och internationella noderna i omvärlden förkortas för samtliga trafikslag.

Kommunens inriktning är att förlägga ny större verksamhetsområden i anslutning till E22 och RV 27 samt i nära anslutning till järnvägen för att på sikt kan möjliggöra godstransporter på järnvägen. En ny mötesstation i Kallinge skapar förutsättningar för att etablera ett logistikcenter för bland annat omlastning och lager i anslutning till flygplatsen och möjlighet till omlastning mellan järnväg, flyg och lastbil.

Idag saknas järnväg mellan Olofström och Blekinge kustbana, den så kallade *sydostlänken*. Denna länk skulle innebära nya möjligheter för regionen till godstransporter på järnväg, genom att knyta ihop stamnätsskorridoren i TEN-T på andra sidan Östersjön med Scan-Med korridoren i Sverige via hamnen i Karlshamn.

Planeringsstrategier för att stärka hållbara kommunikationer

1. Förtäta och planera för ny bebyggelse i anslutning till ny och befintlig infrastruktur och kollektivtrafik.
9. Utveckla attraktiva och säkra gång- och cykelstråk till målpunkter.
10. Stöd flygplatsens utveckling och anknytning till kollektivtrafik.
11. Stärk noder för kollektivtrafik och gör det möjligt att byta mellan olika färdstätt.
12. Verka för förbättrad standard på järnvägen med möjlighet till tätare turer.

RIK GRÖNSTRUKTUR MED HÖGA NATURVÄRDEN

Naturen i ett samhälle är en levande infrastruktur, minst lika viktig för samhället som ett fungerande vägnät, elnät eller kollektivtrafiknät. Ronneby kommun är känd för sin rika natur och sitt varierade landskap. Här finns höga naturvärden och attraktiva naturområden som både lockar turister och erbjuder höga boendekvaliteter för kommuninvånarna. Ronnebyborna är stolta över sin natur.

Natur- och kulturmiljö i planeringen

Vid planering är det angeläget sträva efter effektivt utnyttjande av det område som tas i anspråk. Det är också viktigt att värna de natur- och kulturmiljövärden som finns på platsen.

En kombination av exploatering och bevarande kan bidra till att lyfta fram värden som finns på platsen när tillgängligheten till området förbättras. Ibland kan inte alla värden gynnas på samma ställe utan en prioritering måste göras där det ena intresset ges företräde.

Grunden för en god planering är tillräcklig kunskap om de värden som finns. Inför detaljplanering och exploatering av områden krävs ofta en inventering och en bedömning av natur- och kulturmiljön för att kunna värna och stärka naturvärden. Prioriterade bevarandevärden som är tydligt beskrivna är utgångspunkten för att kunna väva in dessa i den framtida exploateringen.

Vid exploatering är det också viktigt att inte bygga bort kopplingar mellan olika grönområden. Tillräckligt breda gröna stråk binder samman grönytor och fungerar som spridningskorridorer för växt- och djurliv, men också passager för rekreations- och friluftslivsstråk. Hänsyn behövs till gröna stråk när planarbetet fördjupas för de större områden som pekas ut i översiktsplanen.

Stärkt biologisk mångfald

Landskapets rumsliga mönster har stor betydelse för den biologiska mångfalden. Det är viktigt att bevara de områden där den biologiska mångfalden är hög och från vilka arter kan sprida sig till kringliggande områden.

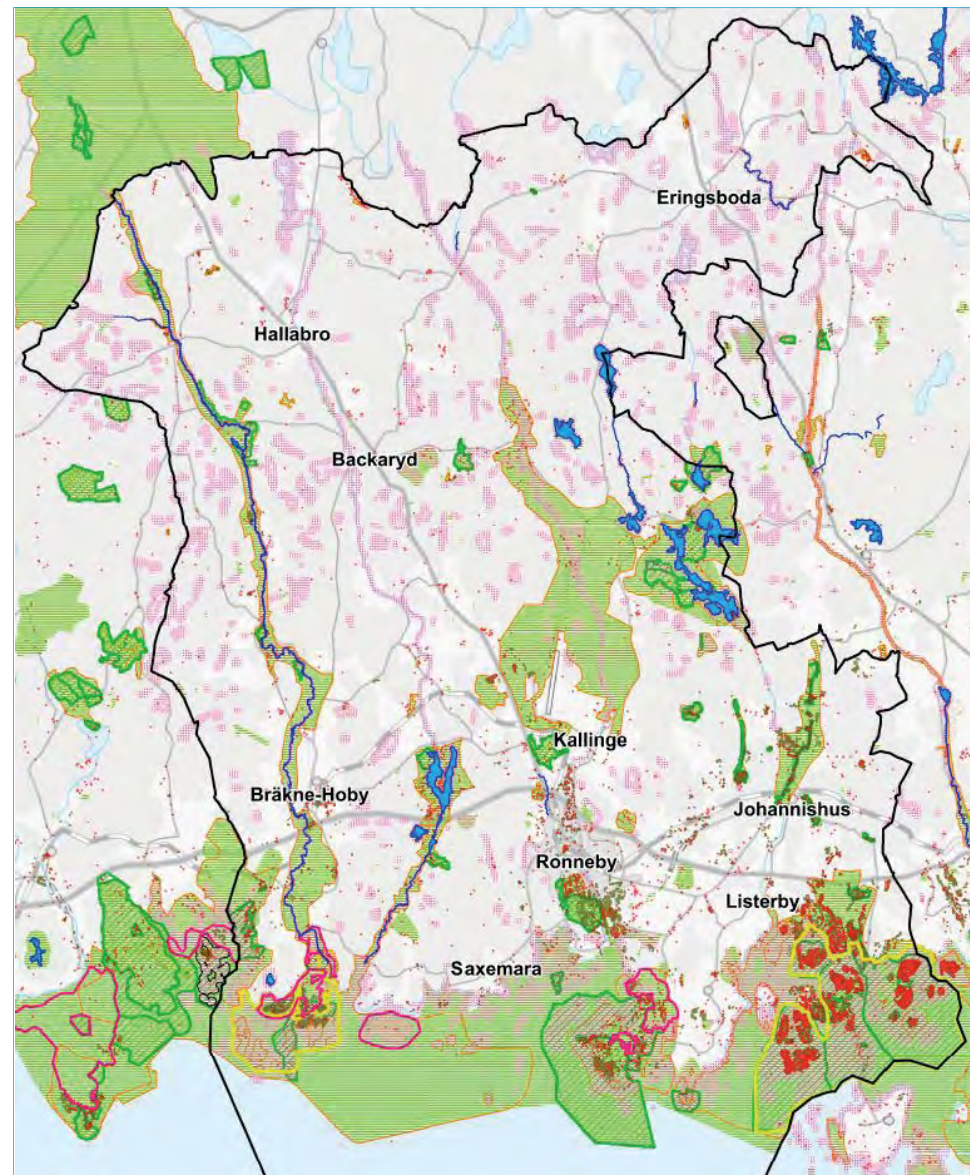
En sammanlänkad grönstruktur med möjlighet för arter att sprida sig genom stråk och korridorer skapar förutsättningar för ett robust ekosystem. Det ger också förutsättningar för sammanhängande rekreationsstråk. Genom att aktivt knyta samman olika grönområden stärks tillgängligheten och bättre förutsättningar skapas för de ekologiska systemen.

Många områden med höga naturvärden har ett formellt skydd i form av exempelvis naturreservat, biotopskyddsområde, naturvårdsavtal eller Natura 2000-område. Det kan även finnas fridlysta arter vilket innebär att dispens, samråd eller anpassning av exploateringar kan krävas. Det finns dock många områden utan specifikt skydd som ändå rymmer höga naturvärden. I Ronneby kommun gäller detta bland annat mader, sandiga marker, ängs- och hagmarker samt artrika ädellövskogar.

Utmed vatten ryms några av de viktigaste miljöerna för biologisk mångfald i landskapet och ofta är även kulturvärdena höga i närheten av vatten. Åarna har till exempel sedan länge utnyttjats för vattenkraft och transport. En problematik är att vattenkraftsdammar utgör vandringshinder för många vattenlevande djur. Äldre dammar kan samtidigt ha höga värden knutna till sig och det är viktigt att en avvägning görs mellan natur-, kultur-, och rekreationsvärden. Kommunen verkar för att vattenlevande djur ska kunna röra sig i vattendrag.

Kommunen verkar också aktivt för att fånga upp närsaltläckage från åkermarken genom att återskapa våtmarker. Det hindrar övergödning av sjöar och kustvatten. I och med klimatförändringarna blir det allt viktigare att fortsätta med detta arbete, då våtmarker längs åarnas tillflöden kan bidra till att minska översvämningsrisker.

Längs kusten är det många intressen som samsas. Ronnebys varierade kustband rymmer såväl branta klippor som mjuka sandstränder och växt- och djurlivet är mycket rikt. Det är viktigt att boende och besökare i kommunen får ta del av de höga rekreationsvärden som kusten och havet

Sammanställning över utpekade naturvärden i Ronneby kommun

TECKENFÖRKLARING		
Regionalt värdefulla vatten	Hotade arter	Skyddsvärda träd
Landskapsbildsskydd	Strandskydd	Skogliga naturvärden, Sumpskog, Skogligt biotopskydd, Nyckelbiotop, Övrigt biotopskydd, Naturvårdsavtal, Djur- och växtskyddsavtal, Ekologiskt känsligt område
Ramsarområde	Naturreservat	
	Riksintresse: Skyddade vattendrag, Naturvård, Natura 2000	

erbjuder. Det är också viktigt att utvecklingen av kusten görs varsamt så att inte de höga värdena hotas. Genom att koncentrera satsningar till vissa områden och punkter kan dessa platser göras mer tillgängliga samtidigt som kvaliteterna i landskapet bevaras.

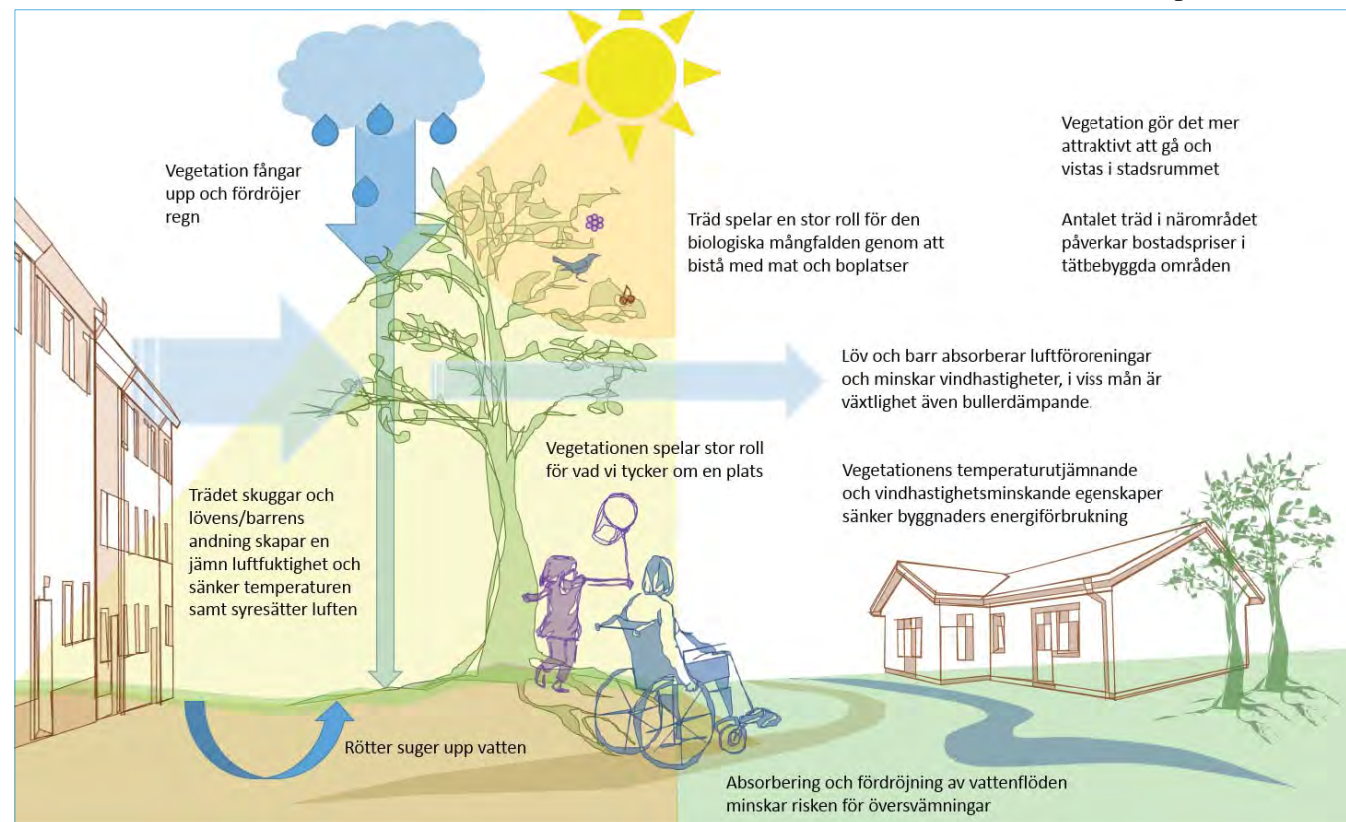
Ekosystemtjänster vid planering och bebyggelse

Ekosystemtjänster är ett samlingsbegrepp för alla de produkter, tjänster och andra värden som ekosystem förser oss med. Exempel på ekosystemtjänster är bins pollinering, lövens förmåga att rena och syresätta luft, att det finns fisk i vattnet och att det är skönt att sitta i skuggan under ett träd.

Eftersom ekosystem förser oss med olika nyttor görs försök att omvärdera dessa till ekonomiska värden. Vissa ekosystemtjänster syns redan i ekonomiska system, såsom inkomster från fiske, spannmål och skogsbruk. Många ekosystemtjänster är dock alltför komplexa för att sätta ett ekonomiskt värde på, bedömningen skulle bli för osäker för att vara

meningsfull. Detta gäller i synnerhet grundläggande funktioner såsom jordmånsbildning och den försäkring mot förlorade ekosystemtjänster som en livskraftig grönstruktur innebär. Denna försäkring kan dock indirekt bidra till stora ekonomiska vinster och undvikande av ekonomiska förluster. Oavsett om en ekosystemtjänst värderas ekonomiskt eller inte har den alltså en ekonomisk påverkan som bör beaktas vid samhällsekonomiska bedömningar.

Många ekosystemtjänster är beroende av biologisk mångfald. Generellt sett ger ökad grönyta fler ekosystemtjänster även om sambandet är mer komplext än så. Strategiskt utformade och placerade grönytor och växtlighet fungera mer eller mindre effektivt utifrån aspekterna att rena luft, reglera luftfuktighet, fånga upp vatten och skapa en trivsam och attraktiv boendemiljö med mera. Med ett strategiskt planerat sammanhang av grönområden och vattenytor, kan samhället stå bättre rustat inför exempelvis klimatförändringar och översvämningar.

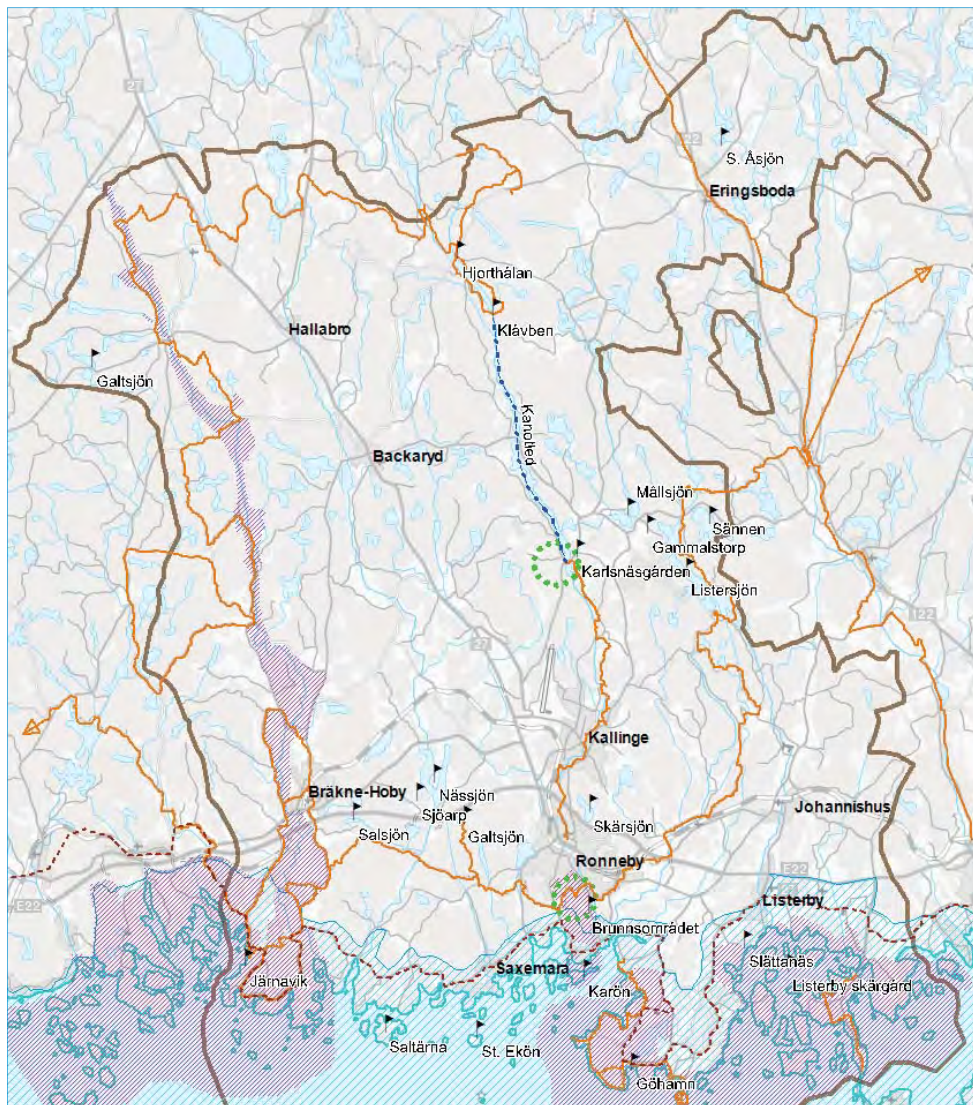

Arbetet med att främja ekosystemtjänster behöver ske i olika skalor, från exempelvis den kommunövergripande planen för dricksvattenförsörjning till att säkerställa grönska på skolgårdar som skyddar mot solexponering och främjar en bra luft. Inom tätorter kan det också vara värdefullt att planera för utrymme att producera livsmedel i liten skala. Kolonilotter och andra bostadsnära odlingsmöjligheter kan få många funktioner och bidra till livsmedelsförsörjning, integration och ekosystemtjänster bland annat.

Rikt och tillgängligt friluftsliv

I Ronneby kommun finns goda förutsättningar till att utöva friluftsliv och kommunen avser att beakta de av regeringen uppsatta friluftspolitiska målen. Friluftsliv är ett samlingsbegrepp för fritidsaktiviteter som genomförs utomhus i såväl organiserad som oorganiserad form och kan vara allt från vandring i vildmarken till en kort tur i den närliggande skogen. För många är möjligheten att ta sig ut i naturen en viktig källa till hälsa och livskvalitet.

I kartan redovisas större intresseområden och anläggningar av betydelse för friluftsliv och besöksnäring. Redovisningen inriktas mot områden som är livligt använda och där satsningar gjorts genom tex raststugor och märkta leder. Vissa områden utgör riksintresse.

TECKENFÖRKLARING	
	Riksintresse: Friluftsliv
	Riksintresse: Högexploaterad kust
	Värdekärna för friluftslivet
	Kanotled
	Längre leder
	Planerad kustcykelled
	Målpunkt för friluftslivet

Friluftslivet bör göras tillgängligt för alla oavsett ålder, funktionsvariation, etnicitet eller ekonomiska förutsättningar. Tillgängligheten ökas genom tex gång- och cykelbanor och kollektivtrafik till viktiga utflyktsområden, parkeringsplatser vid naturreservat och badplatser samt information på flera språk inom parker och rekreationsområde.

Både land och vatten är viktiga för friluftslivet. I kommunen finns ett stor utbud av badplatser både vid sjöar och vid havet. Viktiga platser för båtlivet bör stärkas för att skapa bättre service och locka fler besökare. Hela kuststräckan har stor potential att lyftas fram för exempelvis vandring och cykel. Stigar och vägar bör knytas samman till längre stråk samt förses med rastplatser.

Utveckling av friluftsliv och turism behöver inte stå i motsatsförhållande till biologisk mångfald. Tvärtom kan naturturism vara ett sätt att öka kunskap och förståelse för naturvärden. Utvecklingen måste dock ske på ett varsamt sätt och med hänsyn till naturvärden och särskilt känsliga områden. I skärgårdsmiljö kan tex båtlivet ge en stor påverkan genom buller, gift från bottenfärg, utsläpp från motorer eller nedskräpning. Turism kan även innebära risk för ökat slitage, störning av djurlivet och nedskräpning och bör därför koncentreras till mindre störningskänsliga platser.

Planeringsstrategier för att uppnå en rik grönstruktur med höga naturvärden

3. Utgå från landskapets grundmönster och bygdens kulturvärden vid bebyggelseutveckling.
5. Säkerställ tillgänglighet till bostadsnära natur och främja en sammanhängande grönstruktur i tätorterna.
8. Främja ekosystemtjänster och grönytor som kan ha många funktioner.
9. Utveckla attraktiva och säkra gång- och cykelstråk till målpunkter.
14. Stimulera utvecklingsstråken för boendemiljöer, turism, friluftsliv och kultur.
17. Stärk skärgården både för fritids- och näringsverksamhet.

ROBUST SAMHÄLLE I ETT FÖRÄNDRAT KLIMAT

Det sker en global förändring av klimatet och klimatanpassning är en viktig pusselbit i planeringen för en hållbar utveckling. Inom den fysiska planeringen uppkommer behovet av att anpassa samhället till nya förutsättningar och ökade säkerhetsmarginaler. Det är också viktigt att i planeringen motverka ytterligare klimatförändringar. Att redan nu börja anpassa samhället inför de kommande klimatförändringarna innebär att ekonomiska kostnader kan undvikas i framtiden.

Rekommendationer för fysisk planering och befintlig bebyggelse

För att skydda samhället är det nödvändigt att arbeta förebyggande mot klimatförändringar. Genom att identifiera risker och vidta åtgärder kan utsatta områden skyddas och kunskapen öka inför planering av framtida utbyggnadsområden. Genom att utreda och värdera de områden som idag har låg säkerhet mot naturolyckor kan en beredskap för om de förväntade ändringarna av klimatet skapas. Detta bör gälla både för exploateringsområden, förorenad mark, miljöfarlig verksamhet, riskobjekt, dammar och vattenskyddsområden.

Risker finns även för dagens förhållande och bör beaktas i planering både på kort och lång sikt. Vid planering i områden med ökad risk för ras, skred eller erosion ska de geotekniska förhållandena kartläggas och utgöra grunden för planeringen.

Förändrade temperaturer

I Blekinge förväntas årsmedeltemperaturen öka med 2–4,5°C till år 2100. Den största ökningen av dygnsmedeltemperaturen kommer att ske på sommaren och vintern. Vegetationsperioden beräknas bli 1,5–3 månader längre och antalet heta dagar kan bli uppemot sex gånger så många på ett år. Marktorkan väntas öka markant i Blekinge. Längre torrperioder ökar konkurrensen om vattnet, både för konsumtion och bevattning.

En direkt effekt av ökade temperaturer och ett ökat antal varma dagar är att värmeböljor kommer att bli vanligare. Samhällsviktiga verksamheter som kan påverkas av värmeböljor är energiförsörjning, omsorgsverksamhet och sjukvård, VA-försörjning, livsmedelshandling och kollektivtrafik. Kylsystem kan komma att behövas i större utsträckning exempelvis på vård- och omsorgsboenden i framtiden. Vid förskolor, skolor och äldreboenden blir behovet av en god utemiljö med möjlighet till skugga viktigt. Detsamma gäller för områden med hög byggnadsdensitet och hårdgjorda ytor som riskerar att bli så kallade ”värmeöar”. Träd sänker temperaturen, skuggar och bidrar till en jämn temperatur och en behaglig luftfuktighet.

Ökad nederbörd

Till år 2100 beräknas årsmedelnederbörden ha ökat med 15–25 % jämfört med dagens nivåer. Den största ökningen förväntas äga rum under vinterhalvåret med fler häftiga regn och högre flöden i vattendragen som följd. Ökade flöden ökar i sin tur risken för ras, skred, erosion och översvämning. När marken inte kan ta upp vatten för att den till exempel är frusen eller hårdgjord blir problematiken större. Vår och sommar förväntas däremot präglas av längre torrperioder med lägre flöden i vattendragen än dagens som följd. Risken för torka och vattenbrist ökar då.

Likväl som samhällsviktiga verksamheter behöver lokaliseras på en säker nivå utifrån havsnivåhöjningen behöver också samhällsfarliga verksamheter placeras säkert. När förorenade områden översvämmas är risken stor att föroreningar lakas ur och sprids till exempelvis grundvatten, sjöar och dricksvatten. Då industrierna traditionellt lagts längs åarna, är detta problem särskilt stort i industriområdena i centrala Ronneby och Kallinge.

Översvämningar till följd av skyfall är mycket svåra att beräkna och beräkningarna blir osäkra. På grund av osäkerheten i beräkningarna och de allvarliga följderna av översvämningar bör kommunen använda sig av nivåerna för ”beräknat högsta flöde” vid utveckling av områden längs vattendragen.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap genomförde år 2015 en översvämningsskarteringen av Ronnebyån som visar att ett högt vattenflöde

bland annat översvämmas delar av nedre Brunnsparken, Ronneby golfbana, Kockums industriområde och de närmsta områdena längs med hela ån. Vid höga flöden kan också dammanläggningar längs vattendragen översvämmas och vatten kan hitta nya sidofåror.

Stigande havsnivåer

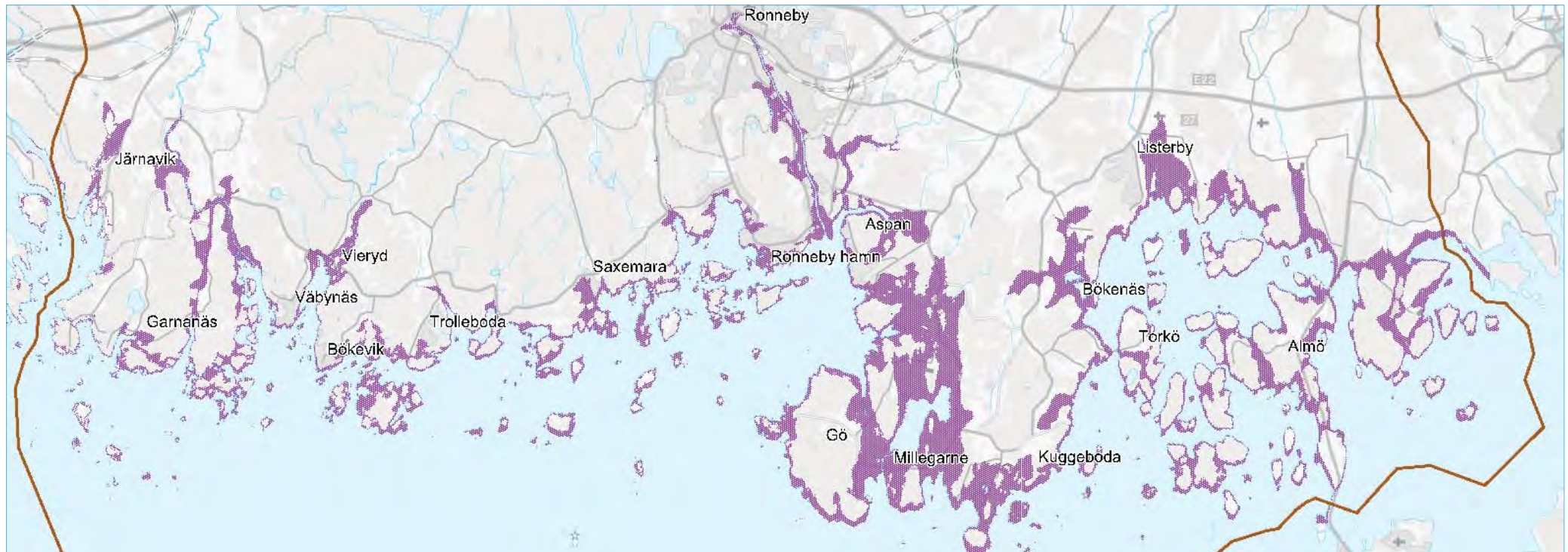
Den globala uppvärmningen beräknas leda till höjda havsnivåer. I Blekinge visar dagens scenarier på en höjning av medelhavsnivån på 0,4-1,5 m och av högsta högvattennivån på 1,8-2,8 m till år 2100. Stigningen förväntas dock inte avta där utan snarare öka allt snabbare och fortsätta under en lång tid framöver. Den höjda havsytan för med sig en ökad risk för påverkan på bebyggelse och infrastruktur, en ökad risk för spridning av föroreningar samt en ökad konkurrens om utrymmet längs kusten.

Kommunens kust är mycket attraktiv både för boende, fritidsboende och friluftsliv. Här finns också höga ekologiska värden. Samtidigt kan klimatförändringarna komma att få särskilt märkbara effekter här. Stora områden längs kusten ligger lågt och kan komma att översvämmas

permanent eller vid högvatten i takt med att havsytan höjs och nya områden kommer att utsättas för erosion.

Det är viktigt att investeringar längs kusten görs grundade på kunskap om havsnivåförändringarna. Det är också viktigt att värna värdefulla strandmiljöers reträtt upp på land när dessa översvämmas. För ny bebyggelse skall utgångspunkt tas i de beräkningarna som finns för förväntade havsnivåhöjningar. Beräkningarna uppdateras återkommande och kommunen anpassar riktlinjerna för bygglov utifrån dem. Länsstyrelsen i Blekinge län har fastslagit säkerhetsnivåer för byggande i låglänta områden med hänsyn till översvämningsrisken i ett föränderligt klimat.

En havsnivåhöjning kommer att ge en stor påverkan på kommunens kustbebyggelse. Inom vissa av de drabbade områdena kommer även obebyggda tomter i gällande detaljplaner att påverkas direkt eller indirekt tex genom att vägen till området påverkas. Därför bör äldre detaljplaner i kustområdet ses över.

Översiktlig kartläggning av vilka områden som påverkas av 3 meters höjning av havsnivån vilket är strax över beräkningarna för högsta högvatten år 2100. Beräkningarna för havsnivåhöjningen uppdateras återkommande och ligger till grund för bland annat bygglov.

Risken för översvämmade avlopp och saltvatteninträngningar i brunnar ökar vid höjda havsnivåer. Därför ökar behovet av att koncentrera bebyggelse längs kusten till områden som lämpar sig för byggnation och som kan förses med kommunalt VA.

Topografiska och geologiska förhållanden

Blekinge har ett relativt brokigt landskap med slätter och dalgångar som mynnar i kustbandet. Skogslandskap i den norra kommundelen har bitvis stora nivåskillnader. Här förekommer tydligt avgränsade öppna jordbruksmarker där byar och ensamgårdar ligger inbäddade i ett vidsträckt skogslandskap.

Dalbygden sträcker sig i ett milsbrett band tvärs kommunen och skogsbygdens dalgångar övergår till flackare landskap som mynnar ut i den breda kustslätten. Landskapet i söder karaktäriseras av ädellövskog som i vissa avsnitt breder ut sig ända fram till havet.

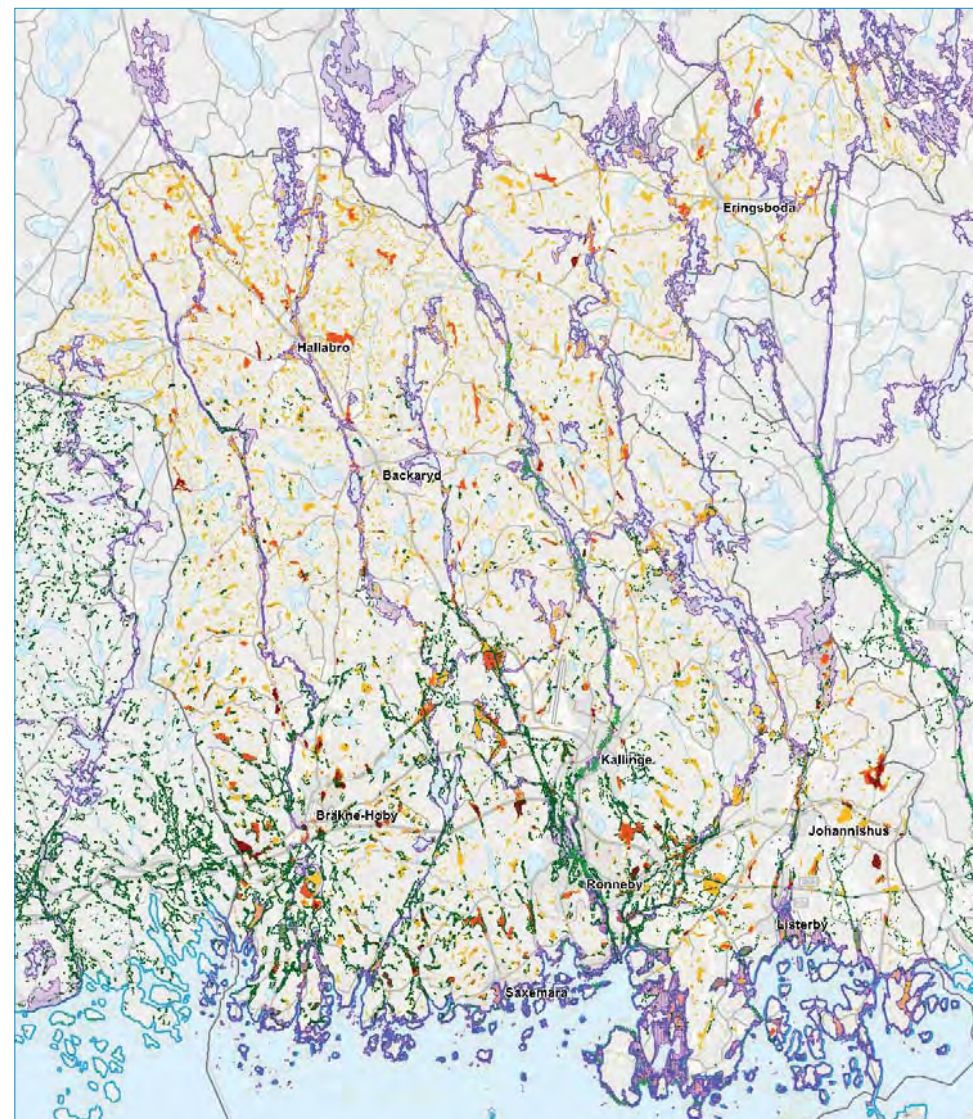
Berg i dagen är vanligt förekommande i de södra delarna av kustlandet men även i det inre landskapet. I norr är morän den vanligaste jordarten. Sand och grus bildar rullstensåsar som vanligtvis följer de större dalgångarna. I Ronneby kommun finns Bräkneåsen, Bredåkraåsen och Johannishusåsen. Bredåkradeltat väster om Kallinge är det största sanddeltat i Blekinge.

Flera vattendrag korsar landskapet i nord-sydlig riktning tex Bräkneån och Ronnebyån. Lera, silt och sand är vanligt förekommande längs de av flesta åarna, men främst utmed de större vattendragen.

Översvämning, ras, skred och erosion

Översvämningsrisken i Blekinge län beror dels på havsvattenståndet, dels av vattenstånd i sjöar och vattendrag. Längs vattendragen ökar risken för översvämningsrisker särskilt när ökad nederbörd sammanfaller med höga havsnivåer. Ökade flöden innebär även ökad risk för ras och skred samt större påfrestningar på dammar längs vattendragen.

Både ras och skred är exempel på snabba rörelser i jord eller i berg. I Ronneby är det främst i kustlandskapet och längs med vattendragen som risken för skred är störst. Områden med löst material såsom lera, silt eller svämsediment är särskilt skredkänsliga. Det finns olika orsaker till att skred uppstår, exempelvis genom belastning från byggnader, förändring i vattenstånd, kraftiga vibrationer eller erosion.

Kartbild som visar översvämningsområden längs kust och vattendrag, risk för vattenansamlingar på land samt riskområden för erosion längs Ronnebyån och kusten. Karteringen för Ronnebyån är mer detaljerad än de övriga vattendragen och visar högsta beräknade flöde (MSB 2015). För övriga vattendrag är en grov svämplanskartering gjord som visar ett flöde motsvarande 100 års återkomsttid (HaV).

TECKENFÖRKLARING		Översvämningsyta vid 100-årsflöde i vattendrag			
	Havsnivåhöjning < 1m		Maximalt djup vid skyfall < 1m		Erosionsrisk längs med Ronnebyån
	Havsnivåhöjning 1-2m		Maximalt djup vid skyfall 1-2m		Risk för ras och skred utifrån geologiska förutsättningar
	Havsnivåhöjning 2-3m		Maximalt djup vid skyfall > 2m		

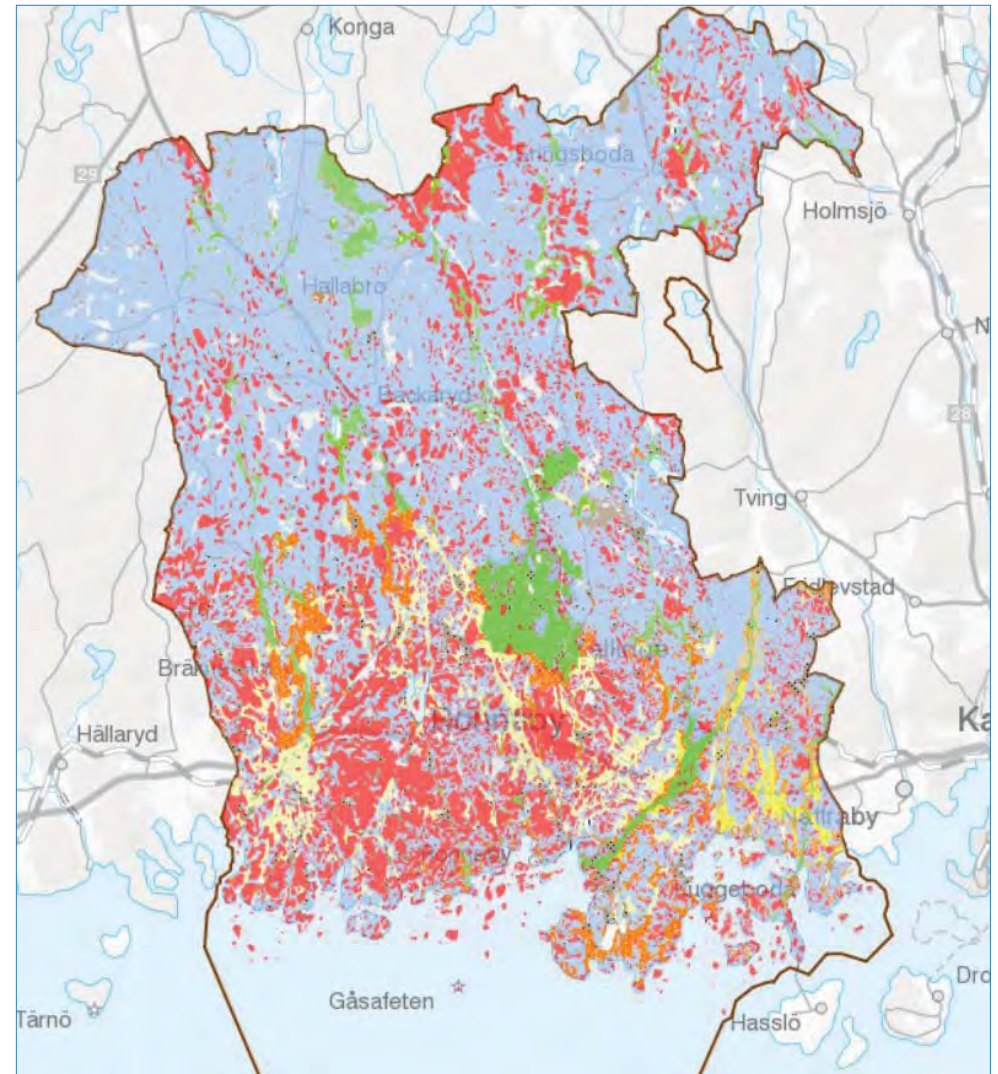
Erosion och sedimentation är en ständigt pågående naturlig process i landskapet. En orsak till erosion är att vattnet, genom rörelse, bearbetar stränder och botten vilket transporterar bort löst material. Klimatförändringarna medför en ökad nederbörd och en ökad avrinning i vattendrag vilket i sin tur medför en ökad erosion. Under vissa förutsättningar kan erosion bidra till att ras och skred inträffar.

Av kommunens åar har Ronnebyån störst erosionsproblematik. Risken för erosion längs vattendragen kan minskas med hjälp av breda vegeterade kantzoner och att restaurera vattendragens naturliga sträckningar som historiskt sett ofta rätats ut. Det kan även göras genom att återskapa en del av de våtmarker som dikats ut längs och i anslutning till vattendragen.

Störst nytta för Ronnebys vattendrag är att återskapa våtmarker tidigt i årnas avrinningsområden, det vill säga i första hand norr om länsgränsen. Därför bör ett kommunsamarbete kring detta upprättas.

Längs med kusten finns det sträckor med potential för hög eroderbarhet. Höjda havsnivåer innebär att stranderosionen kommer att öka och områden som tidigare inte varit utsatta för erosion kan påverkas.

Geotekniska säkerhetsfrågor avseende ras och skred samt erosion ska kartläggas i samband med framtagandet av nya detaljplaner.

Kartbilden visar ytjordlager i Ronneby kommunen.

Morän	Glacial lera
Berg	Glacial silt
Lera – silt	Isälvs sediment
Gyttja	Svåmsediment
Torv	Svällsediment
Fyllning	

Planeringsstrategier för att uppnå ett robust samhälle i ett förändrat klimat

5. Säkerställ tillgänglighet till bostadsnära natur och främja en sammanhängande grönstruktur i tätorterna.
8. Främja ekosystemtjänster och grönytor som kan ha många funktioner och en sammanhängande grönstruktur i tätorterna.
13. Minimera effekterna av klimatförändringar genom anpassad bebyggd miljö.

TEKNISK INFRASTRUKTUR OCH ENERGI

Alla funktioner i samhället är beroende av pålitliga tekniska system. Den urbana miljön är i ständig förändring och ett led i ett hållbart byggande är att finna lösningar för både befintlig och tillkommande bebyggelse. I takt med att förändringar sker måste både stad och landsbygd utvecklas som främjar både den hållbara utvecklingen och ökar attraktivitet och upplevelsevärde.

En väl utbyggd IT-infrastruktur i hela kommunen

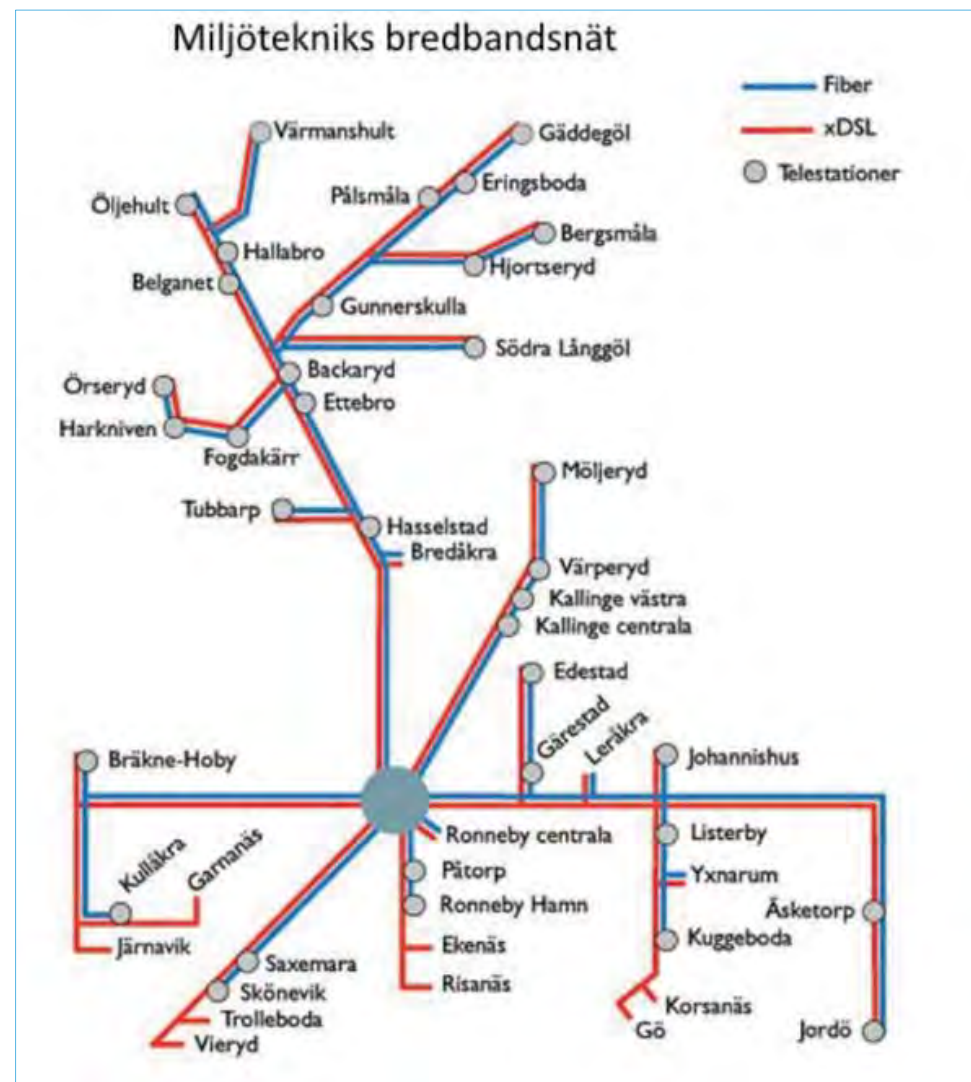
En väl utbyggd IT-infrastruktur är en förutsättning för den fortsatta digitaliseringen av verksamheter och tjänster. Den nationella bredbandsstrategins direktiv är att år 2020 bör 95% av Sveriges hushåll och företag ha tillgång till höghastighetsbredband (dvs >100Mbit/s). År 2025 är motsvarande mål 100%. Kommunens mål är att år 2020 har 100% av kommunens företag och permanenta hushåll tillgång till höghastighetsbredband.

Effektiv förnyelsebar energi

Samhället är beroende av att det finns en säker och tillräcklig energiförsörjning. Enligt regeringens förslag till klimatmålet ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären år 2045. Ronneby kommun har genom sina klimatmål valt ett tuffare mål; här ska nettoutsläpp av växthusgaser vara noll år 2035. Detta kräver omfattande omställningar av sättet att använda och producera energi. Den fysiska planeringen ska användas som ett verktyg för att bygga upp resurseffektiva och hållbara energisystem, byggda på förnyelsebar energi.

Byggnader står globalt för 40% av energianvändningen och en tredjedel av växthusgasutsläppen. Därför är det angeläget att effektivisera energianvändningen och bebyggelseplanering är en komponent i arbetet.

Ny bebyggelse bör utformas med hänsyn till mikroklimat, solinstrålning, vindriktningar, skuggförhållande och topografi för att ge goda

Miljötekniks bredbandsnät i Ronneby kommun.

förutsättningar för lågt energibehov och att utnyttja solenergi för både el- och värmeproduktion. I arbetet med att ta fram en detaljplan görs flera viktiga överväganden som påverkar möjligheten att utnyttja solenergi, exempelvis bebyggelsens placering i förhållande till solinstrålning och skuggning samt takhöjder och lutning. Det är också viktigt hur befintliga anläggningars långsiktiga tillgång till solinstrålning kan säkerställas, den så kallade solrätten.

Länsstyrelsen i Blekinge har tagit fram en solkarta för Blekinge län. Kartan är ett verktyg för att kunna avgöra vilka tak och fasader som passar bra för solcellsanläggningar och hur mycket el som kan produceras under ett år. Utöver solenergin finns det många olika ickefossila energikällor som används eller skulle kunna användas i Ronneby kommun. Sedan lång tid tillbaka har vattenkraften i kommunens åar använts. I Ronneby- och Bräkneån finns det totalt elva vattenkraftverk. Även om vattenkraften är förnybar finns dock också konflikter då kraftverken utgör hinder för vandrande fiskar och skapar uppdämda passager där det tidigare varit strömmande vatten.

Användning av närproducerad biomassa ger möjlighet till produktutveckling i skogs- och lantbruk och kan bidra till en levande landsbygd. Fjärrvärmeverken i Ronneby kommun använder till 98 % biobränsle och avser att bli helt förnyelsebara år 2020. Fjärrvärmenätet är idag väl utbyggt i Ronneby stad och svarar för cirka 75 % av värmebehovet. Fjärrvärme finns även i Kallinge och Bräkne-Hoby.

Biomassa används även för att tillverka el i Sörbyverket i form av ett demonstrationsprojekt. Det finns stor potential i utbyggnaden av småskaliga kraftvärmeverk och värmeverk baserade på biomassa. För att kommunen ska kunna producera ännu mer förnybar energi pågår en förstudie om att anlägga en solcellspark på deponin i Angelskog. Samtidigt finns det behov att tillhandahålla mark för produktion, distribution och lagring av energi och energibärare.

Byggnader som anpassas till mikroklimatet innebär bland annat att solenergi kan utnyttjas optimalt.

Områden för vindkraft

Ronneby har en vindkraftsplan, *Tematiskt tillägg till Ronneby kommuns översiktsplan*, antagen 2012-03-29. Kommunen ställer sig positiv till etablering av vindkraftverk i grupper såväl som etablering av enstaka verk. Enstaka verk bör dock inte tillåtas så att möjligheten till större gruppetableringar i de utpekade potentiella vindkraftsområdena försämras. Vid varje enskilt vindkraftsärende skall bedömas om etableringen kan samexistera med andra intressen. Vid etablering av vindkraftverk inom 1000 m till kommungräns bör det ske i dialog med angränsande kommun.

Det är viktigt att nytillkomna vindkraftverk/master följer Transportstyrelsens rekommendationer för att upprätthålla en god flygsäkerhet vid besiktningar.

Försvarets intressen har utökats sedan vindkraftsplanen antogs. Stoppområde för höga objekt på grund av flygfältet kan innebära restriktioner vid byggande av vindkraftverk.

Dagvatten

Som dagvatten räknas regn-, spol- och smältvatten som rinner till recipienter (mottagande åar, sjöar och hav) eller reningsverk. Beroende på markförhållande, topografi och växtlighet kan dagvatten även infiltreras till grundvattnet. Markanvändningen leder till att dagvattnet kan vara förorenat med olika skadliga ämnen som bidrar till övergödning och gifter i sjöar, vattendrag och hav.

Vattendrag är betydligt känsligare för föroreningar än vad jord är eftersom jordlevande organismer kan bryta ner föroreningarna. Av recipienterna i Ronneby kommun räknas Angelskogsån-Hyndekullabäcken, Bräkneån, Härstorpsjön och Östersjökusten som mycket känsliga för tillförsel av förorenade ämnen.

Grönområden och vegetation i och runt tätorter minskar trycket på dagvattenhanteringen. Vegetation både renar vattnet och ger en buffringseffekt som mildrar såväl torka som kraftiga regn. Med ökad hårdgjord yta ökar mängden dagvatten och därmed risken för översvämningar och föroreningsproblem. Klimatförändringarna med ökade nederbördsmängder och en högre frekvens häftiga regn kan öka dessa problem ytterligare.

Grönområden kan användas som tillfälliga magasin för dagvatten vid kraftigt regn.

Vegetation bidrar till att mildra torka så väl som kraftigt regn.

I Ronneby kommun är framförallt Ronneby stad beroende av att värna grönområden för omhändertagande av dagvatten. Därför ska exploatering av gröna ytor i staden ske restriktivt. Våtmarker och andra typer av system där vatten saktas ned och silas genom vegetation har förmåga att fördröja vattenflöden och att filtrera ut och bryta ned näringsämnen och föroreningar.

Ett långsiktigt C2C®-mål som formulerats i kommunens kvalitetsprogram för planering och byggande är att vatten som lämnar en byggnad eller ett område skall vara lika rent eller renare som när det kom in. Detta kan nås genom att till exempel fördröja dagvattnet i dammar eller så kallade regnträdgårdar som är genomsläppliga växtbäddar designade för att infiltrera större mängder dagvatten. De kan även bidra till att skapa attraktiva närmiljöer och att öka den biologiska mångfalden.

Avlopp

Flertalet av kommunens invånare bor i samhällen anslutna till kommunalt avlopp. Även många delar av kustområdet, med dåliga förutsättningar för enskilt avlopp, har tillgång till kommunalt avlopp. Fortsatt utbyggnad planeras för sådana bebyggelsegrupper där kommunen enligt vattentjänstlagen är skyldig att tillhandahålla VA-tjänster. VA-planen (KF § 93 2014, revidering pågår) prioriterar ca 20 utbyggnadsområden för kommunalt avlopp baserad på behovet av en hållbar VA-lösning. Fram till 2030 beräknas elva av områdena vara utbyggda. Anslutning till kommunalt avlopp och inrättande av verksamhetsområde kan påskyndas om fastighetsägarna i ett område går samman och på egen hand genomför projektet. Även efter den planerade utbyggnaden av kommunalt avlopp kommer det att finnas omkring 4 300 små avlopp inom kommunen.

Inom kommunen finns sex avloppsreningsverk, drivna av Miljö och teknik AB (miljöteknik). De fyra verken i Backaryd, Belganet, Hallabro och Eringsboda betjänar sina respektive orter. Verket i Bräkne-Hoby betjänar orten och kommer även att ta hand om de planerade områdena söderut, som ska anslutas till kommunalt avlopp. Rustorpsverket knyter samman Ronneby, Kallinge, Johannishus, Listerby och Saxemara. De delar av kusten som har/planeras få kommunal VA-anslutning förbinds med Rustorp eller Bräkne-Hobys reningsverk. En utredning pågår kring att centralisera vatten- och reningsverken i Backaryd och Hallabro.

Kombinerade system är ledningar där dagvatten och spillvatten leds i samma ledning till reningsverket. Klimatförändringar kan innebära fler och intensivare skyfall vilket kan innebära ökade risker för att avloppsvattnet bräddar och förorenar vattendrag i kombinerade system. Detta riskerar människors och djurs hälsa och bidrar till övergödning av vattenmiljön. Genom att separera dagvatten och avlopp, dimensionera ledningarna för högre flöden samt att minska mängden avloppsvatten genom ny teknik kan problemen minska. Det är också av stor vikt att dagvatten i ökande utsträckning omhändertas lokalt och inte tillförs avloppssystemet.

Säker dricksvattenförsörjning

Dricksvattenförsörjningen i Ronneby kommun sker via Miljöteknik. I dagsläget är ungefär 84 % av hushållen anslutna till det kommunala vattensystemet och resterande får sitt vatten från egna brunnar.

Att säkerställa en hållbar dricksvattenförsörjning är en nödvändig uppgift. Därför pågår arbetet både på regional och kommunal nivå med att upprätta vattenförsörjningsplaner. Den regionala planen upprättas av Länsstyrelsen och en remissversion skickades ut under sommaren 2017.

Länsstyrelsen gör bedömningen att med nuvarande användningsmönster finns risk för vattenbrist i hela Blekinge på sikt. För att trygga den långsiktiga dricksvattenförsörjning krävs omsorgsfull planering. Blekinge är fattigt på grundvattenresurser och därför är dessa mycket värdefulla och därmed prioriterade för den långsiktiga dricksvattenförsörjningen.

Även små grundvattenresurser kan utgöra ett viktigt bidrag för att göra dricksvattenförsörjningen mer robust. Blekinges kommuner har redan i dagsläget intresse av dricksvattenuttag från så gott som alla större vattendrag i länet och därtill ett antal sjöar. För att kunna skydda sjöar och vattendrag som är viktiga dricksvattenresurser från förorening har Länsstyrelsen avgränsat delar av deras tillrinningsområden som påverkansområden. Vissa av påverkansområdena berör kommuner utanför Blekinges gränser.

Syftet med den kommunala planen är att skydda befintliga och potentiella framtida vattentäktsoområden, reservvattentäkter och viktiga grundvattentillgångar så att tillgång till dricksvatten av god kvalitet och i tillräcklig mängd säkras. Vatten är känsligt för föroreningar som kan äventyra dess användbarhet som dricksvatten under lång tid. Skyddet av både befintliga och potentiella vattentäkter är en prioriterad åtgärd för kommunen.

Som ett komplement till att säkerställa tillgången på dricksvatten i kommunen är även effektiv användning av dricksvattnet en viktig aspekt. Det gäller allt från att minska vattenförbrukning per person och att minimera läckage i ledningssystem till att skapa effektivare bevattningsmetoder i jordbruket samt effektivisering och återanvändning av vatten i industrisektorn.

Befarade klimatförändringar är en utmaning för dricksvattenförsörjningen bland annat genom högre vattentemperaturer, förändrade mönster för avrinning, avdunstning och grundvattenbildning. Vid skyfall, stormar, höga flöden och översvämningar kan föroreningar och organiskt material förorena råvattnet som ska beredas till dricksvatten. Havsnivåhöjningen och sjunkande grundvattennivåer ökar dessutom risken för saltvatteninträngning.

Hushåll som använder egna brunnar är mer sårbara vid klimatförändringar. I Ronneby kommun har drygt 4 000 hushåll egen brunn. Nya etableringar i kustzonen ska utredas med hänsyn till kommande klimatförändringar och i första hand lokaliseras till platser som har eller planeras få kommunal vattenanslutning.

Inom kommunen finns ett riksintresse för dricksvattenförsörjningen som omfattar Karlskrona vattenverk och infiltrationsanläggning i Johannishusåsen. Se sida 82.

Vattentornet i Ronneby.

Avfall som resurs

Det prioriterade målet i både lagstiftning och i de nationella och lokala miljömålen som kommunens *Avfallsplan 2014–2019* bygger på är att avfallet skall minimeras. Som en grund i detta arbete ligger kommunens arbete med cirkulär ekonomi där återvinning i allmänhet och materialåtervinning i synnerhet är en självklarhet. Kommunen arbetar med bland annat information till medborgarna och förbättrade rutiner inom den egna verksamheten.

Vid flerbostadshus finns det redan en möjlighet att sortera ut olika fraktioner av sitt avfall i olika behållare och ett arbete pågår för att öka detta till att gälla även villor och fritidshus. Nya detaljplaner ska ta hänsyn till avfallshantering och mark ska avsättas för gemensamma avfallsstationer.

Under 2017 och 2018 införs fyrfackssystem för fastighetsnära insamling av hushållens och fritidsbostädernas avfall i kommunen.

Kraftledningar

Svenska Kraftnät ansvarar för transmissionsnätet för el, även kallat stamnätet. Transmissionsnätet, distributionsnätet och lokalnätet ingår i elstrukturen som har betydelse för rikets elförsörjning. Eftersom näten skiljer sig åt bland annat vad gäller spänningsnivå behöver olika hänsyn tas vid planering eller utbyggnad invid kraftledningar.

E.ON elnät har nätkoncession inom stora delar av kommunen och därmed ett regionalt ledningsnät för elförsörjning. Detta ledningsnät består av 130 och 50 kV ledningar samt fördelningsstationer i Ekfors, Djupafors, Hakarp, Hasslefors, Hjorthålan samt Klåvben. Därutöver finns ett förgrenat distributionsnät för den lokala elförsörjningens behov. För närvarande utreds en ny 400 kV-förbindelse mellan Nybro och Hemsjö som tangerar den nordvästra delen av kommunen. Se karta sid 87.

Eldistribution

En säker eldistribution är en förutsättning för att samhället och näringslivet ska kunna fungera. Fler olika nätleverantörer ansvarar för elnätet i Ronneby kommun. Kommunala bolaget Miljö och teknik AB äger elnätet i Kallinge, Ronneby, Kuggeboda och Saxemara. Under de senaste åren har elnätet moderniserats och luftburna ledningar har delvis grävts ned. Kommunen arbetar för att resterande luftburna kraftledningar grävs ned där så är lämpligt, för att förhindra strömavbrott vid extremväder och för att tillgängliggöra mark för bebyggelse och areella näringar.

Faktaruta:

PFAS (per- och polyfluorerade alkylsyror) är en grupp av syntetiska ämnen som är mycket svårnedbrytbara i naturen. PFAS används bland annat i släckskum avsett för olje- och drivmedelsbränder i flygplan, fordon, fartyg och industrier.

Vattenverket Brantafors ligger i närheten av en brandövningsplats på F17. För mer än 25 år sedan började Försvarsmakten använda brandskum som innehöll PFAS. I och med detta har marken förorenats, och med tiden har föroreningarna nått grundvattnet och till vattentäkterna. Försvarsmakten är huvudman för flygplatsen och utreder hur en sanering av PFAS-haltig mark ska göras, både här i Kallinge och på andra platser i landet.

I december 2013 upptäcktes höga halter av ämnet PFAS i vattnet i Brantafors vattenverk i Kallinge. Brantafors vattenverket stängdes och de ca 5 000 abonnenterna fick istället sitt vatten från vattenverket i Ronneby-Kärragården. Nya brunnar har borrats i Karlsnäs som ligger norr om Kallinge. Under sommaren 2015 lades provisoriska vattenledningar från en av brunnarna i Karlsnäs till Brantafors vattenverk. I dagsläget levereras dricksvatten motsvarande ca ¼ av verkets kapacitet, medan resten fortfarande levereras från Kärragårdens vattenverk. När vattenledningarna är fullt utbyggda från Karlsnäs till Brantafors ska de båda vattenverken fungera som varandras reservvattenverk.

Planeringsstrategier för att verka för god teknisk infrastruktur och energiförsörjning

1. Förtäta och planera för ny bebyggelse i anslutning till ny och befintlig infrastruktur och kollektivtrafik.
4. Stärk kärnor för service, bebyggelseutveckling och utveckla sociala mötesplatser.
8. Främja ekosystemtjänster och grönytor som kan ha många funktioner och en sammanhängande grönstruktur i tätorterna.
13. Minimera effekterna av klimatförändringar genom anpassad bebyggd miljö.
18. Införliva grundprinciper och tankesätt från cirkulär ekonomi i planering och utförande.
19. Säkerställ tillgången på dricksvatten.

Så planerar vi!

I detta kapitel beskrivs kommunens utveckling som strävar mot att uppnå framtidsbilderna. Först ges en övergripande beskrivning av utvecklingsstrategier och markanvändning i kommunen. Därefter presenteras kommunens kärnor och utvecklingsområden mer detaljerat. Riksintressen och hänsynsområden redovisas i del 4; Planeringsunderlag och riksintressen.

Utvecklingsstrategier

Den långsiktiga intentionen för kommunen illustreras genom en karta med övergripande utvecklingsstrategier. Områdena, platserna och stråken dit kommunen vill kanalisera utvecklingsstrategierna har lyfts fram, liksom särskilt viktiga samband. De områden som i ett översiktligt perspektiv har de största natur- och rekreationsvärdena har pekats ut som värdekärnor och natur- och rekreationsområden.

Kärnor

I Ronneby kommun finns tätorter fördelade över hela kommunen men med en viss förskjutning mot kusten. Nio av tätorterna har pekats ut som kärnor. Kärnorna skall fungera som centrum för samhällsservice i kommunen.

Kärnorna ger en god möjlighet att skapa ett nät av service i hela kommunen. Det är i huvudsak till kärnorna ny bebyggelse planeras och möjlighet till service och handel stärks. Fyra av kärnorna kopplas till varandra i par med möjlighet att komplettera varandra gällande offentlig och kommersiell service.

För att skapa en sammanhängande miljö och ge underlag för att förbättra kollektivtrafiken föreslås utvecklingsstråk för bostäder, kultur, friluftsliv och turism som knyter an till kärnor. Planeringen av nya områden för bostäder har i huvudsak förlagts i den södra delen av kommunen, där efterfrågan förväntas bli störst under de kommande åren. I övriga delar av

kommunen finns utrymme för kompletterande bebyggelse både i de mindre tätorterna och på landsbygden.

Ronneby, Kallinge och Bräkne-Hoby är de största tätorterna och de rymmer alla funktioner såsom skola, kollektivtrafik och mataffär. Större tillskott av nya bebyggelseområden planeras och det finns även viss möjlighet att förtäta bebyggelsen inom tätorten.

Backaryd och Hallabro kompletterar varandra med sina servicefunktioner i nuläget. Dessa två samhällen utgör gemensamt en kärna som försörjer kommunens nordvästra del. Efter omläggningen av RV 27 kommer både Hallabro och Backaryd få nya förutsättningar för attraktiva boenden då samhällenas centrum blir mindre påverkade av trafikbuller. Eringsboda är en kärna för nordöstra kommunen. I nuläget är Eringsboda sparsamt försörjt med kollektivtrafik.

Listerby och Johannishus är två expansiva samhällen som orienterar sig mot varandra med E22 i mitten. Livsmedelsaffär och äldreboende finns i Johannishus medan skola och drivmedelsstation finns i båda samhällena. Dessa två samhällen utgör en gemensam kärna och kan stärka varandra.

Saxemara pekats ut som kärna för mellersta kusten. Här finns en skola för den västra delen av kustsamhällena. I byn finns i dagsläget ingen annan

service och orten är sparsamt trafikerad av kollektivtrafik. Saxemara är dock en attraktiv bostadsort och mer bostadsbebyggelse planeras väster om bykärnan, mot Spjälkö. Detta förväntas kunna skapa underlag för utökad service på orten.

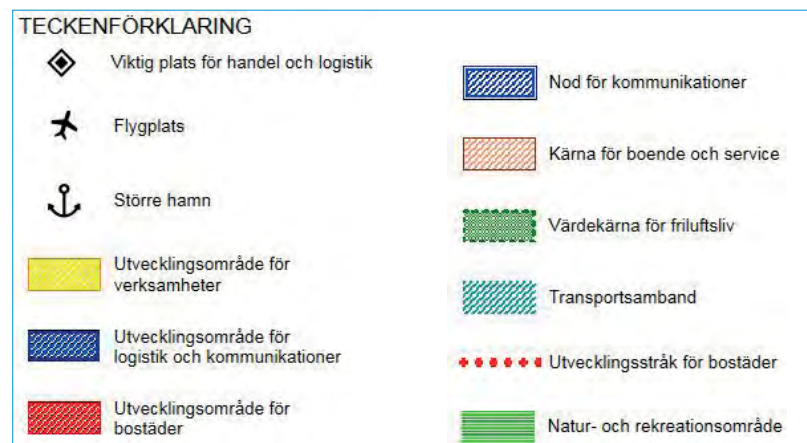
Transportsamband och noder

Transportsambanden utgörs av förbindelser som är särskilt viktiga för att skapa, förbättra eller upprätthålla en god tillgänglighet. Det kan gälla såväl gång- och cykeltrafik som väg, järnväg och sjöfart.

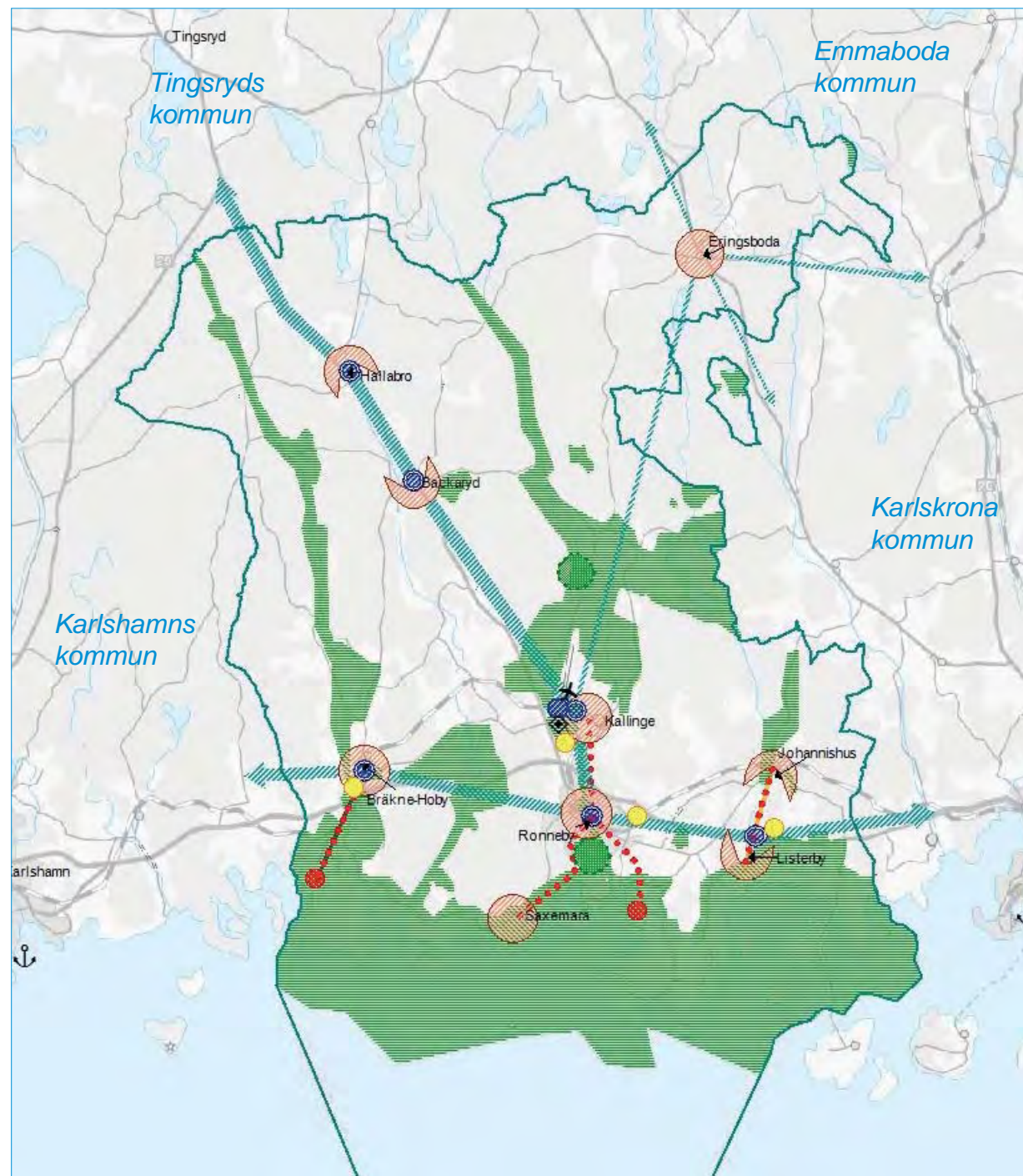
De huvudsakliga kommunikationsstråken i kommunen följer järnvägen, E22 och RV 27. Huvuddelen av förändringarna i markanvändning föreslås utmed dessa stråk.

Viktiga knutpunkter för transportsystemet, så kallade noder, pekas ut på sex platser i kommunen. I dessa noder ska kollektivtrafikens anläggningar utvecklas och det ska vara möjligt att byta mellan olika transportslag. Bra parkeringsplatser för både bilar och cyklar är viktiga på dessa platser. Även viss form av service kan vara aktuellt i noderna.

Utmed E22 och RV 27 finns områden med särskilt goda förutsättningar för verksamheter. Här kan verksamhetstomter

Utvecklingsstrategier för Ronneby kommun.

för varierade behov erbjudas. I anslutning till järnvägen och flygplatsen finns dessutom förutsättningar för att skapa ett logistikcenter.

Grannkommunernas hamnar och Ronneby Airport är viktiga funktioner för kommunens och regionens goda transportsamband.

I Backaryd och Hallabro är kollektivtrafiken utmed RV 27 viktig. Därför ska snabba resor kunna göras från motorvägshållplatser samtidigt som en busslinje trafikerar genom tätorten. I anslutning till motorvägshållplatsen är det viktigt att det finns goda möjligheter att parkera bil eller cykel, samt en trygg gång- och cykelväg mellan samhället och hållplatsen.

Eringsboda knyts både till Kallinge/Ronneby och över kommungränsen till Holmsjö som har tåg- och bussförbindelser till Emmaboda och Karlskrona.

Områdena runt Ekenäs och Järnavik är viktiga noder för turism och friluftsliv. Stadsbussen trafikerar Ekenäs och skapar en anslutning till utvecklad skärgårdstrafik och till vandrings-, cykel-, kajak- och segelleder. En fortsatt utveckling av Järnavik för besöksnäringen bör på sikt kunna ge underlag för utökad kollektivtrafik, i första hand sommartid.

I enlighet med översiktsplanens utvecklingsstrategi bör sträckorna mellan Bräkne-Hoby och Järnavik samt mellan Backaryd och Hallabro prioriteras för gång- och cykeltrafik. En bättre förbindelse behövs också mellan Bräkne-Hoby och Ronneby tätort.

Det finns stor potential i att utveckla turismen i bla Järnavik.

Värdekärnor samt natur och rekreationsområde

Områden med stor betydelse för människors rekreation och upplevelser av natur finns på många platser i kommunen. Brunnsparken och Karlsnäsgråden pekas ut som värdekärnor för natur och rekreation då det på dessa platser finns en mängd kvalitéer som tillsammans gör områdena särskilt värdefulla.

Utmed kusten är både land och vatten viktigt för friluftslivet och viktiga platser för båtlivet ska stärkas för att skapa bättre service. Hela kuststräckan har stor potential att lyftas fram för friluftsliv och turism.

Bräkneåns och Ronnebyåns dalgångar hyser stor kvalitéer för friluftslivet och innehar också mycket höga biologiska värden. Områdena kring Listersjöarna, Skärsjön och Salsjön utgör delar i större sammanhängande rekreationsområde.

Ett väl fungerade friluftsliv kräver serviceplatser i strategiska lägen med exempelvis vindskydd och avfallshantering. För att kunna utveckla turism och besöksnäringen i hela kommunen krävs tillgänglig information. Viktiga platser för denna utveckling är i anslutning till kärnorna och även i anslutning till noderna.

Utvecklingsstråk och områden

I Ronneby stad går ett utvecklingsstråk utmed Brunnsparken och vidare till både Aspan och Saxemara. I stråket mellan Kalleberga-Hyndeckulla planeras för en omfattande exploatering. Området ligger strategiskt intill väg E22 och mellan Ronneby och Kallinge. I området planeras för blandad bebyggelse med främst bostäder och service.

Från Bräkne-Hoby sträcker sig ett utvecklingsstråk ut mot Järnavik. Området kommer att anslutas till kommunalt vatten- och avloppsnät inom de närmsta åren. Detta skapar förutsättningar för att utveckla området, framförallt med fokus på friluftsliv och turism men även bostäder. Effektiv kollektivtrafik saknas men en utbyggd cykelväg skulle stärka kopplingen mellan Järnavik och Bräkne-Hoby.

Längs stråket mellan Johannishus och Listerby och även vidare söderut mot Kuggeboda finns stora kulturhistoriska värden som bör tas tillvara och tillgängliggöras. Ökad bebyggelse planeras i anslutning till tätorterna.

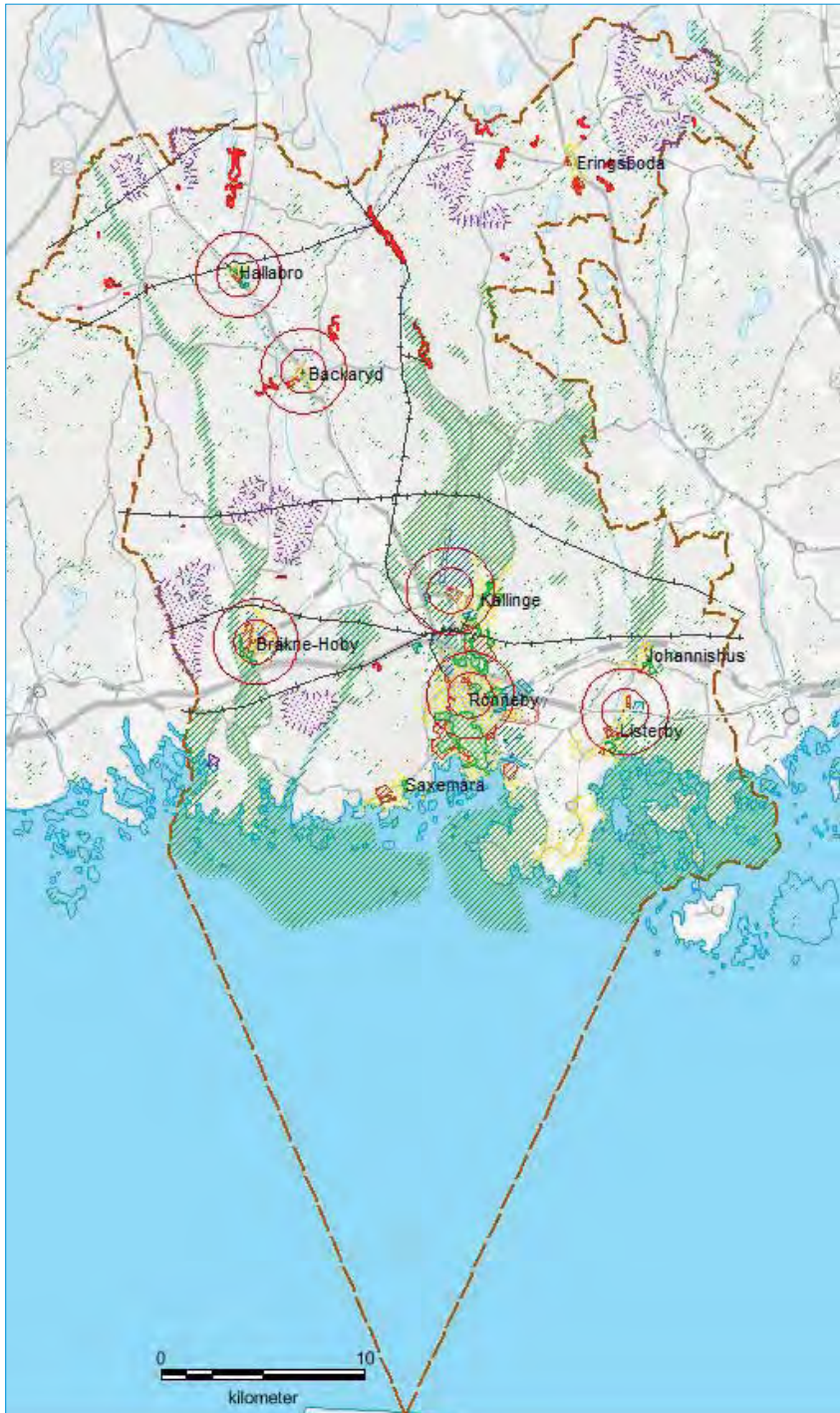
Användning

Grunddragen i den planerade mark- och vattenanvändningen redovisas i användningskartan. Den övergripande kartbilden redovisar markanvändningen för hela kommunen, men samtliga kärnor har även en mer detaljerad redovisning av den föreslagna markanvändningen.

Områdesanvändningen tillsammans med övergripande transportsystem samt grönområden och vattenstråk ger en bild av kommunens önskade framtida användning. Till varje område anges en avsikt, det vill säga om området avses förändras eller om pågående användning ska bestå. Inom befintliga områdestyp kan dock förändringar göras, exempelvis genom förtätning av bebyggelsen i tätorter och verksamhetsområden.

Landsbygd

Landsbygden utgörs främst av areella näringar och landsbygdsanknutna verksamheter samt obrukad mark och bostadsbebyggelse i bybildningar och fritidshusområden. Här ingår bland annat vägar och friluftsområden och många områden kan ha höga naturvärden.

Markanvändning i Ronneby kommun.

TECKENFÖRKLARING	
	Vatten
	Landsbygd utvecklade
	Tätort
	Framtida tätort
	Verksamhetsområde
	Framtida verksamhetsområde
	Grönområde
	Naturområde
	Centrumutveckling
	Utredningsområde
	Vindkraftsområde
	LIS-område
	Grön- och blåstråk
	Större kraftledningar
	Utvecklat vägnät
	Större förändringar i vägnät
	Utvecklat gång- och cykelstråk
	1 km respektive 2 km från kollektivtrafiknod

Tätort

Tätorter är område med tätorts- eller stadsmässig karaktär med bebyggelse som i huvudsak används för bostäder, skolor, kontor, handel, parker/natur, fritidsanläggningar eller annan verksamhet som är förenlig med bostäder. Avgränsningen av tätorterna utgår ifrån SCB:s klassificering av tätort, med tillägg av detaljplanlagda områden som ännu inte byggts ut. Inom tätorterna kan förändringar genomföras som är förenliga med användningen.

Områden som pekas ut i översiktsplanen är översiktligt utritade. De områden som är markerade för framtida tätortsutveckling är i många fall väl tilltagna i storlek. Inom dessa områden krävs ytterligare inventeringar och bedömningar av natur- och kulturmiljövärden inför detaljplanering och exploatering. Landskapets förutsättningar och behovet av natur- och grönområden inom tätortsområden är viktiga aspekter att beakta i den framtida planeringen.

Utredningsområde

Detta är områden som bedöms som intressanta för framtida utveckling men där vidare utredning krävs innan de kan föreslås för förändrad användning.

Verksamhet

Verksamhetsområden utgörs av områden med störande, miljöpåverkande eller ytkrävande verksamheter. Verksamheter som genererar mycket eller tung trafik räknas också till denna kategori. Här ingår både traditionella ”industriområden”, stormarknadsområden, mässområden och dylikt.

Grönområde

Grönområden är parker, parkliknande miljöer, närrekreationsområden och anlagda områden för fritidsaktiviteter som främst äger rum utomhus. Grönområden ska ha betydelse för fler människor än enbart de som bor närmast. Mindre bostadsnära grönområde ingår istället i områdesbeskrivningen tätort.

Natur

Natur är områden med stora natur-, landskaps- eller friluftsvärden utanför tätorter. I dessa områden är natur- och landskapsvårdsvärden överordnade annan mark- och vattenanvändning. Områdena rymmer utpekade områden

för nyckelbiotoper, naturvårdsavtal, djur- och växtskydd, Natura 2000, naturreservat, biotopskyddsområden, ramsarområde samt riksintresse för naturvård. Utöver dessa områden finns områden skyddade av strandskydd, ekologiskt känsliga områden och generella biotopskydd som också skall tas hänsyn till vid planering och exploatering. Höga naturvärden kan dock finnas inom även andra områden, såsom landsbygd och tätort.

Centrumutveckling

Centrumutveckling avser mångfunktionella områden med stor betydelse för en ords framtida utveckling och platsidentitet. Här bör utvecklingsinsatser och trivselskapande åtgärder särskilt främjas för att skapa mötesplatser.

Vägnät

Förändrat vägnät utgörs av större vägavsnitt som ska utvecklas eller dras om. Utvecklat vägnät är kortare länkar i vägnätet som behövs för att skapa en effektivare trafiksituation.

Utvecklat gång- och cykelstråk

Utvecklingsstråk för gång- och cykel avser huvudstråk som är särskilt avsedda för gående och cyklister. Stråken är viktiga att utveckla för att skapa eller förbättra en god tillgänglighet mellan viktiga målpunkter.

Grön- och blåstråk

Grön- och blåstråk är zoner av natur, park, kantzoner intill vattendrag eller annan typ av grönska som knyter ihop natur och grönområden till en sammanhängande struktur och som bör framhävas för sin biologiska funktion och/eller för rekreations- och friluftslivsvärden.

Vatten

Vatten omfattar havsområdet. Kommunen arbetar tillsammans med Sölvesborg, Karlshamn och Karlskrona kommun med att ta fram en interkommunal havsplan. Se vidare sida 75.

LIS-område

Områden utpekade för landsbygdsutveckling i strandnära läge. Här kan ges möjlighet till bostadsbebyggelse eller verksamheter som främjar friluftslivet.

Vindkraftsområde

Områden utpekade som lämpliga för etablering av vindkraft i kommunen.

Ronneby tätort

Kort från dialogen:

- » Gör centrum livfullt och attraktivt genom att knyta staden till kusten
- » Nya bostäder med bra pendlingsmöjligheter till jobb utanför kommunen behövs

Ortens karaktär

Ronneby är uppbyggd kring sju kullar som är mycket karaktärsskapande för staden. Stadens långa historia syns framförallt i de gamla kvarteren runt kyrkan där det medeltida gatunätet finns bevarat. Bebyggelsen klarade sig här undan den stora brand som härjade i staden i mitten av 1800-talet.

På 1700-talet växte en kurortsverksamhet upp i Ronneby och den var länge en av landets främsta. Den vackra Brunnsparken är än idag en mycket omtyckt samlingsplats. Det tidigare brunnshotellet ersattes efter en brand 1960 av ett nytt kongress- och rekreationscenter. Ronneby Brunnsparke och Brunnskog utgör ett centralt fritids- och rekreationsområde. På Ekenäs och Karön finns stadens havsbadplatser.

I staden finns en blandad bebyggelse som till största del utgörs av bostäder, handel och verksamhetsområden varvade med parker och grönområden. Ronnebyån ringlar sig genom staden på sin väg till havet. Järnvägen går genom staden och verksamhetsområden är lokaliserade utmed denna både öster och väster om stadskärnan.

Befolkning

Ronneby tätort är uppdelad i två tätorter, Ronneby och Ronnebyhamn.

Dessa båda områden har ca 13 700 invånare tillsammans.

Befolkningsantalet har legat relativt konstant, men under den senare tiden har befolkningen ökat. Detta kan främst härledas till inflyttning från utlandet. Befolkningsstillväxten förväntas fortsätta.

Kulturmiljö

Inom och i anslutning till Ronneby tätort finns förhistoriska miljöer med gravfält, boplatser och fornborg, från framförallt järnålder, som vittnar om områdets betydelse och brukande före den medeltida stadsetableringen.

Heliga Kors kyrka från tidig medeltid samt stadsdelen Bergslagen är kulturhistoriskt värdefulla. Den medeltida stadens karaktär finns bevarad endast i denna del av staden. Delar av Ronneby innerstad är bygd på sin medeltida föregångare som delvis finns i ett kultur-/stadslager begravt under befintlig bebyggelse.

Stadsdelen Blekan är tillsammans med Brunnsparken, Rönninge, Ronnebyån och Karön riksintresse för kulturmiljövården. Här finns bebyggelse och miljöer som har stark samhörighet med Ronnebys kurortsepok. Verksamheten anses under sin storhetstid ha varit en av de främsta inom svensk brunnsepok. Stadens årsringar med bebyggelse från olika årtionden är värden som är viktiga att värna i planeringen och vid förtätning av staden är.

Huvuddrag i ortens utveckling

Stadens utveckling bör ske i de befintliga stråk som sammanstrålar i stadskärnan. Stråket från stadskärnan norrut mot Sörby domineras av handel och utvecklingen ska behålla denna inriktning. Sörbyområdet avses exploateras ytterligare norrut och knyts till ett nytt logistikcenter i anslutning intill flygplatsen. Österut från stadskärnan planeras ett större verksamhetsområde intill väg E22.

Huvuddelen av den nya bostadsbebyggelsen placeras söderut från stadskärnan. I området ger dalgångarna tillsammans med höjdryggen landskapet en stark identitet vilken är viktigt att understödja vid framtida planering. Närheten till Brunnsparken, Ronnebyån och havet samt möjlighet till goda kollektivtrafikförbindelser ger förutsättningar för attraktiva bostadsområden.

Heliga Kors kyrka, med delar från 1100-talet.

Planeringen av framtida tätortsområden ska främja blandad bebyggelse och ökade möjlighet till olika upplåtelseformer och funktioner. I områdena kan även service i form av förskolor och särskilda boendeformer rymmas.

Stadskärnan är med torget en viktig mötesplats i staden. Bebyggelsen i stadskärnan är en blandning av bostäder och handelslokaler. Detta är utgångspunkten även för fortsatt utveckling i staden. Bottenvåningarna i stadskärnan bör även i fortsättningen i första hand utgöras av lokaler för handel och verksamheter för att skapa liv och rörelse. Även norr om stadskärnan, på båda sidor om ån, vid det gamla Emaljerverket, kan bostäder och verksamheter av mer stadsmässig karaktär skapas.

Inom området Kilen pågår omvandling från verksamhetsområde till en ny stadsdel. Kilen ligger i anslutning till resecentrum och dess omvandling verkar för att stärka kopplingen mellan stadskärnan, ån och Brunnsparken.

Övrig utveckling bör ske genom förädling och förtätning av befintligt stadslandskap. Vid förtätning av bebyggelse är det ofta grönområden som tas i anspråk. Detta står i konflikt med bevarande av bostadsnära natur och omhändertagande av dagvatten.

De områden som idag ligger i utkanten eller utanför tätorten kan i framtiden bli en del av den tätare stadsbebyggelsen. Det innebär att

anläggningar som medför störningar för omgivningen på sikt kan behöva omlokaliseras. Staden utsätts för flygbuller, varför detta ska beaktas vid framtida tätortsutveckling.

Kommunikationer

Resecentrum utgör en viktig nod för kollektivt resande i staden och kommunen. I staden ska gång- och cykeltrafik prioriteras före bilism, i synnerhet vid utbyggnad av nya områden. Genom att planera nya områden med genomfartstrafik ökar möjligheten att försörja dessa med kollektivtrafik. För att uppnå ett effektivt kollektivtrafiknät kan det också krävas ombyggnad av befintliga områden i staden.

Gatustrukturen i Ronnebys stadskärna är uppbyggd enligt en rutnätsstruktur. Det innebär ett system med raka gator där Kungsgatan och Strandvägen utgör huvudgator. Dessa gator är till största delen enkelriktade. Stadskärnan har i dagsläget en trafiksituation där bilismen i många fall tar en stor del av stadsrummet i anspråk. För att underlätta trafiksituationen i stadskärnan har en passage kallad ”norra länken” som förbinder Hultaleden med Sörbyområdet diskuterats. Innan en eventuell utbyggnad av norra länken kan påbörjas måste en djupgående utredning göras som grundas på de önskemål som finns kring stadskärnans utveckling i förhållande till den påverkan och vinster en utbyggnad av norra länken skulle medföra. I planförslaget har mark för norra länken reserverats.

Området vid Påtorp angörs idag via Soft Center vilket medför hög trafikintensitet i området. Ytterligare bostadsutbyggnad medför ytterligare trafik i området. Med anledning av detta föreslås en ny anslutning från Angleskogsvägen till Gärestadsvägen.

Gång- och cykelmöjligheten till externhandelsområdet Vigen är idag begränsad. Det finns behov av en genare sträckning som knyter samman Karlshamnsvägen med Vigenområdet. Trafikverket har tagit fram en ÅVS för sträckan. Det är även angeläget att skapa en attraktiv kollektivtrafikförsörjning till området.

Ytterligare bostäder planeras på Aspan. Eftersom området är beläget på en halvö är tillfartsvägen en längre väg från stadens centrum. En bro över Angleskogsviken för både gång-, cykel- och motortrafik skulle öka tillgängligheten väsentligt.

Centrum, service och verksamheter

För att främja tillgänglighet ska ny service planeras så att den förses med goda gång-, cykel- och kollektivtrafikförbindelser.

I dagsläget råder obalans mellan tillgång och efterfrågan på platser i förskolor och grundskolor i de centrala delarna av Ronneby. De skollokaler som finns i staden räcker inte för förväntad elevökning och fler utbildningsplatser krävs i tätorten inom närtid. Även övrig offentlig service såsom vård och omsorg står inför ett ökande behov i och med en ökande befolkning. Framförallt antalet barn, unga och äldre förväntas öka. Vid planering av framtida tätortsutbyggnad är dessa behov angelägna att väga in tidigt i processen.

Dagligvaruhandeln är i huvudsak lokaliserad till stadens centrum och västra infarten. Detta medför god tillgänglighet då stråket utmed Karlshamnsvägen är försett med kollektivtrafik. Befintliga verksamhetsområden är i huvudsak lokaliserade med goda kommunikationsmöjligheter för bil i anslutning till E22 och Rv27 både öster och väster om tätorten. Det bedöms finnas möjligheter till förtätning av de befintliga verksamhetsområden i anslutning till Karlshamnsvägen och Sörby. Framtida verksamhetsområden planeras i huvudsak i anslutning till Viggensområdet och till östra infarten.

Grönstruktur

Ronnebys befolkning har generellt sett god tillgänglighet till bostadsnära natur, men i de mest centrala delarna råder viss brist på grönområden. I de centrala delarna är det viktigt att värna, och i den mån det är möjligt, utveckla de gröna stråk som finns. I de fall befintlig bebyggelse förtätas ska hänsyn tas till möjligheten att passera vidare till grönområden och natur.

Föreslagen bebyggelseutveckling har utgått från att bostadsbebyggelse placeras med Brunnsparken och Brunnskogen som centrum. Det är viktigt att bevara och utveckla kontakten mellan Brunnskogen och havet. Likaså är länkar som förbinder olika områden med varandra viktiga att beakta i planeringen. Det finns stor potential i att öka standarden på de befintliga gångvägarna i Brunnskogen och därmed höja tillgängligheten för fler. Genom att öka tillgängligheten till ån skapas ett mer attraktivt och intressant stråk från stadskärnan ut till havet som stärker både rekreativa och ekologiska värden.

Vid exploatering av både byggnader och anläggningar är det viktigt att integrera dessa väl i omgivningen och på så sätt visas omsorg om platsen. Satsningar på att gestalta utemiljön bör ingå som en del av exploateringen.

Fritid och rekreation

I staden finns fritidsaktiviteter för boende i hela kommunen. Med anledning av detta är det viktigt att tillkommande fritidsanläggningar förläggs i goda lägen för kommunikationer med kollektivtrafik och gång- och cykeltrafik. Brunnsparken står för en unik möjlighet till rekreation och friluftsliv i staden. Brunnssparkens och Brunnskogens entréer behöver göras mer synliga och tillgängliga.

Även en stor del av kommunens idrottsanläggningar är koncentrerade till staden. Sporthall, simhall och tennishall ligger intill Knut Hahn-skolan. Strax norr om denna finns Brunnsvallen som utgör stadens friidrottsanläggning med fotbollsplaner. Detta område är maximalt utnyttjat vad gäller fritidsaktiviteter.

Genom att förlägga flera olika idrottslokaler och anläggningar till samma område kan dess skötsel effektiviseras, lokaler kan samutnyttjas, tillgängligheten ökas och mötesplatser uppstå. Samtidigt kan mark frigöras till annan användning centralt i staden.

Brunnsvallen används bland annat för att spela fotboll.

Vägledning för bebyggelseutveckling

- Ro – 01 Område för framtida tätortsutveckling. Området är beläget söder om staden och består av skogsmark. Här föreslås tätorten utvecklas med bostadsbebyggelse och kommunal service. Fördjupade studier bör göras kring hur den traditionella småhusplaneringen kan kompletteras med en högre exploateringsgrad med inslag av bostadsbebyggelse med lägenheter och eventuellt centrumfunktioner.

Området utgör ett rekreationsområde och kontakten med både stad och hav samt Persborgsgölen och Brunnsskogen är viktiga kvalitéer att utgå från. Området bör bebyggas norrifrån och ansluta från Hjorthöjden i ett stråk mot Saxemara. Bebyggelsen bör anpassas efter bergryggens riktning i sin sträckning mot havet. Gröna stråk som bibehåller Brunnsparkens och Brunnsskogens kontakt med naturområdena västerut samt kusten ska värnas. Frågor så som naturvärden, geotekniska förhållande, närhet till fornlämningar, friluftsliv och möjlighet till effektiv kollektivtrafikförsörjning kan särskilt behöva utredas i samband med genomförande av projektet. Kommunen äger marken. För delar av området togs ett planprogram fram 2017 som visar på möjlighet att utveckla området med fler bostäder.

- Ro – 02 Område för framtida tätortsutveckling. Området ligger i direkt anslutning till naturreservatet Södra Brunnsskogen och inom området finns en nyckelbiotop. Ny bebyggelse ska integreras i landskapet och bör byggas ut i mindre enheter. Frågor så som naturvärden och nyckelbiotop, närhet till fornlämningar, friluftsliv och strandskydd kan särskilt behöva utredas i samband med genomförande av projektet. Kommunen äger delar av marken. För området togs ett planprogram fram 2017 som visar på möjlighet att utveckla området med fler bostäder.

- Ro – 03 Område för framtida tätortsutveckling. Aspan består av en halvö som ursprungligen varit ett fritidshusområde. Området har delvis planlagts för villabebyggelse. Genom ytterligare bebyggelse i området stärks möjligheten till utökad service och kollektivtrafik till området. Det natursköna läget skapar förutsättningar för en attraktiv bebyggelsemiljö i nära anslutning till havet. Frågor så som effektiva vägförbindelser, naturvärden, strandskydd och möjlighet till båtplatser bör särskilt utredas i samband med genomförandet av projektet. Kommunalt VA är utbyggt till befintlig bebyggelse i området.

- Ro – 04 Område för framtida tätortsutveckling. Det natursköna läget skapar utvecklingsmöjligheter för stadens östra del i nära anknytning till och Soft Center. Området genomkorsas av Blekingeleden och ligger nära Natura2000-område.

Frågor så som buller från skjutbana, naturvärden och nyckelbiotop samt friluftsliv bör särskilt utredas i samband med genomförandet av projektet. Kommunen äger marken.

- Ro – 05 Utredningsområde för framtida tätortsutveckling. Inom området krävs en fördjupad studie som visar om tätorten kan utvecklas med fler bostäder med hänsyn till de höga naturmiljö- och kulturmiljövärden som finns på platsen.

Områdets läge öster om staden innebär möjlighet att uppföra bostäder med gena förbindelser till E22, som dessutom effektivt skulle kunna kopplas till befintlig infrastruktur och kollektivtrafik.

- Ro – 06 Förtätning av tätort. Området är relativt centralt beläget i staden med god tillgång till såväl kommersiell som offentlig service på gång- och cykelavstånd. Exploateringen kan med genomtänkt utformning och lokalisering dra nytta av och stärka kvalitéerna i det närliggande grönområdet. Kommunen äger marken.

- Ro – 07 Förtätning av tätort. Området är mycket centralt beläget i staden vilket innebär god tillgänglighet till service. Tillkommande bostadsbebyggelse bör uppföras med en högre exploateringsgrad. Frågor så som dagvattenhantering och tillgänglighet kan särskilt behöva utredas i samband med genomförandet av projektet. Planeringen av området måste särskilt beakta närheten till vattentornet. Kommunen äger marken.

- Ro – 08 & 09 Omvandling från område för verksamheter till framtida tätort. Bebyggelsen bör utgöras av tät stadsbygd och kan med fördel innehålla inslag av service och handel. Frågor så som kulturmiljövärden, geotekniska förhållande och markföreningar kan särskilt behöva utredas i samband med genomförandet av projektet.

- Ro – 10 Förtätning av tätorten. Området ligger naturskönt på en höjd i utkanten av stadslandskapet. Frågor så som dagvattenhantering, nyckelbiotop och område med naturvårdsavtal och närhet till fornlämningar kan särskilt behöva utredas i samband med genomförandet av projektet. Kommunen äger marken.

- Ro – 11 & 12 Förtätning av tätorten. Inom båda områdena finns det möjlighet att förtäta befintlig bostadsbebyggelse. Frågor så som dagvattenhantering och närhet till fornlämningar kan särskilt behöva utredas i samband med genomförandet av projektet. Kommunen äger marken.

- Ro – 13 Område för nya verksamheter. Inom området finns risk för ras, skred och föreningar som behöver beaktas. Hänsyn skall tas till närhet till järnvägen.

- Ro – 14 Nytt verksamhetsområde. Området ger möjlighet att utveckla befintligt verksamhetsområde västerut med goda anslutningsmöjligheter till väg E22 och på sikt ev. järnvägen. Frågor så som geoteknik, tillgänglighet för oskyddade trafikanter, naturvärden och påverkan på trafiksituationen kan särskilt behöva utredas i samband med genomförandet av projektet.

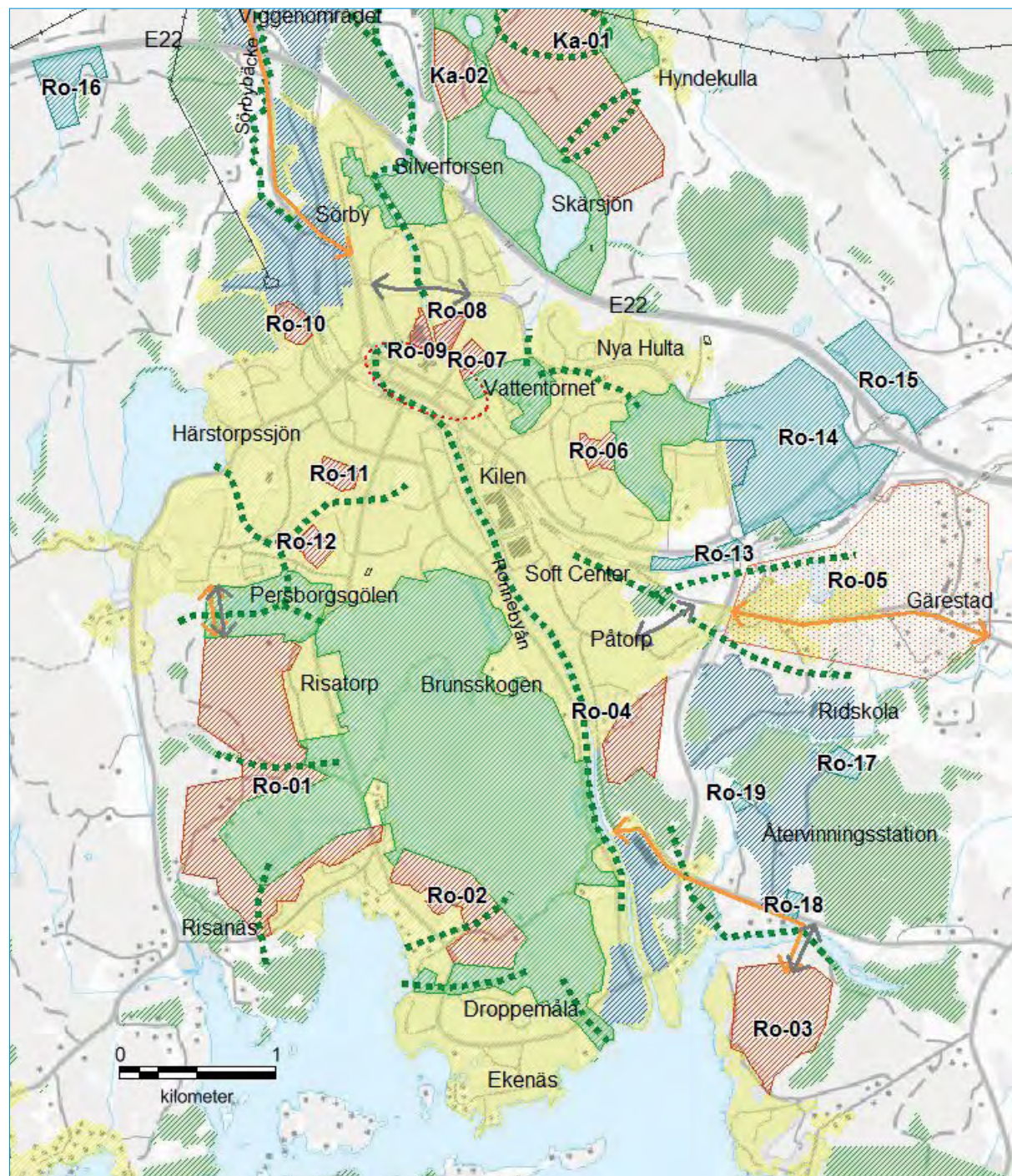
- Ro-15 Nytt verksamhetsområde. Område med goda anslutningsmöjligheter till väg E22 och på sikt ev. järnvägen. Frågor gällande påverkan på trafiksituationen och ev. framtida omdragning av järnvägen kan särskilt behöva utredas i samband med genomförandet av projektet.

- Ro-16 Nytt verksamhetsområde, crossbana. Området utgör åkermark men anses efter genomförda utredningar som lämpligt att anlägga en crossbana. Frågor så som geoteknik, tillgänglighet och dagvattenhantering kan särskilt behöva utredas i samband med genomförandet av projektet.

- Ro-17, Ro-18 och Ro-19 Nytt verksamhetsområde. Mark för framtida expansion av återvinningsanläggningen.

TECKENFÖRKLARING	
	Utredningsområde
	Centrumutveckling
	Tätort
	Framtida tätort
	Verksamhetsområde
	Framtida verksamhetsområde
	Grönområde
	Naturområde
	Utvecklat vägnät
	Grön- och blåstråk
	Utvecklat gång- och cykelstråk
	Större kraftledning

Se beskrivning på sid 46

Kallinge

Kort från dialogen:

- » Låt Kallinge och Ronneby växa samman
- » Bygg fler hyreshus och bostäder för unga

Ortens karaktär

Kallinge är kommunens näst största ort och ligger strax norr om Ronneby tätort. Det var ursprungligen ett industrisamhälle som växte upp kring Kockums järnverk i mitten av 1800-talet. När järnverket lades ner i början av 1990-talet gjordes området om till ett företagscentrum för olika verksamheter.

Bebyggelsen i Kallinge är i huvudsak enbostadshus men här finns även flerfamiljshus i södra delen av tätorten och i centrum. Centrum i tätorten utgörs av ett torg med kringliggande affärslokaler.

Ronnebyån sträcker sig genom Kallinge och åfåran har bitvis en mycket dramatisk karaktär med bland annat vattenfallet och den djupa klyftan i Djupafors.

Väster om samhället breder det vida Bredåkradeltat ut sig, Sydsveriges största deltaplan. Här ligger Blekinges flygplats. Flygplatsen är en flottilflygplats och dess militära verksamhet är en av de största arbetsplatserna i kommunen. Flygbuller från den militära verksamheten påverkar främst Kallinge samhälle, men även stora delar av kommunen.

Befolkning

I Kallinge bor idag ca 4 700 personer. Efter en befolkningsminskning på 1990-talet har antalet invånare varit relativt oförändrat det senaste decenniet. I Kallinge planeras för en ökad befolkning i samband med utbyggnad av området mellan Kallinge och Ronneby.

Kulturmiljö

De gamla bruksmiljöerna påminner om en särskild tid i ortens och landets historia, men det finns också tecken på att människor bott i Kallinge i långa tider dessförinnan. I Hasselstad finns fornlämningar i form av resta stenar och domarringar som ger det böljande landskapet en extra dimension.

I området mellan Ronneby och Kallinge där ny bebyggelse planeras finns ett kulturminnesvårdsområde med fornlämningar i exploateringsområdets östra del.

Huvuddrag i ortens utveckling

Ett större område vid Skärsjön föreslås för ny stadsbygd. Här planeras för omfattande bostadsbebyggelse som kan kompletteras med verksamhet, handel och kommunala verksamheter.

En tågstation har länge varit föremål för diskussion i Kallinge. Detta skulle öka tillgängligheten till flygplatsen samtidigt som Kallinge skulle få utökade möjligheter till kollektivt resande. Ett lämpligt ställe för tågstopp finns söder om flygstationen. I detta område föreslås även ett logistikcentrum där flera kommunikationsstråk möts.

Kallinge utsätts för flygbuller och detta ska beaktas vid framtida tätortsutveckling.

Ronnebyån ringlar sig genom Kallinge och är en viktig del av stadsbilden

Kommunikationer

Den befintliga kollektivtrafiken sträcker sig i huvudsak genom den södra delen av tätorten. Stora delar av tätorten saknar därmed kollektivtrafik.

I framtiden kan ny stadsbygd i område Ka-08 innebära ny möjlighet till genomfart i den norra delen av samhället som därmed förbättrar möjligheten till kollektivtrafik.

Gång- och cykelvägnätet är relativt väl utbyggt i befintliga områden. Ett övergripande gång- och cykelnät kopplar samman Kallinge med Ronneby. Vid exploatering av området runt Skärsjön ska gång- och cykelnät och möjligheten till kollektivt resande lägga grund för planeringen.

Gång- och cykelmöjligheten till externhandelsområdet Viggen är idag begränsad och det finns behov av en genare sträckning. Det är även angeläget att skapa en attraktiv kollektivtrafikförsörjning till området.

Kallinges läge vid E22 och RV 27 gör att de södra och västra delarna är attraktiva för verksamheter med mycket transporter. Dessa verksamheters utbredning måste anpassas efter flygplatsens och militära intressen samt de höga naturvärden som finns i området.

Centrum, service och verksamheter

I tätorten finns både sjukvård, tandvård och flertalet skolor. Olsgården är ett vård- och omsorgsboende som är beläget i den norra delen av Kallinge. I Kallinge finns fem förskolor, två F-6 skolor och en 7-9 skola. Behovet av fler platser i förskola är stort i Kallinge. Bibliotek ligger i anslutning till Kallingeskolan 7-9.

Service som finns i Kallinge behöver öka i takt med att befolkningen ökar. Mark bör avsättas för förskolor, skolor och särskilda bostäder för äldre vid planering av ny stadsbygd. I vissa fall kan service förläggas till Kallinge från Ronneby, förutsatt goda kommunikationsmöjligheter.

Grönstruktur

Kallinge är till stora delar högt exploaterat och endast en liten andel allmänt tillgänglig natur, parker och grönområden finns inom tätorten och bör värnas från exploatering. I norra delen av samhället ligger det natursköna området Lönnamohagen. Höga naturvärden knyts till områden längs Ronnebyån, naturreservatet väster om tätorten och de sandiga markerna

på Bredåkradeltat. Flera av värdena knutna till de sandiga markerna är beroende av att sandytor hålls öppna och inte växer igen.

Fritid och rekreation

I Kallinge finns ett brett utbud av sportanläggningar såsom simhall, sporthall, ishall och fotbollsarenan Jernvallen. Området vid Skärsjön som föreslås för ny stadsbygd har under alla tider varit en gräns mellan Ronneby och Kallinge. Vid planering och exploatering av området är det viktigt att tydliggöra landskapets grundmönster och friluftslivets rörelsemönster i området. Kring dessa stråk kan sedan den nya bebyggelsen växa fram. Detta skulle även innebära att området ökar i attraktion och blir mer tillgängligt även för de som inte bor där.

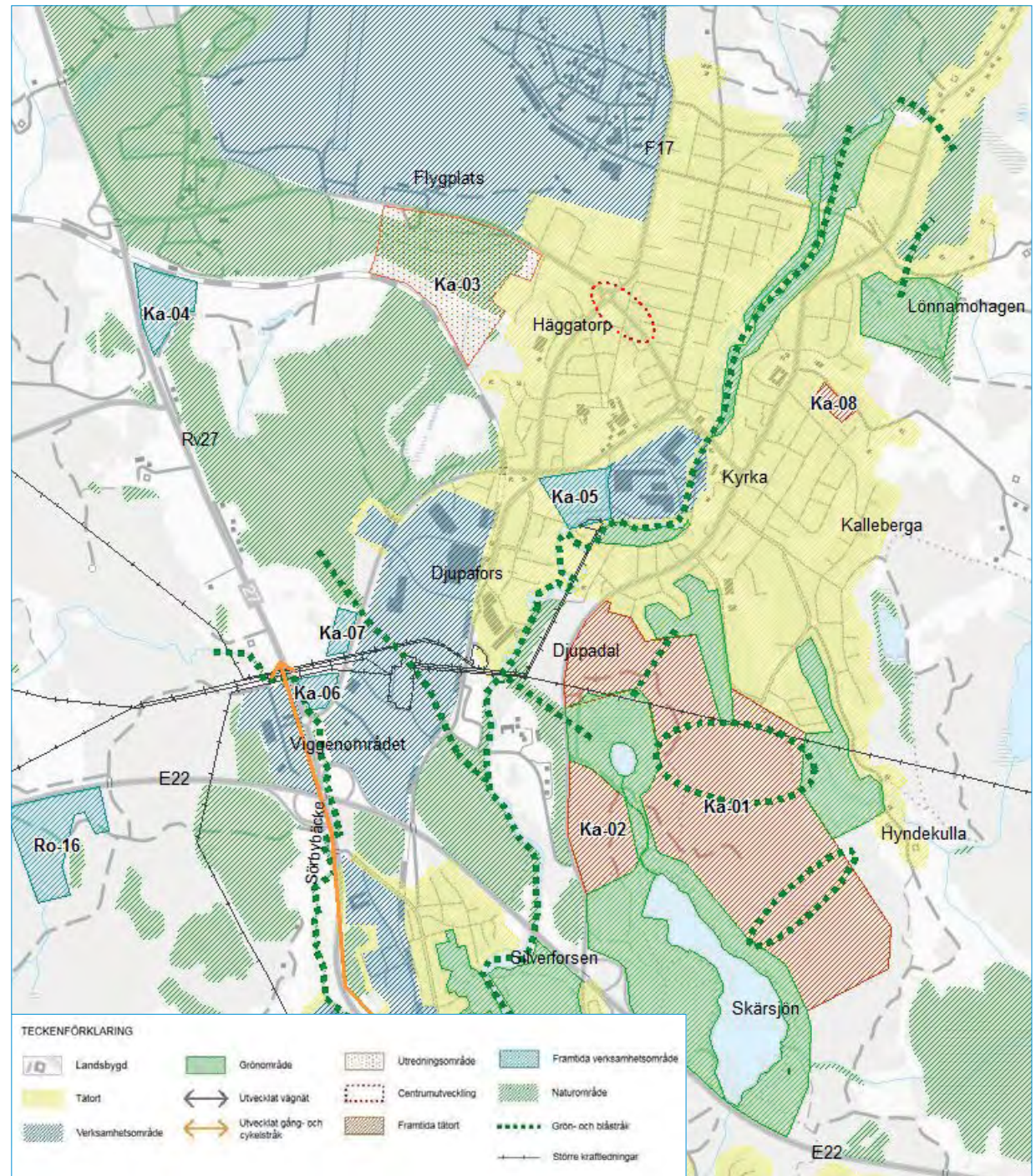
Höga landskapsvärden i form av dramatiska bergsformationer och lövskogsmiljöer finns öster om Ronnebyån, vid Djupafors. Här syns också tecken på att området tidigare varit mycket viktigt som rekreationsområde med stenlagda trappor och gångstigar som idag är till stor del övervuxna. Detta är rester från kurortstiden och kan om de restaureras lägga grunden för ett betydelsefullt rekreationsområde för boende både i Kallinge och Ronneby.

Vägledning för bebyggelseutveckling

- Ka-01 Område för framtida tätortsutveckling för t.ex. bostäder, förskola, skola, verksamheter och idrottsanläggning. Inom området krävs i fortsatt planarbete med en fördjupad analys. Frågor så som naturvärden, närhet till fornlämningar, tillgänglighet och dagvattenhantering kan behöva utredas i samband med genomförande av projektet. Delar av området används idag i skolans verksamhet. Det är viktigt att inte Skärsjön byggs in utan att gröna stråk säkerställs. Kommunen äger marken.
- Ka-02 Område för framtida tätortsutveckling, t.ex. skola, verksamheter och idrottsanläggning. Liknande förutsättningar som i Ka-01. Kommunen är markägare.

- Ka-03 Utredningsområde för verksamhetsområde. Kommunen bedömer att området är mycket strategiskt för utveckling av en lågstation och ett logistikcenter för bland annat omlastning och lager. Det kan även vara möjligt att i framtiden utveckla området för omlastning mellan lastbil och tåg. Inom området krävs en fördjupad studie som visar utvecklingen med hänsyn till riksintressena för flygplats, järnväg, försvaret och naturvård som finns på platsen. Frågor så som närhet till bostäder och idrottsanläggningar samt naturvärden, nyckelbiotoper och områdets ekologiska känslighet behöver särskilt beaktas i den fortsatta planeringen.
- Ka-04 Nytt verksamhetsområde. Läget är strategiskt intill RV 27 för nya verksamheter. Frågor så som flygbuller och närhet till Moabackens naturreservat kan behöva utredas i samband med genomförande av projektet.
- Ka-05 Verksamhetsområde. Inom området har tidigare bebyggelse rivits och ger möjlighet till ändrad användning i område. Frågor så som geotekniska förhållande och närhet till befintliga bostäder kan behöva beaktas i samband med genomförande av projektet. Kommunen äger marken.
- Ka-06 Nytt verksamhetsområde. Läget är strategiskt för nya verksamheter genom utökning av befintligt verksamhetsområde. Området utsätts för flygbuller och vid planering och exploatering ska detta beaktas. Frågor så som försvarets riksintresse och geotekniska förhållande behöver särskilt beaktas i samband med genomförandet av projektet.
- Ka-07 Nytt verksamhetsområde. Utökning av befintligt verksamhetsområde. Området utsätts för flygbuller och vid planering och exploatering ska detta beaktas. Frågor knutna till försvarets riksintresse, geotekniska förhållande och närheten till Moabackens naturreservat behöver särskilt beaktas i samband med genomförandet av projektet.
- Ka-08 Område för ny stadsbygd. Utveckling av tätorten ger möjlighet att skapa nya boendeformer i området. Frågor så som närhet till fornlämningar kan särskilt behöva utredas i samband med genomförande av projektet.

Se beskrivning på sid 46

Bräkne-Hoby

Kort från dialogen:

- » Tågstationen är viktig!
- » Utvecklingspotential för turismen
- » Planlägg mer mark för småhus och lägenheter centralt och kustnära

Bräkne-Hoby kyrka är iögonfallande vacker och ett viktigt landmärke.

Ortens karaktär

Bräkne-Hoby har ett mycket anrikt läge på Bräkneåsens sydsluttning. Bräkne-Hobys omland sträcker sig från det vidsträckta och sjörika skogslandskapet i norr till kusten i söder. Bebyggelsen följer i huvudsak dalgångens kant ut mot kusten där Järnavik utgör Bräkne-Hobys förbindelse med havet.

Området präglas av de goda jordbruksmarkerna runt tätorten och längs dalgången ut mot havet. Järnvägen går genom samhället och tågstationen ligger centralt med bostadsbebyggelse på båda sidor om järnvägen. I den norra delen av tätorten finns industriområden medan kyrkan, tingsgården, folkhögskolan och naturbruksgymnasiet är samlade i den södra del.

Befolkning

Bräkne-Hoby har ca 1 700 invånare i tätorten. Befolkningsantalet i Bräkne-Hoby tätort har legat relativt konstant de senaste decennierna med en svagt nedåtgående trend. I framtiden förväntas en befolkningsökning i samhället som understöds av samhällets goda möjligheter till kollektivtrafikförsörjning.

Kulturmiljö

I Bräkne-Hoby finns ett riksintresseområde för kulturmiljö. Området speglar ett sockencentrums framväxt till en förindustriell centralort och kommuncentrum. Dessutom finns skolmiljöer som förmedlar svenskt skolväsendes historia ur flera perspektiv, se vidare beskrivning sid 79. Söder om E22 går Kongsljiden som är resten av den urgamla körvägen längs kusten genom Blekinge.

Kyrkan och Tingsgården utgör landmärken i bygden och skapar ett ur landskapssynpunkt attraktivt skyltfönster från väg E22. Detta öppna landskapsrum mellan E22 och samhället är viktigt att bevara obebyggt.

Huvuddrag i ortens utveckling

Bräkne-Hoby samhälle ska i egenskap av kärna fortsätta växa och utvecklas. Bebyggelsen i tätortens centrum föreslås förtätas med ytterligare bostadsbebyggelse, handel och service. Framförallt i den östra delen av tätorten finns utrymme för förtätning av befintlig bebyggelse. I samhällets västra del föreslås tätorten växa på idag jungfrulig mark. Området har ett attraktivt läge mellan stationen och Bräkneåns dalgång. Områdets natur ger goda förutsättningar för en vacker boendemiljö.

Kommunikationer

Bräkne-Hoby har goda kommunikationer med järnvägen genom samhället, väg E22 söder om samhället och Backarydsvägen som leder norrut till väg RV 27. Stationsområdet är utpekade som en nod för resande. Vid förtätning och exploatering av kärnan ska gång-, cykel- och kollektivtrafik prioriteras.

Utmed gamla riksvägen, som förbinder Bräkne-Hoby med Ronneby, finns önskemål om förbättrade trafiksituationen för oskyddade trafikanter. Sträckan ses som intressant både för cykelpendling och för att stödja besöksnäringen.

Centrum, service och verksamheter

I Bräkne-Hoby finns tre förskolor och en F-6 skola centralt belägna i samhället. Förskolornas och skolans kapacitet bedöms som tillräcklig i dagsläget. I samband med att nya bostäder byggs i samhället behöver kommunen planera för hur det ökade antalet elever ska tas emot.

I Bräkne-Hoby finns länets enda naturbruksgymnasium. Här finns även Blekinge folkhögskola. I samhället finns vårdcentral, folktandvård samt vård- och omsorgsboendet Lindebo. Biblioteket är inrymt i byns kulturhus. Det fungerar även som skolbibliotek då det ligger intill Hobyskolan.

Handeln i samhället är lokaliserad till området vid järnvägsstationen. I detta område finns det möjlighet till förändring och etablering av mer service och handel.

Norr om samhället finns både verkstadsindustri och handelsområden. Dessa ligger inom yttre vattenskyddsområde vilket innebär restriktioner för området. Verksamheternas placering medför tung genomfartstrafik genom samhället. Två nya områden för verksamheter föreslås i den södra delen av samhället.

Grönstruktur

Området utmed Bräkneån är riksintresse för naturvård och Natura 2000-område samt riksintresse för friluftsliv. Detta område måste hanteras med stor hänsyn till naturvärden men bör i framtiden också tillgängliggöras som rekreationsområde.

Vid planering av tillkommande bebyggelse i samhällets västra del bör stor hänsyn tas till gröna stråk som gör naturen och Bräkneån tillgängliga, även för de som redan bor i området. Det maximala avståndet på 300 meter till bostadsnära natur ska beaktas. I östra delen av samhället ligger bebyggelsen glesare och det finns större möjlighet till förtätning av bebyggelse även med bevarade gröna värden. Planering och exploatering av markområden både för framtida tätort och nya verksamhetsområden bör föregås av naturvärdesinventering och bedömning för att säkerställa att en livskraftig naturmiljö och höga rekreationsvärden värnas och utvecklas.

Fritid och rekreation

Vid utveckling av samhället är det viktigt att stärka möjligheten till en aktiv fritid. Kopplingen mellan samhället och de kringliggande badplatserna och strövområdena är viktiga att säkerställa och förstärka. Järnavik är den närmaste havsbadplatsen. Blekingeleden och Hobyleden är två viktiga vandringsstråk för Bräkne-Hoby, medan Bräkneleden är viktig för främst cyklisterna.

Bräkne-Hoby är ett levande samhälle med ett starkt lokalt engagemang.

Vägledning för bebyggelseutveckling

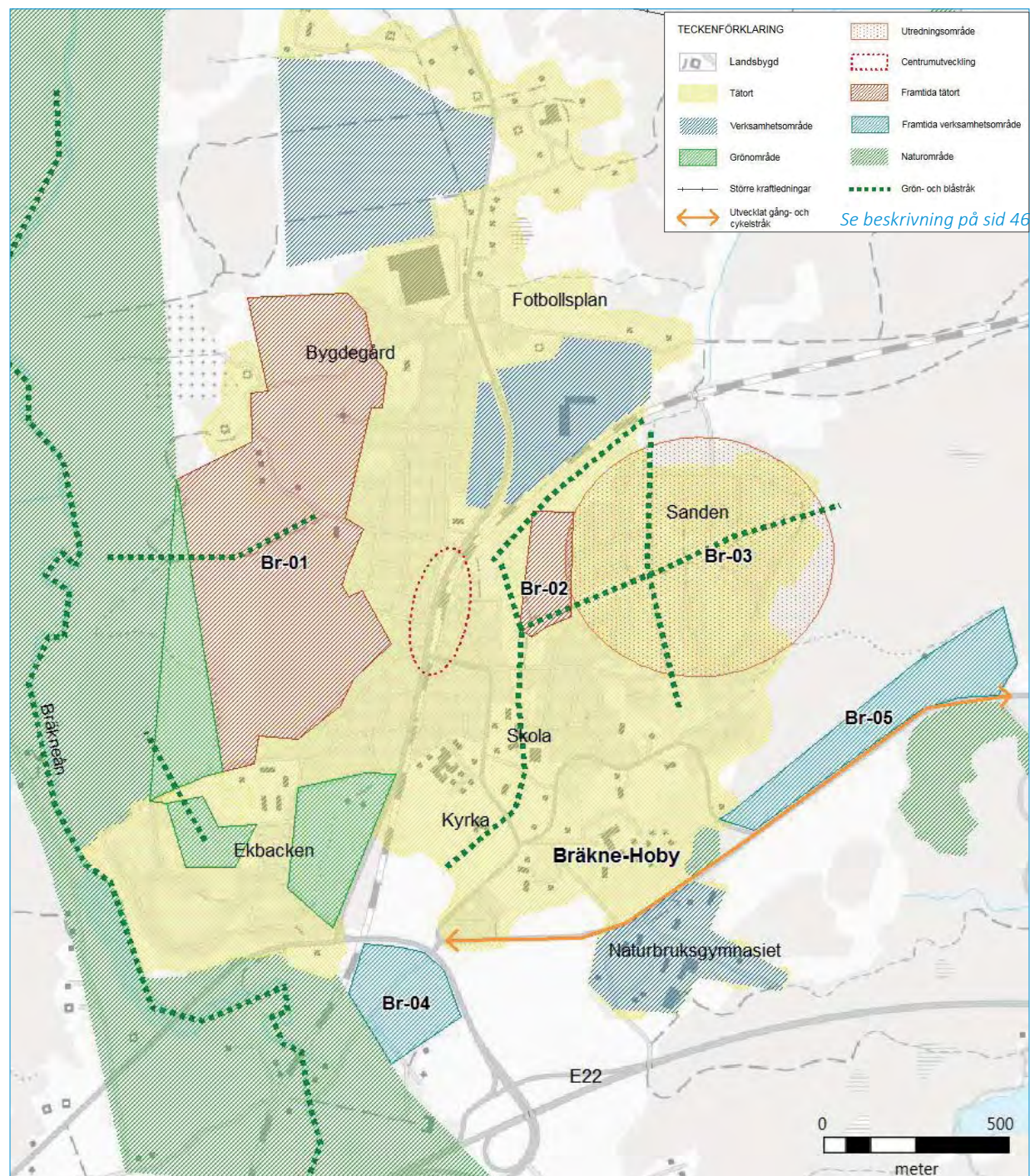
- Br-01 Område för framtida tätort, t.ex. bostäder, förskola/skola. Områdets koppling till järnvägsstationen är viktig. Inom området finns en nyckelbiotop och partier med gamla grova tallar och ekar. Bebyggelsen kan med fördel uppföras med tätare struktur närmare järnvägen och med glesare bebyggelse i områdets utkant. Frågor så som naturvärden, närhet till fornlämningar och friluftsliv kan särskilt behöva utredas i samband med genomförande av projektet. Kommunen är markägare.

- Br-02 Utredningsområde för förtätning av befintlig tätort. Området är gles bebyggt och bedöms kunna rymma en varsam förtätning med fler bostäder. Frågor så som naturvärden, tillgänglighet, geotekniska förhållande och dagvattenhantering kan särskilt behöva utredas. Kommunen äger del av marken.

- Br-03 Utredningsområde för förtätning av befintlig stadsbygd. Förtätad bebyggelse skapar boende i centrala lägen. Exploateringen kan med genomtänkt utformning och lokalisering stärka kvalitéerna i de öppna grönytorna. Frågor så som närhet till fornlämningar, tillgänglighet och dagvattenhantering kan särskilt behöva utredas i samband med genomförande av projektet. Kommunen äger stora delar av marken.

- Br-04 Nytt verksamhetsområde. Området har ett attraktivt läge i anslutning till E22 och närhet till samhället, utan att trafik leds genom samhället. Marken används idag som jordbruksmark men det strategiska logistiska läget bedöms väga tungt. Frågor så som geoteknik, dagvattenhantering samt närhet till riksintresse för naturvård, kulturminnesvård och bostäder kan behöva utredas särskilt i samband med genomförande av projektet. Kommunen är markägare.

- Br-05 Nytt verksamhetsområde. Frågor så som naturvärden, biotopskyddsområde, geoteknik, närhet till fornlämningar och dagvattenhantering kan särskilt behöva utredas i samband med genomförande av projektet. Kommunen är markägare. I anslutning till området finns lundartad bokskog på översilningsmark samt ett biotopskyddat område. Dessa värden kan påverkas negativt av schaktning och bebyggelse inom området.

Saxemara

Kort från dialogen:

- » Planlägg mer mark för småhus och lägenheter
- » Skärgårdstrafik!
- » Här finns förutsättningar för mer besöksnäring

Ortens karaktär

Saxemara har vuxit fram från ett litet fiske- och jordbrukssamhälle. Tätorten ligger i kanten av den breda, bördiga dalgången och längs den skyddade Saxemaravikens steniga strand. Aktivt jordbruk bedrivs ännu på flertalet gårdar.

Saxemara upplevs ha sin bykärna i området vid kyrkan och skolan. Bebyggelsestruktur är väl anpassad till landskapet och varvad med naturområden. Bebyggelsen är till sin grundkaraktär uppbyggd kring grupper och rader vilket bör vara vägledande även för framtida bebyggelse.

Det finns en blandning och variation i typ av bebyggelse vad gäller stil och ålder. De kringliggande områdena Spjälkö och Spjälkönäs har ett väl sammanhängande väg- och stignät som anknyter till Saxemara. Badplatserna, båtbyggarna, campingen och fotbollsplanerna är tillsammans med båtvarvet karaktärsskapande och viktiga platser för orten.

Befolkning

Befolkningen i Saxemara tätort har legat relativt konstant under de senaste årtiondena men med en svagt nedåtgående trend. Idag bor ca 440 personer i tätorten och ytterligare 70 personer vid Spjälkö.

Befolkningen i Saxemara förväntas öka under översiktsplanens tidshorisont fram till 2035. Läget vid kusten och närheten till Ronneby stad gör orten attraktiv.

Kulturmiljö

I Saxemara finns en kyrka som uppfördes under 1930-talet. Här finns också ett båtvarv. Saxemara båtvarv drivs idag i Blekinge museums regi och har en nyckelplats för träbåtsbyggeri i Blekinge. Varvet har en fin närmiljö som är värd att både bevara och utveckla.

Huvuddrag i ortens utveckling

Saxemara är en av kommunens utpekade kärnor. Med anledning av detta finns intentioner att bostadsbebyggelsen ska öka i området vilket i sin tur kan ge underlag till utökad service. Försvarmaktens riksintresse påverkar en stor del av området och tätorten utsätts för flygbuller från den verksamhet som bedrivs vid Ronneby flottiljflyg. Detta tillsammans med att stora delar av de obebbyggda markområdena ligger lågt, begränsar expansionsmöjligheten för Saxemaras bostadsbebyggelse. Även många befintliga byggnader i Saxemara ligger lågt och kan påverkas av stigande havsnivåer i framtiden. Nya områden för bebyggelse föreslås i den västra delen av Saxemara och Spjälkö.

Kommunikationer

Kustvägen knyter Saxemara till Ronneby österut och Järnavik västerut. Avståndet till Ronneby är ca 5 km och utmed hela sträckan finns en gång- och cykelväg. Denna bör förlängas västerut för att nå avtagsvägen till Spjälkö. Kollektivtrafiken utgörs av en buss i vardera riktningen under skolterminerna. En önskvärd utveckling är ökad kollektivtrafik till Saxemara. En hållplats för framtida skärgårdstrafik främst för turist och besöksnäringen är angeläget.

Centrum, service och verksamheter

I Saxemara finns en F-6 skola och en förskola med två avdelningar. Övrig service finns i Ronneby. I framtiden kan en ökande befolkning i kärnan medföra ett ökat behov av service så som förskola, boende för äldre samt kollektivtrafik. Ökat behov av kommersiell service i kärnan är en trolig utveckling. Verksamheter med koppling till hav och båtliv förväntas öka.

Grönstruktur

Den öppna dalgången som sträcker sig längs samhället ut mot havet är starkt karaktärsskapande för Saxemara. Denna betes- och jordbruksmark bör även i framtiden hållas öppen. På flera platser i samhället kan kontakten med havet förstärkas ytterligare både fysiskt och visuellt.

Fritid och rekreation

Friluftslivet, framförallt med koppling till havet, har potential att vidareutvecklas i Saxemara. Möjligheten att promenera längs med stranden är på många platser god. Saxemara kan ses som rekreationsområde även för Ronneby stads invånare. Det finns ett värde i att utöka stråk längs kusten, både österut och västerut, för att skapa längre sammanhängande ledssystem.

På Saxemaranäs finns två badplatser och en camping som hyr ut säsongspplatser. På sikt kan campingen förändras till att bli mera tillgänglig för turister och besökare genom att erbjuda t.ex. ställplatser.

Saxemaras fotbollsklubb är aktiv och har ett stort upptagningsområde. Den är lokaliserad norr om samhället. Verksamheten är på tillväxt och ytterligare en fotbollsplan är under färdigställande. En spontanidrottsplats planeras att byggas i samhället.

Vägledning för bebyggelseutveckling

- Sa-01 Område för framtida tätort. Området utgör idag öppen mark och höjdparter med lövträd. I området finns långsamväxande ek och avenbok samt grov tall med många värden knutna till sig. Området rymmer också många kulturspår från tidigare odling och bosättningar. Frågor så som geotekniska förhållande, kulturmiljö och naturvärden kan särskilt behöva utredas i samband med genomförande av projektet. Det finns god möjlighet att ansluta till befintlig infrastruktur.

- Sa-02 Område för framtida tätort. Området består av skogsmark och är beläget på en höjdrygg i landskapet. Det finns god möjlighet att ansluta till befintlig infrastruktur.

- Sa-03 Område för framtida tätort. Området består av skogsmark och utgör en sydsluttning i landskapet. I området finns långsamväxande ek och avenbok samt grov tall med många värden knutna till sig. Området rymmer också många kulturspår från tidigare odling och bosättningar. Frågor så som närhet till fornlämningar och naturvärde kan behöva utredas i samband med genomförande av projektet.

TECKENFÖRKLARING			
	Landsbygd		Centrumutveckling
	Tätort		Framtida tätort
	Verksamhetsområde		Framtida verksamhetsområde
	Grönområde		Naturområde
	Grön- och blåstråk		Utvecklat gång- och cykelstråk

Se beskrivning på sid 46

Listerby

Kort från dialogen:

- » Skärgård och natur ger bra boendemiljö
- » Planera för fler lägenheter
- » Samarbete mellan Johannishus och Listerby ger styrka

Ortens karaktär

Listerby växte fram i en fyrvägs korsning mellan det som idag är väg E22, Johannishusvägen och Yxnarumsvägen. Kvarnkullen intill väg E22 är ett viktigt landmärke tillsammans med kyrkan och gårdarna i den äldre bykärnan.

Jordbruksmarken breder ut sig i en tydlig men flack dalgång. Vid Listerbyån övergår åkrarna till låglänta fuktängsområden med ett rikt fågelliv. Listerbyån slingrar sig genom tätorten och mynnar i havet.

Samhällets ursprungliga kärna vid kyrkan har idag förskjutits söderut mot Slättanäs och havet. Under de senaste decennierna har villabebyggelsen expanderat i riktning mot havet. Samhället är i behov av en tydlig centrumplats.

Befolkning

Befolkningen i Listerby har ökat kraftigt de senaste decennierna och idag bor ca 1 000 personer i Listerby. I framtiden förväntas en fortsatt befolkningsökning.

Kulturmiljö

Listerby kyrka härrör troligen från förhistorisk tid. Bebyggelsen vid kyrkan utgör idag en radby med förhistoriska rötter och utgör en fin bygata med i flera fall välbevarade gårdsanläggningar. Prästgården och församlingshemmet är goda exempel på sekelskiftetsarkitektur.

Huvuddrag i ortens utveckling

Listerby är tänkt att utgöra en samfungerande kärna tillsammans med Johannishus. Med anledning av detta planeras samhället att växa med fler bostäder och utökad service.

Området längs väg E22 förväntas i framtiden påverkas av vägens ombyggnad till motorvägsstandard. I anslutning till E22 planeras en nod för kollektivtrafiken. Det innebär att mark behövs för parkeringsplatser både för cykel och bil, hållplatser samt god tillgänglighet till busshållplatsen.

Bebyggelsen planeras expandera både norr om E22 och i samhällets södra del, Slättanäs. Den norra exploateringen innebär bostäder med mycket god tillgänglighet till kollektivtrafik. I den södra delen av Listerby placeras ny bostadsbebyggelse i huvudsak norr om Yxnarumsvägen. Utveckling av en centrumpunkt föreslås intill skolan.

Kommunikationer

Goda kommunikationer finns i samhället genom väg E22. Här passerar både regional- och landsbygdsbussar. Yxnarumsvägen trafikerar av skolbuss men Slättanäsområdet är i dagsläget inte försörjt med kollektivtrafik. Tätorten är i huvudsak väl försörjt med gång- och cykelvägar. För att ytterligare understödja möjligheten till kollektivt resande bör den framtida planeringen utgå från att skapa säkra gång och cykelvägar till E22.

Centrum, service och verksamheter

Det finns en F-6 skola och två förskolor i Listerby. Antalet förskoleplatser anses idag vara tillräckligt och det finns utrymme för fler barn. Skolan har idag så gott som fullt i sin verksamhet. Fler bostäder förväntas innebära ett framtida behov av fler platser i förskola och skola.

Kommersiell service är idag knuten till macken och dess jourbutik vid väg E22 samt till affären i Johannishus. Ytterligare bebyggelse i form av bostäder och arbetsplatser ökar möjligheterna till att utöka servicen i tätorten.

Grönstruktur

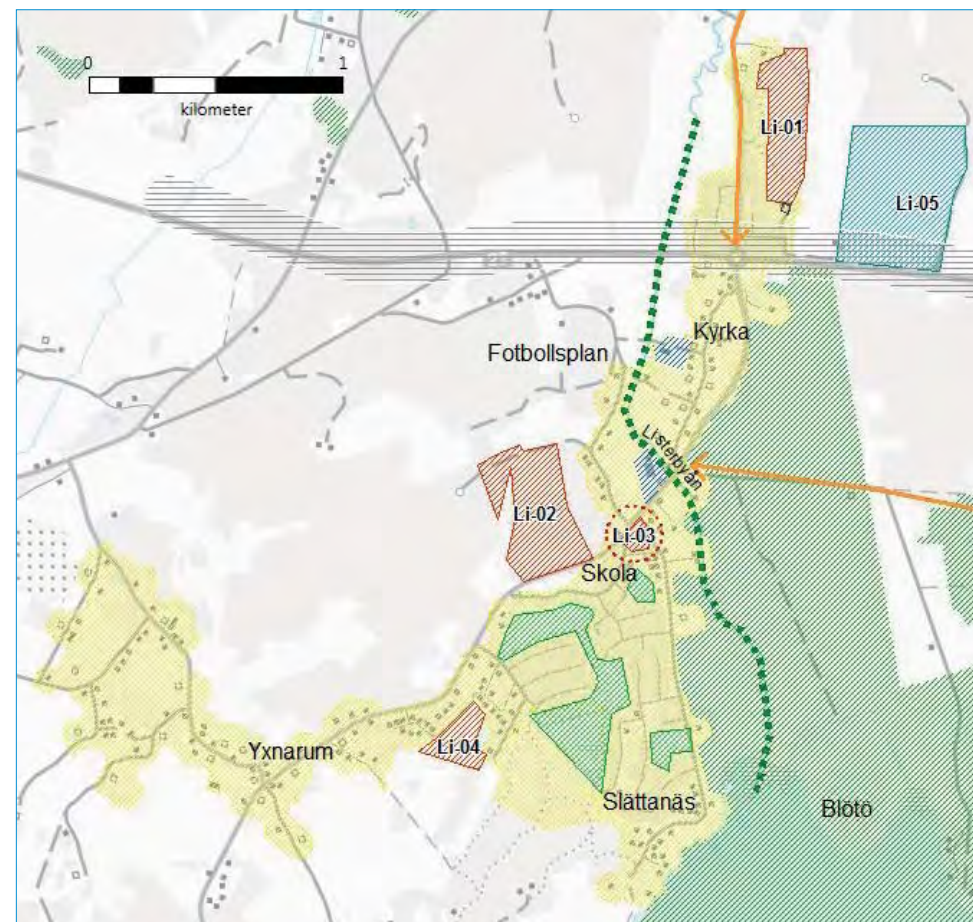
Grönstrukturen skapar en sammanhållning mellan bebyggelsegrupperna och delar upp dessa i överskådliga enheter. Det är viktigt att vid exploatering integrera bebyggelsen väl i landskapet så att de gröna områdena kan verka tillsammans med bebyggelsekvarter och gator. Landskapet kring Listerby är flackt och det krävs därför mycket för att naturen ska bli karaktärsstark.

Fritid och rekreation

I samhället finns många promenadstigar som sträcker sig från samhället och ut mot havet. Vid en framtida exploatering är det viktigt att dessa stråk inte skärs av utan att exploateringen snarare förstärker stråken. I samhället finns tennisbana, spontanidrottsplats, pingishall och norr om samhället fotbollsplaner. Badplatsen utgör en samlingsplats för samhället.

Vägledning till bebyggelseutveckling

- Li-01 Område för framtida tätort. Med tanke på områdets närhet till kommunikationer kan bostäder med högre exploateringsgrad vara lämpligt. Frågor så som kulturmiljö och buller från väg E22 kan behöva utredas särskilt i samband med genomförande av projektet.
- Li-02 Område för framtida tätort. Området utgör idag skogsmark och är ett område som skola/fritids besöker. Området är naturskönt beläget i en sydvästsluttning och lämpar sig väl för bostäder. Frågor så som avstånd till lantbruk och kulturmiljö kan behöva utredas särskilt i samband med genomförande av projektet.
- Li-03 Område för framtida tätort. I framtiden är området tänkt att förvandlas till en centrumpunkt för tätorten. Med tanke på området läge kan även bostäder i flerfamiljshus vara lämpligt. Frågor så som avstånd till lantbruk och parkeringsplatser till skolan kan behöva utredas särskilt i samband med genomförande av projektet. Kommunen äger marken.
- Li-04 Område för framtida tätort. Det natursköna läget i väster skapar förutsättningar för attraktiv bebyggelsemiljö i anslutning till befintlig bebyggelse och teknisk infrastruktur. Geotekniska förhållande bör särskilt beaktas i samband med genomförande av projektet.
- Li-05 Framtida verksamhetsområde. Området är beläget intill E22 med goda möjligheter till kommunikation och exponering.

TECKENFÖRKLARING			
	Landsbygd		Större förändringar i vägnät (Riksintresse planerat vägnät)
	Tätort		Centrumutveckling
	Verksamhetsområde		Framtida tätort
	Grönområde		Framtida verksamhetsområde
	Grön- och blåstråk		Naturområde
			Utvecklat gång- och cykelstråk

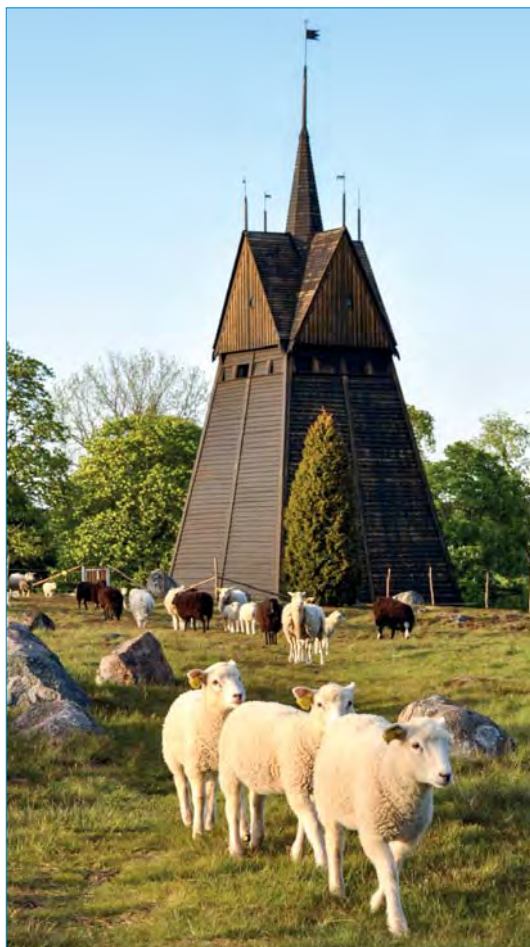
Se beskrivning på sid 46

Johannishus

Kort från dialogen:

- » Visa upp alla fornlämningar
- » Tågstopp vid stationen
- » Levande landsbygd
- » Det finns plats för fler!

Hjortsberga Klockstapel

Ortens karaktär

Samhället Johannishus har vuxit fram i utkanten av Johannishus gods i en knutpunkt mellan vägar och järnväg. Huvuddelen av samhällets bostadsbebyggelse ligger på en höjdrygg som omges av dalgångar i nord-sydlig riktning och Johannishusåsen väster om samhället. Utmed åsen går den gamla häradsvägen som binder samman kust-, mellan- och skogsbygd. Höga naturvärden är knutna till det gamla eklandskapet på de omgivande åsarna. Väster om samhället slingrar sig Listerbyån. Hjortsberga kyrka och fornlämningarna på Hjortsberga gravfält är vackra landmärken. Johannishus gods ligger strax norr om samhället och är Blekinges bäst bevarade godsmiljö.

Befolkning

Befolkningsutvecklingen i Johannishus har haft en svagt nedåtgående trend under lång tid. Idag bor ca 770 personer i samhället. I tätorten med omland förväntas en viss befolkningsökning de kommande åren, denna stöds i översiktsplanen av nya områden för bostäder och service.

Kulturmiljö

Johannishusåsen ingår i riksintresse för kulturmiljövård som utmärks och karaktäriseras bland annat av förekomster av järnåldersgravfält. Längs åsen finns ansamlingar av fornminnen som visar på att människor har bott och verkat här under mycket lång tid. Här har fler sensationella föremål påträffats, bland annat Blekinges största skattfynd och ”guldgubbarna” i byn Västra Vång. Johannishusåsen visar tydliga spår efter hur slottets stordriftsjordbruk präglade landskapet på 1600-talet och är utpekad som riksintresse för kulturminnesvård. Även Hjortsberga kyrka med kringmiljö ingår i riksintresseområdet. Här återfinns också omfattande fornlämningsmiljöer som i många fall är väl bevarade.

Huvuddrag i ortens utveckling

Johannishus är i egenskap av kärna tänkt att växa tillsammans med Listerby. Ny bostadsbebyggelse planeras söder om samhället för att knyta an till väg E22 och Listerby.

Kommunikationer

Väg E22 går 2,5 km söder om Johannishus. Utmed Listerbyvägen byggs en gång- och cykelväg som ökar kontakten mellan Johannishus, väg E22 och Listerby. Framtida kollektivtrafik koncentreras till väg E22, vilket blir en nod för kollektivt resande för både Johannishus och Listerby.

Järnvägen går genom samhället och kommunens ambition är att tåget på sikt ska kunna stanna i samhället med så kallad pågatågstrafik.

Centrum, service och verksamheter

Samhällets centrum låg ursprungligen vid järnvägsstationen, men har successivt flyttats söderut i samband med att en ny affär etablerades i samhällets södra del. Idag är mycket av samhällets service knuten till affären.

Johannishus skola som ligger strax norr om samhället är en F-6 skola. I samhället finns två förskolor. Antalet platser i förskolan anses tillfredsställande i dagsläget. Med fler bostäder förutspås ökande elevantal.

I samhället finns flera närings-verksamheter. Dessa är lokaliserade i utkanterna av samhället.

Grönstruktur

Naturvärden är främst knutna till Johannishusåsen och till eklandskapet öster om samhället. Områdena är naturreservat och utgör hemvist åt många skyddsvärda arter. Passager över Listerbyån är viktigt både för gångtrafikanter, cyklister och ryttare.

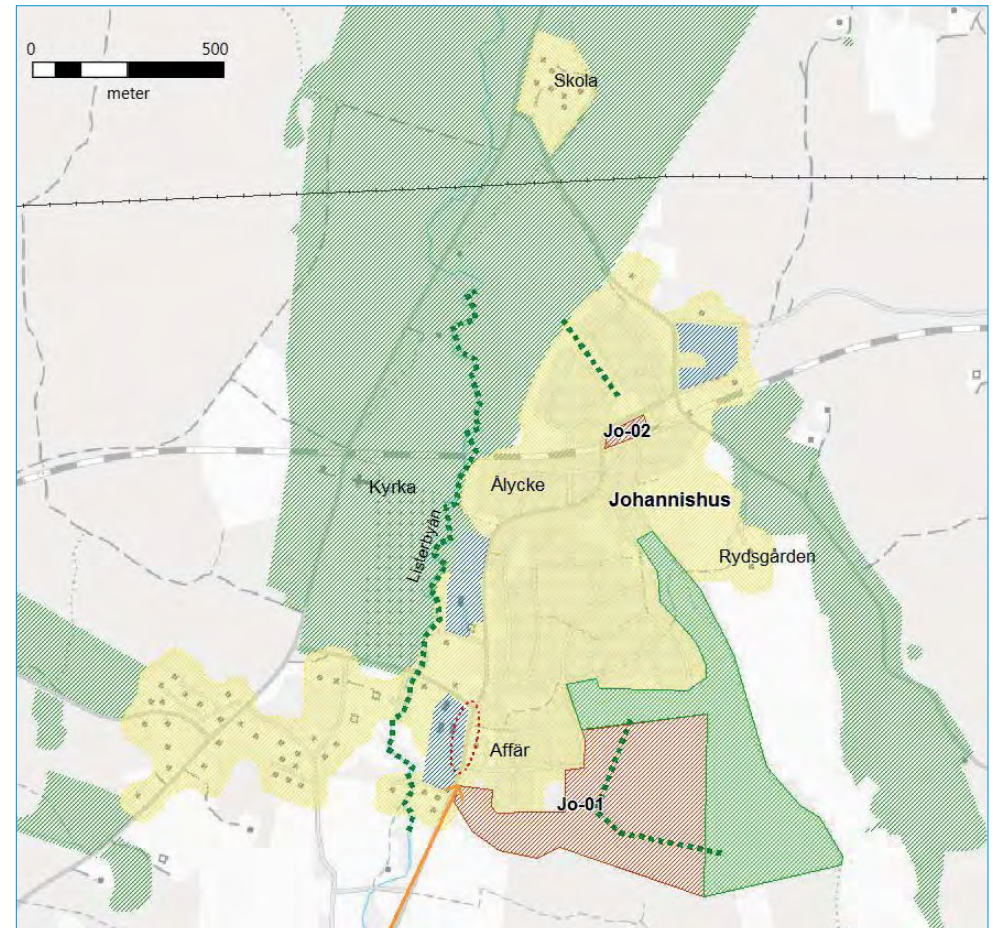
Samhället är planerat att växa söderut på ett relativt flackt område som idag utgör skogsmark. Ny bebyggelse bör delas upp i fattbara enheter som skapar platsidentitet. Området kan förberedas för utbyggnaden genom att först anlägga slingor, stigar och vägar vilka gör naturmiljön attraktiv. Detta kan också bidra till att knyta samman idrottsområdet vid Rydsgården med bebyggelsen i samhällets södra del.

Fritid och rekreation

Hästintresset och ridsporten är stort i samhället. Ridklubben och fotbollsföreningen är de största idrottsföreningarna. Johannishus samhällsförening bedriver fritidsgård i Rydsgården.

Vägledning till bebyggelseutveckling

- Jo-01 Område för framtida tätort. Frågor så som avstånd till natur- och kulturmiljö kan särskilt behöva utredas i samband med genomförande av projektet.
- Jo-02 Område för framtida tätort. Området omfattar idag bland annat en busshållplats och kan på sikt utvecklas till ett framtida stationsläge för både buss och tåg. Frågor så som naturmiljö kan särskilt behöva utredas i samband med genomförande av projektet.

Se beskrivning på sid 46

Backaryd

Kort från dialogen:

- » Sjönära tomter vid Årsjön
- » Generationsskifte i företag
- » Bättre kommunikationer med buss som stannar vid fler hållplatser

Ortens karaktär

Backaryd ligger ca 2 mil norr om Ronneby tätort. Bebyggelsen i tätorten är i huvudsak villor. Det finns även verksamhetsområden och ett mindre antal flerfamiljshus. Karaktärsskapande i samhället är den långa backen ”Klemmensbacken” som leder norrut till skogsbygden. Söderut finns ett varierat och kuperat landskap med ett pärlband av sjöar.

Befolkning

I Backaryds samhälle bor idag ca 380 invånare. I framtiden förväntas befolkningen öka något. Det finns idag ett stort utbud av småhus i Backaryd. Genom att främja en mer diversifierad bebyggelse med fler små bostäder och bostäder anpassade för äldre kan flyttkedjor skapas.

Kulturmiljö

Fornlämningar finns i utkanten av byn vilket visar på att området har varit bebyggt under mycket lång tid. Genom samhället går den gamla järnvägsbanken som idag fungerar som promenadstråk.

Huvuddrag i ortens utveckling

För den befintliga bebyggelsen har samtliga detaljplaner upphävts, vilket ger en ökad frihet att utveckla befintlig bebyggelse i tätorten. I tätorten har två områden pekats ut för framtida bostadsbebyggelse i anslutning till Årsjön.

RV 27 går i dagsläget genom Backaryd men skall inom en snar framtid förläggas öster om samhället. I och med att huvuddelen av trafiken då flyttats från samhället blir det möjligt att förändra vägens karaktär. Den breda genomfartsvägen kan i framtiden omvandlas till en bygata som uppmuntrar till lägre hastighet och ger en säkrare trafikmiljö för oskyddade trafikanter. På samma sätt kan utformningen av byns centrum ges en mer småskalig karaktär som ger ökad möjlighet för att utveckla service samt turism- och besöksnäringen.

Kommunikationer

Genom Backaryd går idag RV 27. Denna har en ny planerad sträckning öster om samhället som börjar byggas 2018. Det innebär en snabbare och säkrare förbifart samt minskad genomfartstrafik genom samhället.

Idag trafikerar bussen mellan Ronneby och Tingsryd/Växjö tätorten. En motorväghållplats öster om samhället ingår i ombyggnaden av RV 27. Det medför även behov av en ny gång- och cykelväg mellan RV 27 och samhället. Kommunens ställningstagande är att kollektivtrafikförbindelser genom samhället ska finnas även i framtiden.

Centrum, service och verksamheter

I Backaryd finns en F-6 skola och en förskola med två avdelningar. Backaryds serviceboende i Backaryd har både särskilt boende och trygghetsbostäder.

Årsjön i Backaryd.

I tätorten finns en mataffär som även erbjuder annan samhällsservice, såsom ombud för apotek, kassaservice och post. Vid affären finns även en drivmedelsstation.

Det finns flera företag i Backaryd med inriktning på verkstadsindustri. Inom respektive område bedöms det finnas utrymme för verksamheter att expandera.

Grönstruktur

Genom tätorten går den gamla järnvägsbanken som används som gång- och cykelstråk. Öster om samhället finns ett rekreationsområde kring sjön Vitavatten. Detta område påverkas av omdragningen av RV 27. Det är viktigt att kontakten med området blir tillfredsställande även efter vägombyggnaden.

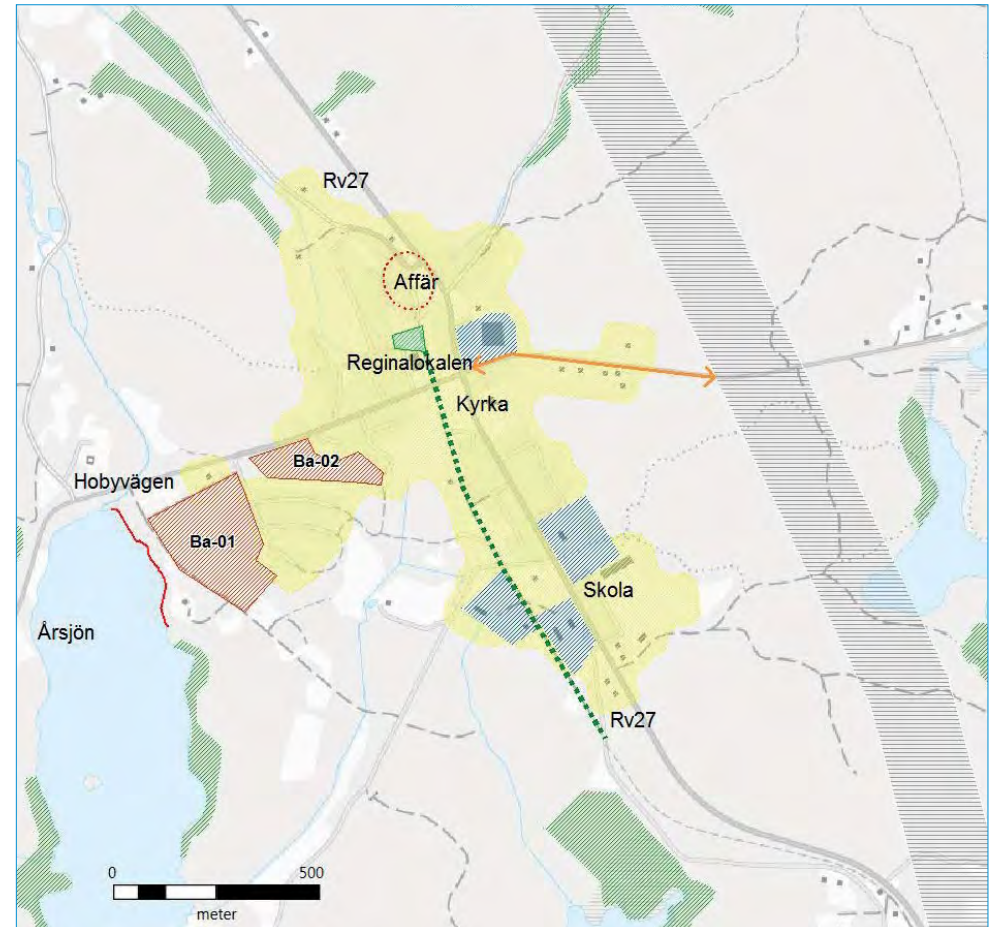
Fritid och rekreation

Reginalokalen är en gammal biograf som idag fungerar som byns samlingslokal. Här driver samhällsföreningen förenings- och fritidsgård. Samhällets badplats ligger vid Stora Skörjesjön. Passagen för oskyddade trafikanter behöver förbättras mellan badplatsen och samhället.

Genom samhället går ett välanvänt gångstråk längs den gamla järnvägsbanken. Möjligheten för gång- och cykeltrafikanter att fortsätta söderut måste säkerställas vid omdragning av RV 27.

Vägledning för bebyggelseutveckling

- Ba-01 Område för framtida tätort. Området är beläget i en sydväst sluttning med utsikt mot Årsjön. Området består av ängs- och åkermark och kan på ett bra sätt utgöra en framtida utveckling av tätorten. Den nya bebyggelsen bör understryka riktningen som finns i landskapet genom en öst-västlig riktning i kvartersstrukturen. Vid bebyggelse bör siktstråket från Hobbyvägen mot sjön bevaras och förstärkas. Frågor så som geoteknik och grundvattenpåverkan kan särskilt behöva utredas i samband med genomförande av projektet. Området ligger delvis inom strandskyddsområde, men utgör LIS-område.
- Ba-02 Område för framtida tätort. Området är beläget mellan två bebyggelsegrupper och bör i framtiden kunna rymma både fler bostäder och servicefunktioner. Frågor så som geoteknik och grundvattenpåverkan kan särskilt behöva utredas i samband med genomförande av projektet.

TECKENFÖRKLARING			
	Landsbygd		Större förändringar i vägnät (Riksintresse planerat vägnät)
	Tätort		Centrumutveckling
	Framtida tätort		LIS-område
	Grönområde		Verksamhetsområde
	Grön- och blåstråk		Naturområde
			Utvecklat gång- och cykelstråk

Se beskrivning på sid 46

Hallabro

Kort från dialogen:

- » Boende för äldre frigör gårdar och hus för yngre
- » Samarbete över kommungränsen
- » Vandrings- och cykelled utmed gamla järnvägen

Ortens karaktär

Hallabros bykärna ligger i Vierydsåns dalgång. Genom Hallabro gick tidigare en viktig handelsväg som förband Varend i Småland och Ronneby. Hallabro utgör idag en av de mindre tätorterna i kommunen och ligger utmed RV 27. Omlandet består av skogsmark med en mosaik av odlingsmark och många sjöar. Hallabro utgör ett centrum för kringliggande bygder så som Belganet, Öljuhult och Tjurkhult. Utmed RV 27 finns flertalet verksamheter.

Befolkning

I Hallabro har befolkningsantalet varit oförändrat de senaste åren och idag bor ca 270 personer i tätorten. I framtiden förväntas en något ökande befolkning.

Kulturmiljö

Fornlämningar finns i utkanten av byn vilket visar på att området har varit bebyggt under mycket lång tid. Genom Hallabro gick tidigt en viktig handelsväg som förband Varend i Småland med Ronneby. I samhällets norra spets ligger hembygdsgården Vannslätten som knyts till samhället genom ett flertal vägar och gångstråk.

Huvuddrag i ortens utveckling

Hallabros centrum finns idag i anslutning till skolan, biblioteket och Vierydsån. Centrumplatsen och tätortens identitet bör ytterligare förstärkas genom att ge området runt Ronnebyvägen, Gamla Kongavägen

och Stationsvägen en karaktär av bygata. Kommunen ser positivt på kompletteringsbebyggelse både i och utanför samhället. Kommunen avser att utreda lämpligheten i att ändra eller upphäva detaljplanerna för befintlig bebyggelse. Upphävda detaljplaner innebär en större frihet att utveckla befintlig bebyggelse, men kan också innebära att outnyttjade byggrätter försvinner samt att strandskydd återinträder. Större förändringar kräver detaljplaner även i framtiden. Tillkommande bebyggelse föreslås i tätorten intill befintlig infrastruktur och service.

Mer bebyggelse både i tätorten och i kringlandet ger positiva effekter för service och verksamheter. Utanför samhället kan nya fastigheter med djurhållning bidra till att hålla landskapet öppet.

Kommunikationer

Genom samhället går RV 27 som är viktig för både enskilt och kollektivt resande. Riksvägen planeras få en ny sträckning väster om samhället i framtiden. Detta kommer att leda till mindre genomfartstrafik genom samhället och vägen kan då utvecklas för en bättre trafikmiljö för oskyddade trafikanter.

Hallabro är en nod för resande vilket innebär att man här ska kunna växla mellan olika färdstätt. Med anledning av detta krävs parkeringsplatser både för cykel och bil intill en större busshållplats.

Det är viktigt att kollektivtrafiken även efter ombyggnaden av RV 27 fortsätter att trafikera samhället. För att även kunna utnyttja kollektiva kommunikationer utmed RV 27 bör det i framtiden planeras för gång- och cykeltrafik mellan tätorten och vägen.

Lekplatsen i Hallabro

Centrum, service och verksamheter

I Hallabro finns en förskola med två avdelningar och en F-6 skola. I anslutning till skolområdet finns en idrottshall. Som en del i arbetet att upprätthålla samhällets service utreds förutsättningarna för att etablera en servicepunkt i Hallabro. Ett särskilt boende planeras i samhället. Det finns flera företag i Hallabro med inriktning på verkstadsindustri. Inom befintliga verksamhetsområden bedöms det finnas utrymme för verksamheter att expandera och även möjlighet för nyetablering intill dessa.

Grönstruktur

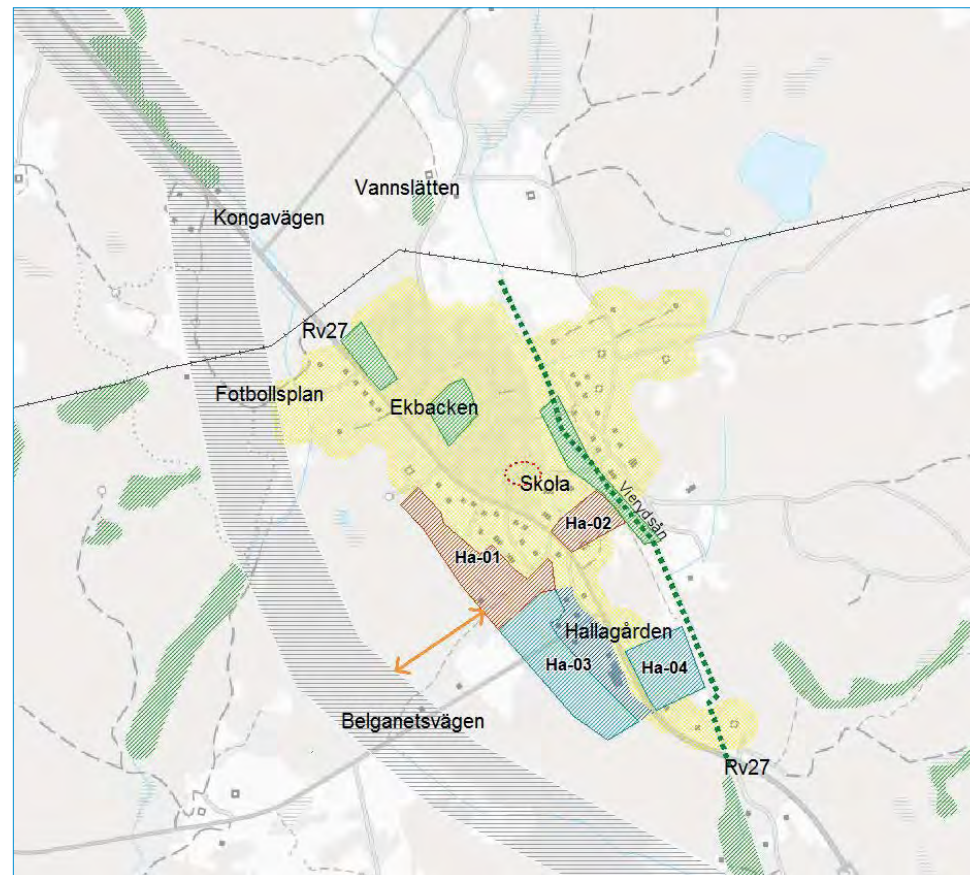
Genom Hallabro löper Vierydsån. Ån är relativt svårtillgänglig idag på grund av mycket vegetation. Området intill Vierydsån kan i det centrala samhället omvandlas till ett grönt rekreationsområde och en mötesplats för hela samhället. I och kring tätorten finns fina promenadlingor. Gångstråket utmed gamla järnvägsbanken kan med fördel stärkas från Vannslätten ner mot Backaryd och norrut mot Tjurkhult. Ökade möjligheter för gång- och cykeltrafik till de kringliggande samhällena är också önskvärt.

Fritid och rekreation

I samhället finns goda möjlighet till naturnära rekreation. En viktig målpunkt för boende i Hallabro är Galtsjöns badplats utanför Belganet. Möjligheten att cykla till omgivningarna både för boende och besökare behöver stärkas. I tätorten finns en idrottshall som utnyttjas både av skolan och föreningar. Fotbollsplanen ligger i utkanten av samhället. Intill denna finns Hallastigen som är en 3 km markerad strövstig med start och mål vid fotbollsplanen. Hallastigen kommer att bli påverkad av omdragningen av RV 27.

TECKENFÖRKLARING					
	Landsbygd		Centrumutveckling		Grön- och blåstråk
	Tätort		Framtida tätort		Större kraftledning
	Verksamhetsområde		Framtida verksamhetsområde		Utvecklat gång- och cykelstråk
	Grönområde		Naturområde		Större förändringar i vägnät (Riksintresse planerat vägnät)

Se beskrivning på sid 46

Vägledning till bebyggelseutveckling

- Ha-01 Område för framtida tätort. Området är beläget i anslutning till befintlig bostadsbebyggelse och ses som lämpligt för mer bostäder eller service. Kommunen äger del av marken.
- Ha-02 Område för framtida tätort. Områdets läge intill skolan, idrottshallen och tätortens centrumplats gör det strategiskt för tätortens utveckling. Området är detaljplanlagt.
- Ha-03 Framtida verksamhetsområde. Läget intill Rv 27 gör området strategiskt för framtida verksamhetsområde. Kommunen äger del av marken.
- Ha-04 Framtida verksamhetsområde. Frågor så som geoteknik kan särskilt behöva utredas i samband med genomförande av projektet. Området är delvis planlagt för bostäder. Kommunen äger marken.

Eringsboda

Kort från dialogen:

- » Utveckla macken ännu mer
- » Sjönära bebyggelse - attraktiva lägen
- » Vi vill att ännu fler flyttar hit!

Ortens karaktär

Eringsboda fungerar som centralort och mötesplats för den nordöstra delen av kommunen. I samhällets centrum finns kyrkan, skolan och flera större byggnader som ger en speciell karaktär åt samhället. Samhället har flera möteslokaler bland annat Byahuset och Färgaregården. En stark småföretagaranda råder i bygden. I närheten av Eringsboda finns flera turistsatsningar såsom älgparken Räntemåla gård, dansstället Eringsboda brunn och Hjorthållans camping.

Befolkning

I samhället bor ca 275 personer. I framtiden förväntas inte någon större förändring i befolkning. Inflyttning till området sker i större utsträckning till de mindre byarna kring Eringsboda än till själva tätorten.

Kulturmiljö

Eringsboda har en lång historia av koppling till delar i Småland som var folkrika under forntid och medeltid. I skogarna runt Eringsboda finns många lämningar som visar att området varit bebott under lång tid. Bland annat finns ruiner efter torp, linberedningsplatser, tjärdalar och en stor mängd stenmurar och rösen.

Huvuddrag i ortens utveckling

Kommunen ser positivt på kompletteringsbebyggelse både i och utanför samhället. Detta stöds genom att kommunen planerar att ändra eller upphäva detaljplanerna för befintlig bebyggelse. Upphävda detaljplaner

innebär en större frihet att utveckla befintlig bebyggelse, men kan också innebära att outnyttjade byggrätter försvinner och strandskyddet återinträder. Större förändringar kräver detaljplaner även i framtiden. Mer bebyggelse både i tätorten och i kringlandet ger positiva effekter för service och verksamheter. Utanför samhället kan nya fastigheter med djurhållning bidra till att hålla landskapet öppet.

I tätortens nordvästra del finns outbyggd planlagd mark för bostäder. Detaljplanen är gammal och behöver uppdateras om byggnation ska bli aktuell. Övrig ny bostadsbebyggelse föreslås i LIS-området intill Stora Blanken som ligger söder om samhället. Området i anslutning till vägkorsningen Karlskonavägen – Ronnebyvägen reserveras för centrumutveckling.

Kommunikationer

Eringsboda ligger i en fyrvägskorsning och har därmed goda vägförbindelser österut mot Holmsjö, söderut till Tving/Karskrona, västerut till Kallinge/Ronneby samt norrut mot Rävemåla/Växjö. Länsväg 122 genom samhället medför mycket tung trafik. På vägsträckan genom samhället behöver en tryggare trafikmiljö skapas för oskyddade trafikanter. Det gäller även vägen till tätortens bad- och idrottsplats som ligger öster om samhället.

De kollektiva förbindelserna är bristfälliga. Prioriterade stråk för kollektivtrafiken är framförallt kopplingen mellan Eringsboda och Kallinge/Ronneby samt Tving/Karskrona. Även kopplingen till Holmsjö är viktig, där det finns kollektivtrafik i form av tågstation.

Centrum, service och verksamheter

”Macken” står idag för mycket av servicen i samhället. I Eringsboda utreds förutsättningar för att etablera en servicepunkt för samordning av olika

Badplatsen och fotbollsplanen norr om Eringsboda.

samhällsfunktioner så som handel och turistinformation. I Eringsboda finns trygghetsboendet Björkliden med 16 marklägenheter. Både offentlig och kommersiell service för såväl de boende samt besökare och övriga på orten kan knytas till boendet.

Skolan i Eringsboda ligger centralt i byn. Skolan är en F-6 skola och intill denna finns en förskola med två avdelningar.

Området intill badplatsen vid Södra Åsjön kan kompletteras med ställplatser för husbilar. Detta skulle ge ett ökat underlag för besöksnäringen i området.

Grönstruktur

I anslutning till skolan finns ett joggingspår. Detta kan i framtiden rustas upp för att fungera som motionsspår för skolan samt för de boende i samhället. I samband med exploatering intill Stora Blanken finns möjlighet att öka tillgängligheten till strandkanten och berika möjligheten till rekreation för boende i samhället.

Fritid och rekreation

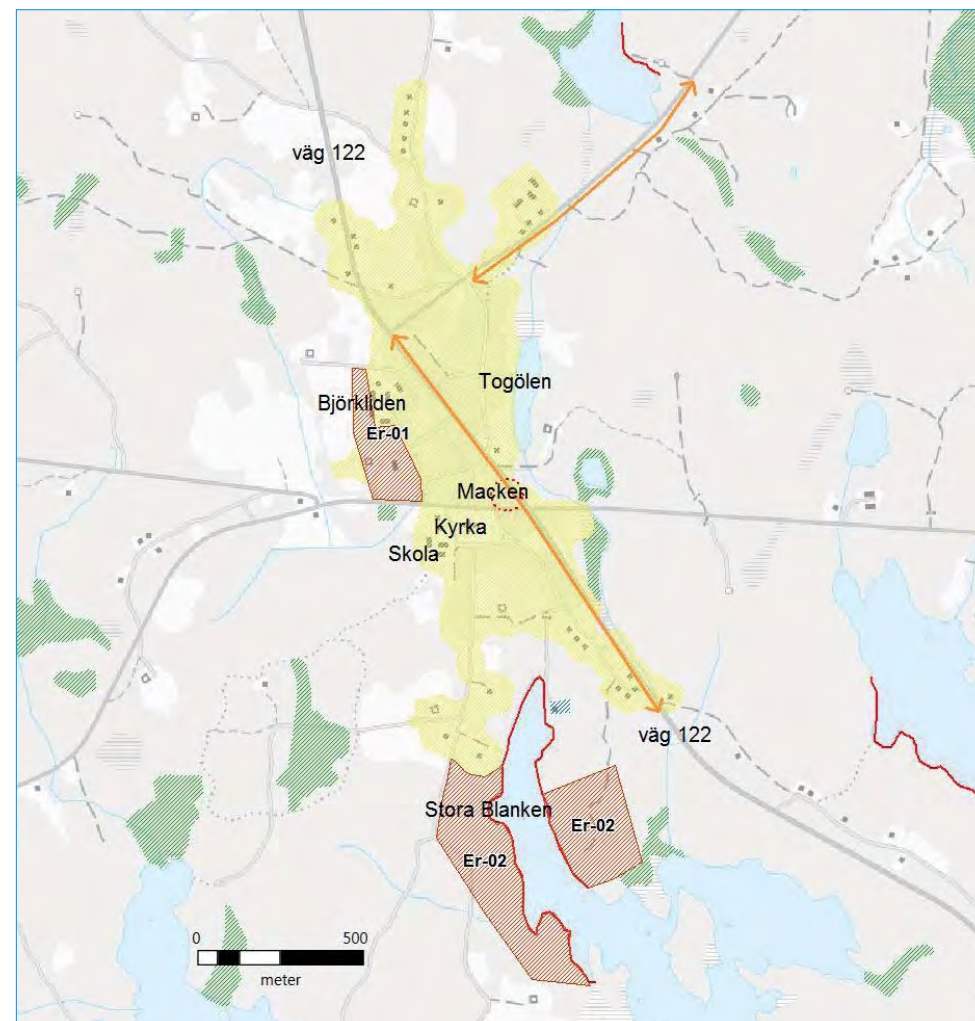
Samhällets badplats ligger ca 2 km utanför byn. Kopplingen till badplatsen och fotbollsplanen föreslås förbättras genom ökad möjlighet för oskyddade trafikanter att ta sig mellan samhället och området.

Krösnebaneleden följer den gamla järnvägsbanken genom samhället. Med hjälp av en koppling västerut skulle denna kunna knytas samman med Vildmarksleden som idag slutar vid Hjorthålan ca 10 km väster om Eringsboda. Söder om tätorten finns ett tiotal sjöar som är attraktiva för sportfiske.

Vägledning till bebyggelseutveckling

- Er-01 Område för framtida tätortsutveckling. Närheten till Björkliden och befintlig infrastruktur är goda förutsättningar att utveckla tätorten med fler bostäder och service. I samband med genomförande av projektet ska särskilt beaktas utsikten från Björkliden över landskapet. Området är detaljplanlagt.

- Er-02 Område för framtida tätortsutveckling. Lokaliseringen intill Stora Blanken är gynnsam i kommunens strävan av utveckla Eringsboda med fler bostäder i attraktiva lägen. Området omfattas av strandskydd men utgör LIS-område.

TECKENFÖRKLARING			
	Landsbygd		LIS-område
	Tätort		Centrumutveckling
	Framtida tätort		Grönområde
	Grön- och blåstråk		Naturområde
			Utvecklat gång- och cykelstråk

Se beskrivning på sid 46

Utvecklingsområde - Järnavik

Kort från dialogen:

- » Skapa båtleder och skärgårdstrafik
- » Utvecklingspotential för turism
- » Fler cykel- och vandringsleder

Områdets karaktär

Järnavik präglas av branta berghällar, ädellövskog, betade marker och närheten till havet. Här har det skyddade läget skapat en naturlig hamn som användes redan på medeltiden. Bostadsbebyggelsen ligger på rad utmed Järnaviksvägen med berg och höjdparter i ryggen. Bebyggelsen i Järnavik består till övervägande del av fritidshus. I Järnavik finns en växande besöksnäring med camping, badplatser, pensionat, B&B samt uthyrning av kajaker. Kopplingen till Svalemåla, Garnanäs och Gyön är viktigt för främst friluftslivet. Båten till Tjärö knyter ön till fastlandet.

Befolkning

Befolkningen i området är ca 30 permanentboende. Med anledning av att kommunen just nu förbereder för att installera kommunalt vatten- och avloppsnät i området finns det i framtiden ökad möjlighet för fler fritidsbostäder och bostäder i området.

Kulturmiljö

Järnavik har sedan medeltiden varit en viktig hamn för de småländska bönderna som transporterade bland annat järn, spannmål och timmer till Järnavik för vidare transport till Europa. Byggnader från den tiden är packhuset i hamnen, dykdalber i den inre delen av viken samt skeppsbyggmästarens villa som i dagsläget används som pensionat. Dessa byggnader är starkt identitetsskapande för Järnavik. De flesta äldre små husen utmed byvägen byggdes av sjöfolk eller varvets timmermän under slutet av 1800-talet.

Det finns många fornlämningar inom området. Dessa härrör främst från brons- och järnålder och utgörs av bland annat stensättningar och rösen men även yngre lämningar i form av stridsvärn.

Huvuddrag i områdets utveckling

Ronneby kommun bygger ut det kommunala vatten- och avloppsnätet till Järnavik. Detta ger möjligheter att utöka både bostadsbebyggelse och övriga verksamheter. Området kring småbåtshamnen, pensionatet och campingen är i huvudsak tänkt att utvecklas med utökad verksamhet kopplad till besöksnäringen och båtlivet. Bostadsbebyggelse planeras som ett komplement till befintlig bebyggelse i anslutning till campingen. Utveckling av området bör bygga vidare på möjligheten till naturnära boendemiljö samtidigt som stor hänsyn tas till friluftslivets värden i området genom bland annat fria passager och god framkomlighet för friluftslivet. Hänsyn skall tas till Försvarsmaktens intressen i området.

Kommunikationer

Kommunikationerna till Järnavik utgörs idag av landsvägen. Kollektiva färdmedel finns i Bräkne-Hoby som har tågstation och bussförbindelser till Karlshamn och Ronneby. Järnavik är ett viktigt hållplatsläge för en framtida skärgårdstrafik. Med ökad bebyggelse och turistverksamhet i Järnavik finns anledning att se över möjligheten till säsongsbunden kollektivtrafik till orten.

Blekingeleden och även den planerade ”kustnära cykelleden”, som Region Blekinge har gjort en förstudie på, passerar Järnavik. En gång- och cykelväg som förbinder Bräkne-Hoby och Järnavik diskuteras.

Järnavik Foto: Roland Gustavsson

Centrum, service och verksamheter

Järnavik räknas inte som tätort och idag finns ingen service i Järnavik, utan Bräkne-Hoby utgör kärna för orten. Mer bostadsbebyggelse i den omfattning som planeras i nuläget anses inte ge underlag för någon utökad kommunal service. Dock kan bostadsbebyggelse tillsammans med ökad verksamhet för besöksnäringen ge ett ökat underlag för kommersiell service i Järnavik.

Grönstruktur

I Järnavik finns det naturreservat som till stora delar skyddar den natur som är karaktärsskapande för området. Inom naturreservatet finns igenvuxna lundpartier och höjdparter. Det finns även Natura2000 som avser Habitatdirektivet. Inför framtiden finns behov av att värna oexploaterade kuststräckor för att kunna uppleva stillhet och lugn även i framtiden. Sådana områden finns söder om Järnavik och utmed kusten.

Fritid och rekreation

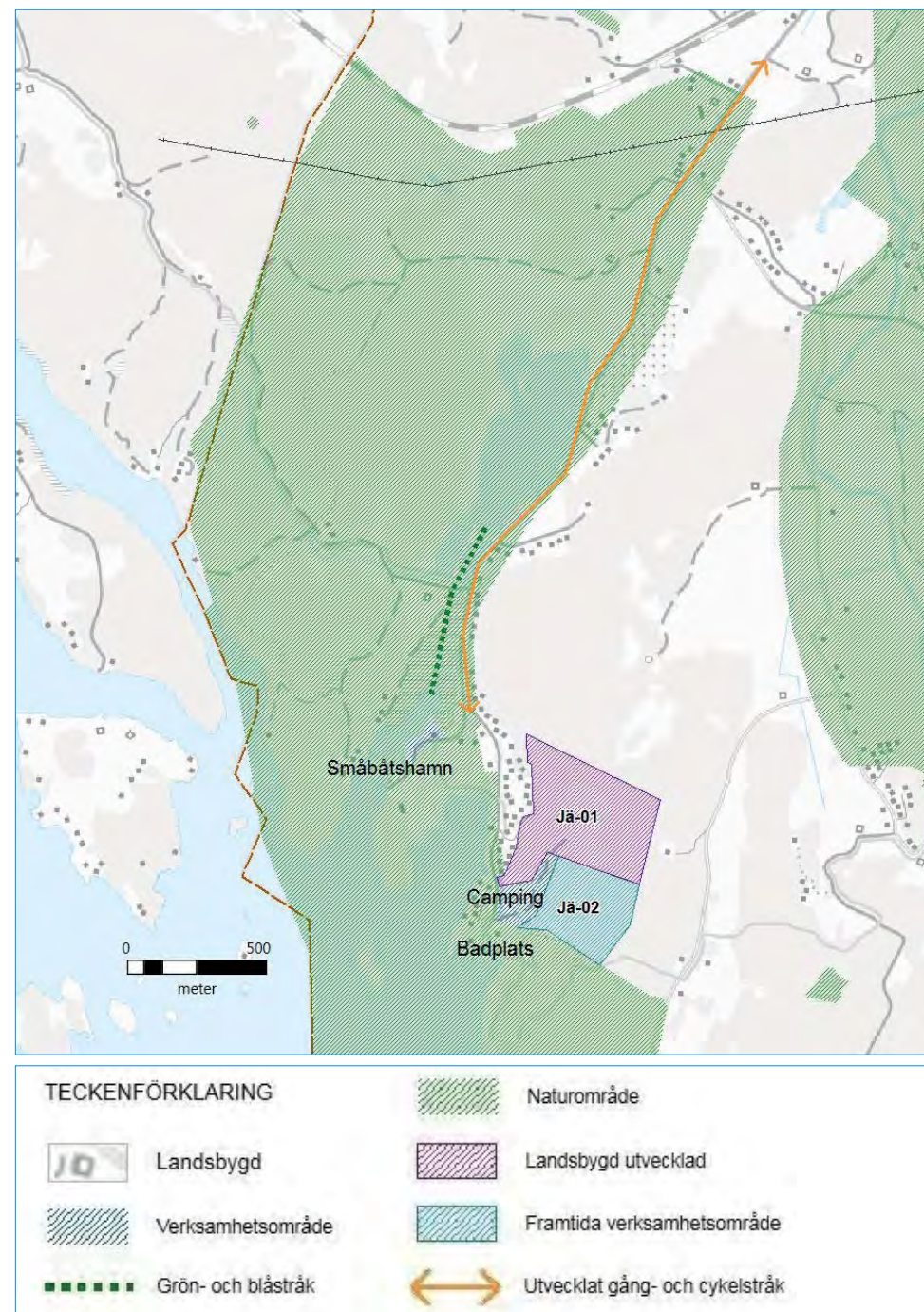
Området kring Järnavik är viktigt för friluftsliv, besöksnäring, naturvård och kulturmiljövård. Här möts Järnaviksskärgråden och Bräknebygden med Bräkneåns dalgång. Här är det angeläget att bygga vidare på kopplingen till Tjärö och Eriksberg i Karlshamns kommun.

Järnaviks badplats ägs av kommunen och det är viktigt att badplatsen förblir allmänt tillgänglig även i framtiden. Järnavik och de friluftssintressen som är knutna till platsen måste utmärkas av god skötsel och hög tillgänglighet. Både Blekingeleden och Bräkneleden är viktiga stråk.

Vägledning till bebyggelseutveckling

- Jä-01 utvecklad landsbygd, ny bostadsbebyggelse. Närheten till naturreservat, Natura 2000-område och riksintresse för friluftsliv kräver särskild hänsyn. Frågor så som naturvärde, strandskydd, friluftsliv, närhet till fornlämningar och geoteknik kan särskilt behöva utredas i samband med genomförande av projektet. I området finns långsamväxande ek och avenbok samt grov tall med många värden knutna till sig. Området rymmer också många kulturspår från tidigare odling och bosättningar. Kommunen äger marken.

- Jä-02 Nytt verksamhetsområde för besöksnäringen. Området har samma förutsättningar som Jä-01 varför genomförande av projektet ska beakta samma hänsyn som för Jä-01. Kommunen äger marken.

Se beskrivning på sid 46

Landsbygden

Befintlig bebyggelse

En stor del av kommunens yta består av landsbygd och hit räknas även mindre orter. I Ronneby kommun är landsbygden förhållandevis tätbebyggd och boendet på landsbygden är mycket varierat. Här finns allt från nybyggda villor till gårdar med eller utan lantbruksföretag. I kommunen finns dessutom många fritidshus på landsbygden och det finns även flera mindre industrier och verksamhetslokaler.

Befolkning

Befolkningen på landsbygden minskar något, om man i landsbygden innefattar kommunens mindre samhällen. Kommunen ser positivt på ökad befolkning på landsbygden.

Kulturmiljö

Landsbygden i Ronneby präglas av naturlandskapets övergång från kustbygd till skogsbygd. Huvuddelen av de forntida fynden hittas i dalbygden, strax innanför kusten. Ett exempel är den största gravsättningen i Blekinge vid Hjortsberga och här finns även landets äldsta runskrift, Björketorpsstenen. Även skogsbygden rymmer ett rikt och komplext kulturarv med en mängd torpbebyggelse med bevarande odlingslämningar. Längs vattendrag finns också kulturmiljöer som vittnar om åarna som betydelsefulla kommunikationsleder.

Blekingarna levde länge på vad jorden, skogen, havet och stenbrotten gav. I kustzonen kan man än idag skönja de små fiskelägena och stenbrotten har på sina ställen skapat en unik miljö. I mellanbygdens sjörika landskap finns flera större byar och ensamgårdar. En del av landsbygdens bebyggelse härstammar från 1800-talet, så som skolhus och missionshus. Dessa används idag ofta som samlingslokal eller är ombyggda för annat ändamål. Huvuddelen av kommunens riksintressen finns på landsbygden. Framförallt de kopplade till natur, kultur och friluftsliv.

Huvuddragen för landsbygdens utveckling

Kommunen är positiv till mer bebyggelse på landsbygden och i de mindre tätorterna. Ett antal orter har pekats ut som kärnor i kommunen och dessa

ska fungera som serviceort för ett större omland. En utgångspunkt för kommunen är att understödja en levande landsbygd. Det innebär att skapa förutsättningar och möjliggöra boende för många i olika livssituationer och samtidigt bygga på ett miljömässigt hållbart sätt.

Ronneby kommun har en hög andel allemansrättslig natur, framförallt på grund av den stora andelen skogsmark. Landsbygden är ett attraktivt besöksmål i kommunen och att utveckla besöksnäringen är angeläget. Blomstrande bygdens företagarförening genomför en förstudie av projektet ”byaslingan” som ett Leader-projekt. Utgångspunkten är att projektet ska bli en motor för nyskapande och tillväxt på landsbygden. Slingan ska binda samman viktiga natur- och kulturvärden med befintlig besöksnäring.

Att utveckla landsbygden med mer möjligheter för övernattnin g är angeläget, framförallt genom campingar och ställplatser för husbilar. Kommunen ser de 28 LIS-områdena som en möjlighet för utveckling av landsbygden både när det gäller boende och verksamheter.

Bebyggelseutveckling

Inom kommunens tätorter och flera områden i kustzonen är marken detaljplanlagd. Det innebär att tillkommande bebyggelse regleras genom planbestämmelser i enlighet med plan- och bygglagens 4 kap. I de markområden som inte är detaljplanlagda regleras bebyggelsen enligt plan- och bygglagen 9 kap.

Vy över Listerby

En förutsättning för en levande landsbygd är att människor vill bo och verka där. Landsbygden har också många värdefulla natur- och kulturmiljövärden som är viktiga att värna. En förutsättning för att landsbygden ska kunna leva är dock att de areella näringarna ska kunna upprätthållas och utvecklas. Det innebär att tillkommande bebyggelse på landsbygden måste förhålla sig till både natur- och kulturmiljövärden men även till de areella näringarna och de ekonomiska värden som är knutna till dessa.

Genom att hålla samman tillkommande bostadsbebyggelse till befintliga bebyggelsegrupper kan kostnader för offentlig service hållas lägre. Det gäller kostnader för skolskjuts, hemtjänst, VA, renhållning m.m. Ny bebyggelsen ska lämpligen förläggas intill kollektivtrafikstråk samt kommunalt VA.

Invånarna på landsbygden är beroende av den service som finns i kärnorna eller i staden, såväl inom som utanför kommunens gränser. På landsbygden är avståndet till kollektivtrafik ofta längre vilket innebär högre bilberoende. Målsättningen är att landsbygdens transporter, liksom alla transporter, ska bli mer hållbara på sikt.

Havet

Planering av havet

Parallellt med den nya översiktsplanen arbetar Ronneby kommun tillsammans med Karlskrona, Karlshamn och Sölvesborgs kommun med att upprätta en interkommunal havsplan för Blekinges havsområde. Havsplanen kommer att fungera som en fördjupning av översiktsplanen.

Mer än en tredjedel av kommunens territorium utgörs av hav. Havet har under alla tider utnyttjats som en källa för mat och transporter. På senare tid har skärgården och havet även kommit att bli omtyckt som rekreationsområde både för boende och besökare, men även för utvinning av energi. Även försvarsmaktens intresse i havsområdet är stort, både marinens och flygflottiljens. Många anspråk på havet kan samexistera men det kan också uppstå konflikter mellan olika intressen eller mellan en önskad användning och havsmiljöns bärkraftighet.

Den övergripande målsättningen är att skapa förutsättningar för en god

havsmiljö och en hållbar tillväxt. Havsplaneringen rymmer flera rumsliga dimensioner, utrymmet i och på havsbotten, i vattenpelaren, på havsytan samt i luften ovanför. Det är viktigt utifrån ett helhetsperspektiv att ge förutsättningar för olika verksamheter och skydd av värden i havet.

Statlig havsplan

Nationellt pågår ett arbete med att ta fram en statlig havsplan. Enligt EU:s ramdirektiv skall medlemsstaterna senast den 31 mars 2021 ha upprättat havsplaner. Blekingekommunernas arbete löper parallellt med det statliga arbetet för att skapa goda förutsättningar för samsyn.

Avgränsning

Den geografiska avgränsningen för den kommunala havsplanen är området 300 meter utanför kust och skärgård till gränsen mellan territorialhavet och den ekonomiska zonen. Delar av planområdet överlappar med det statliga planområdet som sträcker sig en nautisk mil utanför kusten (baslinjen) ut till och med den ekonomiska zonen. Detta innebär att kommunerna och staten har ett överlappande planeringsansvar i större delen av territorialhavet.

Själva kustzonen rymms inte inom arbetet med havsplanen. Ronneby kommuns ambition är att framöver göra även en kust- och skärgårdsplan som en fördjupning av översiktsplanen.

Det är många intressen som behöver samordnas i havet, både på ytan, under ytan och i luftrummet.
Bild: Havs- och vattenmyndigheten

Planeringsunderlag och riksintressen

Hänsyn

Kommunen ska vid beslut om användningen av mark och vatten i översiktsplanen redovisa hur hänsyn tas till allmänna intressen.

De allmänna intressena är natur- och kulturvärden, areella näringar, råvarutillgångar och samhällsviktiga verksamheter samt faktorer rörande miljö, hälsa och säkerhet.

Eftersom flera allmänna intressen kan överlappa varandra har avvägningar gjorts mellan olika allmänna intressen. I detta kapitel redovisas kommunens samtliga riksintressen, andra allmänna intressen samt prioriteringar mellan dessa.

Det är inte möjligt att vid upprättandet av översiktsplanen förutse alla framtida önskemål om byggande och andra åtgärder, varför avvägningen mot allmänna intressen i många fall måste göras vid varje enskilt ärende framöver.

Följande riksintressen berör Ronneby kommun:

- Riksintresse Natura 2000
- Riksintresse Naturvård
- Riksintresse Kulturmiljövård
- Riksintresse Friluftsliv
- Riksintresse Geografiska bestämmelser MB 4:4
- Riksintresse Skyddade vattendrag
- Riksintresse Kommunikationer
- Riksintresse Totalförsvaret
- Riksintresse Vattenförsörjning
- Riksintresse Yrkesfiske

Vad är ett riksintresse?

Miljöbalkens tredje och fjärde kapitel innehåller grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenområden. Dessa hushållningsbestämmelser anger olika mark- och vattenområden som är av allmänt intresse. Ett riksintresseområde är av allmänt intresse och innehåller därutöver nationellt viktiga värden och kvaliteter.

Det finns två olika slag av riksintressen. I miljöbalkens tredje kapitel anges typer av områden som kan vara av riksintresse. Dessa pekas ut av nationella centrala sektorsmyndigheter. Miljöbalkens fjärde kapitel pekar ut ett antal specificerade områden som med hänsyn till de natur- och kulturvärdena som finns i områdena i sin helhet är av riksintresse.

Att ett område är av riksintresse betyder att miljön är skyddsvärd ur ett nationellt perspektiv. Det betyder inte att miljön automatiskt är skyddad. Ibland gör flera riksintressen anspråk på samma område. De övergripande rekommendationerna är att inga åtgärder som medför påtaglig skada på riksintressena skall göras men det är kommunens uppgift att avväga riksintressen mot varandra. I översiktsplanen ska kommunen beskriva hur riksintressena tillgodoses.

Här redovisas samtliga riksintressen som berör Ronneby kommun. I de fall det finns konflikter mellan riksintressen, vägs dessa mot varandra. Därefter följer kommunens ställningstagande och strategier för att tillgodose respektive riksintresse.

Riksintresse för Naturvård (3 kap 6 § MB)

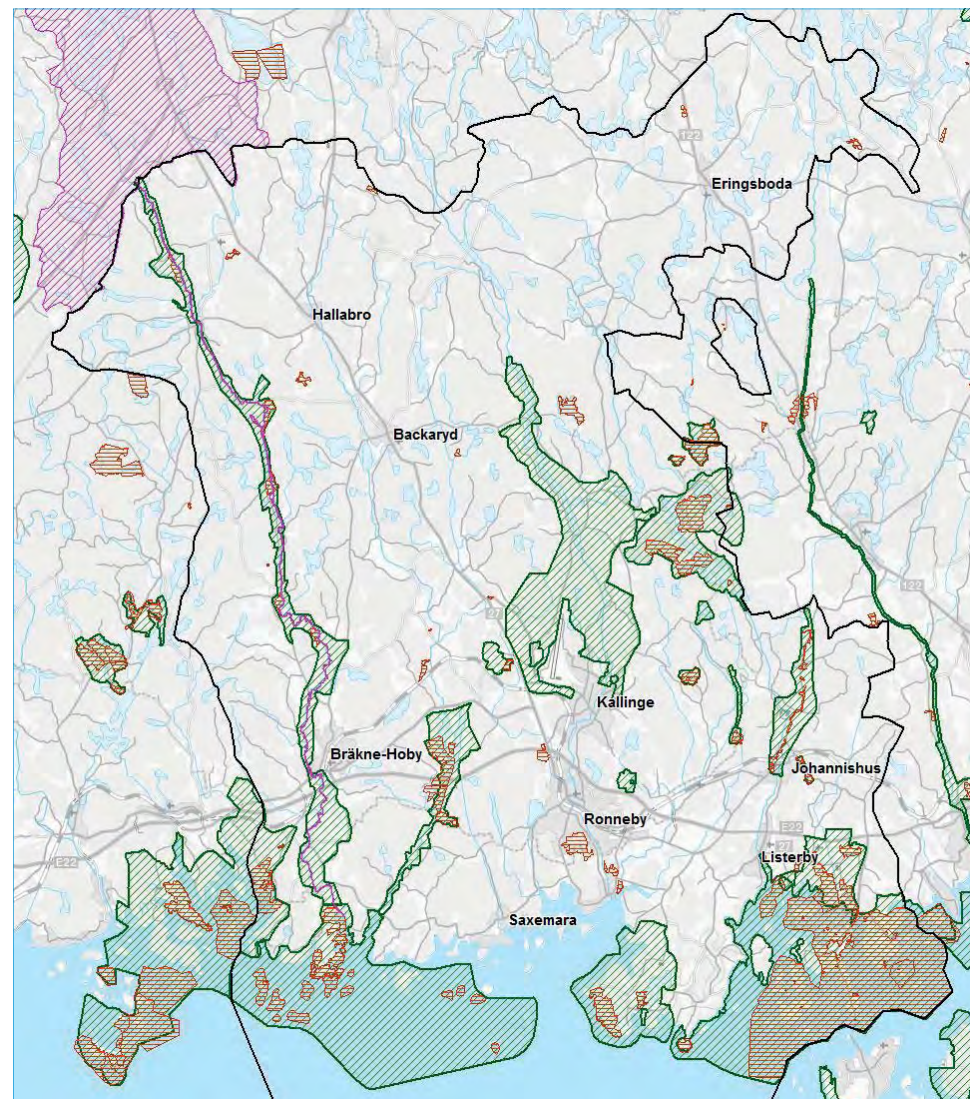
Riksintressen för naturvården pekas ut av Naturvårdsverket.

Beskrivningarna för kommunens riksintresseområden för naturvården gjordes 1999. Fler områden har fått en skyddad status sedan tiden då riksintresseområden fastställdes.

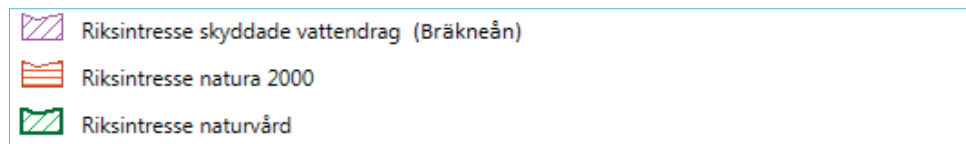
I Ronneby kommun finns tolv riksintressen för naturvård. Intrång i riksintresse regleras enligt Miljöbalken kap 4. §1. Områden för riksintresse för naturvård är:

- Eriksberg – Tjärö – Järnavik – Tärnö (NK8) Riksintresse avser det omväxlande odlings- och skärgårdslandskap som också innehåller exempel på sprickdalsterräng.
- Bräkneån (NK) Riksintresset avser det artrika vattendraget som hyser öring, tjockskalig målarmussla och flodpärlmussla. I dalgången finns välbevarade och hävdade slåttermarker samt naturskogar med stort ekologiskt värde.
- Bräkne-Hoby Skärgård (NK 10) Riksintresset avser morän och klippskärgård som har stor betydelse för häckande, rastande och övervintrande fåglar. I området finns även kustädellövskog och hagmarker samt Bräkneåns mynning som har ett stort ekologiskt värde.
- Bredåkradeltat – Bokön (NK 11) Ett av Sveriges största isälvsdeltan, med belysande exempel på bl.a. rullstensåsar, dalfyllningar och kamebildningar. Bredåkradeltat är ett nyckelområde för uttolkningen av södra Sveriges senglaciala utveckling.
- Gö (NK 12) Blekinges största sammanhängande ekskogsområde med förekomst av ett betydande antal rödlistade arter, främst vedinsekter. I området ingår bl.a. betad ekskog och hagmarker, samt den delvis avsnörda havsviken Bredasund, som är ett viktigt uppväxtområde för fisk.
- Listersjön – Sännan (NK13) Ett mångformigt och artrikt skogs-, sjö- och myrområde. Det innehåller bl.a. en betydande andel naturskog (både barrskog och ädellövskog) samt det för länet stora våtmarkskomplexet Storemosse.
- Johannishusåsarna – Grindstugan (NK14) I huvudsak ekdominerade hagmarker som innehåller ett stort antal rödlistade arter av bl.a.

vedinsekter, lavar och svampar. Åsarna utgör också värdefulla geologiska dokument av stort pedagogiskt och vetenskapligt intresse.

Riksintresse för naturvård, skyddade vattendrag, Natura 2000.

- Vambåsa hagmarker – Förkärla – Blötö (NK15) Representativt odlingslandskap med bl.a. vidsträckta ekhagmarker och ädellövskogar. Området innehåller ett stort antal jätteekar och därtill knutna rödlistade arter.
- Listerby skärgård – Tromtö (NK16) Representativt odlingslandskap i herrgårdsmiljö som innehåller ett stort antal naturtyper, främst ädellövskogar, buskrika utmarker, havsstrandängar och grunda brackvattenområden. Merparten av området utgörs av skärgård med ek- och bokbeklädda öar som saknar motsvarighet i landet. Antalet rödlistade arter är mycket stort.
- Nässjön – Vierydsåns dalgång (NK34) Nässjön är en av länets få naturliga näringsrika sjöar. I anslutning till sjön finns artrika naturbetesmarker och ädellövskogar av stort ekologiskt värde. Området utgör ett belysande exempel på sprickdalsterräng.
- Skarup (NK35) Ett representativt skogsbyte samt en blandlövhage av stort biologiskt värde.
- Tresjön (NK36) Ett område som förutom våtmark, den sänkta och ornitologiskt intressanta Tresjön, även innehåller naturskog och artrik ädellövskog.

Avvägning och ställningstagande

De många områdena som är riksintressanta för naturvärden visar på att Ronneby kommun har en stor rikedom gällande olika naturtyper. Kommunens inställning är att hänsyn till naturvärden och den biologiska mångfalden är en viktig del i en långsiktig samhällsplanering. Kommunen har för avsikt att beakta värdena i de utpekade områdena och skydda dem mot åtgärder som påtagligt kan skada naturmiljön. Planläggning, byggande eller andra exploateringsföretag ska så långt möjligt ske med hänsyn till naturvärden.

I översiktsplanen pekas området söder om flygplatsen ut som utredningsområde för logistik och framtida tågstation (Ka-03). Det påverkar Bredåkradeltats södra del (NK11). Kommunen gör bedömningen att platsen är en mycket strategisk för logistikverksamhet samt ger möjligheten att knyta samman flyg, väg och framtida tågstopp.

Skyddade vattendrag: Bräkneån (4 kap 6 § MB)

I miljöbalken (4 kap 6 § MB) namnges ett antal områden som har så stora natur- och kulturvärden att de i sin helhet är av riksintresse. Bräkneån som till stor del ligger i Ronneby kommun är utpekad. Vattenkraft samt vattenreglering eller vattenöverledning för kraftändamål får inte utföras i Bräkneån med tillhörande käll- och biflöden.

Avvägning och ställningstagande

Ronneby kommun har för avsikt att beakta det utpekade riksintresset.

Riksintresse Geografiska bestämmelser: Kustzonen (4 kap 1, 4 § § MB)

Kustområdet i kommunen är i sin helhet av riksintresse med hänsyn till sina natur- och kulturvärden. Exploateringsföretag och andra ingrepp får komma till stånd endast om det inte möter något hinder enligt 4 kap 2-8 §§ MB och om det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar områdenas natur- och kulturvärden.

Bestämmelserna utgör inget hinder mot utvecklingen av befintliga tätorter eller det lokala näringslivet. Fritidsbebyggelse får endast uppföras i form av kompletteringar till befintlig bebyggelse. Om det finns särskilda skäl får annan fritidsbebyggelse komma till stånd, om den tillgodoser det rörliga friluftslivets behov eller avser enkla fritidshus i närheten av tätortsregionerna.

Avvägning och ställningstagande

Översiktsplanens intentioner är att ny fritidshusbebyggelse ska utgöra komplement till befintlig bebyggelse utanför strandskyddsområden. På det sättet skapas ett stärkt underlag till förbättrad infrastruktur och kollektivtrafik inom området.

Natura 2000-områden, habitat-/fågelområden (4 kap 1, 8 §§ MB)

EU har skapat ett särskilt ekologiskt nätverk för att värna om biologisk mångfald, Natura 2000. Dessa områden är värdefulla naturområden som ska skyddas för framtiden. Varje medlemsland ansvarar för att skydda och

vårda sina områden. Natura 2000-områdena innehåller livsmiljöer eller arter som listas av EU:s habitatdirektiv eller EU:s fågeldirektiv. Centralt är att dessa naturskyddade områden vårdas väl och att de så långt som möjligt är tillgängliga för allmänheten.

För de särskilda bevarandeområdena ska medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för bevarande. Åtgärderna kan till exempel bestå i bildandet av naturreservat och upprättande av skötsel eller bevarandeplaner. Länsstyrelsen upprättar och uppdaterar bevarandeplaner till Blekinges Natura 2000-områdena.

Ingrepp som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område kräver tillstånd från länsstyrelsen. Detta gäller även för åtgärder och verksamheter som ligger utanför ett Natura 2000-område, om de kan påverka naturtyper och arter inom området. Ungefär hälften av Natura 2000-områden är samtidigt naturreservat.

I kommunen finns i nuläget ungefär 25 Natura 2000-områden. Dessa ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada områdena, vilket betyder att planläggning, byggande eller andra exploateringsföretag bara kan komma ifråga om det kan ske med hänsyn till Natura 2000-områdena. För några områden anser länsstyrelsen att de är i behov av utökat skydd i form av naturreservat.

Avvägning och ställningstagande

Värdena knutna till kommunens Natura 2000-områden är en stor tillgång för kommunen och Ronneby kommun har för avsikt att värna dessa. Många av områdena är också utpekade som exempelvis riksintresse för naturvård eller överlappas av andra skydd såsom naturreservat. I översiktsplanen pekas ingen ny exploatering ut i Natura 2000-områden.

Riksintresse för Kulturmiljövård (3 kap 6 § MB)

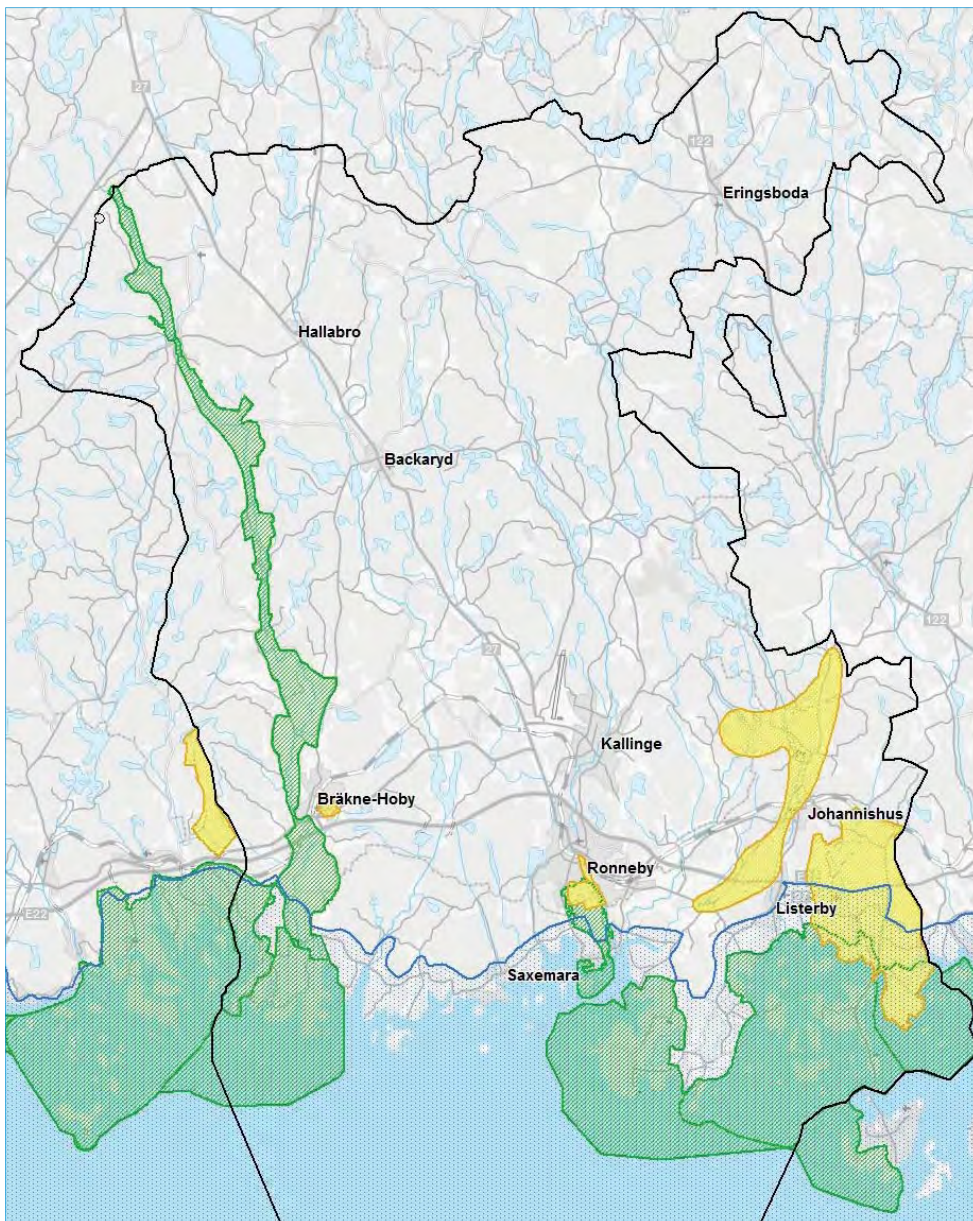
Riksintressena för kulturmiljövård är ett urval av byggnader, fornlämningar, anläggningar som ska representera ett urval av historiska miljöer. Områdena ska skyddas mot åtgärder som kan skada värdena. I Ronneby kommun finns fyra områden utpekade. Områden för riksintresse för kulturmiljövård är:

- Bräkne-Hoby (KN 9) Riksintresseområdet är ett geografiskt område med karakteristisk bebyggelse samt struktur speglade ett svenskt sockencentrum och dess framväxt till en förindustriell centralort och ett kommuncentrum. Ett flertal bevarade offentliga byggnader från 1700-, 1800- och 1900-talen. Samhälle med rural skolmiljö med bevarade skolbyggnader från 1800- och 1900-talen. Skolmiljöer som förmedlar svenskt skolväsendes historia ur flera perspektiv och återspeglar kvinnornas medverkan i samhällsutvecklingen.
- Ronneby Brunn – Blekan – Karön (K 10) I området finns mycket tydliga spår efter den kulturhistoria där kurortsidealen präglade både byggnader och landskap. Dessa återfinns i bland annat Brunnshallarna och de anlagda promenadvägarna både i parken och på Karön. Till detta finns ett stort antal välbevarade villor som har sitt ursprung som bostads- och pensionatbebyggelse. Ronnebyån är en kommunikationsmiljö och sammanbindande länk mellan staden, Brunnsparken och Karön.
- Johannishus m.m. (K 11) Riksintresseområdet Johannishus m.m. består av ett slottslandskap med stordriftsprägel. I området finns även ett fornlämningsområde, en oskiftad by med tillhörande torp samt den traditionella platsen för Blekinge landsting.
- Förkärla centralbygd (K 12) I Förkärla centralbygd återfinns ett herrgårdslandskap med lång bebyggelsekontinuitet samt länets största sammanhängande fornlämningsområde. Det finns även en hamnplats med lång kontinuitet, skyddad av sällsynta vikingatida farledsspärrar.

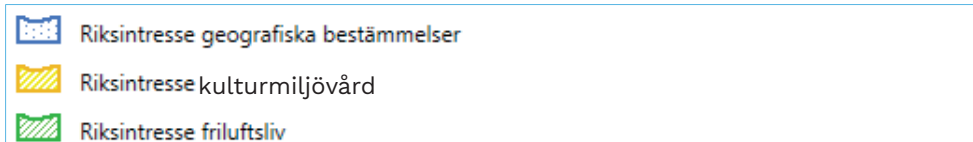
Avvägning och ställningstagande

Översiktsplanens intention är att lyfta fram kommunens värdefulla kulturmiljöer och att förstärka deras värden. Ingen förändring föreslås som bedöms påverka riksintresset. I de fall ny bebyggelse eller nya detaljplaner blir aktuella inom ovan beskrivna område bör skyddet för kulturmiljön föras vidare. Nya, välplanerade förändringar och tillägg kan bidra till att riksintresset förstärks. Ett kulturmiljöprogram har föreslagits som ett fortsatt arbete efter översiktsplanens antagande, för att klargöra de kulturmiljövärdena på övergripande kommunal nivå.

Riksintresse för geografiska bestämmelser, kulturmiljövård och friluftsliv

Riksintresse för Friluftslivet (3 kap 6 § MB)

Riksintresse för friluftslivet består av områden med särskilda kultur- och/eller naturkvaliteter och med tillgängligheten för allmänheten. I ett riksintresseområde är dessa värden så stora att de skulle kunna attrahera besökare från hela Sverige eller utlandet. I Ronneby kommun finns fyra utpekade:

- Hällaryds Skärgård – Eriksberg – Tjärö - Biskopsmåla (FK 04) På Tjärö finns en välbesökt turiststation med bl.a. gästhamn, bad- och campingplatser samt vandrarhem. En campingplats är belägen i Järnavik. I området finns även badplatser och utmärkta strövstigar.
- Listerby Skärgård – Tromtö – Gö (FK 05) I området finns ett flertal anläggningar och anordningar för friluftslivet. Till exempel småbåtshamnar, kommunala badplatser, golfbana och gott om strövstigar.
- Bräkneåns dalgång (FK 07) Riksintresseområdet har ett artrikt vattendrag, ett stort värde för sportfiske och representerar en genuin landsbygdskultur. Det finns tillgång till vandringsleder, cykelleder, goda ridmöjligheter samt camping och andra övernattningsmöjligheter.
- Brunnskogen – Karön (FK 08) Området har en rik och mångformig natur med stor biologisk mångfald och förekomst av många rödlistade arter. Gamla brunnsområdet är starkt kulturpräglad och här finns Blekinges Naturum. Det är mycket lättillgängligt och innehåller förutsättningar för ett flertal olika friluftaktiviteter. Brunnsparken är Blekinges enda kulturresevat. Södra Brunnskogen är kommunalt naturreservat. Karön är ett populärt utflyktsmål, med badplats, sommarservering och strövmöjligheter.

Avvägning och ställningstagande

Ronneby kommun har höga värden för friluftslivet som kan utnyttjas både av kommunens egna invånare och för att locka hit besökare. Översiktsplanens intention är att förbättra möjligheten att utöva friluftsliv i kommunen. Därför bör ny bebyggelse inom områden som används eller är lämpade för friluftsliv så långt det är möjligt ske med hänsyn till friluftslivet. Anläggningar som främjar friluftslivet bör värnas och utvecklas.

Ny bebyggelse föreslås i Järnavik (FK 04). Den nya bebyggelsen innebär dels utökad bostadsbebyggelse och dels utökad verksamhet i form av camping. Exploateringen bedöms ge underlag för ökad service i Järnavik vilket även gynna friluftslivet. Stor hänsyn bör tas till friluftslivets värden genom bland annat fira passager och god framkomlighet för friluftsutövare. Utvecklingen anses därför vara förenlig med riksintresset.

Riksintresse för Kommunikationer (3 kap 8 § MB)

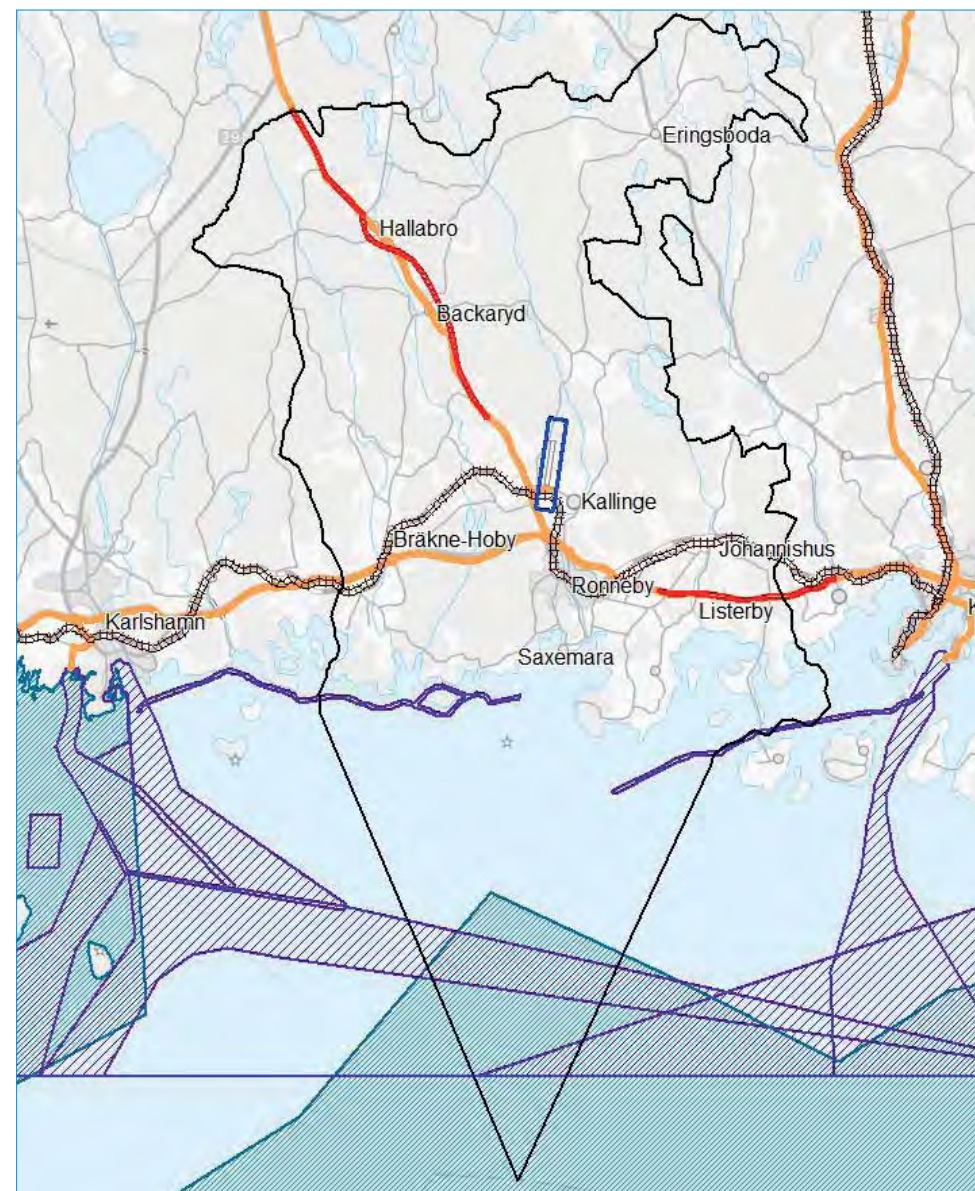
Riksintressen för kommunikationer omfattar väg, järnväg, luftfart och sjöfart. Riksintresseområdena ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna. Hänsyn ska tas till utpekade järnvägs- och vägsträckningar och sjöfartsleder vid förändring och exploatering. I kommunen finns riksintresse för alla trafikslag:

- Väg E22
- RV 27 Karlskrona – Göteborg
- Väg 652
- Blekinge Kustbana
- Stationerna Bräkne-Hoby och Ronneby
- 207 Kustled mellan Karlshamnshjorden – Ronneby St Ekön
- 208 Kustled mellan Hasslö – Godnatt
- 26 Kusttrafik Utklippan – Kalmarsund
- 25 Kusttrafik - Åhus – Utklippan
- Ronneby Flygplats – F 17

För vägar av riksintresse ska såväl vidmakthållande som utveckling av dess funktioner säkerställas där även riksintressenas influensområde behöver beaktas. Särskilt ska aspekter som påverkar framkomlighet, tillgänglighet och säkerheten beaktas för vägar och järnvägar av riksintresse.

Ronneby flygplats ingår i det nationella basutbudet av flygplatser och har en viktig nationell och regional betydelse. Flygplatsen är enligt riksdagens beslut en del av stommen i ett effektivt och långsiktigt hållbart flygtransportsystem som säkerställer en grundläggande interregional tillgänglighet i hela landet.

Riksintresseområdet ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra

Riksintresse för kommunikationer och yrkesfiske

TECKENFÖRKLARING			
	Riksintresse: Civilt flyg		Riksintresse: Farled
	Riksintresse: Järnväg		Riksintresse: Yrkesfiske
	Riksintresse: Vägnät		Riksintresse planerat vägnät

tillkomst och utnyttjande av flygplatsen. Om byggnadsobjekt högre än 20 meter planeras inom flygplatsens MSA-yta ska samråd ske med flygplatsen.

Avvägning och ställningstagande

Kommunens ställningstagande är att riksintresset för kommunikationer ska skyddas mot åtgärder som påtagligt försvårar tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna.

Riksintresseområdet för väg E22 överlappar riksintresseområden för kulturmiljövården K 11 Johannishus m.m. och Förkärla centralbygd. Vid den planerade utbyggnaden av E22 mellan Björketorp och Nättraby är det viktigt att exploateringen tar hänsyn till kulturmiljön och det stora fornlämningsbeståndet.

I översiktsplanen pekats området söder om flygplatsen ut som utredningsområde för logistik och framtida tågstation (Ka-03). En del av området sammanfaller med riksintresset för det civila flyget. Det är viktigt att området planeras och anpassas efter flygverksamhetens behov för att inte riskera begränsningar i flygplatsens utveckling.

Riksintresse för Yrkesfiske (3 kap 5 § MB)

Riksintresse för yrkesfiske avser ett fångstområde för torsk, strömming och skarpsill. Riksintresseavgränsning är från 2006. Havs- och Vattenmyndigheten håller på att ta fram kompletterande underlag, vilket kan leda till att havsområdet utökas.

Avvägning och ställningstagande

Området överlappar delvis med riksintresse för farled samt med riksintresseområde för sjövningsområde för försvaret. Ronneby kommun lägger störst vikt vid försvarets intressen, men bedömer i att de olika riksintressena kan samverka. Kommunen kommer att ytterligare utreda frågan i den mellankommunala fördjupning av översiktsplanen som har påbörjats för havet.

Riksintresse för Vattenförsörjning (3 kap 8 § MB)

Infiltrationsanläggning Johannishusåsen och ledningen till Karlskrona vattenverk är riksintresse för vattenförsörjningen och ligger delvis i Ronneby kommun. Riksintresset omfattar infiltrationsområden med brunnsområde och infiltrationsbassänger i Johannishusåsen samt intagsområde och intagsledning i Lyckeby, vattenverk med reservoarer och pumpanläggningar och en överföringsledning från Johannishusåsen till vattenverket, 20 km och 15 meter på varje sida.

Avvägning och ställningstagande

Länets framtida vattenförsörjning är en viktig fråga och syftet med riksintesseområdet är att säkra god vattentillgång och vattenkvalitet för Karlskrona kommun. Riksintresset avses skyddas mot åtgärder som påtagligt försvårar tillgängligheten eller utnyttjandet av anläggningarna.

Riksintresse för vattenförsörjningen Källa:HaV

Riksintresse för Totalförsvaret (3 kap 9 § MB)

Enligt miljöbalken skall mark- och vattenområden som har betydelse för totalförsvaret så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada dess värde. Utöver redovisade riksintressena kan det finnas anläggningar av riksintresse vars läge, funktion och influensområde inte kan redovisas öppet. Influensområdets fysiska utbredning från t.ex. skjutfält eller flygplats varierar beroende på verksamhetens art. Försvarsmaktens övningsområden i Ronneby kommun är riksintresseklassade Ryssjön samt övningsområdena Gyö, Gökolv, Järnavik samt Almö.

Den militära verksamheten har betydelse för plan- och lovärenden. Inom influensområdena kan viss bebyggelse eller verksamhet påverka riksintresset. Dessutom kan bostäder och verksamheter vara oförenliga med den störning som den militära verksamheten medför.

Vilka åtgärder inom influensområdena som kan innebära risk för påtaglig skada på riksintresset kan inte fullt ut anges på förhand. Risken bedöms i varje enskilt fall utifrån de lokala förutsättningarna.

Riksintresseområden

Ronneby Flottiljflygplats (37). Ronneby flottiljflygplats med Ronneby flygstation är både ett riksintresse för totalförsvarets militära del och dels för civil luftfart. Värdet av flygplatsen består i första hand av möjligheterna att fortsatt nyttja en av få kvarvarande militära flygplatser för flygning och för övningar av krigsfunktioner. Behovet av skydd för riksintresset är mycket högt prioriterat.

Sjöövningsområde Hanö (G), Skjutområden. Möjligheten att bedriva hindersfria övningar med förekommande fartgystyper i kombination med flyg- och helikopterförband måste säkerställas över tiden.

Ryssjön övningsfält (34) omfattar ca 28 ha. Övningsfältet har anpassats för begränsade markstridövningar med lös ammunition och viss sprängverksamhet.

Influensområden

Influensområdet avseende buller har av Försvarsmakten definierats som beräknade utomhusnivån L_{max} 80 dBA. Störningskänslig bebyggelse så som bostäder, skolor och vårdlokaler är därmed inte lämplig här.

Teckenförklaring

Riksintresse/område av betydelse	Stoppområde för vindkraftverk
Område med särskilt behov av hindersfrihet	Stoppområde för höga objekt
Influensområde buller eller annan risk	Sjöövningsområde
Influensområde övrigt	Militära övningsområde

Influensområdet gällande buller är omfattande och berör stora delar av Ronneby kommun.

Influensområde höga objekt kan utgöra flygsäkerhetsrisker vid placering inom de särskilt angivna områdena för hinderfrihet enligt gällande luftfartsbestämmelser vid start och landning, samt vid flygning på låg höjd i flygplatsens närområde. Så gott som hela Ronneby kommun omfattas av stoppområdet för höga objekt. Höga objekt är högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse (tätort) och högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse. Hela kommunen omfattas av MSA-område.

Riksintresset väderradarstation i Karlskrona kommun, riskerar framför allt att skadas av vindkraftsetableringar för nära väderradar. Störningarna på väderinformationen blir för stora för att säkra prognoser ska kunna tas fram. Därför finns en internationell överenskommelse att inga vindkraftverk ska uppföras inom 5 km radie och ut till ca 20 km måste särskilda analyser genomföras.

Värdebeskrivning för Försvarsmaktens riksintressen som omfattas av sekretess kan inte redovisas öppet geografiskt. Försvarsmakten har olika typer av anläggningar för t.ex. ledning, underrättelse och kommunikation och lagring av ammunition där uppgifterna om deras lokalisering omfattas av sekretess. Därmed kan de inte redovisas öppet här.

Avvägning och ställningstagande

Försvarsmaktens verksamhet i regionen är viktig för Ronneby kommun. Kommunens intentioner är att uppfylla de krav som Försvarsmakten ställer. Områden för tillkommande bebyggelse har placerats med hänsyn till Försvarsmaktens intressen. Utpekandet av nya områden för verksamheter i det så kallade Vigen-området mellan Ronneby och Kallinge sammanfaller med Riksintresset Influensområde för Ronneby flottflygplats. Planering och utformning av platsen ska göras med hänsyn till Försvarsmaktens intressen vad gäller exempelvis funktioner, höjder, ljusanvändning och människors exponering.

Försvarsmakten ska remitteras alla plan- och lovärenden inom influensområde för riksintresse. Detsamma gäller alla höga objekt, dvs högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse resp. 45 inom sammanhållen bebyggelse. Regler för bygglovsbefrielse gäller ej inom

Försvarsmaktens influensområde. Försvarsmakten ska remitteras i samtliga ärende som avser någon typ av bygglovsbefriade åtgärder enligt 9 kap. §4a-c.

Även flygplatsen ska tillfrågas som sakägare om byggnadsverk över 20 meter ingår i planer eller om flygplatserna av annan anledning misstänks kunna bli påverkade av en etablering.

Risker och säkerhet

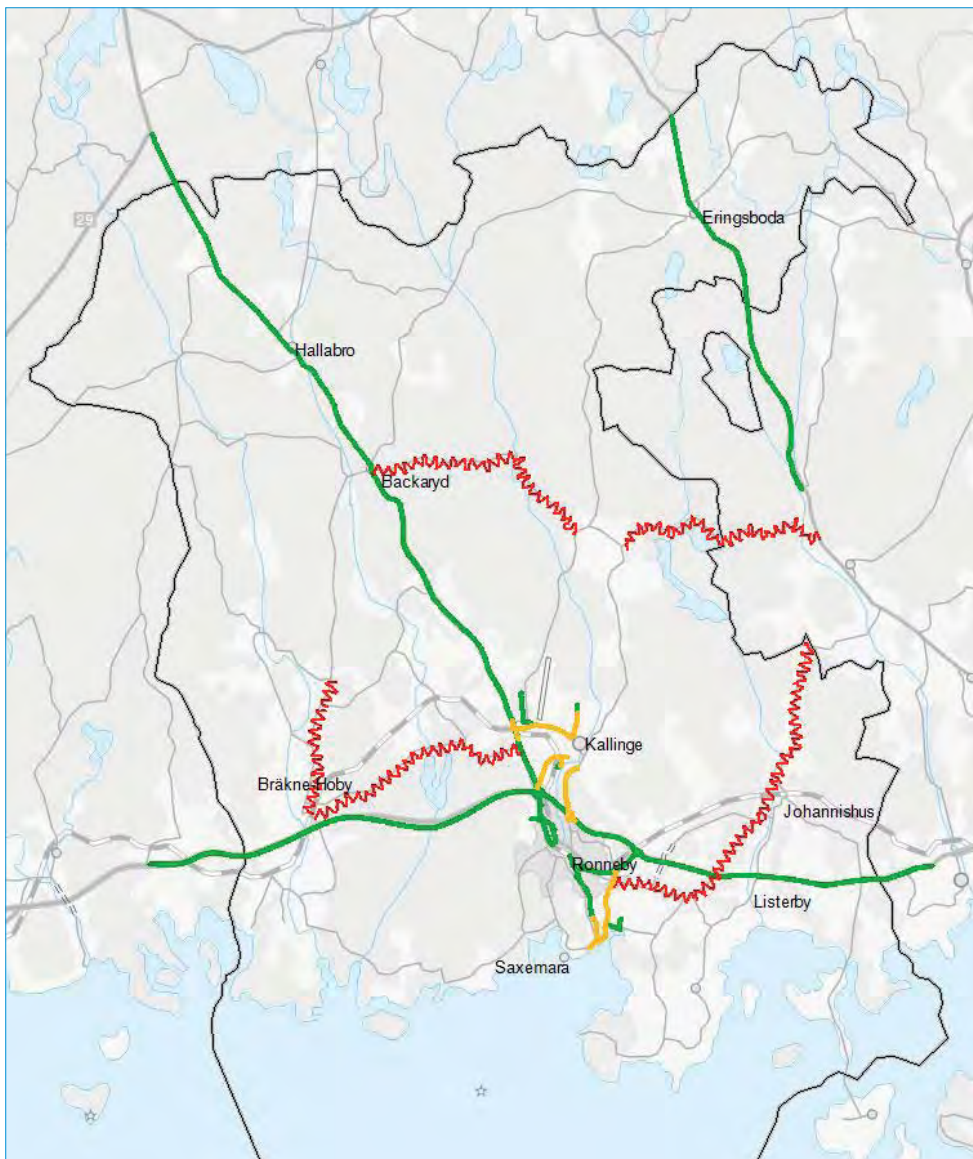
Byggnader och byggnadsverk ska planeras och uppföras med hänsyn till människors hälsa och säkerhet. Det finns anläggningar som är särskilt skyddsvärda, exempelvis förskolor och skolor, boende för äldre och samlingslokaler. Det är viktigt att ta hänsyn till områdets naturliga förutsättningar lika väl som att marken kan vara förorenad av tidigare användning av platsen. Även eventuella framtida klimatförändringar ska beaktas.

I samhället finns anläggningar vars verksamhet medför risker för omgivningen. Exempel på sådana anläggningar är hamnar, flygplatser, industrier, kylanläggningar och stationsområden m.fl. Vid detaljplanering och exploatering i närheten av sådana anläggningar ska särskild hänsyn till risker beaktas. För anläggningar som klassas om farlig verksamhet enligt 2 kap 4§ LSO finns riskanalyser framtagna.

Farligt gods

Farligt gods kan vara exempelvis explosiva, brandfarliga eller frätande ämnen som riskerar att orsaka skador på liv, hälsa, miljö eller egendom om de inte hanteras rätt under transport eller när det sker en olycka. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har ansvar för att ge ut föreskrifter om farligt gods (med undantag för radioaktiva ämnen) på väg och järnväg. Dessa föreskrifter ska beaktas vid planering och exploatering.

I kommunen är E22, RV 27 och väg 122 rekommenderade vägar för farligt gods. Inom Ronneby och Kallinge tätorter finns det primär- och sekundärvägar för farligt gods. Inom Ronneby tätort är det primära vägnätet som förbinder E22 med Kilenområdet i behov av revidering, då vägsträckan delvis byggts om och Kilenområdet delvis fått ändrad användning. I kommunen finns även vägar där transporter med farligt gods inte får föras.

Kartan visar primära och sekundära vägar för farligt gods i kommunen. Dessutom visas vägar med inskränkningar för transporter med farligt gods.

- Primär väg
- Sekundär väg
- ~~~~~ Farligt gods får inte föras

E22 passerar Leråkra vattenskyddsområde öster om Ronneby. Vid Leråkra finns en uppsamlingsdamm för dagvattnet från E22. Denna kan användas som ett fördröjningsmagasin. Det är möjligt att stänga en ventil i anslutning till dammen om en olycka med utsläpp av farliga ämnen skett. E22 passerar också grundvattenförekomsten Bräkneåsen vid Bräkne-Hoby. I vattenmyndigheternas åtgärdsprogram ingår ett förslag på att bygga barriärer och sponter på detta ställe för att minimera risken för föroreningar. Ansvarig myndighet för att genomföra åtgärden är Trafikverket. Även RV 27 passerar i nuläget vattenskyddsområdena vid Backaryd och Hallabro. Ombyggnaden av RV 27 kommer att leda farliga godstransporter bort från vattenskyddsområdena. Dock utgör tunga transporter generellt en fara för grundvattenkvaliteten.

På Blekinge kustbana transporteras i nuläget inte farligt gods. Trafikverket bedömer att sådana transporter kan vara möjliga i framtiden vilket innebär att nybyggnationer ska ta hänsyn till de säkerhetsavstånd som gäller för detta.

Förorenade områden och deponier

Inom Ronneby kommun har länsstyrelsen identifierat ca 550 potentiellt förorenade områden. Det rör sig om objekt av varierande slag som inledningsvis enbart är klassificerade efter bransch. För ytterligare kartläggning och riskklassning behöver fortsatta utredningar göras.

Ett stort antal av de potentiellt förorenade områdena ligger inom områden som antingen berörs av kommande havsnivåhöjningar eller av potentiella högsta flöden för exempelvis Ronnebyån. En översvämning av dessa områden medför risk för en vidare spridning av föroreningarna.

Att en viss plats inte är upptagen i förteckning över förorenade områden innebär ingen garanti för att det är fritt från föroreningar. I det fortsatta arbetet med förorenade områden bör de objekt som ligger inom skyddsområde för vattentäkter eller i områden med risk för översvämning prioriteras.

Länsstyrelsen i Blekinge län har upphävt vattenskyddsområdet i Brantafors på grund av upptäckten av föroreningen PFAS i vattnet, se även under stycket *Säker dricksvattenförsörjning*. Därefter har diskussion uppstått om

att upprätta ett miljöriskområde för det PFAS-förorenade området.

Markradon

Radon är en luktfri gas som vid förhöjda halter i inomhusluften medför en ökad risk för cancer i luftvägar och lungor. Radon är den enskilt största riskfaktorn i inomhusmiljön.

Markradon är den vanligaste orsaken till radon i inomhusluften. Även byggmaterial eller hushållsvattnet kan vara en källa. Med få undantag finns radon överallt i marken, men halterna skiljer sig åt. Det enda sättet att upptäcka radon i en byggnad är att mäta. Gränsvärdet för nya bostäder är 200 Bq/m³. Samma halt utgör även riktvärde för radonhalt i befintliga bostäder samt lokaler som används för allmänna ändamål.

Magnetfält

Hänsyn ska tas till magnetfält vid planering. De magnetiska fälten skärmas inte av byggnader. För skyddsavstånd bör värde 0,4 uT tillämpas för magnetfält, som vägledande vid nyetableringar där människor ska vistas.

Buller

Buller är generellt ett stort folkhälsoproblem i det moderna samhället. Buller orsakar risk för stressreaktioner, trötthet, blodtrycksförändringar, störd sömn och sämre prestationsförmåga. I Ronneby kommun är flyg-, väg- och järnvägstrafiken de största bullerkällorna. Särskilt omfattande är störningar förorsakade av den militära flygtrafiken. Även buller från industrier och andra verksamheter förekommer. Vid detaljplanering ska hänsyn tas till gällande riktvärden för buller och avvägningar ska grundas på erforderliga underlag i form av bullerutredningar.

Vägbuller

En kartläggning över trafikmängder och bullerberäkningar för Ronneby tätort från 2010 visar att bullernivåerna utmed huvudvägnätet i stora delar av vägnätet är högre än vad som ska råda för en god miljö kvalitet vid bostäder. Det kan vara ett problem för de människor som bor och arbetar i de bullerutsatta fastigheterna och påverkar stadsrummets attraktivitet generellt.

Den mest effektiva åtgärden för mindre buller är att begränsa motortrafiken

och att sänka hastigheter. Kommunen har även arbetat med nya vägbeläggningar för att sänka buller. Omläggningen av RV 27 i Backaryd och Hallabro kommer att leda till att bullerbelastningen för de boende i tätorternas centrum minskar kraftigt.

Järnvägsbuller

Trafikverket ansvarar för buller från järnvägstrafik. Det är flera faktorer som påverkar uppkomsten av buller från spårbunden trafik. Bland annat är bankroppens uppbyggnad, tågtyp, hastighet, tåglängd och antalet tåg avgörande faktorer.

Buller i havet

I Östersjön är fartyg den enskilt största källan till buller. Detta ses nu som ett reellt hot mot det marina livet. Undervattensbuller genereras från fartygstrafik där oljud från motorer, propellrar och generatorer skapar problem för de marina däggdjuren, exempelvis tumlare, som kommunicerar och navigerar med ekolod som ligger på samma frekvens som bullret.

Flygbuller

Flygbuller kan skilja sig avsevärt åt med hänsyn till ljudnivå, ljudfrekvens och utbredning. Buller från flygtrafiken i Ronneby kommun härstammar både från den civila luftfarten, den militära flygtrafiken och övrig flygtrafik. I Ronneby kommun är det den militära flygverksamheten som genererar mest buller.

Till flygplatsen hör ett influensområde som Försvarsmakten har definierat som ett område där den beräknade utomhusnivån kan vara mer än 80 dBA maximal ljudnivå för flygtrafik. Där är all störningskänslig bebyggelse som bostäder, skolor och vårdcentraler olämplig. Detta influensområde är omfattande och berör stora delar av kommunen.

Miljö tillståndet för flygplatsen anger även inom vilket område det militära flyget bullrar mer än 55 dBA FBN. Det civila flyget exponerar inga bostadsfastigheter för mer än 55 dBA FBN enligt en kartläggning utförd på uppdrag av Naturvårdsverket. Ljudnivån 55 dBA FBN bör inte överskridas vid en bostadsbyggnads fasad.

Förordning (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader anger

riktvärde för buller från flygplatser. Riktvärdena gäller dock inte för buller från militära luftfartyg som utför flygningar för militära ändamål. Detta betyder inte att kommunen i sin planläggning kan bortse från dessa riktvärden.

Riktvärdenas uppgift är att underlätta bedömningen av om marken är lämpad för bostadsbyggnader. I bedömningen ingår att regeringen i proposition 1996/97:53 anser att toleransen mot buller från militär verksamhet bör vara högre än från annan verksamhet i samhället.

Miljötillståndet medger olika delvis överlappande korridorer för civil-, militär- och helikopterflyg runt tätorterna Ronneby och Kallinge samt mot nordväst, sydväst, nordost, syd och sydost där ljudnivån uppgår till mer än 70 dBA maximal ljudnivå. Då det saknas uppgifter om hur ofta vilka korridorer använts av vilka flygfarkoster är det svårt att bedöma hur den faktiska utbredningen av det militära flygets bullermatta är och på vilket sätt en markanvändning av dessa korridorer för bostäder skulle vara olämplig av hälsosynpunkt.

Vid nuvarande användning bedöms inte riktvärdena överskridas vid någon fastighet. Vid bebyggelse måste dock avvägningar göras för att säkerställa en ”god bebyggd miljö”.

Djurhållning

För att minska risken för olägenheter mellan tex. bostäder och lantbruksverksamheter bör tillräckliga avstånd vidmakthållas. Plan- och bygglagen (2010:900) PBL reglerar frågan om djurhållning vid ny bebyggelse. Vad avser djurhållning i närheten av bebyggelse träder även miljöbalken (1998:808) MB och dess bestämmelser in. PBL och MB kan därmed sägas komplettera varandra genom att PBL möjliggör exploatering och MB reglerar hur verksamheten får bedrivas. Det saknas uttryckligt lagstöd och tydliga avståndsangivelser för hur nära djurhållning ny bebyggelse får uppföras. Bedömning ska göras i varje enskilt fall. Boverkets riktlinjer ”Ny vägledning för planering och djurhållning” kan vara vägledande vid prövning.

Miljö kvalitetsnormer

Miljö kvalitetsnormerna (MKN) är ett styrmedel i arbetet med att nå fram till miljö kvalitetsmålen. Miljö kvalitetsmålen är dock mål medan miljö kvalitetsnormerna är juridiskt bindande. Normerna anger vilken kvalitet på miljön som ska uppnås vid en viss tidpunkt. Huvudregeln är att en god status ska uppnås och att statusen inte får försämrats. Men det finns undantag beroende av statusklassningen i nuläget, åtgärdsbehovet och åtgärds möjligheter. Till miljö kvalitetsmålen hör ett åtgärdsprogram. Detta program innehåller de åtgärder som myndigheter och kommuner ska genomföra.

Bestämmelserna om miljö kvalitetsnormerna finns i miljö balkens femte kapitel och utgår från EU-direktiv. MKN är juridiskt bindande och ska följas vid tillståndsgivning och planläggning. Översiktsplanen ska visa hur kommunen avser följa gällande miljö kvalitetsnormer. Idag finns miljö kvalitetsnormer för utomhusluft, buller och vattenkvalitet.

Omgivningsbuller

Miljö kvalitetsnormen för omgivningsbuller infördes genom förordning (2004:675) om omgivningsbuller. I kommuner med färre än 100 000 invånare omfattar miljö kvalitetsnormer buller från större vägar (över 3 miljoner fordon/år), större järnvägar (30 000 tåg/år) och större civila flygplatser (över 50 000 flygrörelser/år). I Ronneby kommun uppfyller bara väg E22 miljö kvalitetsnormen för omgivningsbuller. På denna väg ska Trafikverket vart femte år kartlägga bullret och ta fram ett åtgärdsprogram. Men kartläggningen används framför allt för att på EU-nivå vidta åtgärder mot buller tillsammans med de andra EU-medlemsländerna. Kartläggningen utgör inte underlag för åtgärder i Sverige.

Om ombyggnaden av E22 mellan Björketorp och Nättraby kommer att kunna klassas som ”väsentlig ombyggnad” kan fastigheterna i dess närhet betecknas som ”ny miljö” vilket kan det innebära att den nya vägen ska uppfylla gällande bullerriktvärden, förutsatt att åtgärder bedöms vara rimliga att utföra.

Utomhusluft

Normerna för utomhusluft regleras av Luftkvalitetsförordningen (2010:477). Förordningen innehåller miljökvalitetsnormer för kväveoxid, kvävedioxid, svaveldioxid, kolmonoxid, bensen, bens(a)pyren, arsenik, kadmium, nickel, ozon, partiklar (PM10 och PM2,5) och bly. Blekinge kustvatten och luftvårdsförbund lät genomföra samordnade luftkvalitetsmätningar under 2012/13. Medelvärdeshalterna av samtliga ämnen överskred inte miljökvalitetsnormerna då. Mätningar pågår även under perioden 2016/17, men mätningar genomförs inte för alla parametrar som det finns MKN för.

För miljökvalitetsmålet ”Frisk luft” gäller dock strängare normer. Halterna av bens(a)pyren överskred dessa något. 2014 var medelvärde för partiklar (PM10) bara något under miljökvalitetsmålets gränsvärde. Dygnsmedelvärdet överskreds mer än 20 dygn. Miljökvalitetsmålets precisering av exponeringen av ozon och växtlighet överskreds 2014 i hela Blekinge. Från 2020 gäller nya, lägre miljökvalitetsnormer för ozon. Hade dessa gällt redan 2014, hade värdena i Blekinge län överskridit dessa.

Det finns alltså all anledning till att intensifiera ansträngningarna att förbättra luftkvalitén. Marknära ozon är en sekundär luftförorening, som bildas av kväveoxider och organiska ämnen vid inverkan av starkt solljus. Den största källan av kväveoxid är biltrafiken och förbränning i kraftverk. Bens(a)pyren och partiklar härrör också från biltrafiken. I Ronneby påverkas luftkvalitén också av flyget. Även småskalig vedeldning bidrar till höga halter av dessa ämnen i utomhusluften.

Översiktsplanen avser att bidra till att minska föroreningar i luften genom att planlägga nya bostadsområden nära kollektivtrafikstråk eller på ställen där ett stärkt underlag för kollektivtrafik behövs. Intentionerna är att gång- och cykeltrafiken ska utvecklas i kommunen. I Ronneby, Kallinge och Bräkne-Hoby kan nya utbyggnadsområden försörjas med fjärrvärme.

Vatten

Allmänt

Vattenmyndigheterna ansvarar för förvaltningen av Sveriges vatten. Den administrativa organisationen är indelad efter större avrinningsområden. Ronneby tillhör vattendistriktet Södra Östersjön. Vattenförvaltningen sker med hjälp av sexåriga arbetscykler. Dessa består av en undersökning och bedömning av vattnets status, ett fastställande av ett åtgärdsprogram och en miljökvalitetsnorm. Vattendelegationen i vattendistriktet beslutar om miljökvalitetsnormer och åtgärdsprogram för vattenförekomster.

Vattenförvaltningen omfattar allt vatten, det vill säga alla sjöar, vattendrag, kust- och grundvatten, oavsett storlek eller andra egenskaper. Av praktiska skäl sätts dock en nedre storleksgräns för vilka vatten som får bli vattenförekomster och som därmed blir beskrivna och får fastställda miljökvalitetsnormer. En vattenförekomst är ett homogent vattenområde, exempelvis en sjö eller en sträcka i ett vattendrag. För sjöar gäller en minsta yta på 1 km², och för vattendrag skall uppströms liggande tillrinningsområde vara större än 10 km². Vissa mindre sjöar och vattendrag, värdefulla vatten och vatten med kända miljöproblem, har dock tagits med i arbetet som vattenförekomster. En stor älv eller en sjö kan bestå av flera vattenförekomster.

Huvudregeln för miljökvalitetsnormen är att alla vattenförekomster ska uppnå god status. Detta betyder att ekosystemen i vattnet och dess närmaste omgivning fungerar på ett livskraftigt sätt och att ekosystemtjänsterna bibehålls. Dessutom får statusen inte försämrats. I vissa fall är det accepterat med en mindre sträng miljökvalitetsnorm eller att tidpunkten för när god status ska vara uppnådd skjuts fram. Undantag finns om det är tekniskt omöjligt eller orimligt dyrt att vidta de åtgärder som krävs för att uppnå god status, eller om det av naturliga skäl är omöjligt för vattenmiljön att återhämta sig trots åtgärder. Kommuner och andra myndigheter är ansvariga för att genomföra åtgärder i åtgärdsprogrammen.

Miljökvalitetsnormer för vatten omfattar ytvatten (sjöar, vattendrag och kustvatten) samt grundvatten. För ytvatten bedöms ekologisk och kemisk status. För grundvattenförekomster bedöms kemisk och kvantitativ status. Kraftigt modifierade och konstgjorda vatten, som har påverkats av till

exempel vattenkraftverk, ska uppnå god ekologisk potential och god kemisk status.

Preliminära statusklassningar för Ronnebys vattenförekomster

Länsstyrelsernas vatteninformationssystem VISS redovisar förslag för statusklassningar från 2015. Enligt denna klassificering visar de flesta av kommunens åar bara en måttlig ekologisk status. Ronnebyåns status är delvis även otillfredsställande till dålig. Vid kusten har Vierydfjorden och Kålfjärden samt Västra Fjärden i Listerbyskärgården otillräcklig ekologisk status. Bara Blanksjön och Stora Skälen har god ekologisk status.

Det största problemet för vattendragen är dammar och andra vandringshinder för vattenlevande djur och andra fysiska förändringar såsom uträtningar, kulverteringar och vattenuttag. Uppskattningsvis är en tredjedel av alla vägtrummor lagda så att de utgör vandringshinder för djurlivet i vattnet.

Övergödning, försurningar och miljögifter påverkar också den ekologiska statusen negativt. Övergödning, alltså ett överskott av framför allt kväve och fosfor i vattnet, härstammar främst från jordbruk men även små avlopp, reningsverk, skogen, dagvatten och industrin bidrar. Försurning kommer från nedfall av svavel som finns i utsläpp från Sverige och Europa. Utsläppen har minskat men mark och vatten kommer fortsätta att vara försurade under lång tid. Skogsbruket bidrar också till försurning, framför allt när mer biomassa tas från skogen. Återhämtningen går mycket långsamt.

Varsam hantering av vattenresurser är viktigt.

Inte heller vattenförekomsternas kemiska status är tillfredsställande. Vissa ämnen, som kvicksilver, finns i halter som överskrider normen. Men det saknas ekonomiska och tekniska förutsättningar att lösa problemet inom överskådlig tid. Även bekämpningsmedel och metaller förekommer. Många substanser, som PFAS, är relativt nyligen uppmärksammade miljöföroreningar. Därför har de inte ingått i miljöövervakningen tidigare.

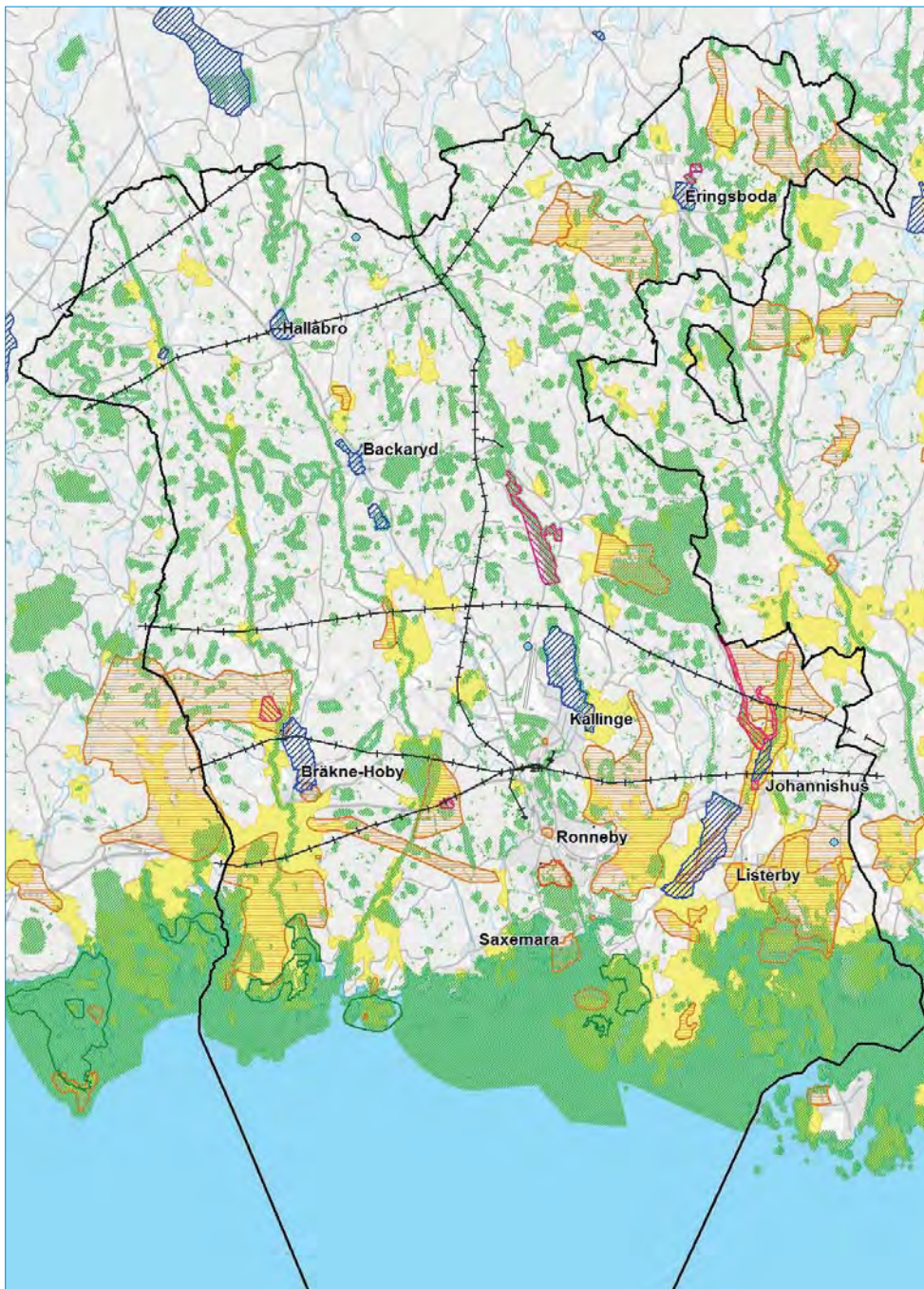
Enligt arbetsmaterialet till miljö kvalitetsnormerna finns det en risk att inget vatten i Ronneby kommer uppnå god ekologisk status 2021. Av det följer att miljö kvalitetsnormen kommer att kräva att god status ska vara uppfylld först 2027. Men det krävs omfattande åtgärder redan innan 2021 för att uppfylla miljö kvalitetsnormen. Grundvattnets kvantitativa status bedöms vara god för alla klassificerade grundvattenförekomster i kommunen.

Åtgärder

För att uppfylla miljö kvalitetsnormerna är det viktigt att minska utsläpp från små avlopp och kommunala reningsverk. För att minska läckage av näringsämnen från mark behövs fler våtmarker och skyddszoner utmed vattendrag. Arbetet för att motverka vandringshinder i vattendragen behöver fortsätta men i åtgärdsarbetet ska värdefulla kulturmiljöer beaktas. Flera våtmarker behövs och en utbyggnad av dagvattenhanteringen enligt kommunens dagvattenpolicy. En efterbehandling av förorenade områden är angelägen. Åtgärder för att säkerställa ett långsiktigt skydd för nuvarande och framtida dricksvattenförsörjning är särskilt betydelsefulla.

Föreslagna större nya bebyggelseområden i översiktsplanen ska kopplas till det kommunala vatten- och avloppsnätet, om det inte finns en lösning som är bättre i ett miljöperspektiv.

Hänsynsområden i Ronneby kommun.

Andra allmänna intressen

Jord- och skogsbruk (kap 3, 4 § MB)

Jord- och skogsbruksnäringen anges inte som riksintresse enligt miljöbalken men är av nationellt intresse. Den bör därför tillmätas lika stor vikt som andra intressen och näringar som kan ges ställning av riksintresse. Att skydda värdefull jordbruksmark har stor betydelse för den långsiktiga hushållningen av naturresurser och för att värna om markens biologiska produktionsförmåga på lång sikt.

Jordbruket har stor betydelse som producent av livsmedel, som skapare av värdefulla kulturlandskap och som bas för landsbygdens näringsliv. Dessutom utgör den primära jordbruksnäringen grunden för en omfattande förädlingsindustri. Brukningsvärd jordbruksmark får endast tas i anspråk för andra ändamål om det rör sig om väsentliga samhällsintressen som inte kan tillgodoses på annat sätt. Ska sådan mark tas i anspråk bör ingreppen utformas på ett sätt som medför minsta möjliga inverkan på jordbruket.

Åkermarken i Ronneby kommun klassas enligt en översiktlig beskrivning av Jordbruksverket som mellan klass 2 och klass 6 av totalt 10 klasser, där klass 10 är den bästa åkermarken. De mest produktiva markerna finns i den södra delen av kommunen där dalgångarna breddar sig.

	Kraftledning		Bevarandeplan odlingslandskap
	Berg- och moräntäkt		Naturvärden: Naturreservat, Ekologiskt känsliga områden, Ramsarområde, Strandskydd, Nyckelbiotop, Sumpskog, Biotopskydd- övrigt, Biotopskydd- skogligt, regionalt värdefulla vatten, skogliga naturvärden, djur- och växtskyddsområde, naturminne
	Kulturresevat		
	Landskapsbildsskydd		
	Vattentäktssområde		
	Vattenskyddsområde		
	Kulturminnesvårdsprogram		

Avvägning och ställningstagande

Översiktsplanen pekar ut de områden som bedöms vara viktiga för utvecklingen av tätorter och det lokala näringslivet. Några av de föreslagna utbyggnadsområden ligger inom område för brukningsvärd jordbruksmark.

För att minska behovet av att ta jordbruksmark i anspråk eftersträvas en förtätning av befintliga tätorter och samhällen istället för att planera ny bebyggelse på jungfrulig mark. Nya områden har i möjligaste mån planerats i skogsmark framför jordbruksmark. För varje enskilt område har en avvägning gjorts mellan de allmänna intressena att bevara brukningsvärd jordbruksmark och att främja en god ekonomisk tillväxt, en effektiv konkurrens och bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet.

Det har också undersökts om allmänna intressen, ekonomisk tillväxt och bostadsförsörjning kan tillgodoses på annat sätt. De utpekade utbyggnadsområdena ska användas för de ändamål som de är mest lämpade för med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov.

I de fall där exploatering föreslås på jordbruksmark har bedömningen gjorts utifrån att platsens närhet till befintlig service och starka transport- och kollektivtrafikstråk har inneburit att värdet av att utveckla och stärka befintliga investeringar i området har vägt tyngre än att bevara jordbruksmarken och istället sprida nya investeringar över ett större område.

Stora opåverkade områden

Enligt Miljöbalken (MB) 3 kap 2 § ska stora mark- och vattenområden som inte alls eller endast obetydligt är påverkade av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt påverka områdenas karaktär. Syftet är att värna en biologisk mångfald och slå vakt om stora sammanhängande områden för rekreation och friluftsliv och att ha en resursreserv för kommande generationer.

Länsstyrelsen tar inte fram ett samlat underlag som pekar ut stora opåverkade områden. Områden som avses i lagtexten redovisas inte som riksintressen, utan berörs av de grundläggande hushållningsbestämmelserna. Varje gång ett område planeras eller tas i anspråk för ny bebyggelse ska denna hushållningsaspekt prövas.

Avvägning och ställningstagande

Det framgår av specialmotiveringen till lagtexten att tillämpningen bör ske med hänsyn till de speciella förutsättningar som råder i regionen. I Blekinge är det få områden som inte är präglade av människans närvaro på något sätt. Även landsbygden är förhållandevis tätbebyggd.

Störningar i form av till exempel buller från flyget förekommer i stora delar av kommunen. Då bullerstörningar i kommunen är omfattande, har vistelsen i tystare områden ett ännu större rekreativvärde. I princip alla delar av det mer opåverkade skärgårds-, skogs- och jordbrukslandskapet kan därmed betraktas som en värdefull resurs.

Bostadsförsörjning

Ronneby kommun har upprättat en bostadsförsörjningsplan. Programmets mål är att eftersträva balans mellan tillgång och efterfrågan av bostäder i kommunen, gällande hyresrätter, bostadsrätter, småhus och tomter för eget byggande. Detta innebär att bostadsförsörjningsprogrammet ska visa planerade expansionsområden, hur många och vilken typ av bostäder som planeras och under vilken period dessa avses uppföras. Bostadsförsörjningsprogrammet ska ta höjd för både omflyttning inom kommunen och för intressenter som vill flytta till kommunen.

Avvägning och ställningstagande

Kommunen ser ett behov av att uppföra ca 650 nya bostäder fram till 2020 och ytterligare flera fram till 2030. Även förnyelse i bostadsbeståndet krävs under denna tid. Särskilt fokus ska ligga på bostäder för barnfamiljer och bostäder för äldre. Att stimulera flyttkedjor ses som angeläget.

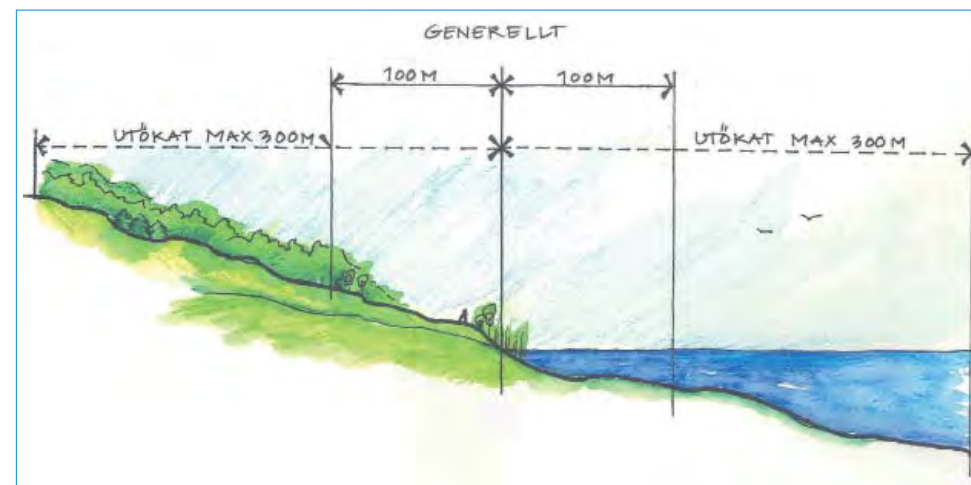

Kvarteret Frida i Ronneby.

Nya bostadsprojekt ska planeras utifrån social hållbarhet vilket innebär att aktörer ska utgå från människors behov på den aktuella platsen. Att planera bostäder med närhet till service och kollektivtrafik skapar förutsättningar för jämlika bostadsmiljöer. En viktig utgångspunkt är att främja integration genom att skapa sociala mötesplatser i den fysiska miljön. Möjlighet till samvaro, lek och rekreation i natur ska särskilt beaktas vid planering av bostäder. Utgångspunkten är att nya bostäder ska bidra till cirkulära kretslopp med inspiration av Cradle to Cradle® eller motsvarande miljöcertifiering.

Strandskydd (kap 7, 13-18 § MB)

Generellt är stränder vid kust, sjöar och vattendrag skyddade 100 meter från strandkanten på land och 100 meter i vattnet. Strandskyddet gäller även under vattnet. Strandskyddet är ett skydd mot exploatering inom strandzonen för att säkerställa allmänhetens tillgänglighet till stranden och för att värna strandzonernas höga ekologiska värden. Dispens från strandskyddsreglerna för en åtgärd, verksamhet, byggnad eller anläggning kan ges om särskilda skäl föreligger.

Strandskydd råder längs stränder vid kust, sjöar och vattendrag.
Illustration: Ulrika Åkerlund/Boverket

Mellankommunala och regionala intressen

Många planeringsfrågor berör områden som sträcker sig över kommungränsen. Detta leder till ett behov av kommunal samordning och samarbete. Ronneby kommun delar gräns med Karlshamns och Karlskronas kommun i Blekinge län, Tingsryds kommun i Kronobergs län och Emmaboda kommun i Kalmar län. Det betyder att många lokala frågor även är av betydelse för utvecklingen i hela Blekinge eller sydöstra Sverige.

Region Blekinge har satt ut färdriktningen för en gemensam utveckling av regionen i strategin ”Attraktiva Blekinge”. Målet är att med en förbättrad tillgänglighet, en hög livskvalitet och ett stimulerande arbetsliv få fler att bo, arbeta och besöka hela regionen. Kommunen ställer sig positiv till att medverka aktivt i mellankommunala samarbeten för att hitta gemensamma lösningar för regionala utmaningar. Nedan presenteras några viktiga frågor för den mellankommunala samordningen.

Ronneby en integrerad del i regionen

Kommungränserna spelar liten roll för var människorna väljer att bosätta sig, arbeta, utbilda sig, handla eller göra något roligt på fritiden. För vissa funktioner måste kommunens invånare lämna kommunen, som för högre utbildning eller avancerad vård på sjukhus. I några kommundelar ligger den närmsta centralorten i en annan kommun. För arbetsmarknaden gäller att fler invånare pendlar ut för att jobba i andra kommuner än att invånare i andra kommuner pendlar in till Ronneby.

Kommunikationer

Fungerande transportstråk mellan kommunens kärnor till grannkommunerna och till omvärlden är viktiga. För att förbättra transportstråken krävs samarbete både inom regionen och på nationell nivå. Då de största pendlingsflödena går i öst-västlig riktning, är en högre turtäthet på Blekinge kustbana och på den regionala busstrafiken prioriterad. En framtida tågstation i Kallinge är angeläget för att skapa smidiga och hållbara transporter från regionens kommuner och Öresundsregionen till flygplatsen. Flygplatsen är betydelsefull för hela regionen.

Utbyggnad av E22:an till motorvägsstrandad genom Blekinge är viktigt för att säkra arbetspendling, kollektivtrafiken och godstrafiken. Parallellt bör även goda möjligheter för cykelpendling prioriteras.

För anknypningen till sydöstra Sverige är en utbyggd RV 27 betydelsefull. Sydostlänken, en önskad utbyggnad av järnväg mellan Blekinge Kustbana och Olofström, ger ökad möjlighet för godstransporter inåt landet.

Havet och kusten

I Blekinges kustzon ryms många intressen. Här finns ekologiskt känsliga miljöer, höga rekreativvärden och attraktiva boendemiljöerna. Försvaret har också intressen i området. Kommunerna Karlshamn, Ronneby och Karlskrona samarbetar inom biosfärområdet ”Blekinge Arkipelag” för en hållbar utveckling inom kustzonen.

Ett av projekten för utvecklingen av ett hållbart friluftsliv och turismen är Arkipelagrutten. Kommunen ser en stor potential i detta projekt. Som en del av projektet ingår att utveckla Järnavik till en utbyggd servicepunkt. Därifrån avgår även skärgårdsbåten till Tjärö.

Samtidigt som Östersjön är en känslig miljö som är utsatt för ett hårt tryck finns många framtida intressen i området. För att kunna avväga mellan olika intressen och att skydda havet som en långsiktig resurs arbetar samtliga kustkommuner i Blekinge med en fördjupad interkommunal översiktsplan för havet. Havsplanen följer arbetet med den statliga havsplanen för Östersjön. Efter att översiktsplanen antagits planeras också en fördjupad plan för kusten och skärgården.

Grönstruktur

En sammanhängande grönstruktur är en förutsättning för att bevara och öka den biologiska mångfalden. För att upprätthålla ett robust ekosystem som kan anpassa sig till förändringar utan att dess funktioner försämras krävs stråk och korridorer som ger arter möjlighet att sprida sig. Dessutom erbjuder en sammanhängande grönstruktur höga värden för rekreation och friluftslivet.

Det är viktigt att se hur grönstrukturen fortsätter över kommungränserna. Vid åtgärder bör det även beaktas hur dessa påverkar skyddade naturområden, hotade arter eller andra ekologiskt känsliga områden

utanför den egna kommunen. Samarbete krävs för att skydda och utveckla naturområdena inom kustzonen samt kring vattendragen.

Vattenfrågor

Vattnets flöden styrs av topografi och markförhållanden inom avrinningsområden som är oberoende av kommungränser. För att säkra miljötillståndet i yt-, kust- och grundvatten och förebygga översvämningar är det därför viktigt att kommunerna samarbetar. Ronneby kommun är medlem i Bräkneåns Vattenförbund, Ronnebyåns och Blekinge kustvatten- och luftvårdsförbund, som övervakar miljötillståndet i respektive vatten. Kommunen är också medlem i Bräkneåns Vattenråd och Vattenrådet för Blekingekusten, som verkar långsiktigt för bra vatten inom Bräkneåns avrinningsområde och kustområdet. För Ronnebyåns avrinningsområde har ännu inget vattenråd bildats.

Vattenmyndigheten i Södra Östersjöns vattendistrikt har övergripande ansvar för att beslutade miljö kvalitetsnormer uppnås. Konkreta åtgärder utförs däremot av ansvariga fastighetsägare eller verksamhetsutövare, antingen på egen bekostnad eller med någon form av bidrag.

Dricksvattenförsörjningen är ett kommunalt ansvar, men även en regional fråga. Då klimatförändringarna förväntas leda till minskade grundvattenförekomster, kommer det att bli ännu viktigare att samarbeta över kommungränserna. Karlskrona kommun använder Johannishusåsen som infiltrationsanläggning för dricksvatten. Johannishusåsen är därför av riksintresse för dricksvattenförsörjningen.

Utbildning och kompetensförsörjning

För att tillgodose företagets behov av kompetent arbetskraft är det viktigt att det finns en stor bredd av tillgängliga utbildningar i regionen. Detta omfattar allt från gymnasieprogram, vuxenutbildning, folkhögskolor, YH-utbildningar till högskolor. Samverkan mellan kommuner, näringsliv, Arbetsförmedling och utbildningsanordning krävs för att snabbt kunna anpassa utbildningsutbudet efter arbetskraftens förutsättningar och företagets behov.

Teknisk försörjning

Dagens samhälle är beroende av fungerande flöden av material, energi och avfall. En hållbar utveckling kräver effektivisering av dessa flöden så att de resulterar i kretslopp där inget avfall uppstår och all använd energi är förnybar. För att komma fram till innovativa lösningar krävs det samverkan på många olika områden. Kommunen är bland annat medlem i nätverket biogas Sydost, som arbetar för att förbättra produktionen, distributionen och användningen av biogas. Olika projekt använder sig av matavfall, avloppsslam eller gödsel för att producera biogas.

Handel och näringsliv

Både för arbetsmarknaden och för utvecklingen av näringslivet i kommunen är det viktigt att fler företag etablerar sig i regionen. Samverkan mellan kommuner i etableringsfrågor gör hela utbudet av verksamhetsområden, bostäder och övrig service i regionen mer synligt. Detta ökar chanserna för att företag kommer till regionen.

Friluftsliv och turism

Blekinge har mycket potential att utvecklas som turistdestination. Ronneby kommun arbetar med att förbättra och marknadsföra enskilda besöksmål och rekreationsområden. Ett stort mervärde ligger i samverkan över kommungränserna.

Varumärket ”Blekinge”, så som det är formulerat i ”Blekinge – strategi för besöksnäringen” är av stor betydelse för att locka turister. Att länka samman och utveckla vandrings-, cykel-, rid- och kanotleder över kommungränserna ökar ledernas attraktivitet och marknadsföringspotential. I det gemensamma arbetet är det även viktigt att lyfta de kompletterande värdena i kommunen som är attraktiva för turismen som naturen, parkerna och den karakteristiska bebyggelsen.

Fortsatt arbete

I arbetet med översiktsplanen har fler viktiga åtgärder identifierats som kräver fortsatt arbete. Sammanställningen ska inte ses som heltäckande utan snarare som ett underlag till fortsatta diskussioner. Detta arbete kan kräva samarbete mellan olika nämnder, förvaltningar och bolag. Flera av de framtida processerna kräver dessutom egna politiska beslut och kan även kräva en budget för att genomföra.

Pågående processer

- Interkommunal Havsplan. Beräknas antas i anslutning till den statliga havsplanen 2020.
- Arbete påbörjat med att upprätta en kommunal vattenförsörjningsplan för att skydda befintliga och potentiella framtida vattentäktsområden, reservvattentäkter och viktiga grundvattentillgångar så att tillgång till dricksvatten av god kvalitet och i tillräcklig mängd säkras. Planen beräknas antas under 2018.

Framtida processer

- Upprätta en handlingsplan för kommunala grönområden, fortsatt arbete efter gröstrukturplanens antagande 2018.
- Ta fram program eller fördjupning av översiktsplan innan detaljplan upprättas för de större exploateringsområdena som föreslås i översiktsplanen.
- Ta fram ett kulturmiljöprogram som beskriver kulturmiljöerna i kommunen och sammanhanget mellan dem för att ge stöd för deras bevarande och utveckling. Beakta särskilt påverkan från klimatförändringar.
- Utred möjligheten att förtäta befintliga verksamhetsområden.
- Upprätta en fördjupad översiktsplan för kustzonen.
- Upprätta en fördjupning av översiktsplanen för stadskärnan.
- Upprätta en kommunal cykelstrategi.
- Utred trafikföringen i centrum med koppling till förslaget Norra länken mellan Karlshamnsvägen och Kallingevägen.
- Utred områden med markföroreningar som riskerar att översvämmas när havsytan höjs.
- Upprätta en kommunal riskanalys och handlingsplan för att skydda bebyggelse, samhällsviktiga verksamheter, tillfartsvägar och viktig infrastruktur vid översvämning, skyfall, värmebölja, ras, skred och erosion.
- Verka framförallt vid nya kommunala verksamhetsområden för hushållning med ändliga resurser och att skapa möjligheter för lokalt hanterad näringsåtervinning.
- Granska och uppdatera översiktsplanens tematiska tillägg gällande LIS och vindkraft efter översiktsplanens antagande.

Miljökonsekvensbeskrivning

En övervägd miljökonsekvensbedömning är obligatorisk vid översiktsplanering och ingår i planarbetet enligt plan- och bygglagen (PBL) med hänvisning till miljöbalken (MB) 6 kap 12 §. Enligt plan- och bygglagen ska översiktsplanens konsekvenser tydligt kunna utläsas. Miljöbalken ställer krav på redovisning av den betydande miljöpåverkan av planen.

Konsekvensbeskrivningen beskriver vilka förslag som kan ge betydande miljöpåverkan och vilka konsekvenser dessa kan medföra. Översiktsplanen ska dessutom miljöbedömmas för att integrera miljöaspekter i planen så att en hållbar utveckling främjas. Konsekvensbeskrivningen innehåller även en beskrivning av utveckling om översiktsplanen inte genomförs, ett så kallat nollalternativ.

Ronneby kommun har valt att i konsekvensbeskrivningen, förutom ekologiska konsekvenser, även redovisa sociala och ekonomiska konsekvenser av översiktsplanen som anses vara betydelsefulla att lyfta. Konsekvensbeskrivningen lyfter såväl positiva som negativa konsekvenser. Denna konsekvensbeskrivning är endast översiktlig och djupare konsekvensanalyser kan behöva göras vid detaljplanering och/eller tillståndsgivning.

En hållbar utveckling tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers behov. Hållbar utveckling bygger på samspelet av tre dimensioner; socialt, ekologiskt och ekonomiskt. Social hållbarhet handlar om att skapa ett samhälle där alla individer får sina rättigheter respekterade och för att nå dit behöver man arbeta med integration, trygghet, tillgänglighet, jämställdhet, livskvalitet, mångfald med mera. Ekologisk hållbarhet berör bland annat biologisk mångfald, friskt vatten och luft, kulturhistoriska värden och hushållning med naturresurser

som till exempel jordbruksmark. Exempel på ekonomisk hållbarhet är effektivt markutnyttjande, lokal och regional ekonomi, bostadsförsörjning, kommunal och kommersiell service.

Sammanfattning

Konsekvensbeskrivningen börjar med att beskriva nollalternativet, som bygger på att Ronnebys nuvarande översiktsplan inte har uppdaterats på länge och har därför kommit att tappa sin roll som styrdokument. I nollalternativet styrs kommunen därför reaktivt snarare än genom proaktiv planrelaterad verksamhet. Konsekvensen blir att styrningen är otydlig eftersom gemensamt satta mål saknas och risker antas öka avseende negativ miljöpåverkan då kommunens verksamheter agerar utan samordning.

Översiktsplanen har 19 planeringsstrategier vilka konsekvensbeskrivs utifrån ekologiska, ekonomiska och sociala konsekvenser. Konsekvensbeskrivningen fokuseras på de folkhälsomål och miljömål som är möjliga att påverka genom översiktsplaneringen. Den sociala påverkan och miljöpåverkan som kan anses vara betydande lyfts särskilt i konsekvensbeskrivningen.

För översiktsplanen bedöms påverkan på vattenkvalitet, biologisk mångfald klimatpåverkan och klimatanpassning samt ianspråktagandet av jordbruksmark medföra risk för särskilt betydande miljöpåverkan. För social påverkan bedöms socialt hållbara bostadsområden, sunda boendemiljöer och tillgänglighet för alla vara särskilt betydande. Förslag på åtgärder som förebygger, hindrar eller motverkar den betydande påverkan redovisas.

Översiktsplanen anses sammantaget sträva mot en hållbar utveckling av kommunen. Översiktsplanen kan inte garantera att åtgärder utförs för att minska den negativa påverkan, men planen är vägledande för efterföljande beslut om planläggning och tillstånd. Genom att följa upp och utvärdera genomförandet av översiktsplanen åskådliggörs ett eventuellt behov av ytterligare åtgärder.

Nollalternativ

Nollalternativet utgår från en förväntad utveckling om översiktsplanen inte antas och rådande plan fortsätter styra arbetet i kommunen. En sådan situation blir nollalternativet enligt Miljöbalkens definition.

Ronnebys nuvarande översiktsplan har inte uppdaterats på länge och har därför kommit att tappa sin roll som styrdokument. I nollalternativet styrs kommunen därför reaktivt snarare än genom proaktiv planrelaterad verksamhet. Konsekvensen blir en otydlig styrning eftersom gemensamt satta mål saknas och risker antas öka avseende negativ miljöpåverkan då kommunens verksamheter agerar utan samordning. Den generella kommentaren blir därför att nollalternativet i praktiken har spelat ut sin roll för ett hållbart samhälle då den innebär väsentliga risker för såväl miljövärden som sociala och ekonomiska värden.

Den möjliga utvecklingspotentialen i och mellan existerande landsbygdstätorter tas inte tillvara i nollalternativet, turismens möjligheter lyfts inte fram specifikt och boende i glesare strukturer med mer självhushållning tas inte tillvara. För att målet om ett fossilfritt samhälle skall kunna nås snabbare erbjuder nollalternativet inga lösningar.

I den nya översiktsplanen pekar däremot kommunen i en riktning för fler kollektiva resor, intermodalitet, pendling och bättre lösningar för cykeltrafik samt för att kommunen ska kunna utvecklas i sin helhet.

Om en ny översiktsplan inte beslutas, hotas kommunen att utvecklas spretigt i en oplanerad riktning. Avsaknad av ett gemensamt styrdokument innebär alltså en risk för kontraproduktiva investeringar och kan också utgöra hot mot miljön. Att beskriva hur utvecklingen kan bli om beslut av ny översiktsplan inte tas är omöjligt. Men en samordnad administration motverkar betydande negativ miljöpåverkan och sköter uppföljning och övervakning av eventuell betydande miljöpåverkan.

Föreslagen översiktsplan bör genomföras så att skador på miljön undviks och att planeringen på ett kontrollerat sätt kan skapa förutsättning för fler att trivas och utvecklas i vår kommun.

Metod och avgränsningar av relevanta frågor

Ronneby kommun har valt att göra en översiktlig konsekvensbeskrivning som förutom miljömässiga konsekvenser även redovisar sociala och ekonomiska konsekvenser som kan antas uppkomma utifrån ställningstaganden om mark- och vattenanvändning i översiktsplanen.

Den 7 mars 2017 hölls ett möte med länsstyrelsen för att diskutera vilka miljöeffekter som kan medföra betydande miljöpåverkan. De frågor som lyftes var:

- Vattenkvalité
- Klimatanpassning och klimatpåverkan
- Biologisk mångfald

Kommunen har gjort övervägandet att även ta upp översiktsplanens påverkan på jordbruksmark som en betydande miljöpåverkan. Konsekvensbeskrivningen lyfter även betydande sociala påverkan som en bedömningsgrund.

I konsekvensbeskrivningen beskrivs konsekvenserna av översiktsplanen på tre olika sätt. Först konsekvensbeskrivs översiktsplanens planeringsstrategier som följs upp gentemot framtidsbilderna för översiktsplanen. Därefter utgår konsekvensbeskrivningen från folkhälsomålen och miljökvalitetsmålen och slutligen lyfts betydande social påverkan och betydande miljöpåverkan. Det är enbart de folkhälsomål och miljökvalitetsmål som är möjliga att påverka genom översiktsplaneringen som lyfts i konsekvensbeskrivningen.

Slutligen finns en redovisning av de åtgärder som planeras att följas upp efter översiktsplanens antagande och som därmed beskriver planens genomförande. Såväl den förutsedda som den oförutsedda betydande miljöpåverkan ska följas upp.

Konsekvenser av föreslagna planeringsstrategier av mark- och vattenanvändning

I detta avsnitt konsekvensbeskrivs översiktsplanens 19 planeringsstrategier för mark- och vattenanvändningen utifrån hållbarhetsdimensionerna ekonomiskt, miljömässigt och socialt. Samtliga planeringsstrategier berörs inte av alla tre hållbarhetsdimensionerna varför inte alla dimensionerna behandlas under samtliga planeringsstrategier. För att säkerställa att planeringsstrategierna bidrar till att uppnå framtidsbilderna för Ronneby kommun följs dessa upp i slutet av avsnittet.

1. Förtäta och planera för ny bebyggelse i anslutning till ny och befintlig infrastruktur och kollektivtrafik.

I översiktsplanen föreslås förtätning och ny bebyggelse för att göra glesa tätorter mer sammanhållna, och för att stärka möjligheten till service, handel och kollektivtrafik i kärnorna. Det ger förutsättningar att bo kvar på orten då levnadsbehovet ändras över tid. Det ger även ökade möjligheter till möten mellan människor och en ökad trygghet då orten blir mer befolkad.

Vid förtätning är det dock viktigt att ta hänsyn till människors livsmiljöer och hur de påverkas. Vid bebyggelse av bostäder, förskolor, skolor, trygghetsboenden med flera samt vid exploatering i närheten av dessa är det viktigt att ta hänsyn till bullernivåer. Buller och vibrationer av till exempel fordonstrafik utgör ett folkhälsoproblem. Barn, äldre och hörselskadade är exempel på känsliga grupper. När förtätning prioriteras i anslutning till befintlig infrastruktur och kollektivtrafik kan det innebära mer trafik vilket i sin tur kan leda till sämre luftkvalitet på just den platsen eller i det stråket.

Att förtäta och planera för ny bebyggelse i anslutning till befintlig infrastruktur och kollektivtrafik är positivt i bemärkelsen att det innebär en hushållning av oexploaterad mark och att det ökar förutsättningarna för att transporter ska ske med gång, cykel eller kollektivtrafik. Det bidrar till att uppnå miljökvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan.

För att få en ökad andel som går, cyklar eller åker kollektivt är det också viktigt att beteendepåverkande åtgärder görs och gärna i samband med fysiska åtgärder genomförs. Sker nybyggnation i form av förtätning kan

oftast befintlig infrastruktur användas vilket är bra för den ekonomiska hållbarheten då det är kostsamt att bygga ut nya gång- och cykelbanor, vägar, VA-ledningar, elledningar och annan infrastruktur.

Det finns även flera potentiella negativa konsekvenser av förtätning. En negativ konsekvens av förtätning som kan uppstå är påverkan på kulturmiljövärden då dessa riskerar att förstöras. Förtätningen kan dock också ge en positiv effekt om kulturmiljövärdena värnas och lyfts fram. En annan risk med förtätning är att områden som är viktiga för den gröna infrastrukturen bebyggs.

Förtätning kan medföra att det blir en ökad andel hårdgjorda ytor i kärnorna som ökar dagvattenavrinningen. Om dagvattnet inte infiltreras eller renas på annat sätt tar det med föroreningar till vattendrag och Östersjön och en negativ påverkan uppstår. Hårdgjorda ytor ökar också sårbarheten vid extrema vädersituationer så som värmeböljor och skyfall.

Utifrån att det finns en risk om många negativa konsekvenser som en förtätning kan ge är det viktigt att konsekvenserna av förtätning utreds mer platsspecifikt i varje enskild detaljplan. En väl genomtänkt förtätning kan ge många positiva ekologiska, sociala och ekonomiska effekter.

2. Komplettera bostadsutbudet i kommunens olika delar så att variationen av bostadstyper och upplåtelseformer ökar.

Det finns ett uppdämt behov av att få bostadsmarknaden i rörelse i Ronneby. Många sitter på kapital i äldre bostadsbestånd som kan användas för investeringar i nybyggda områden. Samtidigt väntar många unga på att hitta ett boende som passar familjen. Så kallade flyttkedjor kan skapas genom översiktsplanens förverkligande och bidra till en ekonomisk tillväxt som i sig utgör en motor för mer nybyggnation.

Det finns dock en fara i att ny bebyggelse inte är ekonomiskt möjligt/ tillgänglig för alla, då kostnaden för nyproducerade bostäder är högre än för äldre bostäder. Därmed finns det en risk att den önskvärda mångfalden av bostäder i samhället uteblir vid nybyggnation.

Översiktsplanen lyfter på ett bra sätt behovet av blandade boendeformer för att möta befolkningens behov över tid, kopplat till ålder och förutsättningar i levnadsvillkor. Genom att komplettera områden och orter med boendeformer som saknas kan positiva värden främjas, så som integration och social sammanhållning. Boendemiljön och dess närområde är en förutsättning för social sammanhållning, människors tillit till varandra och för att främja integration och förebygga segregation och utanförskap i vårt samhälle. För att främja detta bör metoder för barnkonsekvensanalys och/eller social konsekvensanalys utvecklas.

Boende på landsbygden, även om det är i närheten av kommunens kärnor och utvecklingsstråk, kan innebära ett större bilberoende än om bebyggelsen tillkommer i kärnorna eller utmed utvecklingsstråken. Det är viktigt att bebyggelsen inte påverkar vattenkvaliteten negativt, vilket ställer krav på en långsiktig lösning för dag- och spillvattenhantering.

3. Utgå från landskapets grundmönster och bygdens kulturvärden vid bebyggelseutveckling.

Det finns en risk att förtätningen som den första planeringsstrategin förespråkar, kan stå i konflikt med denna planeringsstrategi. En ogenomtänkt förtätning kan riskera att minska kulturvärdenas betydelse som långsiktig resurs i hela kommunen. Å andra sidan kan kulturvärdena stärka platsers identitet och vara en grund för den sociala sammanhållningen om utvecklingen görs på ett hänsynsfullt sätt och bebyggelsen anpassas till landskapet. Att bygga vidare på det som är unikt för Ronneby skapar en platsspecifik känsla.

En god bebyggd miljö som dessutom uppfattas ha hög kvalitet ökar förutsättningar att utveckla fastigheter, då sådan bebyggelsemiljöer anses ha ett högre värde. Även landskapets generella attraktivitet kan sägas påverka möjligheten för kommunen att attrahera nya besökare och därmed öka möjligheterna för att utveckla näringslivet inom till exempel turistbranschen.

4. Stärk kärnorna för service och bebyggelseutveckling och utveckla sociala mötesplatser

Vid planering av bostäder och service är det viktigt att ta hänsyn till barn och ungas möjlighet att själva kunna ta sig till skola och fritidsaktiviteter på trygga och säkra sätt. Stärkta kärnor med en väl utbyggd service minskar bilberoendet vilket kan innebära att färre bilresor görs totalt sett. En sådan utveckling leder till minskad klimatpåverkan, mindre luftföroreningar och mindre buller. Det är viktigt att alla kärnorna har en god försörjning av kollektivtrafik till närliggande större kärnor. Om så inte är fallet är det en risk att bilberoendet istället ökar.

Det är positivt att förstärka viktiga stråk i kärnorna och skapa nya och tydliga mötesplatser där det saknas. Detta då det främjar naturliga möten mellan människor i olika åldrar och med olika bakgrund. Där människor rör sig i större omfattning ökar också trygghetskänslan. Att satsa på icke kommersiella mötesplatser kan även leda till att ekonomiska och sociala skillnader jämnas ut.

På grund av en ökad andel yngre och äldre i befolkning bör kommande detaljplaner säkerställa olika målgruppens behov och förutsättningar såsom boendeformer men även en tillgång till offentlig och kommersiell service, trygga sociala mötesplatser samt grönområden och rekreation. För att främja detta bör metoder för barnkonsekvensanalys och/eller social konsekvensanalys utvecklas.

Förutsättningen att skapa stabila bostadsvillkor och ett fungerande familjeliv ökar när service finns tillgängligt. Att stärka flera kärnor i kommunen kan ge möjligheter för fler näringsidkare att etablera sig. Näringslivet kan även bli mer varierat med olika typer av branscher utifrån respektive kärnas förutsättningar.

Framtida klimatförändringar kan medföra negativ påverkan på exempelvis dricksvattenförsörjning. För att minska riskerna är det positivt om bebyggelse hålls samlad för att underlätta och minska kostnaderna för dricksvattenförsörjning och avloppshantering.

5. Säkerställ tillgängligheten till bostadsnära natur och främja en sammanhängande grönstruktur i tätorterna.

Det är positivt att tillgänglighet till grönområden och rekreation samt service framhålls. Det skapar förutsättningar för en mer jämlik hälsa bland befolkning. I varje enskild detaljplan bör tillgänglighet beaktas och då med hänsyn till ålder (barn, vuxna, äldre), kön, socioekonomi, sexuell läggning, funktionsvariation och etnicitet.

Genom att säkerställa tillgången till bostadsnära natur skapas förutsättningar förbättrad folkhälsa vilket i förlängningen kan påverka samhällsekonomin positivt genom lägre sjukfrånvaro. Andra ekonomiska konsekvenser är att grönstrukturens kvalitet påverkar närliggande fastigheters värde och att företag och föreningar kan använda naturen som en tillgång i sin verksamhet.

En sammanhängande grönstruktur i tätorterna låter enkelt att skapa eller bevara men är i själva verket komplext. Det finns många naturtyper som behöver vägas in i den sammanhängande grönstrukturen och det finns en risk att naturtyper missas. Variationen av grönstruktur behövs för den biologiska mångfalden som i sin tur är en försäkring för många av de ekosystemtjänster som utgör grunden för människors hälsa och välbefinnande.

Det kan uppstå en intressekonflikt mellan den naturtyp som människor vill ha nära sig och de naturtyper som är fördelaktiga för den biologiska mångfalden. För varje specifik plats kan det därför behöva klargöras vilken eller vilka ekosystemtjänster som ska vara den mest framträdande.

6. Utforma kommunala lokaler flexibelt så att de kan användas på olika sätt över tid.

Ett flexibelt fastighetsbestånd ökar kommunens möjlighet att anpassa utbudet efter befolkningens och marknadens förändrade behov över tid. Kostnaden det innebär att ha lokaler som inte utnyttjas kan vara väsentlig och innebär en stor risk vid konjunkturförändring. För den kommunala ekonomin är det mer hållbart att bygga lokaler som över tid kan användas till olika ändamål och ställas om efter skiftande behov. Att utforma

kommunala lokaler flexibelt är även en god hushållning av naturresurser. Flexibla lokaler kan samtidigt utgöra en mötesplats med flera funktioner. Det kan innebära att lokalen används under större delen av dagen och även fungerar som möteslokaler för föreningsverksamhet kvällstid. Människors närvaro i miljön gör att tryggheten ökar.

7. Utveckla områden för verksamheter i strategiska lägen.

Vid utveckling av nya verksamhetsområden behöver många aspekter beaktas för att skapa en långsiktigt hållbar struktur. Fler verksamhetsområden resulterar i fler arbetstillfällen vilket är positivt för tillväxten i kommunen. Dock måste hänsyn tas till allas lika möjlighet att nå dessa platser. Lokalisering av externhandel och verksamhetsområde utanför staden riskerar att medföra konsekvensen genom ökat bilberoende.

Om verksamheterna lokaliseras nära bostäder kan det dock innebära störningar i form av buller, lukt och föroreningar för de boende. Detta riskerar att minska fastigheternas värde och innebära negativa konsekvenser för den enskilde fastighetsägaren. De mest störande och transportintensiva verksamheterna bör därför placeras i verksamhetsområden som inte angränsar till bostadsområden. Vid nya verksamhetsområden kan en konsekvensanalys behövas för att bland annat behandla hur transporter på bästa sätt kan angöra området. En positiv effekt av att blanda verksamheter med bostäder är att biltrafiken totalt sett kan minska.

Utbyggnad av nya områden med trafiknära verksamhet kommer resultera i konsekvenser för vägsystemet, både i det kommunala och i det statliga. För att gå vidare med planeringen av områden som sannolikt innebär ökade trafikflöden behöver trafiksituationen och kapacitetsutnyttjandet kopplat till utvecklingen utredas i ett större sammanhang.

Trafikutredningar och åtgärdsvalsstudier krävs där kommunen tillsammans med berörda aktörer utreder åtgärder utifrån önskad utveckling. Finansiering av dessa utredningar kan innebära ekonomiska konsekvenser för kommunen.

8. Främja ekosystemtjänster och grönytor som kan ha många funktioner

Ekosystemtjänster är viktiga för människors hälsa och livskvalitet. Det är positivt om flera olika ekosystemtjänster kan gynnas på samma plats. En väl fungerande grönyta kan användas till att stärka flera ekosystemtjänster samtidigt. Till exempel kan grönytan för rekreation också bidra till att leda bort dagvatten så att kostnaden för dagvattenhanteringen hålls nere. Det finns dock en risk för att konflikter uppstår mellan olika ekosystemtjänster.

En risk är att vi planerar för att främja ekosystemtjänsterna enbart utifrån dagens förutsättningar. Då samhället är under inverkan av ett förändrat klimat är det viktigt att även beakta klimatförändringarnas påverkan på ekosystemtjänsterna som till exempel luft- och vattenrening, klimatreglering samt ekosystemens förmåga att lindra effekterna av naturkatastrofer.

9. Utveckla attraktiva och säkra gång- och cykelstråk till målpunkter.

Det är positivt ur flera perspektiv att utveckla gång- och cykelvägnätet då en ökad andel gång och cykel bidrar till fysisk aktivitet i vardagen och en minskad klimatpåverkan. Därför är det viktigt med ett väl sammankopplat cykelnät både i och utanför tätorterna för att underlätta hållbara transporter till viktiga målpunkter i vardagen. Det finns en risk med gemensamma gång- och cykelstråk då gående och cyklister har vitt skilda behov. Att skilja på gångvägar och cykelvägar, både i praktiken och i språkbruket, skulle kunna leda till att trafikmiljön blir säkrare för de oskyddade trafikanterna.

Det finns utmaningar med trafiksäkerheten på landsbygden för oskyddade trafikanter eftersom det där inte finns samma möjligheter att bygga gångvägar och cykelvägar. Detta är framför allt negativt utifrån ett barn- och ungdomsperspektiv då den fria rörligheten begränsas. Gång och cykel är billiga transportmedel i jämförelse med till exempel kollektivtrafik och bil. Detta gäller för såväl den enskilde individens ekonomi som för samhällsekonomin.

10. Stöd flygplatsens utveckling och anknytning till kollektivtrafik.

Flyg har en stor miljöpåverkan både lokalt och globalt. Såväl verksamheten på flygplatsen som transporterna till flygplatsen och själva flygningen bidrar till en negativ påverkan på miljön, främst genom utsläpp av växthusgaser och partiklar. Flyget har dock en stor social och ekonomisk betydelse för hela länet, vilket gör det angeläget att stödja flygplatsens utveckling.

Det är viktigt att stödja flygplatsens utveckling på ett sätt som gynnar alla tre hållbarhetsaspekterna samtidigt. Att försörja flygplatsen med kollektivtrafik, som går på förnyelsebara bränslen, är ett led i detta. För att det ska vara möjligt att nå en begränsad klimatpåverkan måste vi ändra våra vanor och beteenden bland annat gällande minskade antal flygresor.

För att miljö kvalitetsmålet begränsad klimatpåverkan ska kunna uppnås behövs teknikutveckling som ställer om flygplanen till antingen förnyelsebara drivmedel eller el. Genom att vara engagerad i flygets utveckling är det Ronneby kommuns ambition att bidra till en positiv utveckling för miljön snarare än en försämrad eller väsentlig miljöpåverkan.

11. Stärk noder för kollektivtrafik och gör det möjligt att byta mellan olika färdstätt.

I kombination med planeringsstrategierna ”komplettera bostadsutbudet i kommunens olika delar så att variationen av bostadstyper och upplåtelseformer ökar” och ”stärk kärnor för service och bebyggelseutveckling” fokuserar denna översiktsplan främst på att stödja miljövänliga resealternativ inom och mellan kärnorna. Även om föreslagna noder för kollektivtrafik möjliggör för att byta till kollektivtrafik, så kommer sannolikt en stor del av resorna till och från landsbygden fortsätta att ske med bil. Noderna för kollektivtrafik är förlagda till kärnorna för att det är där flest människor bor och verkar. Det är positivt med en bättre kollektivtrafik, gång- och cykeltrafik då det bidrar till god bebyggd miljö med begränsad klimatpåverkan.

Med en stärkt kollektivtrafik tillgängliggörs bland annat arbetsmarknad och service för fler målgrupper. Detta är en jämställdhets- och rättvisefråga men också viktigt utifrån ett barnperspektiv. De noder som pekas ut för kollektivtrafik kommer att skapa förutsättningar för näringslivsutveckling.

12. Verka för förbättrad standard på järnvägen med möjlighet till tätare turer.

En förbättrad standard på järnvägen och tätare turer förenklar resande med tåg. Det kan leda till att biltransporterna minskar och även den miljöpåverkan dessa medför. Det är viktigt för den regionala utvecklingen med bättre förutsättningar för persontransporter. När pendlingen underlättas och blir effektivare utvidgas arbetsmarknadsregionen. Ökade möjligheter till persontransporter stärker såväl den regionala som den lokala ekonomin. Det finns även en potential för att fastighetsvärden ökar.

Om standarden på järnvägen ska förbättras kan det innebära att en ny linjedragning på järnvägen behöver göras. Det skulle innebära att ny mark tas i anspråk, en ny barriär skapas samtidigt är det ekonomiskt kostsamt att anlägga ny järnväg.

13. Minimera effekterna av klimatförändringar genom anpassad bebyggd miljö.

Att minimera effekterna av klimatförändringarna innebär både att minska utsläppen av växthusgaser och att anpassa den bebyggda miljön till nya förutsättningar. Att redan nu börja anpassa samhället innebär att ekonomiska kostnader för kommunen och den enskilde kommuninvånaren kan undvikas i framtiden.

Det finns en risk att det enbart är för nya områden och byggnader som hänsyn tas till klimatförändringarna och dess konsekvenser. Det är därför viktigt att den föreslagna åtgärden med att ta fram en kommunal riskanalys och handlingsplan för att skydda befintlig bebyggelse, samhällsviktiga verksamheter, tillfartsvägar och viktig infrastruktur vid översvämning, skyfall, värmebölja, ras, skred och erosion genomförs.

Ett förändrat klimat och då framförallt en förhöjd temperatur har stora konsekvenser för folkhälsan. Översiktsplanen beskriver vikten av att planera för goda utemiljöer såsom skuggade platser och gröna miljöer i tätorter.

Om Ronneby lyckas med att skapa en bra klimatanpassad bebyggd miljö kan det bidra till att kommunen i framtiden blir mer attraktiv för företagare, boende och besökare.

14. Stimulera utvecklingsstråken för boendemiljöer, turism, friluftsliv och kultur.

Det är centralt utifrån ett tillgänglighetsperspektiv att utvecklingsstråken förses med gång- och cykelvägar och kollektivtrafik. Särskilt viktigt är det för de kärnor som är tänkta att komplettera varandra med servicefunktioner.

Planering i stråk skapar möjligheter för kollektivtrafikförsörjning och bidrar även till att kluster kan skapas som drar nytta av varandras verksamheter.

De föreslagna utbyggnadsstråken går delvis genom jordbrukslandskap som präglas av mindre enheter, vilket kan innebära risk för påverkan på objekt som omfattas av det generella biotopskyddet; skydd för odlingsrösen, solitärträd, stenmurar, dammar med mera.

15. Utveckla Brunnsparken och Brunnskogen som center för aktiviteter och evenemang i kommunen.

Ronneby förknippas starkt med Brunnsparken. Det är positivt för hela Ronneby om Brunnsparken och Brunnskogen utvecklas och dess värden stärks ytterligare. Parkmiljön används redan idag för olika former av evenemang, emellertid kan en vidareutveckling av det leda till en ökad marknadsföring av Ronneby och att den lokala ekonomin förstärks.

Ronneby har en unik möjlighet med Ronneby brunnsпарк, där kulturarvet bevaras samtidigt som den biologiska mångfalden gynnas vilket är positivt för miljö kvalitetsmålen en god bebyggd miljö och ett rikt växt- och djurliv.

En utveckling medför konsekvenser som antingen kan bli positiva eller negativa beroende på hur det görs, för såväl kulturmiljön som naturmiljön i Brunnsparken. För att säkerställa att utvecklingen blir positiv och hållbar bör en utvecklingsplan för Brunnsparken och Brunnskogen kompletteras med en konsekvensbeskrivning.

16. Stärk viktiga platser för besöksnäringen.

Översiktsplanen beskriver att viktiga platser för besöksnäringen ska stärkas. När flera anläggningar eller verksamheter lokaliseras tillsammans kan det innebära ekonomiska fördelar gällande till exempel utbyggnad av infrastruktur, skötsel och underhåll. Samtidigt kan den gemensamma lokaliseringen öka den enskilda verksamhetens attraktivitet då flera verksamheter kan dra nytta av varandras existens.

Genom att koncentrera besöksverksamheter till ett färre antal platser skapas även fler platser som bli orörda för rekreation och naturupplevelser. En utökad satsning på naturturism ökar tillgängligheten till naturen för alla oavsett ålder och förmåga och även för de som bor i kommunen.

Skärgården är sällsynt rik på diversitet, samtidigt som dess grunda vatten och redan påverkade situation gör den känslig. En ökad besöksnäring innebär dock ökade transporter vilket ställer krav på en väl utbyggd infrastruktur för gång, cykel och kollektivtrafik eller tillgången på förnyelsebara drivmedel för att besöksnäringen inte ska bidra till en negativ klimatpåverkan. Det finns dock en risk att anläggningar så som parkeringar och vändplatser som är till för att öka tillgängligheten till naturen kan hota bilden av den oförstörda miljön.

17. Stärk skärgården både för fritids- och näringsverksamhet.

Översiktsplanen belyser vikten av att stärka skärgården både för fritids- och näringsverksamhet, men hänför detta arbetet i stor utsträckning till kommande kustzonsplanering. Planeringsstrategin kan dock leda till många positiva effekter i kommunen. Dels kan kommunens invånare få ökad

tillgång till rekreativa miljöer, som är positiva för folkhälsan, samtidigt som det kan stimulera till ökat företagande i kommunen. En ökad satsning inom till exempel turistnäringen skulle öka antalet företag och arbetstillfällen i kommunen. Om fler besöker kommunen som turister finns även en ökad möjlighet att fler väljer att bosätta sig i kommunen permanent. Det är dock viktigt att skärgården utvecklas hållbart och hänsyn tas till miljömässiga, sociala och ekonomiska aspekter.

Det finns även en risk för negativa konsekvenser om tillgängligheten till skärgården ökar. En traditionell utveckling av båtlivet medför stor påverkan genom sonarljud, gift från bottenfärger, utsläpp från motorer samt drift och underhåll av anläggningar. Det innebär en negativ utveckling av miljö kvalitetsmålen hav i balans samt levande kust och skärgård.

Skärgården är ett område som är särskilt utsatt för klimatförändringar i och med havsnivåhöjningarna. Vad vi vet idag beräknas högsta högvattennivå 2100 vara på 1,8–2,8 meter över dagens nivå. Stigningen förväntas dock inte avta där utan snarare öka allt snabbare och fortsätta under en lång tid framöver. Det är därför extra viktigt att investeringar längs kusten och i skärgården görs grundade på kunskap om havsnivåförändringarna. Stigande havsnivåer ger även en ökad konkurrens om utrymmet vid kusten. Risken för översvämmade avlopp, avskurna vägar och saltvatteninträngning i brunnar ökar också vid höjda havsnivåer. Det är därför viktigt att koncentrera bebyggelsen längs kusten till specifika områden som lämpar sig väl för byggnation.

18. Införliva grundprinciper och tankesätt från cirkulär ekonomi i planering och utförande.

Denna planeringsstrategi går helt i linje med generationsmålet. Det är fundamentalt att vi i samhället skapar kretslopp som är resurseffektiva och så långt möjligt är fria från skadliga ämnen och att det sker en hushållning med naturresurserna. Vid planering och i utförandet är det även viktigt att inte enbart tänka cirkulär ekonomi utan att också ta hänsyn till de av miljö kvalitetsmålen som är relevanta. I cirkulär ekonomi är det att uppnå motståndskraft genom mångfald som kan anses bevaka den sociala

dimensionen. Precis som för den ekologiska hållbarheten är det viktigt för den sociala hållbarheten att planering och utförande även tar hänsyn till folkhälsomålen.

I all egen investering (kommunen och dess bolag) kommer grundprinciperna användas enligt redan gällande styrdokument. Genom tillämpning av styrdokument och vid rådgivning kommer också etableringar i kommunen eller privata investeringar gynna ett hållbart samhällsbygge.

19. Säkerställ tillgången på dricksvatten.

Att vara en attraktiv kommun, med skatteintäkter och investeringsvilja, är nära kopplat till tillgången av fungerande naturresurser däribland rent dricksvatten. Dricksvatten anses ofta vara vårt viktigaste livsmedel och med de klimatförändringar som är att vänta kommer det bli allt mer angeläget att säkerställa en dricksvattenförsörjning med god kvalitet. Det kan till exempel medföra ökade kostnader för att rena råvatten till dricksvatten och det kan även uppstå brist på vatten som påverkar näringslivet i kommunen.

En annan risk är förorening av dricksvattentäkter. Redan är till exempel Bredåkradeltat förorenat med PFAS, vilket har lett till att en annan vattenförekomst har behövts tas i bruk för att ha en fungerande dricksvattenförsörjning. Att sanera förorenade områden är väldigt kostsamt om det ens är möjligt att göra. Dessutom innebär förorening av vattnet även negativ påverkan på omgivande ekosystem.

I översiktsplanen beskrivs att ett parallellt arbete pågår för att ta fram en dricksvattenförsörjningsplan. Av den anledningen finns det risk att inte alla grund- och ytvattenförekomster har uppmärksamats i arbetet med översiktsplanen. Detta kan utgöra en risk för negativa konsekvenser om översiktsplanen genomförs utan att även beakta resultatet av dricksvattenförsörjningsplanen. Dock är det beskrivet att dessa ska sammanvägas för att minimera risk för negativ påverkan av grundvattnet.

Kommunens framtidsbilder

Framtidsbilderna som bygger på vision Ronneby beskriver kommunens ambition för utvecklingen fram till år 2035. Här görs en kort bedömning om hur den föreslagna översiktsplanen bidrar till att uppnå framtidsbilderna. Ingen av framtidsbilderna kommer att nås enbart genom översiktsplanen, utan den ger bara vägledning om hur kommunen anser att målen kan uppnås. Framtidsbilderna är nära kopplade till varandra och är beroende av varandras utveckling för att uppfyllas. Det kommer krävas engagemang och samverkan mellan olika aktörer för att förverkliga framtidsbilderna. Framtidsbilderna finns beskrivna på sid 10 i dokumentet.

Nära till varandra

Denna framtidsbild ska nås genom att förtäta och planera för ny bebyggelse i anslutning till kollektivtrafik och ny och befintlig infrastruktur, inklusive digital infrastruktur. Samtidigt som noder för kollektivtrafik stärks, vilket gör det möjligt att byta mellan olika färd sätt, ska gång- och cykelstråken utvecklas till attraktiva och säkra stråk mellan målpunkter. Standarden på järnvägen behöver också förbättras för att framtidsbilden ska nås.

Livskvalitet i stad och på landsbygd

Denna framtidsbild handlar om attraktiva boendemiljöer i hela kommunen. Detta skapas genom att stärka kärnor för service och bebyggelseutveckling, utveckla sociala mötesplatser, ta till vara bygdens kulturarv och samt att säkerställa tillgängligheten till bostadsnära natur. Genom att främja ekosystemtjänster och grönytor som kan ha många funktioner säkerställs tillgången till en rik natur. Komplettering av bostadsutbudet i kommunens olika delar, som bidrar till en variation av bostadstyper och upplåtelseformer, skapar attraktiva boendemiljöer i hela kommunen. Tillsammans gör detta att framtidsbilden kommer att uppnås.

Guldläge för utveckling mitt i Blekinge

Denna framtidsbild visar vägen för näringslivsutvecklingen. En förutsättning för att uppnå framtidsbilden är att utveckla områden för verksamheter i strategiska lägen med tillgång till god infrastruktur och

närhet till såväl kollektivtrafik som flygplatsen. Attraktiva boendemiljöer bidrar även till attraktiva förhållanden för näringslivetablering. De goda förutsättningarna för en rik besöksnäring tas tillvara och utvecklas genom att stärka skärgården och utveckla Brunnsparcken och Brunnskogen. Sammanlagt ger detta goda möjligheter för att framtidsbilden ska uppnås.

Folkhälsomål

De nationella folkhälsomålen fokuserar på att skapa samhälleliga förutsättningar för livsvillkor, miljöer, produkter och levnadsvanor som ger en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen. Det handlar om frågor som trygghet, gemenskap och delaktighet, om en sund boendemiljö och möjlighet till ett aktivt liv. En del av dessa mål är möjliga att påverka genom åtgärder på översiktsplanenivå och kommer därför beskrivas i konsekvensbeskrivningen:

- Delaktighet och inflytande i samhället
- Ekonomiska och sociala förutsättningar
- Barns och ungas uppväxtvillkor
- Miljöer och produkter
- Fysisk aktivitet

I Ronneby kommuns folkhälsopolicy 2013-2018 (KF § 189/2013) är tre av dessa målområden prioriterade. För målområdet miljöer och produkter sker hänvisning till avsnittet om miljö kvalitetsmålen då området stämmer väl överens med miljö kvalitetsmålen god bebyggd miljö, frisk luft och giftfri miljö.

Delaktighet och inflytande i samhället

Delaktighet och inflytande i samhället är en av de mest grundläggande samhälleliga förutsättningarna för folkhälsan. Om individer eller grupper upplever att de inte kan påverka de egna livsvillkoren och utvecklingen av samhället uppstår utanförskap och maktlöshet. Brist på inflytande och möjligheter att påverka har ett starkt samband med hälsa.

I arbetet med översiktsplanen har dialog med medborgarna varit en viktig del. Synpunkterna har använts i arbetet med att ta fram de tre framtidsbilderna. På så sätt lyfts människors behov beroende på boendeort, ålder, kön och förutsättningar i levnadsvillkor.

Medborgardialoger kan sällan anses som heltäckande och därför är det viktigt att fortsättningsvis utveckla metoder för medborgardialog så att delaktighet ökar och risker så som diskriminering och utanförskap minimeras. Det är viktigt att samtalen med medborgarna fortsätter vid framtagande av detaljplaner och att engagemanget tas om hand. Dessutom är det viktigt att återkoppling sker till deltagarna. Barn och unga bör involveras i processen utifrån mognad och ålder så att genomförandet fångar relevanta frågeställningar.

Tillgång och god tillgänglighet till miljöer som främjar social inkludering såsom bostadsnära natur och sociala mötesplatser är en viktiga faktorer för att stärka människors sociala relationer och tillit till varandra.

Ekonomisk och sociala förutsättningar

Det finns ett samband mellan god folkhälsa och ett samhälle präglad av ekonomisk och social trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor, jämställdhet och rättvisa. Ekonomisk stress och social otrygghet orsakar ohälsa och leder till ökad ojämlikhet i hälsa.

Genom en ökad befolkning i kommunen på kort tid har behovet och efterfrågan av bostäder i kommunen

ökat drastiskt. Översiktsplanen lyfter vikten av ett varierat bostadsbestånd i kommunen och inom kärnorna, med olika upplåtelseformer och storlekar för att skapa en större variation av boendeformer. Detta ger större valfrihet att välja boendeort även för dem utan bil eller som inte vill eller kan bo i det annars dominerande enfamiljsboendet.

I flertalet av kommunens tätorter föreslås områden för bostadsutveckling. Genom att komplettera likartade områden med andra boendeformer ges förutsättningar för en ökad integration. Genom att prioritera centrumutveckling i vissa serviceorter görs de allmänna platserna i orterna mer attraktiva vilket kan locka fler människor till att vistas där. Genom icke-kommersiella mötesplatser går det att delvis motverka ekonomiska och sociala skillnader. Andra viktiga faktorer för att förbättra den ekonomiska och sociala tryggheten är ett starkt näringsliv, bra utbildningsmöjligheter och goda pendlingsmöjligheter.

Barns och ungas uppväxtvillkor

Förhållanden under barndomen har stor betydelse för hälsan under hela livet. Levnadsvillkoren under uppväxten, exempelvis ekonomiska förutsättningar, kan begränsa barns och ungas möjlighet till hälsa på lika villkor. Att följa FN:s barnkonvention och ge alla barn möjlighet att växa upp under så goda

omständigheter som möjligt, är ett av de tydligaste medlen för att värna om alla människors lika värde och ge förutsättningar för en hälsa på lika villkor.

För att få kunskap om barn och ungas levnadsvillkor och livsmiljöer i Ronneby kommun genomförs enkätundersökningen LUPP (lokal uppföljning av ungdomspolitik). Statistiken är ett viktigt underlag för kommunens planarbete.

Översiktsplanen kan med sina fysiska åtgärder påverka barn och ungas levnadsvillkor och livsmiljöer. Föreslagna åtgärder för att bygga ut gång- och cykelstråk och förbättra kollektivtrafik gynnar målgruppens möjlighet att ta sig fram mellan viktiga målpunkter såsom hemmet, skolan och fritiden på egen hand.

Det är viktigt att ta hänsyn till barnens rörelsemönster och perspektiv annars finns risker att vuxnas behov är utgångsläget när gång-, cykel- och vägnät planeras. En miljö, en korsning, ett övergång eller likande som upplevs som trygg och säker av en vuxen kan upplevas annorlunda av ett barn.

Att satsa på upplevelsebaserad rekreation, året runt-aktiviteter och möjliggöra förbättrad service i staden och på landsbygden är andra exempel på insatser som även gagnar barn och unga. För det fortsatta arbetet är det viktigt att uppmärksamma behovet av aktiviteter och sociala mötesplatser som alla kan ta del av, oavsett ekonomiska och fysiska förutsättningar.

Fysisk aktivitet

Regelbunden fysisk aktivitet har en stark effekt på fysisk och psykisk hälsa. Fysisk aktivitet främjas av en tillåtande och lockande miljö för spontan rörelse och aktivitet. Det är av betydelse hur vi utformar våra städer, bostadsområden, förskole- och skolgårdar, miljöer och anläggningar för rekreation och idrott samt inomhusmiljöer. Även hur

vi transporterar oss har betydelse för människors hälsa och olika former av fysisk aktivitet.

Översiktsplanen lägger stor vikt vid utveckling av gång- och cykelstråk. Genom att säkerställa dessa stråk samt ha god tillgång till kollektivtrafik framför bil, förbättras möjligheterna till att vara fysiskt aktiv i vardagen. Ronneby kommun har god tillgång till miljöer för rekreation. Översiktsplanen beskriver hur miljöer med rekreativvärden ska stärkas och bevaras vid exploatering.

Tillgång till bostadsnära natur står ofta i konflikt med förtätning. I översiktsplanen lyfts vikten av att bevara bostadsnära natur vid förtätning samt att främja gröna stråk mellan naturområden. Dessutom kan mer grönytor och bostadsnära natur bli tillgängligt om exploateringen sker på rätt sätt, det vill säga att entréer och passager röjs och öppnas upp till intilliggande naturområden. I översiktsplanen identifieras även ett antal brister i tillgänglighet till grönområden som behöver åtgärdas för att minska konflikten mellan olika intressen.

Ökade insatser kan behövas för att förbättra möjligheterna för olika grupper i samhället att vara fysiskt aktiva. I översiktsplanen föreslås kompletteringar av spontanidrottsplatserna i kommunen med exempelvis utegym, skatepark och hinderbanan. Platser med aktiviteter som anpassas för personer i olika åldrar såsom barn, unga och äldre får även en funktion som social mötesplats. All möjlighet till att inspirera till fysiskt aktiva miljöer är viktiga att ha med sig i den fortsatta planeringen och av kommunens kärnor och utvecklingsområden.

Betydande social påverkan

Den sociala påverkan som kan anses vara betydande lyfts särskilt i konsekvensbeskrivningen. För denna översiktsplan bedöms påverkan på boende- och närmiljöns samt tillgänglighetens betydelse för en jämlik hälsa. Nedan redovisas förslag på åtgärder som förebygger, hindrar eller motverkar betydande negativ social påverkan. Vid framtagande av planer och program samt vid anvisningar är översiktsplanen vägledande. Det finns dock inga garantier att föreslagna åtgärder utförs. Genom uppföljning och utvärdering av översiktsplanen förtydligas eventuella behov av ytterligare åtgärder.

Socialt hållbara bostadsområden

Ett bra boende är ett av de grundläggande livsvillkoren och dessutom samspekar boende och närmiljön med invånarnas och befolkningens hälsa. Att ha en trygg och hälsofrämjande boendemiljö främjar hälsa på såväl individ-, som områdes- och befolkningsnivå i kommunen. På motsatt sätt så påverkar otrygga boendeförhållanden, trångboddhet och en segregerad och otrygg boendemiljö hälsan, tilliten och den sociala sammanhållningen negativt i ett område och i en kommun.

Stads- och samhällsplanering spelar stor roll för att motverka konsekvenserna av boendesegregation och skapa hälsofrämjande och trygga miljöer som främjar delaktighet och social sammanhållning. Det omfattas inte minst av blandade upplåtelseformer, men kan även handla om

att överbygga barriärer och gränser i den bebyggda strukturen för att skapa kontakt mellan olika delar av tätorten och kommunen.

Bostadsområdets tillgång till service och rekreation, mötesplatser och fritids- och kulturutbud har betydelse för sociala relationer och social interaktion. Socialt hållbara bostadsområden stämmer väl överens med cirkulär ekonomi och grundprincipen om att uppnå motståndskraft genom mångfald.

Principen lyfter vikten av att det skapas sociala miljöer som kännetecknas av variation och olikheter. Sådana exempel är att ha en helhetssyn på stadsutveckling och att kombinera fysiska och sociala åtgärder vid områdesförnyelse, främja integration genom större variation när det gäller funktioner, boendeformer.

Konsekvenser

Översiktsplanen pekar ut mark för nya bostäder i kommunens kärnor och utvecklingsområden och betonar vikten av blandade boendeformer och social sammanhållning samt trygga miljöer.

Många av landets kommuner har ett underskott på bostäder och så även Ronneby kommun. Om bostadsbeståndet i kommunen inte utvecklas i riktning med översiktsplanens intentioner så riskerar negativa konsekvenser påverkas ytterligare, såsom otrygga boendeförhållanden, trångboddhet och en segregerad och otrygg boendemiljö. Genom detta finns även risker för ökade skillnader i hälsa mellan olika grupper i befolkningen.

Trångboddhet påverkar i synnerhet barn och ungdomar då det försvårar deras möjligheter att sköta skolarbete och sociala kontakter. Studier visar även på kopplingar mellan boendesegregation och hälsa.

Konsekvenserna av bristen på bostäder är särskilt påtaglig för grupper som är nya på bostadsmarknaden såsom unga, nyanlända och för grupper i särskilt utsatta situationer som de som saknar anställningsbara, har låga inkomster eller har ohälsoproblem som psykisk ohälsa. För att förebygga otrygga boendeförhållanden, trångboddhet och en segregerad och otrygg boendemiljö behövs tillgång på acceptabla och ekonomisk överkomlig bostäder.

Förslag på åtgärder

- Vid markanvisningar verka för att tillgodose bostadsbehovet hos de med svag ställning till bostadsmarknaden.
- Verka för blandade upplåtelseformer och boendeformer i alla delar av kommunen.
- Verka för att det ska finnas tillgång till likvärdig offentlig och kommersiell service, sociala mötesplatser, fritids- och kulturaktivitet med mera i kommunen.
- Arbeta med socialkonsekvensanalyser med indikatorer för socioekonomiska aspekter och effekter på jämlik hälsa vid upprättande av detaljplaner och program.

Grönstruktur i boendemiljöer

Att ha närhet till grönområden och natur nära bostaden är en skyddande faktor för den fysiska och psykiska hälsan. Exempelvis har närhet till grönområde en positiv inverkan på människans stressnivåer. Tillgång till grönområden tillsammans med trygga och säkra gång- och cykelvägar är förknippat med mer vardagsmotion och har en gynnsam effekt på hälsan. För barn finns det ett samband mellan deras fysiska aktivitetsnivå och tillgängligheten till grönområden samt antalet närliggande lekplatser. Forskning har visat att 300 meter utan trafikerade vägar eller barriärer är en gräns för hur långt människor är beredda att gå till ett grönområde för att det ska nyttjas regelbundet.

Sociala skillnader i hälsa har visat sig vara mindre i områden där tillgången till grönområden är bättre. Även trivseln i bostadsområdet ökar vid tillgång till grönområden.

Grönområden kommer i framtiden att spela en allt viktigare roll som klimatreglerare i tätorter. Tätortsnära grönområden kan vid värmeböljor sänka temperaturen avsevärt. Äldre, barn och personer med funktionsnedsättning är extra känsliga för värmeböljor.

Konsekvenser

Vid förtätningar i befintliga bostadsområden där grönområden tas i anspråk för bebyggelse kan exploateringsintressen komma i konflikt med bevarande av tätortsnära natur. I översiktsplanen föreslås bland annat bebyggelseutveckling i Kallinge i naturområden, vilket kan leda till att viktiga naturmiljöer försvinner eller att barriärer till naturen skapas. Som beskrivs i översiktsplanen finns det redan en liten andel allmänt tillgängliga grönområden i Kallinge tätort. Vid exploatering i närheten eller i grönområden är det viktigt att ta hänsyn till miljöns betydelse för människor som bor i dess närhet eller på olika sätt vistas i grönområdet. Ur ett jämlik-hälsa perspektiv är det viktigt att barn har likvärdig tillgång till goda utemiljöer.

Förslag på åtgärder

- Vid bostadsutveckling och förtätning av bostadsområden bör planeringen utgå från rekommendationen om bostadsnära natur inom 300 meter.
- Vid kommande planarbetet; prioritera tillgång till grönområden med god kvalitet nära bostäder utan tillgång till egen trädgård och där boende har begränsat resurser till utnyttjande av andra utemiljöer.

Tillgänglighet för alla

I en tillgänglig fysisk miljö har alla, oavsett kön, ålder, religion, socioekonomisk bakgrund, etnicitet, sexuell läggning eller funktionsnedsättning tillgång till gator, torg, kollektivtrafik, byggnader och andra fysiska miljöer. Att skapa tillgänglighet till olika miljöer och platser kan ske genom att planera eller bygga bort fysiska eller sociala barriärer. Detta kan i sin tur ske genom att tillgängliggöra och anpassa människors livsmiljöer såsom bostad och bostadsområde, lek- och rekreationsmiljöer samt serviceplatser och torg efter olika målgruppers förutsättningar och behov.

Tillgänglighet kan handla om hur lätt och tryggt det är att ta sig till och röra sig på platsen. Ljussättning och skyltar på olika språk och en anpassad kollektivtrafik är exempel på åtgärder. Det geografiska avståndet till och mellan målpunkter spelar stor roll för målgrupper såsom barn och unga, äldre samt personer med funktionsvariation. Även användbarheten som bland annat påverkas av funktionalitet och kvalité är av stor betydelse. Tillgänglighet och närhet till och användbarhet av livsmiljöer kan alltså vara avgörande för hur människor lever sina liv och har därmed en väsentlig påverkan på människors hälsa.

Konsekvenser

Vid planering av nya verksamhetsområden och handelsområden är det viktigt att skapa god tillgänglighet till området för oskyddade trafikanter och kollektivt resande. Som det beskrivs i översiktsplanen är tillgänglighet i nuläget begränsad till Viggensområdet. Gång- och cykelmöjligheter samt handikappanpassad kollektivtrafik är en förutsättning för att området ska kunna nås av alla. Barn och unga, personer utan körkort, äldre samt personer med funktionsvariation är annars målgrupper som riskerar att ha svårt att ta sig till målpunkter i området på egen hand.

Ny bebyggelse i kommunen bör med fördel förläggas längs kollektivtrafikstråken så att tillgängligheten till befintlig service ska bli god. Annars finns risken att det blir svårt för bland annat barn och unga att ta sig till viktiga målpunkt som till exempel skola och fritid. Större delen av fritid- och kulturutbudet såsom sport- och simhall och biograf är förlagt i centrala Ronneby.

Förslag på åtgärder

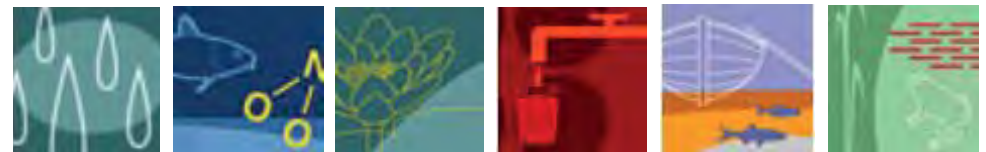
- Arbeta med socialkonsekvensanalyser med indikatorer för socioekonomiska aspekter och effekter på jämlik hälsa vid upprättande av detaljplaner och program.

Miljö kvalitetsmålen

Det övergripande målet för miljöpolitiken som ofta benämns generationsmålet är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. Generationsmålet är ett inriktningsmål för miljöpolitiken och är vägledande för miljöarbete på alla nivåer i samhället. För att nå detta mål har Riksdagen antagit 16 miljö kvalitetsmål som ska styra mot en mer hållbar samhällsutveckling.

Konsekvensbeskrivningen fokuserar på de miljömål som är möjlig att påverka genom översiktsplaneringen. För några av miljömålen bedöms översiktsplanen kunna medföra en betydande påverkan och dessa behandlas därför under rubriken *Betydande miljöpåverkan*. Det finns även antagna miljö kvalitetsnormer (MKN) vilka inte får överskridas, och kommunen ska redogöra för dem i sina planer. Redogörelse för dessa finns i översiktsplanen under Planeringsunderlag och riksintressen.

Friskt vatten

Miljö kvalitetsmål syftar till att grundvatten, sjöar och vattendrag, kust och skärgård och Östersjön ska vara ekologiskt hållbara. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras. Miljö kvalitetsnormen för vatten innebär att negativ påverkan på vattenkvaliteten inte får ske.

Längs kusten är det många intressen som samsas. Ronnebys varierade kustband rymmer såväl branta klippor som mjuka sandstränder och växt- och djurlivet är mycket rikt. Det är viktigt att utvecklingen av kusten görs varsamt så att inte de höga värdena hotas. Översiktsplanen förespråkar en koncentrerad utveckling i vissa områden och punkter så att dessa platser

görs mer tillgängliga samtidigt som kvaliteterna i landskapet bevaras. Översiktsplanen föreslår att en fördjupad översiktsplan för kustzonen ska tas fram.

Östersjön lyfts i översiktsplanen som en regional fråga och för att kunna avväga mellan olika intressen och för att skydda havet som en långsiktig resurs arbetar samtliga kustkommuner i Blekinge med en fördjupad interkommunal översiktsplan för havet. Havsplanen kommer att följa arbetet med den statliga havsplanen för Östersjön.

För att uppnå god ekologisk status i vattendragen behöver vandringshinder åtgärdas. Återställande av vandringshinder i vattendrag får inte förstöra de kulturmiljöer som har byggts upp under århundraden, vilket innebär att en del vandringshinder kan behöva åtgärdas med hjälp av faunapassager. Flera våtmarker behövs för att tillgodose dagvattenhanteringen, men våtmarkerna skulle även kunna utformas så det bidrar positivt för att uppnå miljökvalitetsmålen friskt vatten och ett rikt växt- och djurliv.

För påverkan på vattenkvalité se avsnittet om betydande miljöpåverkan.

Giffri miljö

Detta miljökvalitetsmål syftar till att förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället inte ska hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden.

Översiktsplanen beskriver att länsstyrelsen har identifierat 550 potentiellt förorenade områden i Ronneby kommun. Ett stort antal av de potentiellt förorenade områdena ligger inom områden som antingen berörs av kommande havsnivåhöjningar eller av potentiella högsta flöden för exempelvis Ronnebyån. En översvämning av dessa områden medför risk för en vidare spridning av föroreningarna. Översiktsplanen anger därför att i det fortsatta arbetet med förorenade områden bör de objekt som ligger inom skyddsområde för vattentäkter eller i områden med risk för översvämning prioriteras.

En av översiktsplanens planeringsstrategier är att införliva grundprinciperna och tanke sätt från cirkulär ekonomi i planering och utförande. För att uppnå en cirkulär ekonomi behövs giffria och

resurseffektiva kretslopp, en strävan mot detta är även en strävan mot att uppnå miljökvalitetsmålet en giffri miljö.

God bebyggd miljö

Detta miljökvalitetsmål syftar till att städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas.

Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt så att en långsiktig god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.

I översiktsplanen har det varit en viktig utgångspunkt att ge förutsättningar för en god livsmiljö. Att förtäta innebär resurshushållning och möjliggör god kollektivtrafikförsörjning och nyttjande av befintlig infrastruktur. Ny bebyggelse genom förtätning kan bland annat påverka intilliggande kulturmiljövärden, luftkvalité och bullernivå och det är därför viktigt att konsekvenserna av förtätning utreds mer plats-specifikt i varje enskild detaljplan.

Översiktsplanens intention har varit att förbättra möjligheten att utöva friluftsliv. I Järnavik kan en intressekonflikt uppstå då översiktsplanen föreslår ny bostadsbebyggelse och ett nytt verksamhetsområde för turism och besöksnäringen inom riksintresset för friluftsliv. Vid utveckling av området behöver det tas hänsyn till friluftslivet genom att till exempel planera bebyggelsen så det finns passager för friluftslivet.

Riksintresseområdet för kulturmiljövärden Johannishus och Förkärla centralbygd överlappas av riksintresseområde för E22. Översiktsplanen beskriver att vid den planerade utbyggnaden av E22 mellan Björketorp och Nättraby är det viktigt att sträckningen tar hänsyn till kulturmiljön och det stora fornlämningsbeståndet.

Översiktsplanens intention är att lyfta fram kommunens värdefulla kulturmiljöer och att förstärka deras värden. En framtida process som föreslås i översiktsplanen är att ta fram ett kulturmiljöprogram som beskriver kulturmiljöerna i kommunen och sammanhanget mellan

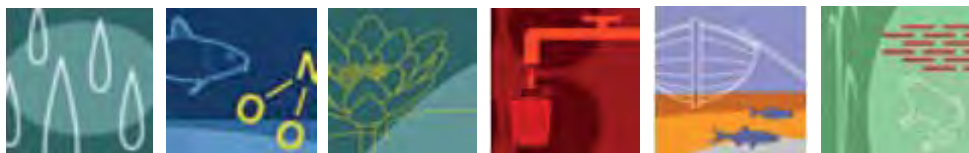
kulturmiljöerna för att ge stöd för deras bevarande och utveckling. I programmet ska särskilt påverkan från klimatförändringar beaktas.

Översiktsplanen lyfter cirkulär ekonomi och det är positivt för den hållbara utvecklingen av samhället om grundprinciperna i cirkulär ekonomi kan införlivas i planering och utförande. Det är centralt att utveckla giftfria och resurseffektiva kretslopp för att uppnå generationsmålet. Ett mer konkret förslag inom cirkulär ekonomi som översiktsplanen speciellt framhäver är att utforma kommunala lokaler flexibelt så att de kan användas på olika sätt över tid.

Betydande miljöpåverkan

Den miljöpåverkan som kan anses vara betydande ska lyftas särskilt i konsekvensbeskrivningen. För översiktsplan bedöms påverkan på vattenkvalitet, biologisk mångfald, klimatpåverkan och klimatanpassning samt ianspråktagandet av jordbruksmark vara särskilt betydande. Förslag på åtgärder som förebygger, hindrar eller motverkar betydande miljöpåverkan redovisas. Översiktsplanen kan inte garantera att åtgärder utförs för att minska den negativa miljöpåverkan, men planen är vägledande för efterföljande beslut om planläggning och tillstånd. Genom att följa upp och utvärdera genomförandet av översiktsplanen åskådliggörs ett eventuellt behov av ytterligare åtgärder.

Vattenkvalité

Att säkra en god dricksvattenkvalitet är viktig för att få en hållbar samhällsutveckling. För att säkerställa en hög vattenkvalitet finns fastlagda miljökvalitetsnormer för grundvatten-, ytvatten- och kustvattenförekomster samt vissa fisk- och musselvatten. Miljökvalitetsnormerna är juridiskt bindande och ska följas vid tillståndsgivning och planläggning.

Konsekvenser

Översiktsplanen har ambitionen att planen ska bidra till att miljökvalitetsnormerna för vatten uppnås. Bedömningen av vattenförekomsterna statusklassningar återfinns i avsnittet om miljökvalitetsnormerna. Det finns många potentiella föroreningskällor av vatten: bostadsbebyggelse, jord- och skogsbruk, industrier, vägar, kommunalt spillvatten, olyckshändelser, förorenade områden, transformatorstationer, brandstationer, flygfält, militära anläggningar och saltvatteninträngning från havet. Översiktsplanen lyfter fram flera åtgärder som syftar till att minska risken eller konsekvensen av en potentiell förorening.

Ronneby kommun har ett tematiskt tillägg till översiktsplanen, Ronneby LIS – Landsbygdsutveckling i strandnära lägen. I den har kommunen pekat ut 28 avgränsade områden för LIS. Då dessa områden befinner sig i strandzoner vid sjöar eller åar. I LIS-områdena är det särskilt viktigt att beakta långsiktigt hållbara lösningar för dag- och spillvattenhantering så att inte bebyggelsen påverkar vattenkvaliteten negativt. Av dagvattenrecipienterna i kommunen räknas Angelskogsån-Hyndekullabäcken, Bräkneån, Härstorpsjön och Östersjökusten som mycket känsliga för tillförsel av förorenade ämnen. För att uppfylla miljökvalitetsnormerna är det viktigt att minska utsläppen från små avlopp och kommunala reningsverk. För att minska läckage av näringsämnen från mark behövs fler våtmarker och skyddszoner utmed vattendrag.

Kommunen har tidigare gjort en inventering av potentiella vattenresurser och just nu tas nästa steg i vattenförsörjningsplanen genom att prioritera de potentiella vattenresurserna, bristområdena och ta fram förslag på åtgärder. Då detta inte är klart ännu har vattenförsörjningsplanen inte kunnat fungera som underlag till översiktsplanen och därmed finns det en risk att översiktsplanen har en betydande påverkan på vattenkvaliteten för möjliga dricksvattenförekomster. Vid aktualitetsprövning av översiktsplanen behöver det särskilt göras en bedömning om hur väl översiktsplanen överensstämmer med vattenförsörjningsplanen.

I Backaryd planläggs ett område med nya bostäder (Ba-01) som sammanfaller med en utpekad grundvattenförekomst som är lämplig för

konstgjord grundvattenbildning enligt remissversionen av en regionala vattenförsörjningsplanen. Bostäderna förväntas inte utgöra någon risk för vattenkvaliteten i grundvattenförekomsten men översiktsplanen föreslår att vid detaljplanering av detta område ska detta särskilt beaktas.

Förslag på åtgärder

- Fortsätt arbetet med att upprätta en vattenförsörjningsplan för att skydda befintliga och potentiella framtida vattentäktsområden, reservvattentäkter och viktiga grundvattentillgångar så att tillgång till dricksvatten av god kvalitet och i tillräcklig mängd säkras.

Biologisk mångfald

Dessa miljö kvalitetsmål syftar till att alla biotoper ska vara ekologiskt hållbara och variationsrika. Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för såväl nuvarande som framtida generationer. Människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd.

Konsekvenser

Översiktsplanen förespråkar en sammanlänkad grönstruktur med möjlighet för arter att sprida sig genom stråk och korridorer vilket skapar förutsättningar för ett robust ekosystem som kan anpassa sig till förändringar utan att dess funktioner försämras. Det ger också förutsättningar för sammanhängande rekreativstråk.

Biologisk mångfald är en grundförutsättning för många ekosystemtjänster. Det är vanligt att det uppstår en intressekonflikt mellan den naturtyp som människor vill ha nära sig och de naturtyper som är fördelaktiga för den biologiska mångfalden. I framförallt tätorterna kan det därför behöva klargöras vilka ekosystemtjänster som ska prioriteras på respektive plats.

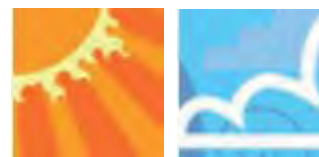
Produktiva arealer för jord- och skogsbruk och sammanhängande grönstrukturer ska i möjligaste mån bevaras enligt översiktsplanen. Översiktsplanen beskriver skogsmarkens värde för biologisk produktion men inte hur den biologiska mångfalden, kulturmiljövärden och sociala värden i skogsbygden ska värnas. Översiktsplanen framhäver att fler våtmarker behövs ur flera olika perspektiv, men översiktsplanen beskriver ingen strategi för att öka anläggning av våtmarker.

Bredåkradeltats södra del påverkas av utredningsområde för logistikcenter. Det utpekade utredningsområdet är riksintresse för naturvård, ekologiskt känsligt område och det finns nyckelbiotoper, skyddsvärda Lindar samt hotade kärlväxter. Om ett logistikcenter byggs på denna plats kommer det ge en kraftig påverkan på dessa värden vilket innebär en negativ utveckling för miljö kvalitetsmålet ett rikt växt- och djurliv.

Förslag på åtgärder

- Genomför ekologiska kompensationsåtgärder som i de fall exploatering medför påverkan på känsliga naturområden.
- Upprätta handlingsplaner för kommunala grönområden.
- Upprätta en fördjupad översiktsplan för kustzonen.
- Verka för att anlägga fler våtmarker

Klimatpåverkan

Miljö kvalitetsmålet begränsad klimatpåverkan innebär att halten av växthusgaser i atmosfären ska i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på

klimatsystemet inte blir farlig. Den sektor som står för störst andel av växthusgasutsläppen i Ronneby kommun är transportsektorn. I Ronneby kommun ska det inte ske några nettoutsläpp av växthusgaser år 2035.

Konsekvenser

Översiktsplanen har ambitionen att Ronneby ska utvecklas hållbart. Det finns många ställningstagande i planen som bidrar till att minska bilberoende och prioritera mer klimatpositiva transportslag så som gång, cykel och kollektivtrafik.

Att förtäta och planera för ny bebyggelse i anslutning till ny och befintlig infrastruktur och kollektivtrafik ger minskat bilberoende och innebär oftast en mer energieffektiv planering. Men en förtätning av bostäder och verksamheter kan dock alltid orsaka ökade trafikmängder och de därtill hörande problemen med luftkvalitén, buller och vibrationer.

Med en förväntad elektrifiering av fordonsflottan skulle dessa problem minska trots en ökad andel fordon, då elbilar inte har några direkta utsläpp till luft eller bullrar lika mycket som bilar med förbränningsmotorer. Det är också positivt att elfordon är energieffektivare än traditionella bilar. Dock ställs det krav på en utbyggnad av laddinfrastruktur för elbilar vilket översiktsplanen inte berör.

Översiktsplanen fastslår att ny bebyggelse bör utformas med hänsyn till mikroklimat, solinstrålning, vindriktningar, skuggförhållande och topografi för att ge goda förutsättningar för lågt energibehov och att utnyttja solenergi för både el- och värmeproduktion. Det finns bra förutsättningar för att uppvärmning av bostäder och andra lokaler ska ske på ett förnybart sätt.

I vissa områden i Ronneby, Kallinge och Bräkne-Hoby går det att ansluta till fjärrvärmenätet, vilket är positivt eftersom fjärrvärmen är förnyelsebar till 98 % och har ambitionen att bli helt förnyelsebar till 2020. Det finns även framtagna solkartor för att kunna avgöra vilka tak och fasader som passar bra för solcellsanläggning och hur mycket el som kan produceras under ett år.

Förslag på åtgärder

- Prioritera gång, cykel och kollektivtrafik i trafikplaneringen inom tätorterna.

- Verka för förtätning av tätorterna och befintliga verksamhetsområden.
- Upprätta en kommunal cykelstrategi.

Klimatanpassning

Klimatet håller på att förändras vilket kan påverka kommunen på många sätt. Framförallt handlar det om höjda temperaturer och mer vatten i form av stigande havsnivåer samt ökad nederbörd.

Klimatförändringarna innebär stora förändringar för både naturmiljö och för samhälle. Klimatanpassning innebär åtgärder för att anpassa samhället till de klimatförändringar vi redan märker av idag och de som vi inte kan förhindra i framtiden. Inom den fysiska planeringen uppkommer behovet av att anpassa samhället till nya förutsättningar och ökade säkerhetsmarginaler.

Konsekvenser

Översiktsplanen redogör för de förväntade klimatförändringarna och dess konsekvenser. Det finns ett behov av ytterligare utredningar för att kunna anpassa den bebyggda miljön. Utifrån det kunskapsläge som finns har översiktsplanen till exempel inte planlagt något i översvämningskänsliga områden.

Konsekvenserna av ett skyfall har inte kunnat studeras och därmed inte heller kunnat tas hänsyn till. Vid ökade nederbördsmängder i kombination med ny bebyggelse genom förtätning kommer dagvattenfrågan att behöva lösas på ett tillfredställande sätt. Översiktsplanen ger inga förslag om konkreta skyddsåtgärder mot eventuella översvämnings-, erosion eller skredrisker vid kust och vattendrag, utan hänvisar till att utredningar behöver tas fram först.

Vårt samhälles sårbarhet för klimatförändringen beror främst på hur mycket klimatet förändras och hur snabbt det sker men också på hur väl förberett samhället är för att möta förändringen. Då kunskapsläget om klimatanpassningar ständigt utökas behöver utvärderingar göras

om ställningstagandena i översiktsplanen är tillräckliga. Detta bör göras i samband med aktualitetsprövningen av översiktsplanen varje mandatperiod.

Förslag på åtgärder

- Utred områden med markföroreningar som riskerar att översvämmas vid havsnivåhöjningar.
- Gör en kommunal riskanalys och handlingsplan för att skydda bebyggelse, samhällsviktiga verksamheter, tillfartsvägar och viktig infrastruktur vid översvämning, skyfall, värmebölja, ras, skred och erosion.
- Beakta särskilt påverkan från klimatförändringar vid upprättande av kulturmiljöprogram.

Jordbruksmark

Jord- och skogsbruk är av nationell betydelse. Brukningsvärd jordbruksmark får bara tas i anspråk till annat om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. All

jordbruksmark är brukningsvärd enligt lagen och därmed värdefull och Ronneby kommun måste inom ramen för sitt ansvar inom strategisk fysisk planering hushålla med mark som bedrivs i dessa syften.

Konsekvenser

Översiktsplanen utgår från att i största möjliga mån spara jordbruksmark från exploatering. Avvägningar mellan olika intressen har dock lett till att jordbruksmark på vissa platser ändå tas i anspråk. De förslagna utbyggnadsstråken går delvis genom jordbrukslandskap som präglas av mindre enheter, vilket kan innebära risk för påverkan på objekt som omfattas av det generella biotopskyddet. Utmed med E22 och riksväg 27 finns större jordbruksenheter vars karaktär är mer monoton och därmed anses mindre känslig för exploatering utifrån hänsyn till ekologiska värden. I de större enheterna är dock markens brukningsvärde större.

Kommunen har valt att satsa i dessa stråk för att kärnor ska förstärks eller växa samman. Inga alternativa stråk har pekats ut.

Den jordbruksmark som föreslås tas i anspråk bör inventeras och bedömas avseende bland annat det generella biotopskyddet inför vidare planering. Resultatet av analysen bör beaktas och vägas in i detaljplaneringen. På så sätt finns möjlighet att anpassa planen efter de värden som finns, så att bästa möjliga lösning kan komma till stånd. Om viktiga värden går förlorade vid exploateringen kan ekologiska kompensationsåtgärder vara en möjlig åtgärd för att minimera negativa konsekvenser.

Förslag på åtgärder

- Inventera och bedöm värden på jordbruksmark vid kommande planering.
- Utred hur värden som försvinner vid exploatering kan återskapas eller ersättas genom ekologiska kompensationsåtgärder.

